

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 24 februari 2022

Notulen van de raadsvergadering van 24 februari 2022 (ochtendzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 3

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb, met dien verstande dat het voorzitterschap van 10.23 tot 10.30 uur is waargenomen door de heer J.W. Verheij

Tegenwoordig zijn 42 leden, namelijk: mevrouw C. Aafjes-van Aalst, de heer F. Achbar, mevrouw N. Arsieni, de heer J.W. van Assendelft, de heer S.R.T. van Baarle (vanaf 20.50 uur), de heer E. Büyükcı, de heer B. van Drunen, mevrouw E.H. Duijm-Wickerhoff, de heer M.G.J. van Elck, de heer G.J. Engberts, mevrouw J.A. Faber, mevrouw D.A. van Groningen, mevrouw T.C. Hoogwerf, mevrouw A. Kockelkoren, de heer G.F.E. Koster, de heer S.F. Lammering, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, de heer S. Leewis, de heer M.J.P. Meeuwissen, mevrouw N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, de heer B. van Noppen, de heer J.P. Postma, de heer J.W. van Putten, mevrouw L.L.P.R. Roest, de heer R.C.J. de Roon, de heer T. Roskam, de heer B. van Schaik, de heer R.G.C. Segers-Hoogendoorn, de heer R.A.C.J. Simons, de heer J. Smet, de heer D.P.A. Tak, de heer R.T.J. van der Velden, de heer J.W. Verheij, mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, de heer T.J. Vonk, mevrouw E.S. Walgenbach, mevrouw I. van Wifferen, de heer E. Yigit, mevrouw D. Yildirim, mevrouw B.C. Zandberg, mevrouw C.M. Zeegers en de heer A. van Zevenbergen

Afwezig zijn 3 leden, namelijk: de heer N. Balwantsingh, de heer T. Cicek en de heer T.B. Versnel

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders, met dien verstande dat zij van 12.15 tot 12.25 uur is waargenomen door de heer A.C. de Bondt

1.1 Opening

De **VOORZITTER**. Goedemorgen, mag ik u verzoeken te gaan zitten. Hartelijk welkom aan het begin van deze wellicht historische dag. Ik heet u allen van harte welkom. Het presidium van onze raad heeft besloten dat er weer meer leden in de raadzaal aanwezig mogen zijn dan alleen de woordvoerders. We hebben afgesproken dat het aan de fracties is om uit te maken hoe zij daarmee omgaan. Wel wil ik de aandacht vestigen op het feit dat er nog altijd, tot en met morgenavond, regels gelden, met name hygiëneregels. Misschien dat u daar in het onderling verkeer rekening mee kunt houden. Voor het overige zijn we blij dat we in deze fase terecht zijn gekomen en dat we weer heel veel raadsleden fysiek in de raadzaal mogen ontmoeten. Ik heb een aantal berichten van verhindering ontvangen. De heer Versnel is afwezig en dat geldt ook voor de heer Cicek. De heer Van Baarle is vanochtend en vanmiddag afwezig en zal vanavond langskomen. De overige mededelingen komen na het volgende punt op onze agenda van vandaag, de beëdiging van mevrouw drs. M.J.J. van den Anker als gemeentelijke ombudsman. Ik verzoek de griffier de ombudsman binnen te geleiden.

1.2 Beëdiging van mevrouw drs. M.J.J. van den Anker als gemeentelijke ombudsman

De **VOORZITTER**. Mevrouw de ombudsman, hartelijk welkom. Als u zich omdraait kunt u op het balkon zien dat uw medewerkers vandaag getuige zijn van deze ceremonie. Ze zijn speciaal voor u gekomen. Raadsleden, u mag gaan staan als u dat wilt, zeker. Alvorens uw functie te kunnen uitoefenen dient u overeenkomstig artikel 81S van de Gemeentewet in de vergadering in handen van de voorzitter de eed of een verklaring en belofte af te leggen. U heeft aangegeven de belofte te zullen afleggen. Na voorlezing door mij van het wettelijk voorgeschreven formulier, verzoek ik u mij na te spreken met de woorden: dat verklaar en belooft ik.

'Ik verklaar dat ik, om tot ombudsman benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en belooft dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik belooft dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als ombudsman naar eer en geweten zal vervullen.'

Dat verklaar en belooft ik.

Mevrouw **VAN DEN ANKER** (ombudsman). Dat verklaar en belooft ik!

De **VOORZITTER**. Daarmee bent u beëdigd als ombudsman van de stad Rotterdam. Ik wens u heel veel plezier in uw functie, samen met uw medewerkers, in relatie tot de gemeenteraad, in relatie tot het college, en niet onbelangrijk, in relatie tot de stad. Van harte gefeliciteerd. Ik schors de vergadering voor enige ogenblikken.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER**. Mag ik u verzoeken uw plaatsen in te nemen? Voordat wij een aanvang nemen met de rest van de agenda heeft de heer Lansink mij gevraagd kort het woord tot u te richten.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ja voorzitter, dank u wel voor de gelegenheid om dat te kunnen doen. Waarde raadsleden, best college, volgens mij zijn wij vanochtend echt allemaal wakker geworden met een kater vanwege de ontwikkelingen in Oekraïne en de oorlog die daar nu natuurlijk door Rusland woedt. Ik zou de raad maar ook het college willen verzoeken om de vlag te hissen op het stadhuis om in ieder geval een hart onder de riem van Oekraïne te steken. Ik hoop dat de burgemeester wil aangeven dat dat gaat gebeuren.

De **VOORZITTER**. Wil iemand hier iets over zeggen? Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja voorzitter, ik ondersteun dat wel, maar ik heb vanochtend ook al richting het presidium iets aangegeven. Het hoeft voor mij niet direct op dit moment, want we hebben niet alle input, maar gelet op de Rotterdamse haven waar natuurlijk onze gasopslag en het vervoer van goederen cruciaal is, zou ik wel heel graag met u willen kijken, gezien het feit dat dit de laatste vergadering is, of wij op de kortst mogelijke termijn toch of in een afvaardiging van de raad of met de raad of in een commissie over deze situatie ook even met elkaar kunnen afstemmen. Ik neem niet aan dat we gaan afwachten tot alle sancties zijn uitgevoerd, althans dat zou mijn idee niet zijn. Voorbereiden op wat er gaat komen is wel handig en dat gaat onze raad ook aan. Ik gaf het vanmorgen in het presidium al mee, ik snap dat het vandaag misschien niet mogelijk is omdat niet alle kennis en kunde aanwezig is, maar er moet wel iets mee, dus dat wil ik wel aan mijn collega's voorleggen. Kunnen we er wat mee?

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, dank u wel voorzitter. Akkoord dat de vlag van Oekraïne wordt gehesen. Het is vreselijk wat daar gebeurt. Ik stel voor dat we die verschrikkelijke EU-vlag dan neerhalen, want door de expansiedrang van de EU is deze ellende mede veroorzaakt. Het debat over de haven en de risico's erop dat we geen gas meer krijgen zou ik toch vandaag willen voeren. Misschien kunnen we er even over stemmen of we dat gaan doen. Ik zou ook zeggen: laten we in Groningen weer gas voor Nederland gaan oppompen en niet voor Duitsland. Het is natuurlijk ook krankzinnig dat we dat doen. En laten we de Groningers rijkelijk vergoeden als er huizen verzakken of beschadigd zijn, want dat is natuurlijk ook vreselijk. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Simons. En laten we bij de orde blijven. Het gaat om de vraag of er een Oekraïense vlag gehesen wordt op het stadhuis en om het voorstel van mevrouw Verkoelen om op korte termijn in bijvoorbeeld commissieverband te spreken over de consequenties van de situatie voor Rotterdam. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Het voorstel om de vlag te hijsen op ons mooie stadhuis lijkt mij een mooie symbolische daad. Ik denk dat we op dit moment ook enige bescheidenheid in acht moeten nemen. We weten gewoon allemaal niet wat er precies aan de hand is. Ik ga er even van uit dat onze burgemeester ons op het juiste moment adequaat zal informeren als het zaken betreft waar wij als raadsleden ook iets mee moeten of mee kunnen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Ook wat D66 betreft lijkt het ons een goed idee om de Oekraïense vlag te hijsen, al is het maar voor de Oekraïense familieleden, mensen die hier in Rotterdam wonen. Als steunbetuiging lijkt ons dat een goed idee. Ook steunen wij het idee om in een komende commissievergadering over de situatie te spreken, over de impact op Rotterdam, niet alleen op de haven maar ook andere zaken.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Het lijkt ons ook een heel goed idee. Het raakt ons allemaal, maar het raakt ook de mensen persoonlijk. We hebben vandaag ook contact gehad met Oekraïense jongens die hier in de stad wonen en nu opgeroepen worden om naar het front te gaan. Het is natuurlijk een enorm drama. Als we hiermee in ieder geval iets kunnen laten zien aan de mensen dat we ze steunen, dan doen we daar van harte aan mee.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, steun voor het voorstel om de vlag te hijsen. Dank mijnheer Lansink voor dit initiatief. Ik vind het ook prima om een keer verder te praten in commissieverband over de implicaties van deze geopolitieke ontwikkelingen voor onze stad. Ik zou dat dan wel graag als een soort regeling van werkzaamheden willen behandelen, waarbij we de burgemeester vragen om daarover alvast een brief aan ons op te stellen, zodat we ook daadwerkelijk iets hebben wat ons handen en voeten geeft om het erover te hebben en dat we het niet met zijn allen gaan bespreken hoe erg het nu is en hoe Rotterdam de wereldvrede kan bevorderen, want dat lijkt me niet heel efficiënt.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Een oproep om een brief en om niet op basis van CNN het debat te voeren. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, dank u voorzitter. Steun voor het voorstel voor het hijsen van de vlag.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u voorzitter. Ik weet weer waarom ik een gebroken geweertje draag. Helaas is het weer actueel. Ik spreek ook mijn steun uit om al die slachtoffers, al die dode soldaten. Daarover moeten we ook onze afschuw uitspreken en ook onze hoop vanuit Rotterdam en onze invloed vanuit Rotterdam gebruiken om dit zo snel mogelijk te beëindigen. Dus steun.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, zowel steun voor het voorstel van de heer Lansink als voor dat van mevrouw Verkoelen, en dan in de vertaling die mevrouw Roest eraan heeft gegeven in de vorm van een regeling van werkzaamheden.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, steun voor het voorstel van de heer Lansink. Maar als het gaat om het voorstel van mevrouw Verkoelen ben ik eigenlijk benieuwd wat het antwoord is van de burgemeester.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dat gaan we zo van hem horen. De heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Ja, hetzelfde inderdaad. Steun voor beide voorstellen. We hebben ook een Russische vlag bij de vlaggenparade. Ik weet niet of we daar nog een idee over hebben, maar dat hoor ik dan ook misschien van de burgemeester.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Het zou kunnen dat die vorige week al geknakt is. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Inderdaad ook steun voor het hijsen van de vlag, puur vanuit het idee van solidariteit met de mensen hier in deze stad. Ik ben ook benieuwd naar het antwoord van de burgemeester. Ik sluit me aan bij mevrouw Roest over de verdere procedure.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Dan hebben we in iedereen gehad. Burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ja, hartelijk dank voorzitter. Ik wil ook de heer Lansink danken voor het initiatief. Tegelijkertijd is het goed om te weten dat voordat het berichtje binnenkwam, de vlag al besteld was. Ik ken mijn raad een beetje en ik had het gevoel dat het vandaag zou gaan spelen, ook gezien de tweet van mevrouw Verkoelen, volgens mij heel vroeg vanochtend als ik mij niet vergis. We gaan iets meer doen dan alleen de vlag hijsen. Wethouder Karremans is ook bereid om straks ook de brug in de kleuren van Oekraïne te zetten, dus we doen allebei. Wij laten ook aan de collega's en de griffie weten dat we dat doen, wellicht dat ook de grote steden vandaag samen nog iets zouden kunnen doen. Wat u ook moet weten is dat ik vorige week het initiatief heb genomen om vanuit de VNG een solidariteitsbrief te sturen naar de stad Kiev. Dat is ook gebeurd. En een soortgelijk initiatief heb ik genomen richting de Eurocities, dat zijn de verenigde Europese steden, waarvan wijzelf in het bestuur zitten, om ook een brief te sturen naar de burgemeester van

Kiev. Dat is ook gebeurd. En ik ben voornemens als deze ellende er is, bij wijze van een soort signaal ook onze hulp en samenwerking aan de stad Kiev aan te bieden. Er zijn de afgelopen jaren wat voorzichtige lijntjes geweest, maar dat is nooit tot wasdom gekomen, dus ik arresteer het, maar het is nu denk ik wel een goede gelegenheid om niet alleen maar met een vlag solidariteit te tonen, maar eventueel ook betrokken te zijn bij vormen van ondersteuning als deze ellende straks weer achter de rug zal zijn. Over de haven van Rotterdam kan ik u in deze fase helaas niet zo heel veel zeggen, te meer omdat één: als het gaat om sancties rondom brandstof, gas en olie en dat soort zaken, ik verwacht dat de EU daar vandaag gewoon zelf collectief stappen zal zetten. Dat kan Rotterdam niet in zijn eentje doen. Bovendien heeft de stad Rotterdam daar ook weinig invloed op, dus laten we wachten wat daar collectief vandaag uit Brussel gaat komen. Ik hoorde vanochtend een strijdvaardige voorzitter van de commissie. Ik begrijp dat de regeringsleiders vanavond bij elkaar worden geroepen in Brussel, dus laten we die stappen even afwachten. Ten tweede, mocht het tot een militaire escalatie komen, dan speelt de haven van Rotterdam altijd een rol. Daar kan ik u niet alle details van geven, maar wat daar wel aan de orde is, is dat de haven, althans gebieden van de haven, ook tot militair terrein verklaard zouden kunnen worden. Dat is vaak voor logistiek en transport van militair materieel. Als dat gebeurt, heeft dat maar één consequentie bij wet, namelijk dat ik als burgemeester het gezag over de haven dan tijdelijk aan de minister van Justitie moet overdragen. Ik wil u toezeggen dat als daar de komende periode relevante ontwikkelingen zijn, ik u daarover informeer. Zie het als een ietwat bijzondere regeling van werkzaamheden mevrouw Roest. Dat vind ik prima. Als er nieuwe ontwikkelingen zijn, dan wil ik u daarover informeren. Ik wil graag zelf, mijnheer Simons zei het terecht, als het nodig is u dan ook actief bij elkaar roepen als daar reden toe is. Dat mag wat mij betreft ook in verkiezingstijd. Als daartoe reden is, dan roep ik u graag bij elkaar. Als daartoe geen reden is, dan kan ik u misschien schriftelijk informeren als er iets te melden is. En als ik u nog niets gemeld heb, dan moet u weten dat er op dat moment nog even niets te melden is. Maar dank voor dit ordepunt mijnheer Lansink.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Dan is dat punt daarmee voltooid en geef ik de voorzittershamer terug aan de burgemeester.

1.3 Mededelingen

De **VOORZITTER**. Ja, en dan toch terug tot de orde van de dag. Ik heb een paar mededelingen. De heer De Roon heeft aangegeven een initiatiefvoorstel te willen indienen. Ik wil daarom de heer De Roon ook het woord geven.

De heer **DE ROON** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Het is een beetje een vreemde overgang na het nieuws van vanochtend naar de initiatiefnotitie. Maar goed, we gaan even over tot de orde van de dag en het is wel fijn om weer in deze zaal te staan. Voor mij is het in elk geval voorlopig de laatste keer. Voorzitter, toen ik in 2018 voor D66 in de Rotterdamse gemeenteraad kwam, werd ik woordvoerder op de portefeuilles bouwen en wonen, een enorm voorrecht. Voor mij was dat nieuw, want in de periode 2014-2018 was ik woordvoerder op heel andere terreinen. Veiligheid, welzijn en zorg, portefeuilles die gezien mijn achtergrond veel dichterbij mij lagen. Dankzij mijn toenmalige fractiegenoten in de vorige periode al, Nils Berendsen en Stefan Kroon, heb ik in die periode al veel meegekregen over onderwerpen op dit terrein. De discussies over de Rotterdamse woonvisie, een gedifferentieerde woningvoorraad, de noodzaak van verdichting, de investering in de binnenstad, grondexploitaties, aanbestedingen, mobiliteit en botsende belangen tussen rust en levendigheid, onderwerpen die de afgelopen periode veelvuldig zijn besproken in de commissie BWB, de gemeenteraad en ook in mijn eigen fractie. Er is de afgelopen jaren heel wat gebeurd in Rotterdam op het gebied van bouwen, wonen en ruimtelijke ordening en er

zijn nog veel grotere uitdagingen voor de toekomst. Uitdagingen die complex zijn en waarover een nieuwe raad en een nieuw college volgens mij best wel wat advies en tegenmacht kunnen gebruiken. Wat ontbreekt in Rotterdam is een zogenaamde stadsbouwmeester, een onafhankelijk instituut, dat sluit ook mooi aan bij de benoeming van de ombudsman van vanochtend, een instituut dat adviseert over ruimtelijke uitdagingen. In verschillende gesprekken in mijn eigen D66-fractie maar ook met leden binnen en buiten de partij, is mij dat het afgelopen halfjaar wel duidelijk geworden. In deze initiatiefnotitie wil ik namens de fractie van D66 de stadsbouwmeester opnieuw op de agenda zetten en aangeven dat een stadsbouwmeester van meerwaarde kan zijn voor Rotterdam. Als laatste daad wil ik deze initiatiefnotitie aanbieden aan de volgende gemeenteraad en het college, ter overweging en besluitvorming. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. We zullen deze initiatiefnotitie doorgeleiden richting het college ter advisering aan de commissie BWB en dan kan de volgende raad er zijn voordeel mee doen. Hartelijk dank. Ook de heer Simons van Leefbaar Rotterdam heeft mij verzocht ruimte te geven voor het indienen van een initiatiefvoorstel.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, dank u voorzitter. Het zijn ongewone tijden en zeker op de woningmarkt. Daarom komen wij vandaag met een initiatiefvoorstel dat de naam heeft: Rotterdammers eerst. Want ben je in Rotterdam geboren of hier komen wonen, dan wil je in Rotterdam blijven. Dat horen wij van de man en vrouw op straat. Door een groot tekort aan woningen is het voor veel mensen lastig om een betaalbare woning te vinden. Voor Leefbaar Rotterdam is het klip-en-klaar. We moeten vooral bouwen voor de starters, voor de studenten, senioren, mensen met een kleine beurs en de middeninkomens. Daar moeten we echt prioriteit aan geven. Het gaat nog wel even duren voordat deze woningen er staan, terwijl we helaas zien dat de wachttijden voor onze sociale huurwoningen alsmaar langer worden. Zonder urgentieverklaring moet je gemiddeld 49 maanden wachten op een sociale huurwoning. Dat is dus langer dan vier jaar, een te lange tijd. Dit heeft tot gevolg dat jongeren langer thuis moeten blijven wonen of dat mensen ergens anders in Nederland gaan wonen, noodgedwongen. Deze hoge woningnood breekt wetten. We willen daarom een onorthodoxe noodmaatregel nemen. Wij vinden dat de gemeente haar eigen inwoners beter moet faciliteren. Rotterdammers zijn gehecht aan hun burens en familie, maken gebruik van Rotterdamse voorzieningen en willen gewoon in de mooiste stad van Nederland blijven wonen. Leefbaar Rotterdam zegt daarom: geef Rotterdammers voorrang op de wachtlijst voor een sociale huurwoning, oftewel: Rotterdammers eerst. Daarnaast moet het ook mogelijk worden om in je eigen wijk te blijven wonen. Geef bijvoorbeeld jongeren voorrang die graag in de buurt van hun ouders in Rozenburg willen blijven wonen. Ons idee staat los van de mensen met een urgentieverklaring. Deze wordt bijvoorbeeld toegewezen bij medische noodzakelijkheid, geweld en bedreiging en bij doorstroming vanuit opvanginstellingen. Sommige mensen hebben deze urgentie keihard nodig. Zij spreken hierbij wel vaak de wens uit om in hun eigen wijk te blijven wonen. Helaas kan dit vaak niet. Wie bijvoorbeeld in Delfshaven wil blijven wonen, moet verplicht ook kijken naar woningen in Vlaardingen. Wie in Overschie wil wonen, moet verplicht ook kijken naar woningen in Lansingerland. Wie in Prins Alexander wil wonen, moet verplicht ook kijken naar woningen in Capelle. Hier wordt streng op gecontroleerd. Dit moet anders. Er moet daarom bij urgentieverklaringen beter gekeken worden naar de woonwensen van de Rotterdammers. Dus Rotterdammers eerst bij een sociale huurwoning. Ik dank u.

De **VOORZITTER**. Dank u wel mijnheer Simons. We zullen het initiatiefvoorstel doorgeleiden richting het college ter advisering aan de commissie BWB.

2. Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 24 februari 2022

De **VOORZITTER**. Dan zijn we bij agendapunt 2, de vaststelling van de agenda van de raadsvergadering van vandaag, 24 februari. Ik zal eerst de agenda met u doornemen en aan het einde zal ik u de gelegenheid geven nog eventuele opmerkingen over de agenda te maken. Bij de punten die ik noem kunt u uiteraard uw opmerkingen maken met betrekking tot onderdelen die dan aan de orde zijn. Er zijn twee verzoeken ontvangen voor een regulier debat, 'Asielzoekers op grens Rotterdam en Capelle aan den IJssel' van de PVV en 'Windturbines; dubbele rol Pondera, slechte participatie Pernis', van Leefbaar Rotterdam en het CDA. Ten aanzien van het eerste verzoek, het verzoek voor een debat over asielzoekers, ligt er een negatief behandeladvies van de griffier als gevolg van onze gebruikelijke procedure, namelijk dat zolang er nog schriftelijke vragen niet beantwoord zijn, wij in de raad dan nog geen debat hebben. Ik neem aan dat de heer Meeuwissen daar iets over wil zeggen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, ik zou toch Leefbaar Rotterdam willen verzoeken om de schriftelijke vragen even in te trekken, want een azc zo vlak over onze stadsgrens, waar we in Ommoord-Zevenkamp en Prins Alexander allemaal ellende van gaan krijgen, die er is gekomen door broederpartij Leefbaar Capelle aan den IJssel. Ik zou Leefbaar Rotterdam echt zeer dringend willen vragen die schriftelijke vragen in te trekken en anders zou ik graag een stemming willen hebben of dit debat gewoon door kan gaan. Want al die azc-ellende, die willen we niet zo dicht bij onze stadsgrenzen. Het is wel weer het toonbeeld van wat een enorm laffe club Leefbaar is geworden. Tot zover.

De **VOORZITTER**. We hebben afgesproken dat we bij dit soort toelichtingen dan ook gelijk peilen wat de raad ervan vindt, stemmingsgewijs. Ik stel u voor om fractiegewijs te stemmen, zodat ook helder is waar de fracties staan. Ik ga noteren. Leefbaar Rotterdam.

De heer **SIMONS** (lr). Tegen.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Uiteraard voor voorzitter.

De **VOORZITTER**. Helder. ChristenUnie-SGP.

De heer **VONK** (cu-sgp). Tegen.

De **VOORZITTER**. VVD.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Tegen.

De **VOORZITTER**. D66.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Tegen.

De **VOORZITTER**. CDA.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Tegen.

De **VOORZITTER**. Partij voor de Dieren.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Tegen.

De **VOORZITTER**. 50PLUS.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Tegen.

De **VOORZITTER**. DENK.

De heer **ACHBAR** (denk). Tegen.

De **VOORZITTER**. PvdA.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Tegen.

De **VOORZITTER**. GroenLinks.

Mevrouw **ROEST** (gl). Tegen.

De **VOORZITTER**. SP.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Tegen.

De **VOORZITTER**. NIDA.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Tegen.

De **VOORZITTER**. Er is geen draagvlak voor het voorstel mijnheer Meeuwissen. Ten aanzien van het verzoek van Leefbaar Rotterdam en het CDA stel ik voor dit te behandelen als agendapunt 14.2. Dan zijn er maar liefst negen verzoeken ontvangen voor een tweeminutendebat. Inmiddels is één verzoek ingetrokken, 28.7. U mag nog meer intrekken als u dat zou willen. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik heb net even contact gehad met mijn mede-indieners en ook nog een aantal anderen in de raad. Ik wil 28.1 intrekken. Dat gaat over de leegstandscijfers. We hebben daarover een mail gekregen over de leegstandscijfers in de corporatie van Maaskoepel. Dat is voldoende om dit nu in te kunnen trekken.

De **VOORZITTER**. Agendapunt 28.1 wordt ook ingetrokken. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja voorzitter, ik had tijdens het debat vorige week aangegeven dat ik het ook zeer prijs stelde als het geagendeerd werd. Ik moet u zeggen, niet alleen klopte het verhaal niet over het onderzoeksbureau waar we het uitgebreid over gehad hebben. Dat blijkt niet waar te zijn. Maar zelfs de leegstand is niet 13,5% maar 1,1%. Het is te kort voor een tweeminutendebat, maar het moet me wel van het hart, dat hier wel iets mee moet. Ik mocht het woord gesjoemel niet gebruiken, maar het begint ondertussen wel een dramatisch verhaal te worden hoe het met de cijfers zit binnen de bouw.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, ik wil eigenlijk gezegd hebben dat ik het echt oprecht jammer vind dat de PvdA weer een stuip trekking laat zien hierin, terwijl het wel belangrijk is om dit te bespreken. PvdA neemt nu eigenlijk weer genoegen met cijfers, we hebben het al

eerder meegemaakt, en ik heb het wel zo genoemd, het sjoemelen met cijfers. Laten we dit gewoon bespreekbaar maken en dan duidelijkheid krijgen, zeker ook nu we die brief hebben.

De **VOORZITTER**. PvdA.

De heer **ENGBERTS** (pvda). We praten volgens mij nu over cijfers die door de corporaties zijn geleverd die niet nog openbaar gemaakt zijn, dus mijn verzoek aan de wethouder zou dan wel zijn om dat even te bevestigen in een brief hoe die leegstandscijfers in de sociale sector dan precies zitten, want dat is de reden. De vorige keer werd 13% genoemd en het is minder dan 2%. Ik denk dat het gewoon heel goed is dat we die cijfers openbaar krijgen. Dan kunnen we natuurlijk ongetwijfeld in een volgende raadsperiode verder over de leegstand spreken. Maar dat is de reden dat ik hem intrek, omdat die cijfers gewoon veel gunstiger zijn dan het vorige keer leek.

De **VOORZITTER**. Dan stel ik in ieder geval voor om dat verzoek door te geleiden naar de wethouder. Daarmee is 28.1 ingetrokken. De volgende verzoeken resteren nog. 'Belangenverstrengeling politiek en onderwijsinstellingen' van de PVV, 'Initiatiefnotitie Hoogwerf - Kapot maar nog niet gebroken', 'Zorgwekkend Humanitas', 'Kaders voor De Hef', 'Wooncoöperatie Roosstraat', 'Woon- en straatoverlast in Kralingen', 'Op naar een realistisch drugsbeleid'. Wenst iemand over deze punten nog iets te zeggen? De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ik zit even te kijken waar we nu zijn voorzitter.

De **VOORZITTER**. We zijn bij 2.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ik zit dan even bij 25, Wijk aan Zet, zijn we daar al?

De **VOORZITTER**. Nee, nog niet.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ah, als u mij dan even sommeert op te staan.

De **VOORZITTER**. Een voorzitter die een raadslid sommeert, dat moeten we nog wel meemaken. Ik ken mijn positie mijnheer Lansink. Dan stel ik voor deze punten te agenderen onder 28, zoals is aangegeven, met intrekking van 28.1 en 28.7. Bij agendapunt 9, het voorstel tot wijziging van paragraaf 6.3 van het Rotterdams woonwagengebeleid (2020) heeft de fractie van Leefbaar Rotterdam aangegeven alsnog een motie te willen indienen en ik stel u voor dit agendapunt niet als hamerstuk te behandelen maar als onderwerp met een korte verklaring in de categorie B. Ik check nog een keer bij Leefbaar Rotterdam. Dat is het geval? Agendapunt 9 was voorgesorteerd als hamerstuk.

De heer **ROSKAM** (lr). Nee, ik heb inderdaad contact gehad met de assistent van de wethouder en het kan blijven staan zoals het staat.

De **VOORZITTER**. Het staat nu als hamerstuk.

De heer **ROSKAM** (lr). Het kan als hamerstuk blijven staan.

De **VOORZITTER**. Dan gaan we het straks hameren. Dan is deze mededeling ingetrokken. Bij het wisselen van onderwerp verzoek ik de woordvoerders als dat van toepassing is dat zo vlot mogelijk te doen om de doorstroom van deze vergadering zo goed mogelijk te doen

verlopen. Zijn er nog leden die iets willen zeggen over de agenda voordat ik de spreektijd aankondig? De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Het gaat u goed af, mijnheer de voorzitter. Bij agendapunt 25, alle stukken over Wijk aan Zet, sta ik vooralsnog als enige spreker.

De **VOORZITTER**. Nee, u staat daar met de heer Smet en mevrouw Van Wifferen.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ik was niet van plan iets in te dienen. Ik dacht dat ik de enige was, maar als toch anderen zijn. Maar wat mij betreft kan het gehamerd worden.

De **VOORZITTER**. Ik check even bij mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja, we hebben dit zo uitgebreid besproken, zowel met de gebiedscommissieleden als in de commissie, dat het wat mij betreft ook kan.

De **VOORZITTER**. De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Ja, ik zou met alle liefde nog uren over Wijk aan Zet willen spreken in deze raad, maar ik begrijp de beweegredenen van de heer Lansink. Overigens geldt dat ook voor een ander onderwerp, waar ik straks iets over wil zeggen.

De **VOORZITTER**. Heel graag, akkoord. Als de rest van de raad er geen bezwaar tegen heeft, stel ik u voor straks in de hameragenda agendapunt 25 mee te hameren. Akkoord. Dan de heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Dank u wel voorzitter. Agendapunt 21, de herstelaanpak jongeren, is ook vorige week uitgebreid en heel goed besproken in de commissie. Ik meen me te herinneren dat de commissie ook heeft gezegd dat het afdoende werd besproken. Tot mijn verbazing staat het op de agenda. Ook hierover zou ik uren willen praten, want ik denk dat het voor jongeren heel goed is om in deze raad gehoord te worden, maar wat mij betreft kan dit voor nu ook van de agenda worden gehaald, als de raad het daarmee eens is.

De **VOORZITTER**. Als sprekers staan de heer Lansink, mevrouw Mohamed-Hoesein en mevrouw Van Wifferen. Ik check bij mijnheer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Wat mij betreft hameren voorzitter.

De **VOORZITTER**. Ja, mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Ja voorzitter, ik ben denk ik iets te enthousiast overal voor aangemeld, dus ook hameren.

De **VOORZITTER**. Maar zo kennen wij u ook, als een enthousiast raadslid. Mijnheer Achbar, u wilt nog even contact zoeken met mevrouw Mohamed-Hoesein?

De heer **ACHBAR** (denk). Ja, dat wil ik voor de zekerheid even doen.

De **VOORZITTER**. Dan wacht ik even met het trekken van een eindconclusie. Andere raadsleden wellicht op dit punt? Als mevrouw Mohamed-Hoesein ermee instemt dan zal ik straks het punt ook voorsorteren te worden gehamerd. Andere leden over de rest van de agenda? Niet. Dan kom ik nu bij de spreektijd. Dat wordt het onmetelijke voorstel om u voor

vier uur in de aanbieding te doen. Dat wordt daarmee ook nachtwerk, tenzij u vandaag in de loop van de dag besluit u enigszins in te houden, maar vier uur betekent tot ver in de avond. Dat is zo? Dan doen we het ook. Dan wil ik u gegeven de omstandigheden van vandaag ook voorstellen uit te gaan van een fysieke stemming aan het einde van vanavond. Ik geef u in overweging om te kijken of van de afwezige personen eventueel te kunnen pairen, zodat we ook een gezonde stemming kunnen hebben in de loop van vandaag. Dat laat ik graag aan het politieke handwerk van fractievoorzitters. De lunch is voorzien zo rond de klok van 12.45 uur en de avondmaaltijd omstreeks 18.30 uur. We serveren zolang de voorraad strekt.

3. *Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2022 weken 5 t/m 7*

De **VOORZITTER**. Dan zijn we bij de mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2022 weken 5 tot en met 7. Ik stel u voor akkoord te gaan met de voorgestelde wijze van afdoening. Dat is het geval.

4. *Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet*

De **VOORZITTER**. Dan de bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet.

4.1 *De herijkte brugstaat Renovatie Museum Boijmans Van Beuningen*

De **VOORZITTER**. Eerst 4.1, de herijkte brugstaat Renovatie Museum Boijmans Van Beuningen. Ik kijk even naar collega's die bij dit soort agendapunten doorgaans niet akkoord gaan met geheimhouding. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Alles gaat tegelijk vandaag. Nee, hier ben ik uiteraard tegen.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden ook? SP? Ook. De rest van de raad? Dan met de gemaakte aantekeningen van de drie fracties is de raad akkoord gegaan met de gevraagde geheimhouding.

5. *Het voorstel tot gedeeltelijke opheffing van geheimhouding van het document 'bijlage 2c SOK Tweebosbuurt: haalbaarheidsstudie – financiën'*

De **VOORZITTER**. Dan het voorstel tot gedeeltelijke opheffing van de geheimhouding van het document 'bijlage 2c SOK Tweebosbuurt: haalbaarheidsstudie – financiën'. Ik stel u voor de gedeeltelijke geheimhouding op te heffen en het stuk te plaatsen op de raadsinformatieagenda. Kunt u daarmee akkoord gaan? Het college stelt u voor om akkoord te gaan. Akkoord.

HAMERSTUKKEN

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar de hamerstukken. Wilt u meekijken?

6. *Het voorstel met betrekking tot de vergoeding van kosten voor de ruiming van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog*

7. *Het voorstel tot het vestigen van voorkeursrecht gemeenten voor percelen gelegen aan de Frans Bekkerstraat*

8. *Het voorstel met betrekking tot de omvang van de grondexploitatieportefeuille per 31 december 2021*
9. *Het voorstel tot wijziging van paragraaf 6.3 van het Rotterdams woonwagengebeleid (2020)*
10. *Het voorstel met betrekking tot het proces ten behoeve van de aanwijzing van de lokale zendgemachtigde voor de periode 2023-2028, alsmede aanvulling van de criteria van het Commissariaat voor de Media*
11. *Het voorstel tot wijziging van de Verordening maatregelen en handhaving Participatiewet IOAW en IOAZ*

De **VOORZITTER**. De agendapunt 6, 7, 8, 9, 10 en 11 worden voorgesorteerd om te worden gehamerd. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Dank u wel voorzitter. Bij 7 ben ik tegen. En de rest is akkoord.

De **VOORZITTER**. Wij noteren dat de fractie van 50PLUS tegen het voorstel is onder 7. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, tegen op nummer 7, tegen op nummer 9 en tegen op nummer 11.

De **VOORZITTER**. Akkoord. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, dank u wel voorzitter. Het ging net heel erg snel. Ik wil ook nog even zeggen dat de PVV tegen geheimhouding van de herijkte brugstaat renovatie Boijmans Van Beuningen is, net zoals mevrouw Verkoelen. Verder zijn wij tegen punt 8, punt 10 en de punten die net ook hamerstukken zijn geworden, de agendapunten 21 en 25. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Dat noteren wij. De heer Büyükçifci.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Bij punt 7 zijn wij tegen.

De **VOORZITTER**. NIDA is tegen punt 7. Voor de SP geldt hetzelfde.

25. *Het voorstel tot:*
- a. *vaststelling van de Wijzigingsverordening Wijk aan Zet;*
 - b. *wijziging van het Kiesreglement wijkraadsleden 2022;*
 - c. *vaststelling van de Gedragscode wijkraadsleden Rotterdam 2022;*
 - d. *vaststelling van het Onderzoeksprotocol integriteit wijkraadsleden Rotterdam 2022*

De **VOORZITTER**. Dan hadden wij verder nog zoals zojuist besproken agendapunt 25. Dat gaan wij ook hameren. Het is een dikke agenda, ik moet even doorbladeren. Het voorstel tot vaststelling van de Wijzigingsverordening Wijk aan Zet. Zijn daar eventueel nog andere geluiden daaromtrent? Nee? Dan is het gehamerd. Een ander agendapunt werd van de agenda afgevoerd, maar daarbij was geen raadsvoorstel. Dat was agendapunt 21. Daar wachten we nog op het oordeel van mevrouw Mohamed-Hoesein. Akkoord.

ONDERWERPEN MET EEN REGULIER DEBAT

12. *De 'Bestuurlijke Eindverantwoording college Rotterdam 2018-2022', alsmede het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Tijd voor targets: beoordeling eindverantwoording; lessen 20 jaar collegeverantwoording'*

De **VOORZITTER**. Dan beginnen we met de inhoudelijke behandeling van onze agenda voor vandaag, de onderwerpen met een regulier debat. De 'Bestuurlijke eindverantwoording college Rotterdam 2018-2022', alsmede het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Tijd voor targets: beoordeling eindverantwoording; lessen 20 jaar collegeverantwoording'. Ik geef als eerste het woord aan de heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, dank u voorzitter. Na vier jaar staat de klas van meester Ahmed voor de uitslag van haar eindexamen. Het college stelde vooraf vijftien targets op, waarvan 47% gehaald of bijna gehaald is. Een 4,7 als eindcijfer dus, en dat is een onvoldoende. Het vorige college haalde een keurige 7, een ruim voldoende dus. Maar u zult begrijpen dat ik ondanks de onvoldoende er niet voor ga pleiten om de klas van meester Ahmed te laten zitten. Er zijn ook zaken die een voldoende krijgen. Zo zijn er veel toegankelijke taaltrajecten opgezet voor de laaggeletterde Rotterdammers. Leefbaar Rotterdam is hier heel blij mee. Daarnaast is er veel groen bij gekomen, waarvoor complimenten. Maar eerlijk is eerlijk, het eindcijfer blijft een 4,7 en dus ging er meer fout dan goed, dit ondanks het recordaantal van tien wethouders. Deze cijfers kunt u zelf teruglezen in de rapportage 'Tijd voor targets' van de Rotterdamse Rekenkamer. Als we de cijfers in historisch perspectief zetten, dan heeft alleen het college van 2010-2014 het nog slechter gedaan. Ik zie de heer Engberts al geïnteresseerd kijken welk college dat ook weer was. Dat was het college van de PvdA, CDA, VVD en D66. 'Rotterdam ouder en wijzer' was het credo van dit college. De Rekenkamer constateerde enkele maanden geleden nog dat er slechts één van de 81 acties vanuit dit college bijdraagt aan het welzijn van onze ouderen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, ik heb het even aangehoord, maar volgens mij is de heer Simons nu toch echt in de war. Want het credo van onze coalitie was 'Nieuwe energie voor Rotterdam'. 'Ouder en wijzer' is het ouderenbeleid, maar niet het credo van deze hele coalitie. Dus waar hij dat vandaan haalt vraag ik me toch echt even af.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Nou, over uw hoofdtopic ga ik het zo nog even hebben, over welke resultaten u daarmee heeft gehaald. Wij hebben het zo gelezen dat u het credo 'Ouder en wijzer' ook belangrijk vond. Uit uw daden blijkt dat dat niet zo is, maar goed, we komen straks nog op uw hoofdpunt terug.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Ja, ik wil toch ook even tegen de heer Simons zeggen dat u wel een beetje selectief zit te shoppen uit het Rekenkamerrapport. Want wat de Rekenkamer ook zegt, is dat het goed is dat dit college een gedoseerd aantal targets heeft opgesteld, dat het ook goed is dat er op een goede manier de verantwoording over is afgelegd en dat er ook een aantal van die targets niet controleer- of meetbaar bleken, dus dat zit dan een beetje in de praktijk. Ja, u kunt wel niet goed zichtbare plaatjes laten

zien, maar feit is gewoon dat u selectief zit te shoppen, want in die tekst daaronder, die mensen zo niet kunnen lezen, staat dat wel. U denkt dat u heel lang in beeld blijft. Ik ben nu in beeld mijnheer Simons. En die tekst daaronder. Kunt u ook die tekst daaronder lezen?

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons, ik kan een stuk theater hier wel waarderen, maar dit gaat wel heel ver. Graag weer op uw plek blijven. Ja, meester Ahmed moet toch wat zeggen. Mevrouw Zeegers.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Het valt me op dat hij niet echt reageert op het punt dat ik maak, namelijk dat die targets voor een groot deel ook oncontroleerbaar bleken en niet goed geregistreerd waren, maar dat daar goede verklaringen voor zijn geweest en dat er ook daadwerkelijk resultaten op die gebieden zijn gemaakt. Dat punt wil ik hier toch even maken, namelijk dat u selectief zit te shoppen uit dit rapport.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, dank u voorzitter. Ja, ik shop helemaal niet selectief. Figuur 3.3, realisatie college targets einde collegeperiode. Dat cijfer neem ik. Er zijn ook dingen gehaald. Er zijn ook opmerkingen, kanttekeningen geplaatst, maar dat geldt voor elk college. Hier staat toch echt dat u maar 47% van de college targets heeft gehaald of bijna gehaald. Dat zijn gewoon de cijfers van de Rotterdamse Rekenkamer. Dat debat hebben we al gevoerd. Ik begrijp dat het voor u moeilijk is. Het is voor een leerling gewoon altijd moeilijk als hij een onvoldoende krijgt. Maar ja, dat moet u ook maar ervaren en dan moet u de volgende keer maar beter uw best gaan doen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Nou, wat de Rekenkamer zegt, is dat het juist heel goed is als er targets worden gesteld en dat je daarvan leert en dat je daardoor ook daarna je beleid kunt verbeteren of althans in dit geval ook de manier waarop we de targets hebben geformuleerd moeten verbeteren, want daar zat inderdaad een grote fout en daardoor is deze score. Maar waarom ik het vooral zeg, want ik ben het met u eens, met deze targets is 47% gehaald. Dat klopt. Maar om daarmee te zeggen: u bent gezakt want het beleid deugt niet. Die stelling bestrijd ik.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons, u kunt verdergaan.

De heer **SIMONS** (lr). De Rotterdamse Rekenkamer heeft dit college op grond van de targets een 4,7 gegeven. Het was dit college dat de tegemoetkoming meerkosten voor chronisch zieken en gehandicapten heeft afgeschaft, € 12 miljoen. Het was dit college dat zorgrestaurants in ouderencomplexen de nek heeft omgedraaid, huismeesters heeft weggesaneerd en de thuiszorgvouchers heeft wegbezuinigd. Kortom, Rotterdam is niet ouder en wijzer geworden, maar kouder en eenzamer. Het college had weinig oog en oor voor de Rotterdammers. De Rotterdammers mochten komen opdraven om beslissingen van het college te legitimeren met hun komst naar een insprekavond. Op tal van dossiers mislukte deze participatie. Wethouder Bonte heeft maling aan de inwoners van Pernis, Rozenburg en Hoogvliet. Wethouder Vermeij was ziende blind en horende doof voor de input vanuit de gebiedscommissies over het gebiedscommissiemodel waar zowel de Rotterdammers als de gebiedscommissieleden net aan waren gewend.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Nee, er moest weer een nieuw model worden bedacht in plaats van het Rotterdamse bestaande model te verbeteren.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Veranderen om te veranderen, niet om Rotterdam beter te maken. Ja, ik maak even mijn zin af. Dat is de normale mores in deze raad voorzitter.

De **VOORZITTER**. Jawel, maar ik zoek een punt in uw betoog, want er staan twee raadsleden die graag een vraag willen stellen. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, dank u wel voorzitter. Leefbaar Rotterdam is natuurlijk ooit ontstaan uit het vrije woord van Pim Fortuyn. Ik heb gisteren bij OPEN Rotterdam ook al gezegd dat er niets meer te herkennen is aan Pim Fortuyn in Leefbaar Rotterdam. De heer Simons heeft het nu over rapportcijfers. Ik zou de heer Simons eens willen vragen wat voor rapportcijfer hij op een schaal van 1 tot 10 aan Leefbaar Rotterdam zou willen geven qua vrijheid van meningsuiting? Want ik mag hier zo langzamerhand bijna niets meer zeggen en Leefbaar Rotterdam loopt ongeveer voorop om mee te heulen als onderdeel van de 44 janknikkers van Aboutaleb. Dus mijnheer Simons, kunt u op een schaal van 1 tot 10 een rapportcijfer geven van de afgelopen vier jaar voor Leefbaar Rotterdam op het gebied van vrijheid van meningsuiting?

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Voorzitter, het is buiten de orde van dit verantwoordingsdebat.

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar de heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, dank voorzitter. Ik had even netjes gewacht tot de heer Simons klaar was met zijn blokje ouder, en daar was hij zo ontzettend snel mee klaar, dat hij kennelijk niet meer negatieve dingen kon noemen, dus ik was net even iets te laat met opstaan. Ik wilde u vragen mijnheer Simons, met al die dingen die u net noemt even kort op een rijtje waar u verder zelf geen inhoud aan geeft, wat u bijvoorbeeld vindt van het ouderenpakket waar we samen een stap hebben gezet met partners in de stad om ouderen bijvoorbeeld langer thuis te laten wonen? Kunt u daar eens op reflecteren?

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Als u wilt weten wat wij de komende vier jaar voor de ouderen gaan doen, raad ik u aan nog eens even ons verkiezingsprogramma door te lezen. Dat is heel nuttig. Wij geven ouderen een prominent podium, wat ze verdienen, in tegenstelling tot dit college dat er met de pet naar heeft gegoooid. U moest zich schamen.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter, het is natuurlijk heel treurig van de heer Simons dat hij niet reageert op mijn vraag. Want we hebben het niet over uw verkiezingsprogramma, ook niet over dat van ons. We hebben het hier over het beleid van de afgelopen vier jaar en ik vraag u om te reflecteren op twee punten die ik noem. Dus ik ben gewoon heel benieuwd wat Leefbaar Rotterdam daarvan vindt en hoe dicht dat bij uw

geweldige verkiezingsprogramma komt. Ik denk tamelijk dicht namelijk, want er is deze vier jaar heel veel inzet gepleegd op die ouderen.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). In dit verantwoordingsdebat heb ik gezegd over de ouderen wat ik wilde zeggen, dus u moet in uw eigen bijdrage maar uw punten maken mijnheer Segers.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGRS-HOOGENDOORN** (cda). Ja, afsluitend constateer ik dan dat Leefbaar Rotterdam alleen maar kan schoppen en niet met eigen oplossingen komt. Dat vind ik bijzonder teleurstellend van een partij die toch verantwoordelijkheid leek te nemen in de stad. Dank.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, ik heb een punt van orde. Ik zie dat de heer Simons tot twee keer toe hier allerlei dingen laat zien. We weten allemaal dat toen ik het over die verschrikkelijke pedoklok van de zedendelinquent had, wilde ik ook bewijsstukken laten zien die hier onder het hoogpolig tapijt worden gehouden. Toen was de voorzitter heel resoluut. Ik mocht het niet laten zien. De bewijzen mochten niet zichtbaar zijn. Ik begrijp niet waarom collega Simons hier nu zo uitgebreid allemaal dingen kan laten zien. Dus graag duidelijkheid van de voorzitter hierover. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. U heeft mij toch ook gehoord dat ik heb aangegeven dat ik het stuk theater op die manier niet waardeerde en dat ik de heer Simons vroeg om zijn plek in te nemen achter het spreekgestoelte. Ik hoop dat u dat gehoord heeft.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Nou, blijkbaar ging de heer Simons er gewoon mee door, want ik heb tot twee keer toe gezien dat hij hier allerlei dingen liet zien. Als u zo streng naar mij bent, vind ik dat u ook zo streng naar Leefbaar Rotterdam mag zijn.

De **VOORZITTER**. Ik vond dat ik wel streng was richting de heer Simons. Hij heeft mij ook gehoorzaamd en deed wat ik hem gevraagd heb en hij kan nu verder met zijn betoog. Mijnheer Simons, wilt u mij ook gehoorzamen en doorgaan? Dank.

De heer **SIMONS** (lr). Dank meester Ahmed. Rotterdammers voelen zich onvoldoende gehoord. Gisteravond waren wij bij een debat, Mathenesse aan de Maas, en daar werd het letterlijk gezegd. Er werd ook een filmpje getoond waar Rotterdammers aangaven het vuil, de overlast, de onveiligheid en de slechte communicatie van de gemeente zat te zijn. Ook die digitale wal die we hebben opgeworpen tussen de gemeente en de Rotterdammers. Ik heb al vaker gezegd, we hebben ook 100.000 laaggeletterde Rotterdammers. Die horen er voor Leefbaar Rotterdam ook gewoon bij, dus we zullen gewoon weer meer maatwerk moeten leveren, meer de wijken ingaan, en niet alles meer digitaal gaan regelen, want dat werkt gewoon niet. Dat was gisteren letterlijk de boodschap die de bewoners van Oud-Mathenesse en het Witte Dorp aan ons meegaven.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik zat even te luisteren. Ik moest plotseling denken aan vier jaar geleden, toen we campagne voerden en ik huilende mensen sprak. Huilende mensen,

die met de vinger wezen naar Leefbaar Rotterdam, dat een beleid voerde waarin mensen niet centraal stonden maar waar mensen gestraft werden. Waar mensen papier moesten prikken als ze in de bijstand zaten, wat dan vermomd verkocht werd als: dan doe je wat terug. Maar mensen hebben het ervaren als gestraft worden. Dan komt Leefbaar Rotterdam nu hier een beetje de maat nemen, terwijl ik dan eigenlijk alleen maar denk: wat ongelooflijk goed dat ik deze campagne geen huilende mensen meer tegenkom die zich geschoffeerd voelen door de stad. Ik zou het heel erg op prijs stellen als Leefbaar Rotterdam ook even net iets verder terugkijkt, en kijkt hoe zij met de mensen in deze stad zijn omgegaan. Hoe schandalig mensen zich behandeld hebben gevoeld door Leefbaar Rotterdam.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Wat ik net naar voren bracht waren de bewoners van Oud-Mathenesse en het Witte Dorp. Blijkbaar neemt u die niet serieus. Wethouder Moti was aanwezig en hem stond het huilen nader dan het lachen, want hij werd aangesproken op zijn wethouderschap, waarom in godsnaam dit college het zo slecht communiceert dat ze ondernemers zeggen: ja, ons huurcontract wordt gewoon opgezegd zonder enige communicatie met ons. Dat was wat er gisteravond aan de hand was, dus dat heeft u na vier jaar bereikt. Chapeau.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Nou, ik denk dat we een prachtig resultaat hebben met de wijkhubs en de manier waarop we omgaan met deze stad en de bewoners en mensen hoeven niet meer papier te prikken. Vanaf dag één heeft wethouder Moti dat beleid omgedraaid en met respect voor mensen is hij het beleid gaan voeren. En dat met het grootste resultaat, groter dan in de rest van Nederland, veel meer mensen uit de bijstand, netto 4000 mensen, 17.000 mensen die weer aan het werk zijn geholpen. Het terugkeren in de bijstand is gedaald van 25% naar 11%. Dat zijn resultaten waar mensen wat aan hebben, niet dit soort kletspraat en vervolgens weer terug willen gaan om mensen als schuldigen te behandelen in plaats van met respect en hen te helpen aan werk, te helpen om nieuw perspectief te hebben, een scholingsfonds in te richten, leerwerkakkoorden te hebben. Dat zijn de dingen waar de mensen wat aan hebben. En ja, de mensen in Mathenesse en het Witte Dorp zijn ons ook ongelooflijk lief, en ook die zullen we helpen als ze in de bijstand zitten en ze met respect behandelen. Daar gaat het op dit moment over.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, dit is echt het principe: de pot verwijt de ketel. Ik bedoel, het is wat dat betreft allebei slecht. Want als we het hebben over de afgelopen periode, klopt het dat Leefbaar Rotterdam mensen met een bijstandsuitkering verschrikkelijk heeft behandeld, maar als we dan een stuk verder kijken, dan was het een PvdA-wethouder, de heer Florijn, die verantwoordelijk was voor het programma Full Engagement. Hoe reflecteert de PvdA daarop?

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Alles is erop gericht om mensen aan het werk te krijgen. Dat is onze inspanning, dat vinden we belangrijk. We vinden het belangrijk dat mensen een perspectief hebben in het leven en aan werk geholpen worden. Als dat niet werkt op de manier zoals we dat toen hebben geprobeerd, want daarvan waren de resultaten inderdaad niet himmelhoch jauchzend. Maar het gaat er altijd om dat we met het respect doen en met

perspectief voor mensen. En niet papier prikken waardoor mensen überhaupt niet in staat zijn om een baan te vinden. Niet mensen als schuldigen aanwijzen en zeker niet, want dat is ook gebeurd in de vorige periode, dat er stapels met brochures waarin mensen gewezen werden op hun rechten en op welke manier ze geholpen konden worden, gewoon bij het vuil werden gezet door wethouder Struijvenberg. Die werden door de shredder gehaald. Die folders die gemaakt waren om mensen te informeren, om mensen te helpen, dat is waar wij wel voor staan mijnheer Achbar en mijnheer Simons. Wij staan ervoor om mensen te helpen. Dat hebben we deze periode gedaan. En dat we 47% halen, that's fine, wij zijn er trots op dat wij de mensen hebben geholpen en niet in de vernieling.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, dit is echt weer campagneretoriek. Noch de PvdA noch Leefbaar Rotterdam zijn er om de Rotterdammers te helpen, zeker niet mensen met een bijstandsuitkering. Als het gaat om het Full Engagement-programma, ik heb gevraagd hoe u daarop reflecteert. U zegt: papier prikken is ernstig. Maar ik kan u een voorbeeld geven. Onder uw wethouder, mijnheer Engberts, was het in de Tarwewijk waar een groep 's ochtends kwam videobanden los halen en de middaggroep kwam die videobanden in elkaar zetten. Dat was een programma onder uw wethouder. En dat is wat de mensen met een bijstandsuitkering moesten doen en dat is net zo erg als het papier prikken. En als u zegt dat bijstandsgerechtigden bij u huilend terechtkwamen, ik denk dat het een periode eerder misschien ernstiger was.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pdva). De heer Achbar loopt duidelijker wat langer mee dan ik in de politiek. Dat was de tijd dat hijzelf voor de PvdA in de gebiedscommissie zat en daar verantwoordelijkheid droeg. Ik ben van de periode daarna. Ik ben verantwoordelijk voor wat wij nu doen en wij steunen het beleid dat wij nu voeren en volgens mij hebben de Rotterdammers daar wat aan.

De **VOORZITTER**. Ik stel voor dat de heer Simons verdergaat.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, in dit verantwoordingsdebat breng ik gewoon een actualiteit in van gisteravond, hoe bewoners van Mathenesse en het Witte Dorp dit collegebeleid hebben ervaren. Ik moet alleen maar constateren dat de PvdA lak heeft aan de bewoners. Die kan alleen maar oude koeien uit de sloot halen en dan ook nog gekleurde koeien. Waarvan akte, zou ik zeggen. Starters, ouderen en middeninkomers

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **SIMONS** (lr). naar een betaalbare huur of koopwoning. Sorry voorzitter, ik wil toch even iets zeggen. Als ik een zin aan het uitspreken ben, is het de normale mores in de raad dat u iemand laat uitpraten en niet midden in een zin mij gaat afkappen voorzitter.

De **VOORZITTER**. Nee mijnheer Simons, ik bewaak echt de orde. Ik hoor een punt, maar u ziet een collega staan en u gehoorzaamt het punt niet. U gaat door. Ik denk dat het goed is als het samenspel van u en mij ervoor zorgt dat de vergadering goed gaat. Als ik een punt hoor, en ik ben taalkundig echt goed onderlegd, dan zou ik het fijn vinden als u dan ook ruimte geeft voor een interruptie. Maar u blijft doorgaan omdat u die interruptie op dat tijdstip blijkbaar niet gunstig vindt, maar dat is voor de orde van het debat, voor mij, lastig te handhaven, als u op deze manier met mij omgaat. Dus een punt is een punt en ik hoor het

ook als er een betoog gaande is, wanneer ik een punt hoor ik niet onderbreek omdat ik vind dat het betoog samenhangend moet zijn. Dus dat bewaak ik heel goed. Maar het gesprek met mij heeft op deze manier weinig zin. Mijnheer Engberts heeft een vraag.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik hoorde iets over koeien, oude koeien, ik denk dat mensen inderdaad enorme wonden hebben en nog steeds met heel nare herinneringen zitten als het gaat om de manier waarop Leefbaar Rotterdam hun collegetijd hebben ingevuld. Maar ik hoorde de heer Simons ook iets zeggen over gekleurde koeien en die snapte ik niet zo goed. Als hij roodbont bedoelt ben ik natuurlijk helemaal blij, maar wat bedoelt hij met gekleurde koeien?

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). De PvdA.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Maar welke kleur?

De heer **SIMONS** (lr). Volgens mij is uw kleur rood, toch?

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dan hebben we het helder, want je kan hem namelijk ook heel anders interpreteren en dan is het fijn dat ik u niet hoeft te beschuldigen van enige xenofobie of wat dan ook. Het is gewoon fijn als we dat niet hoeven te doen. En hoe helderder dat is hoe beter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ook ik was gisteren bij het debat aanwezig bij Mathenesse aan de Maas. Wat mij daar vooral van is bijgebleven, is dat die bewoners daar eigenlijk al jarenlang, het is echt niet iets van de laatste tien jaar, maar echt al jarenlang het gevoel hebben dat zij, waarvan zij letterlijk zeiden: mensen denken dat wij bij Schiedam horen. Dat is niet iets van de afgelopen tijd, maar dat is echt al heel erg lang aan de gang. Dus laten we niet moddergooien naar elkaar, maar gewoon met elkaar naar die wijk en hen helpen. En elkaar niet van allerlei zaken kwalijk nemen, omdat we allemaal erbij waren.

De **VOORZITTER**. Ik hoorde geen vraag. Mijnheer Simons, u kunt verder.

De heer **SIMONS** (lr). Starters, ouderen en mensen met een middeninkomen naar een betaalbare huur- of koopwoning. De VVD had dit vier jaar geleden heel goed door. Vincent Karremans beloofde in 2018 tijdens het lijsttrekkersdebat van Rijnmond 10.000 woningen per jaar. Maar wat is hiervan terechtgekomen? Dure huurappartementen schoten als paddenstoelen uit de grond, waarvan nu ook nog eens een deel leeg staat omdat de huren te hoog zijn. Bouwen voor de leegstand midden in de wooncrisis, dat lijkt mij geen goed idee. Van alle nieuwbouwwoningen is maar 18% voor het middensegment gebouwd, waarvan een schamele 3% in het koopsegment. Ook moesten starters, mensen met een middeninkomen en ouderen het opnemen tegen vaak grote institutionele buitenlandse beleggers, dus laten wij de komende periode gaan bouwen voor starters, ouderen en mensen met een middeninkomen. Voorzitter, als vader

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik denk, er komt vast nog wel iets meer over dat wonen, maar dat niet, maar ik moet het toch ook wel even opnemen voor het bouwprogramma van dit college. Want toen we vier jaar geleden begonnen was de planvoorraad ongeveer nul. De heer Simons weet dat als geen ander want hij zat er toen zelf als bouwweethouder. Dus vindt u het gek dat we niet de start hebben kunnen maken die we hadden gewild, en vindt u het niet een ongelooflijke prestatie dat de planvoorraad hoger is dan ooit? De puinhopen die u heeft achtergelaten in dat dossier, er viel helemaal niet te bouwen.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, ik hoor geen vraag voorzitter.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Voor ik zei, de puinhopen die u heeft achtergelaten in dat dossier, had ik gevraagd: wat vindt u daar dan eigenlijk van? Hoe kunt u nu beweren dat het bouwen is achtergebleven ten opzichte van wat mijnheer Karremans heeft beloofd in de campagne, als u op dat moment eigenlijk al donders goed wist hoe u het achterliet?

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, de vraag gaat elke keer over een vorige periode, terwijl we nu echt een verantwoordingsdebat hebben over uw college hoor, mijnheer Engberts, dus u kunt zich wel verschuilen achter het verleden, maar wees nu eens vent en sta rechtop en sta ook voor de dingen die niet zo goed zijn gegaan. Ik heb het benoemd, ik heb er ook verder niets aan toe te voegen. Als u het nog eens wilt nalezen dan kunt u gewoon de bouwcijfers bekijken, of voor wie er is gebouwd, of het Rekenkamerrapport. Maar ik denk niet dat u dat heeft gedaan, dat merk ik aan uw vragen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik merk dat het geheugen van de heer Simons heel erg kort is, dat hij zelf niet meer weet hoe hij toen hier de kamer van de wethouder heeft verlaten, wat hij heeft achtergelaten. Dat is ongelooflijk actueel geweest, juist voor het beoordelen van wat we in deze periode hebben kunnen doen dankzij de puinhopen die de heer Simons in het bouwdoossier heeft achtergelaten.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons, u kunt verdergaan.

De heer **SIMONS** (lr). Als bouwweethouder verliet ik met een bouwrecord trots mijn kamer.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Als je een held als voorganger hebt gehad, voorvoorganger, moet ik er natuurlijk wel bij zeggen, want u kwam ook ergens halverwege binnen, en er een keurige planvoorraad lag, dan kan ik me voorstellen dat u een aantal mooie cijfers kon presenteren. Maar hoe u het heeft achtergelaten is essentieel voor hoe dit college aan de slag kon. En daar loopt u voor weg en ik vind dat heel erg jammer. Want u durft eigenlijk helemaal geen verantwoording over uw eigen beleid af te leggen.

De **VOORZITTER**. De heer Simons. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, volgens mij is het eigenlijk nog een tandje erger. Want Leefbaar Rotterdam heeft vanochtend een initiatiefvoorstel ingediend, omdat ze vinden dat

de Rotterdammers niet goed terecht kunnen op de woningmarkt. En ik snap die zorg die ze hebben, want die zorg hebben wij ook. Maar volgens mij zijn de kaders uitgezet in het vorige college met Leefbaar Rotterdam aan de knoppen en de stadsvisie, die toen zoveel weerstand opriep en die zoveel Rotterdammers in een hoek heeft gezet, dat zijn de uitgangspunten die ervoor zorgen dat die Rotterdammers nu niet aan een woning komen. Dus ik vind het heel bijzonder dat de heer Simons deze verwijten nu onze kant op slingert, en dat hij hier dit initiatiefvoorstel indient omdat het allemaal zo'n drama is, terwijl dat juist het beleid van Leefbaar Rotterdam is, en wij nu met de gebakken peren zitten hier in deze stad.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, ik hoor weer iets van oude koeien uit de sloot, dus ik hoef hier niet op te reageren. Het gaat over dit verantwoordingsdebat, niet over de vorige ploeg wethouders.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Een interruptie op mevrouw Roest. Dat is precies het verhaal mevrouw Roest. U heeft vier jaar exact het beleid van Leefbaar Rotterdam van vier jaar daarvoor met een woonvisie uitgevoerd, identiek, exact. Dat is het punt. Ik ben blij dat u het erkent na vier jaar. We hebben er vier jaar om gevraagd: wilt u dat nu eindelijk eens erkennen en er iets aan doen. Niks ervan, klaar.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, ik merk dat mevrouw Verkoelen nog een keer de woonvisiediscussie wil doen. Ik zal het u even vertellen hoe wij dat zien. We hebben wel degelijk gezorgd dat er deze periode veel meer sociaal werd gebouwd. De vorige periode is er niets aan sociale woningen bij gekomen. In deze periode 35% van die 15.000 woningen. Dat zijn gewoon 5000 woningen. Er is ook nog nooit zo weinig gesloopt als in de afgelopen vier jaar. En we hebben er alles aan gedaan om dat beleid op die woonvisie zoveel mogelijk te verzachten en die woonvisie te veranderen. Zijn we helemaal tevreden? Nee, natuurlijk niet, maar GroenLinks heeft ook geen 23 zetels in deze raad. En mevrouw Verkoelen, als het u echt ernst was om daar iets aan te veranderen, dan kunt u uw verwijten misschien eens een keer richten op die kant van deze zaal, want GroenLinks en PvdA willen wel, maar ook met u en deze linkse partijen hier in de oppositie hebben we nog steeds geen meerderheid op dat vlak.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, ik had ook nog een vraag aan de heer Simons, want hij zei dat het er natuurlijk niet over gaat wat hij zelf heeft aangericht maar over wat er nu ligt. Het gaat natuurlijk ook over de toekomst en het initiatiefvoorstel dat ook al door mevrouw Roest werd aangehaald. Maar in het verkiezingsprogramma van Leefbaar Rotterdam voor de komende periode, wat ze willen bereiken, is het sociaal ook ongeveer nul, want dat moet alleen maar in de regiogemeenten worden gerealiseerd. Niet in Rotterdam, dus die Rotterdammers waar de heer Simons zo graag voor opkomt, blijven gewoon met de gebakken peren zitten. De enige plek waar volgens Leefbaar Rotterdam sociaal gebouwd mag worden is in Pernis, Rozenburg en Hoek van Holland. Ik hoop eigenlijk dat mijnheer Simons een amendement op zijn eigen verkiezingsprogramma kan maken.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ik ben blij met de steun van de PvdA voor ons initiatiefvoorstel 'Rotterdammers eerst'. Ik ga verder.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik vroeg hoeveel sociaal de heer Simons de komende periode bij wil gaan bouwen.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Nogmaals, ik heb daar antwoord op gegeven.

De **VOORZITTER**. De heer Simons vindt van wel. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dan constateer ik dat het blijft bij het verkiezingsprogramma, dus sociaal moet in de randgemeenten. Voor de rest blijft iedereen zitten, behalve de mensen in Pernis, Rozenburg en Hoek van Holland. En voordat mijnheer Simons zegt dat ik daar niet van houd, dat zijn mij heel lieve Rotterdammers, maar ik gun de andere Rotterdammers ook een betaalbare woning.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, bij het indienen van een initiatiefnota is het niet gemeengoed om daar dan een reactie op te geven vanuit de raad, maar het is wel interessant dat de VVD u feitelijk alweer lang en breed voor was met uw plan, want we hebben al lang en breed een motie 'Rotterdammers eerst' aangenomen in deze raad. U steunde die motie volgens mij ook, dus dat is hartstikke fijn. In de buitengebieden mag wat u wilt al, dus top. U vraagt iets wat er al is. 80% van de woningen in corporatiebezit wordt al aan Rotterdammers toegewezen, dus ook dat is feitelijk al geregeld. En tot slot, wat u echt wilt, alles aan Rotterdammers toewijzen, dat kan wettelijk helemaal niet. U vraag dus weer iets wat leuk is voor de Bühne, maar wat totaal niet gaat werken, dus daar mag u dan even op reageren richting mij. Hoe gaat u regelen wat u wilt, en wat gaat u extra doen wat mijn collega Hannagnes Faber al lang en breed voor u heeft geregeld?

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, zo kennen we de VVD weer. Het is al lang geregeld en we hebben het al gedaan, net zoals de 900 wijkagenten die erbij zouden komen in Rotterdam. Het blijken er 700 in het hele land te zijn, 25 voor Rotterdam. Het is het oude, bekende verhaal. We hebben het allemaal al geregeld. Ondertussen, als we naar de werkelijkheid op straat kijken, klopt er gewoon niks van.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ja, dat komt omdat Leefbaar Rotterdam doorgaans in een populistische leefwereld leeft, namelijk een wereld van hier drukken en morgen klaar. Dat is precies wat Leefbaar Rotterdam altijd doet. Dat is even simplificeren, en dat past u ook wel hoor, simplificeren, om dan vervolgens te zeggen: als wij het doen is het morgen geregeld. Ik zie u straks wel achter die collegebanken als u er ooit mag komen. Dan hebben we in no time 40.000 woningen vanuit u, want zo eenvoudig is een stad besturen volgens u. Maar dat is precies wat Leefbaar Rotterdam de kiezers altijd voorhoudt. Als wij er

zijn, wordt alles opgelost. Nou njet, het was tijdens uw college net zo vies in de Rotterdamse straten. Net zo vies als nu. Want u weet dat het in de grote stad gewoon een ongelofelijk lastig probleem is. En u trekt nu hier weer de kaart 'ach, laat mij het maar doen, dan regelen we het wel'. Onzin, mijnheer Simons. U mag ook wel weer een beetje realiteitszin tonen. Dan bent u veel leuker. Want volgens mij start u uw dag met citroentjes. Ik begin mijn dag gewoon lekker met een Galiameloeintje. Ik ben zoet van aard en niet zo zuur als Leefbaar Rotterdam.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, ik begrijp dat de leerlingen het een beetje vervelend vinden dat ze een onvoldoende hebben gescoord op de eindrapportage door de Rekenkamer, maar mijnheer Lansink, het zijn niet de 40.000 woningen die beloofd zijn door Leefbaar Rotterdam, maar door, ik zou bijna zeggen, Sinterklaas, daar zit hij, Vincent Karremans. U kunt het nog eens terugkijken, het Rijnmond-debat en kom dan eens terug naar ons met commentaar. Wij hebben gewoon realistische plannen voor starters, ouderen en middengroepen. Daar gaan wij voor. Leest u nog eens ons verkiezingsprogramma. We hebben ook nog een mooi initiatiefvoorstel. Ik ben ook blij dat u het in ieder geval herkent en dat u het ook belangrijk vindt, dus laten we het vooral samen oppakken. Rotterdammers eerst.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (lr). Ja voorzitter, ik ben eigenlijk wel blij met een 4,7 als ik tijdens die schoolperiode de helft van de tijd ontzettend ziek was geweest. De helft van de tijd zijn wij ziek geweest in deze stad. En wat hebben wij niet gedaan, want dat zou misschien toch meer de aanpak van Leefbaar zijn? De ambities bijstellen, zeggen dat het niet realistisch en ambitieus is, maar wat zegt de Rekenkamer over die targets? Die zegt: wat goed dat die stad juist niet die ambities die er al waren heeft bijgesteld onder het mom van corona, maar gewoon de stad is gaan besturen. Onze ambtenaren zijn niet in lockdown gegaan, nee, die hebben een gezondheidscrisis gemanaged, en de stad op al die targets verder gebracht. En dan zeg ik: een 4,7: chapeau ambtenaren, chapeau.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Een heel lang verhaal, en mijnheer Lansink zegt eigenlijk: we hebben gewoon ons werk gedaan. Nou ja, dat lijkt me meer dan logisch.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Mijnheer Simons, dat u zo doet tegen de Rotterdammers, dat vind ik heel erg. Zo. Maling aan die Rotterdammers. Dat staat toch op die posters? Hup, Rotterdammers. Fuck you, betekent dat. Dat doet u tegen de Rotterdammers en dat doet u tegen de raad ook. Want u begint met: Rotterdammers eerst. Dat is de oplossing. Ik begrijp er helemaal niks van. Ik mocht niet reageren toen u het initiatiefvoorstel deed, maar gelukkig zei u net ook weer Rotterdammers eerst, dus ik kan nu wel reageren. Maar waar slaat dat op? We zijn allemaal Rotterdammers, en u bent erin meegegaan om een hele wijk, de Tweebosbuurt, af te breken. Rotterdammers. Die moest eerst afgebroken worden waarschijnlijk. Volgens mevrouw Roest is er heel weinig gesloopt. Dat vinden die mensen overigens niet, maar dat is een ander verhaal. Mijn vraag is dus waar u het lef vandaan haalt om vlak voor de verkiezingen net te doen alsof u het allemaal schoon wilt maken, net te doen alsof u allemaal gaat bouwen, vooral voor Rotterdammers. Wie zijn

er geen Rotterdammers die hier wonen? Vertelt u mij nu eens even wie er geen Rotterdammers zijn?

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Nou mijnheer Van Zevenbergen, ik ben blij dat u het met ons eens bent dat we de Rotterdammers op de eerste plek moeten zetten, dus daar kunnen we elkaar de hand geven.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik denk niet dat ik een antwoord krijg, maar er werd net gezegd: lees ons verkiezingsprogramma, maar op het moment dat ik daaruit citeer en er een vraag over stel, krijg ik gewoon helemaal geen antwoord. Nou ja, laat maar.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, nu dat initiatiefvoorstel toch voorbijkomt kan ik het niet nalaten om te zeggen hoe dan de heer Simons de studentenhuisvesting wil realiseren. Studenten komen heel vaak uit andere steden. Die mogen hier dus geen huis meer krijgen. Begrijp ik dat goed? En allerlei mensen die hier komen werken om de werkgelegenheid van onze bedrijven in te vullen, die mogen hier allemaal ook niet meer komen wonen? Wat is dat voor een ongelofelijk bekrompen manier om naar een stad te kijken? Een wereldstad, die zo'n grote bijdrage heeft en ook economisch moet draaien, studenten moet trekken. Al die mensen mogen hier dus niet meer wonen, begrijp ik dat goed?

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Nee, dat begrijpt u niet goed, maar u hebt het initiatiefvoorstel ook niet gelezen en we doen nu niet de behandeling van het initiatiefvoorstel. Dat doen we straks in de commissie, u weet hoe het werkt. We hebben nu de verantwoording van uw college. En nogmaals, ik begrijp dat het pijnlijk is dat u een 4,7 hebt. Het cijfer wordt straks overigens nog lager, maar daarvoor moet u me even laten uitpraten.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Nou, ik heb expres niets gezegd over dat initiatiefvoorstel omdat ik inderdaad dacht: het komt later wel. Maar nu brengt u het zelf ook in het debat in, er wordt hier over gesproken, dus daarom reageer ik erop.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja, dank u wel. Mevrouw Zeegers haalt me eigenlijk de woorden uit de mond, want mijn vervolgvraag aan de heer Simons was dan inderdaad dat onze stad met name onveilig wordt omdat we geen agenten meer in onze stad kunnen huisvesten. Daar is het te duur voor. We kunnen ook geen docenten en onderwijzers meer huisvesten in onze stad. Maar die hebben wat u betreft helemaal geen recht om hier te komen wonen, want ja, zij zijn geen Rotterdammers. U gaf geen antwoord op de vraag: wie zijn de Rotterdammers? Ik wil toch graag een antwoord van u. Ik heb uw initiatiefvoorstel niet gelezen, maar u begint er net zelf over, dus ik heb alle recht op een antwoord.

De heer **SIMONS** (lr). Ja mijnheer Van Zevenbergen, dat is heel eenvoudig. We hebben de Rotterdamwet, artikel 7, waardoor we agenten en verplegers voorrang kunnen geven, dus die regeling is er al, maar dat wilt u weer niet. U wilt van de Rotterdamwet af, dus wat wilt u nu eigenlijk?

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u wel. Nou, u begint met een initiatiefvoorstel dus ik neem aan dat u dan die Rotterdamwet wilt afschaffen. Ik dacht al: hé, er zit beweging in de heer Simons. Dat is vreemd, dat heb ik nog nooit meegemaakt.

De **VOORZITTER**. De heer Simons. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Hij begint inderdaad zelf over het initiatiefvoorstel. Als dit, wat God verhoede natuurlijk, werkelijkheid zou worden, krijgen we over een paar jaar opnieuw huilende mensen aan de telefoon. Mensen die naar Utrecht verhuisd zijn voor een relatie en terug willen naar Rotterdam. Dat kan dan allemaal niet meer. Ik vind het eigenlijk verbijsterend en ik hoop dat we dit heel snel door de shredder kunnen halen, om een geliefde uitdrukking van DENK te kunnen gebruiken, zodat we er echt voor de mensen zijn en ervoor zorgen dat we niet weer huilende mensen aan de telefoon moeten krijgen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, voor iemand die de metafoor gebruikt van een schoolklas die zakt voor zijn opdracht, maakt de heer Simons toch wel erg veel fouten. Hij had eerst al het verkeerde motto van het college genoemd. Dat was 'Nieuwe energie voor Rotterdam' in plaats van 'Ouder en wijzer'. Nu heeft hij het over artikel 7 van de Rotterdamwet, terwijl we allemaal weten dat artikel 9 over de voorrang gaat en niet artikel 7. Maar goed, we zullen het hem vergeven want we zijn vandaag in een vergevingsgezinde bui. We vergeven het u mijnheer Simons, maar toch nog even over die vraag van de heer Van Zevenbergen, want ik ben daar ook wel in geïnteresseerd. Wie zijn volgens u die Rotterdammers? U zegt, ja, dat zijn de Rotterdammers. Maar zijn dat bijvoorbeeld de geboren en getogen Rotterdammers, of zijn dat alleen de witte Rotterdammers, of is dat iedereen die op dit moment in Rotterdam woont? Ik ben daar toch wel heel erg benieuwd naar en ik wil u met mijnheer Van Zevenbergen uitdagen daar iets meer duidelijkheid over te geven.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Dat staat heel klip-en-klaar in het initiatiefvoorstel. Alle Rotterdammers zijn alle mensen die hier in Rotterdam wonen. Ik ga verder, want we behandelen nog geen initiatiefvoorstel, maar ik ben blij om te horen dat ons initiatiefvoorstel veel enthousiasme losmaakt in deze raad. Dat is altijd een mooi begin. Als vader maak ik mij net als veel Rotterdamse ouders grote zorgen over het messengeweld onder jongeren. Afgelopen dinsdag stak een 13-jarige jongen een 14-jarige jongen neer op een Rotterdamse school. Zondag is een jongen op metrostation Spijkenisse Centrum neergestoken door jongens van ongeveer 15 en 16 jaar oud. Op zaterdag werd een Rotterdamse jongen van 18 jaar neergeschoten op een feestje. Jongeren van vaak nog onder de 18 jaar die over straat dwalen met kapmessen of vuurwapens, het heeft in onze stad het afgelopen jaar tot veel verdriet en ellende geleid. Stille tochten met ontroostbare ouders, broertjes, zusjes, vriendjes. Hoeveel stille tochten willen we nog accepteren voordat we er gewoon aan kunnen gaan doen wat we kunnen doen? Laten we stoppen met praten, laten we er gewoon keihard

bovenop zitten, laten we het op prioriteit nummer één zetten, want deze ontwikkeling moet gewoon echt stoppen, dat onze jongeren elkaar neersteken en vermoorden in deze stad. Dan is er nog een ander probleem voorzitter. Harde muziek, lachgas, geschreeuw, drugsdeals, wildplassen, straatfeestjes, intimidatie, knalhard optrekken bij het weggrijden, in iets meer dan een maand tijd kreeg Leefbaar Rotterdam vele meldingen binnen bij ons meldpunt voor straatoverlast, een zorgelijk hoog aantal waaruit blijkt dat de stad een gigaprobleem heeft met hangjongeren, drugsdealers en andere overlastgevers. De Rotterdammers hebben ons 29 oplossingen aangedragen. En wat ik er zelf van heb geleerd, is dat het vaak heel eenvoudige oplossingen zijn, maatwerkoplossingen. Laten we dat alsjeblieft gaan oppakken. Met heel weinig middelen kunnen we heel veel Rotterdammers een betere nachtrust of een veiliger gevoel bezorgen.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u wel voorzitter. Ik hoorde een punt, dus ik dacht: ik kan nu wel gaan staan. Ja, ergens vind ik het een beetje zeurpieterij van de heer Simons. Want ik woon natuurlijk ook al heel lang in Rotterdam en natuurlijk, die punten die u opnoemt van optrekkende auto's en dergelijke, maar, en ik heb het u al eerder gezegd, soms vind ik u een beetje een rancunepartij. Anticiperen op de rancune van de mensen en dan hopen dat ze op u gaan stemmen. Alsof er alleen maar mensen zijn die hard optrekken en harde geluiden geven en lachgas snuiven met zo'n ballonnetje. Maar ik zal u dit vertellen: het is maar een heel klein beetje. Rotterdam is een fantastische stad om in te wonen en dat willen wij zo houden. Ga nu niet continu in op die negatieve dingen. Ik ben het helemaal eens met de heer Lansink: heeft u vanmorgen citroensap gedronken? Want u bent echt zuur. Ik vond het verkiezingsprogramma al zuur. Ik dacht: jeetje, wat is dit voor een stad waarin ik woon? Ik woon hier hartstikke naar m'n zin in een fantastische stad. Geen gaaf land, dat vind ik te ver gaan, maar wel een fantastische stad. Dus waar bent u nu mee bezig om continu negatief te zijn? Wees eens wat positiever, maar misschien komt dat nog. Kan ik wat positiefs verwachten van Leefbaar Rotterdam?

De **VOORZITTER**. De heer Simons. En eerst een opmerking van de heer Lansink richting de heer Van Zevenbergen.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ja, het is kenmerkend voorzitter, dat wanneer de SP het over zuur heeft richting Leefbaar Rotterdam, dan bent u ver afgezaakt hoor.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, opmerkelijk om van onze Marxisten 010 dit soort praat te horen. Ja kijk, wij komen met 29 oplossingen die Rotterdammers hebben aangedragen. U kunt het wegwuiven en zeggen dat het allemaal niet zo erg is. Wij nemen de Rotterdammers wel serieus. Dat het voormalig SP-lid Van Zevenbergen, nu Marxisten 010, er een andere mening over heeft, dat is uw goed recht. Voorzitter, dan de grote projecten die niet onder de targets vielen. Laten we eens beginnen met de optie gasvrij. Ik kan er een lang verhaal over maken. Dat was uw credo, mevrouw Roest. Daar heeft u het geld voor gereserveerd. En we moeten gewoon na vier jaar vaststellen dat er nul huizen van het gas af zijn gehaald door dit college. Ga je schamen. Dit is je hoofdpunt en je hebt er nog niet eens target van gemaakt, maar je hebt er niks van gebakken. Het was alleen maar gebakken lucht.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, ik zou bijna zeggen: nu doet u het weer. De heer Simons maakt hier weer een fout. Het was niet onze hoofdtarjet, onze hoofdtarjet die CO₂-stijging ombuigen in een daling. Dat is gelukt. Dat is een van de targets die gehaald is, maar dat negeert de heer Simons graag, want dat past niet in zijn verhaal. Dat snap ik ook hoor. B: ja, huizen van het gas af is een van die vele doelstellingen die wij op het gebied van duurzaamheid en klimaat hebben als stad. Overigens was de target hierop: woningen voorbereiden op van het gas af halen. Dat is gewoon gelukt met een heel aantal woningen. De stelling van de heer Simons dat er nul van het gas af zijn gehaald klopt gewoon niet, dus de heer Simons zit hier weer rare frames neer te leggen die helemaal niet kloppen. Ik zou u willen vragen om dat niet meer te doen.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Nul huizen van het gas af. Ik begrijp dat het heel erg pijnlijk is voor GroenLinks Rotterdam. Het volgende grote project waar dit college structureel geen regie in heeft genomen, is de renovatie van museum Boijmans Van Beuningen. We zouden voor een plus-scenario geld uit de markt halen. Daar is niets van terechtgekomen en een belangrijke oorzaak van dit alles ligt niet alleen bij dit college, maar is ook dat de governance van het museum niet op orde is. De museumdirectie heeft verstand van kunst, maar niet van grote renovaties. De museumdirectie met de museumdirecteur voorop heeft de afgelopen jaren alleen maar hinderlijk in de weg gelopen en ze hebben de externe financiers eerder weggejaagd dan binnengehaald. Wat Leefbaar Rotterdam betreft gaan we voor een nieuwe governancestructuur voor de directie, al dan niet tijdelijk, om ze op een afstand te zetten zodat we die verbouw nu eindelijk eens gewoon goed kunnen oppakken en tot een succes maken. Ik denk dat we dat allemaal willen. Een volgend punt, het moeras van het Warmtebedrijf, we zijn letterlijk down the drain gegaan met dit project. Ik wil wethouder Van Gils hier niet wegzetten als boeman, aangezien vele partijen verantwoordelijk zijn voor dit debacle. De grootste fout is gemaakt in de periode 2010-2014, toen we de leiding over Noord hebben laten lopen naar Eneco. Dan waren we gelijk af geweest van het wurgcontract dat was afgesloten van take or pay. Nou ja, gedane zaken nemen ook geen keer, maar we moeten toch wel constateren dat dit allemaal onder dit college is gebeurd. Wat Leefbaar Rotterdam betreft is het vooral belangrijk dat de Rotterdammers er geen hinder van ondervinden. Wat ik heel erg naar zou vinden is dat nu een van de marktpartijen, dus die geen cent over had over het Warmtebedrijf, het Warmtebedrijf voor een habbekrats kan opkopen. Ik hoop dat de wethouder daar goed vinger aan de pols houdt en dat het ook niet leidt tot nog hogere energierekeningen voor de Rotterdammer.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, de heer Simons geeft het natuurlijk terecht aan. Het Warmtebedrijf zeulen we al jaren achter ons en het is juist dit college, het is deze raad ook, die uiteindelijk met vereende krachten een heel dapper besluit heeft genomen. U mag trots zijn op uzelf, u mag trots zijn op al deze raadsleden die uiteindelijk hebben gezegd: tot hier en niet verder. We doen het niet meer. En dat is uitstekend voorbereid door dit college en nu moet u niet doen alsof het een toevalligheid was. Ik ben voorzitter van die commissie geweest, u bent jaren meegenomen in dit besluit en u bent daar zelf een onderdeel van geweest. En daar siert u een compliment en niet het citroenzuur van Simons.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, daarop zou ik willen aansluiten. Datzelfde geldt voor Boijmans Van Beuningen en voor de bibliotheek. Het vorige college heeft het niet

aangedurfd daar die stap te zetten. We wisten allemaal dat het nodig was. Het vorige college heeft Boijmans laten verkrotten en dit college heeft gezegd: zo kan het niet langer, er moet wat gebeuren. Ja, en dan zijn het inderdaad grote projecten die niet allemaal helemaal gaan zoals we voorzien hebben, maar wij nemen wel die stap: het moet nu gebeuren, we gaan wat doen, we gaan niet afwachten en achterover zitten en zeggen: na ons de zondvloed.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Na ons de zondvloed. Dat vind ik een mooie uitdrukking. Dat past ook wel een beetje bij het Rekenkamerrapport. Een ander project waar we echt de afgelopen vier jaar

De **VOORZITTER**. Sorry, voordat u doorgaat mijnheer Meeuwissen nog over het vorige.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dank u wel voorzitter. Ja, goed dat de heer Simons hier weer over het Warmtebedrijf begint. Ik herinner me nog goed dat er ruim twee jaar geleden vanuit Leefbaar Rotterdam een enorme lobby was voor juist veel meer geld voor het Warmtebedrijf terwijl ik van meet af aan tegen dit nooit werkende en deze bodemloze geldput was. Er was onder andere een raadslid van Leefbaar Rotterdam dat eindeloos lobbyde voor geld. En toen ineens werd dat raadslid volgens mij financieel topman van het Warmtebedrijf. Ik vind het echt schandalig. En dan nu, tegen het eind van deze raadsperiode ineens enorm afgeven op het Warmtebedrijf. Waarom draait u zo mijnheer Simons?

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ik bespreek hier de feiten en feit is gewoon dat het Warmtebedrijf het niet heeft gered. Ja, dat mag toch? Het gaat over de verantwoording van de zaken die in deze periode zijn gebeurd. Het is gewoon in deze periode gebeurd, dus daarom breng ik het naar voren. Dat wij daar zelf ook een rol in hebben gespeeld en dat wethouder Van Gils – dat compliment wil ik hem wel geven – gewoon alles op alles heeft gezet om er nog alles uit te halen. Daar hebben wij ook geprobeerd aan bij te dragen met veel andere raadsleden.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, deze gang van zaken van eerst lobbyen voor geld en dan overstappen naar een mooie directiefunctie is echt het toonbeeld dat Leefbaar Rotterdam hier onderdeel uitmaakt van het verschrikkelijke kartel 010. Dat moet echt voor iedereen duidelijk zijn. Dat geldt trouwens ook voor Boijmans. Leefbaar Rotterdam is allemaal mooie baantjes aan het regelen en eigenlijk heulen ze gewoon lekker mee met de coalitie, met kartel 010. Tot zover.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja, dank u voorzitter. Ik heb het wel moeilijk met het verwijt over de integriteit van het vertrokken raadslid. Ik zal de naam niet noemen maar we weten allemaal om wie het gaat. Ik ken het betrokken raadslid en ik weet zeker dat hij daarin op een integere wijze heeft gehandeld. Ik vind het eigenlijk dat de heer Simons dat ook had mogen doen, het opnemen voor zijn eigen fractieleden.

De **VOORZITTER**. Dat mag elk raadslid doen voor een gewezen raadslid. Dat hebt u gedaan, dank. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Het Schiekadeblok. In december 2017 lag er een mooi plan om te gaan bouwen. Ik weet nog goed dat de heer Verheij opstond en zei: nee nee, wethouder Simons, dat gaan we niet doen. Dat gaat het volgende college regelen. Nou, er is niks geregeld en we zijn nog even ver als vier jaar geleden. Het is jammer. De heer Verheij staat op, ik wacht even.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Ja voorzitter, de geschiedschrijving is niet helemaal aangekomen bij de heer Simons. In 2015 wilde de toenmalige wethouder van Leefbaar Rotterdam, de heer Schneider, laten zien hoeveel spierballen hij had en dat moest hij vooral doen om nog een beetje goed naar zijn eigen fractie te kunnen opereren, want die had hem natuurlijk ondertussen al min of meer aan de kant gezet. Wat hij deed was heel stoer publiekelijk de stekker uit het Schiekadeblok trekken. Dat is het domste besluit geweest dat er op dat moment genomen kon worden, want op dat moment had er namelijk gestart kunnen worden met het Schiekadeblok, had er doorgebouwd kunnen worden. De VVD heeft daar keihard voor gepleit: laten we de eerste stap zetten in plaats van de stekker er op deze manier uit te trekken, want wij zagen de bui al hangen dat alle kosten dan op het bordje van de gemeente zouden komen. Maar nee, wethouder Schneider moest laten zien hoe stoer hij was. En de coalitie van D66, CDA en Leefbaar Rotterdam steunde hem daar vol in. Het domste besluit ooit voor dat deel van de stad. Zeven jaar geleden. We hadden zeven jaar verder kunnen zijn. Zeven jaar standstill als gevolg van een dom besluit van Leefbaar Rotterdam. En nu gaat u mij verwijten dat ik niet wilde bouwen? U snapt er echt helemaal geen jota van.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Mijnheer Verheij, wat heeft uw wethouder er de afgelopen vier jaar aan gedaan?

De heer **VERHEIJ** (vvd). Geprobeerd de rotzooi op te ruimen die hij aangetroffen heeft in 2018 in dit dossier. En hij heeft stappen gezet, hij heeft meters gemaakt. Er ligt nu een stedenbouwkundige visie die eindelijk een keer wat gaat maken van dat gebied. En dat is inderdaad allemaal de schuld van Leefbaar Rotterdam.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Verheij, ik onderbreek u toch. Mijnheer Van Elck, u komt er regelmatig in buiten de orde van de vergadering en buiten de microfoon. Ik zou u willen verzoeken dat niet meer te doen. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Alles wat dit college niet goed heeft gedaan is de schuld van Leefbaar Rotterdam of komt door corona; sterke argumenten. Ik ga verder, want we zijn nog niet klaar met de grote projecten. We hebben natuurlijk ook de prachtige gebiedsontwikkeling van Feyenoord City waar wij ook vol achter stonden en nog steeds achter staan. Maar het hart is eruit gerukt. Het hart was het nieuwe stadion. En niet door ons, Feyenoord heeft het gewoon niet voor elkaar gekregen. Ja, dat hebben ze in november verteld. Dit college is er nog een beetje mee bezig om dat te verwerken en zit nog in de ontkenningfase. Wij gaan afwachten wat er voor nieuw plan van Feyenoord komt, een renovatie van de Kuip of iets anders. We gaan het zien maar we vinden het wel heel erg jammer dat het allemaal zo is gelopen.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ja, Leefbaar Rotterdam zegt bij monde van de fractievoorzitter en lijsttrekker: wij staan volmondig achter de gebiedsontwikkeling Feyenoord City. Wie stemde ook alweer tegen het bestemmingsplan?

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Dat ging over het nieuwe stadion, en u weet wel dat wij ooit hebben gezegd: dat is niet de juiste volgorde en dat bleek ook, want een jaar later ligt het bij de Raad van State en u kent het hele verhaal, omdat wij niet eerst de financiering hebben rond gemaakt en dan het bestemmingsplan. U weet het, foutje bedankt. Oké, u zou gewoon eens moeten toegeven, ook bij dit dossier: wat heeft u er nu de afgelopen vier jaar van gemaakt? U vindt het zo'n belangrijk dossier. We kunnen alleen maar constateren dat er gewoon geen nieuw stadion komt en dat de hele gebiedsontwikkeling nu standstill komt.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Nee hoor, het bestemmingsplan ging niet over het stadion. Het bestemmingsplan ging over Feyenoord City. U moet daar ook weer gewoon voor uw eigen rapportcijfer wel een beetje bij de feiten blijven en niet een beetje gratuit frivool de zaken naar uw hand zetten.

De heer **SIMONS** (lr). Het hart van de gebiedsontwikkeling is en was het stadion gebiedsontwikkeling Feyenoord City. Voorzitter, ik rond af. Dit college heeft een 5- gekregen op basis van de door de Rekenkamer beoordeelde targets en krijgt van ons een 3 voor het afhandelen van de grote projecten. Daarmee komt het eindcijfer van dit college op een dikke onvoldoende. Het is niet anders. Ik zou zeggen: trek er lessen uit. Het is nu op 16 maart aan de Rotterdammers om een nieuwe gemeenteraad te kiezen. Wij als Leefbaar Rotterdam kijken met vertrouwen naar het oordeel van de kiezer. Ik wil u overigens verder nog wel bedanken voor alle goede samenwerking die we ook hebben gehad. Ik begrijp dat het voor de heer Lansink zuur is dat zijn klas en zijn medeleerlingen zo'n slecht rapportcijfer hebben gekregen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja toch even, dat vind ik echt ongeloofelijk wat u zegt over die grote projecten. We zien dat de Coolsingel mooi is opgeknapt. We zien een Maastunnel, we zien de Hoekse lijn die rijdt. Maastunnel? Het is echt een icoon van de stad waar we met zijn allen trots op kunnen zijn. Het ziet er geweldig uit. Het zijn allemaal supercomplexe projecten, ook het Warmtebedrijf, waarvan u een terecht compliment gaf aan de wethouder over hoe dat is begeleid. Dat waren echt heel grote complexe projecten. Ik ben er trots op hoe dit college dat gedaan heeft en een 3 vind ik echt van de zotte. Ik denk dat het eigenlijk een 9 is. En bij grote projecten kan het ook zo zijn dat je soms zegt: we doen het niet, want we hebben alles goed afgewogen en we stoppen ermee. Dat kan, en dan is dat toch een wijs besluit. Daar gaat het om. Besturen is je hoofd er goed bij houden en reflecteren, leren en er kan af en toe iets misgaan. Maar om dan te zeggen: een 3, dat vind ik echt een gotspe. Echt waar. Dat wilde ik u maar even meegeven. Ik ben het totaal niet met u eens.

De **VOORZITTER**. U krijgt nog een opmerking van de heer Van Zevenbergen mevrouw Zeegers.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja, dank u voorzitter. Mevrouw Zeegers triggert mij met de Coolsingel. Dat fietspad, in de volksmond wordt dat al een beetje de dodemansweg

genoemd. Ik heb het zelf een paar keer ervaren. Je moet zo goed oppassen, dus daar moet nog wel wat mee gebeuren hoor. Ik ben nog niet trots op het fietspad. Voor de rest ziet het er goed uit, maar dat is echt een ramp.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ik vind het een prachtig fietspad, echt ongelooflijk, als je over die gouden baan rijdt, echt geweldig. Maar ik ben het absoluut met u eens, dat we eigenlijk aan de andere zijde ook zo'n fietspad zouden moeten hebben. Dat ben ik met u eens.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). En dan toch, mijnheer Simons zal het wel weer niet leuk vinden, maar ook dat was een besluit van de vorige coalitie, dus dat verwijt moet u eigenlijk aan de heer Simons maken.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Doe eens wat aan dat fietspad, Leefbaar Rotterdam.

De **VOORZITTER**. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ik hoor dat deze klas toch nog even het woord reflectie moet opzoeken en ook even reflecteren op het eigen handelen en niet alleen maar makkelijk wijzen naar anderen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Simons, ik dank u zeer voor uw bijdrage aan dit debat. Mijnheer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Het ruikt wat naar citroenen merk ik als ik hier sta. Er kan veel veranderen in zo'n raad, denk ik dan maar.

De heer **SIMONS** (lr). De geur van limoenen bedoelt u.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Vroeger kwam ik hier in een mooie Adidastrui, en kijk hem nu toch eens staan hè, een geboren leider, in een mooi pakkie. Dat is toch prachtig. Vrienden, geachte voorzitter. Toen ik mijn betoog schreef was dat daags na een fantastische avond uit in het door mij zo ongelooflijk geliefde Delfshaven. Schouder aan schouder aan een heerlijk diner bij Soif en daarna nog samen in de kroeg, staand, een borreltje. Met vrienden, dicht tegen elkaar. Voorzitter, het voelde die avond pas echt weer een beetje normaal. Eindelijk. Want wat waren de afgelopen jaren voor ons en voor de stad bizar. We zijn de raad die over een aantal jaren bekend zal staan als de raad die bestuurde via schermpjes en in bijna lege raadzalen. Corona heeft een enorme impact op onze stad en op ons werk gehad. Dichte kroegen, de culturele sector op slot. Studenten die zich opgehokt voelden met alle mentale gevolgen van dien. Eenzame ouderen en ondernemers die letterlijk alle zeilen bij moesten zetten. Voorzitter, we hebben als raad en als college het hoofd geboden aan een gezondheidscrisis van ongekennde impact. Dat hebben we samen gedaan. Dat geef ik ruiterlijk toe. Samen hebben we dat als raad en college gedaan. We hebben allemaal plannen beter gemaakt. Initiatieven ingediend en scherpe debatten gevoerd om plannen die misschien niet zo goed waren te verbeteren.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja, dank u voorzitter. Ik moet toch even reageren. Misschien is het een beetje zuur. Geweldig zoals u het allemaal noemt, maar wat we ook tegenkwamen was dat de verloedering van het VVD-beleid, ook goed naar voren kwam in onze strijd toen de pandemie kwam. Over reflectie gesproken, ik denk dat u ook wel eerlijk zou moeten zeggen: ja, we hadden eigenlijk heel veel laten liggen en we moesten in heel korte tijd alles goed maken. Bent u dat met mij eens?

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Als ik zou begrijpen wat u zou vragen aan mij, dan kan ik er misschien antwoord op geven.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja, ik wil wel duidelijker zijn. Toen de pandemie pas losbrak, en we hebben echt hard gewerkt eraan, dat zal ik dadelijk ook in mijn betoog wel zeggen, maar toen moesten mensen die in de thuiszorg werkten zonder persoonlijke beschermingsmiddelen naar patiënten toe. Het bleek dat de zorg eigenlijk helemaal uitgekleeft was door bezuinigingen en dergelijke en dat is toch VVD-beleid geweest. En dat kwamen we kei- en keihard tegen. Het is dus niet alleen maar een positief verhaal dat er hard gewerkt is. Het is vooral achterstand die we tegenkwamen. Dat noem ik dan ook wel verloedering in plaats van de verbroedering.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Het is zo grappig, we hebben de duurste gezondheidszorg ter wereld. We hebben een intensive care-unit die is afgestemd op de vraag die je normaliter hebt. De gezondheidszorg in Nederland is een van de mooiste ter wereld die we zien. Dat u hier aangeeft dat er bezuinigd is op de zorg, dan kent u de feiten niet. Het enige wat is gebeurd door VVD-beleid is dat we de groei in de zorg die we jaren zien, hebben afgevlakt, maar er is elk jaar, elk jaar onder VVD-beleid meer geld naar de zorg gegaan. Als u dat niet gelooft dan zal ik u zo dadelijk als ik daar weer zit, een tweet sturen met de ontwikkeling van de gezondheidszorgkosten gedurende de afgelopen tien jaar. En dan gaat u nu maar even zitten.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ik weet dat de heer Lansink er moeilijk tegen kan als hij tegengesproken wordt, maar toch mijnheer Lansink, u hebt er misschien wel heel veel meer geld in gepompt, maar door die marktwerking is dat wel naar heel bijzondere personen en instanties gegaan. Ik wil nu niet de inhoudelijke discussie over de gezondheidszorg gaan voeren, maar als u zegt: we waren afgestemd op normale situaties, dan moet u even goed nadenken dat er altijd een pandemie zou kunnen ontstaan, dat er een epidemie zou kunnen ontstaan of dat er allerlei enge dingen kunnen gebeuren en daar was de gezondheidszorg gewoon niet op voorbereid. Dat moet u gewoon erkennen. Dan bent u dapper. Maar niet tegen mij zeggen: gaat u zitten want ik wil geen kritiek horen op het fantastische VVD-beleid. Nee, want dat was het helemaal niet. Het was armoede in dat beleid. Beleidsarmoede noem je dat.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Kritiek van personen die er verstand van hebben doe ik graag, maar we weten allemaal, Gommers heeft dat ook gezegd, het heeft geen enkele zin om een intensive care op een pandemie in te richten. Dat kost klauwen vol met geld. Daarnaast kun je het nooit bemensen, want dan gaan die mensen ongeveer 20% van hun tijd ingezet worden en 80% van hun tijd zitten ze op hun handen en zien ze hun kennis wegvloeien. Dus als u er verstand van heeft wil ik met u het gesprek graag aangaan, maar ik ga nu echt terug naar de lokale politiek en niet de regionale.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Voorzitter, een punt van orde graag.

De **VOORZITTER**. Ik kom zo bij u maar eerst even dit afmaken. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). De heer Lansink verwijt me dat ik er geen verstand van heb. Hij zal er ongetwijfeld meer verstand van hebben dan ik want hij werkt in de zorg, maar ik kijk naar de resultaten. En voor mij zijn resultaten belangrijker dan al die analyses. En de resultaten waren keihard en aantoonbaar. We hebben er als samenleving gewoon ontzettend veel last van gehad. Er werden gewoon mensen letterlijk opgeofferd door het beleid van de VVD. Dat neem ik hem kwalijk en als hij dan nog tegen mij zegt: je hebt er geen verstand van, je mag er niets van zeggen, dat maakt het eigenlijk alleen maar erger.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ik wilde graag gewoon naar de lokale politiek overschakelen.

De **VOORZITTER**. Dan het punt van orde. Mijnheer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Ja voorzitter, ik vind het eigenlijk niet kunnen dat een raadslid een ander raadslid hier op een manier toespreekt, van: ga nu maar even zitten. Ik vind dat niet de gewenste omgangsvormen hier, zoals wij met elkaar inhoudelijk het debat voeren. Ik verwacht in ieder geval van u om aan de heer Lansink te vragen om die woorden terug te nemen. Ik vind dat niet een chique manier om hier met elkaar het debat te voeren. Wellicht is het ineens uit zijn mond gevloeid, dat zou best kunnen, maar ik vind het in ieder geval niet de manier.

De **VOORZITTER**. Ik vond dat de heer Van Zevenbergen er zelf adequaat op gereageerd had, dus ik vond het niet nodig om het zelf te doen, maar als u de heer Lansink daartoe uitnodigt is het aan hem.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Nou, sorry hoor.

De **VOORZITTER**. Nou ja, we zeggen niet zomaar tegen elkaar: ga lekker zitten.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Sorry, het was echt een slip of the tongue mijnheer Van Zevenbergen, echt. Ik zal het nooit meer doen.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, op het moment dat de VVD cijfers roept, trek ik dat tegenwoordig heel erg in twijfel. Maar ik breng hem toch even naar de lokale politiek. Want als het gaat om de zogenaamd vele middelen die naar de gezondheidszorg zijn gegaan, in hoeverre is de heer Lansink bekend met zorgmijding? We hebben een heel grote groep Rotterdammers die op dit moment niet of nauwelijks gebruikmaken van de zorg omdat dat gewoon te duur is. Denk bijvoorbeeld aan dat eigen risico. Heeft u daar als de VVD überhaupt een beeld van?

De **VOORZITTER**. De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, ik ga echt verder met mijn betoog want ik ga echt niet de landelijke gezondheidszorg met de heer Achbar bespreken.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, dat is te makkelijk. Je kunt dus als een stunt roepen: ik zal je straks via Twitter laten zien hoe mooi en fantastisch de landelijke VVD meer geld beschikbaar heeft gesteld voor gezondheidszorg, maar je ziet dat de problematiek op lokaal niveau is dat mensen geen gebruikmaken van die zorg. Wat heeft u daaraan gedaan? Want het kan fantastisch zijn dat er meer geld is, maar de problematiek is hier lokaal. Benoemt u dat eens.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Nou, gelukkig hebben wij bijvoorbeeld door wethouder De Lange en later wethouder Eskes natuurlijk de Rotterdampolis et cetera ingevoerd, juist ook om zorgkosten tegen te gaan. Volgens mij was u daar niet al te enthousiast over, maar goed, dat zal ik nog even terugkijken. Ik ga verder met mijn betoog. Wij kunnen landelijk beleid omvormen en dat hebben we hier ook gedaan. Wie er in de oppositie of wie er in de coalitie zit, doet er eigenlijk totaal niet toe. In ieder geval niet voor Rotterdammers. We hebben geen fanclubs als raadsleden. We worden ook niet herkend door mensen op straat. We hebben afgezien van soms wat pers een relatief anoniem bestaan. Het enige wat voor de samenleving telt, is hoe goed de politiek haar functie vervult. Gezamenlijk goed houden wat goed gaat en beter maken wat beter moet. Ik herhaal het nogmaals: goed houden wat goed gaat en beter maken wat beter moet. Voorzitter, het verantwoordingsdebat gaat over de targets van het college. Een belangrijke opmerking van de Rekenkamer is dat collegetargets geen afrekenmoment zijn, maar een moment van verantwoording, het zit al in het woord. Als ik dan naar de verantwoording en het rapport kijk, dan vind ik dat over de hele breedte goede resultaten zijn behaald. Bij de meeste targets zijn we een heel eind gekomen in een periode die nogal wat onvoorziene tegenvallers in zich had. Targets helpen om focus te behouden en een beetje strategische rust te brengen in een politiek bedrijf dat nogal gevoelig is voor persoonlijke grillen en de waan van de dag. Voorzitter, hoe die focus werkt is bijvoorbeeld op het gebied van bouwen goed te zien. Natuurlijk hadden wij nog 3000 meer woningen willen bouwen. We hebben die target niet gehaald, maar we hebben wel de afgelopen jaren stadsontwikkeling van een waakvlam omgezet naar een brandend vuur. De stad vraagt desondanks om nog meer ambitie en nog grotere inspanning om in de vraag naar woningen te voorzien. Collega Verheij zei het al tijdens de laatste MPOF-vergadering. We moeten versnellen aan de voorkant van de planvorming, dus voordat het vergunning- of bestemmingsplanproces start, zodat bouwplannen sneller echt kunnen worden ingezet en gestart. Een landelijke noodwet zoals de crisis- en herstelwet zou gezien de landelijke vraag naar woningen wat ons betreft dan ook zeer welkom zijn in onze stad. Ook op het gebied van veilig zijn stappen gezet, maar Carnisse blijft aantoonbaar achter. Daar mag onze aandacht niet verslappen en ik ben blij met de aanwezigheid van de burgemeester in de wijk. Maar ook excessief geweld neemt toe in onze stad. Ook daar zal de komende raad focus op moeten blijven houden. Ik ben het geheel eens met Leefbaar Rotterdam daarop. Samen met de rijksoverheid zullen we de drugsmaffia van Rotterdam verder moeten aanpakken. Ze ondermijnen onze rechtsstaat en zorgen dat jonge Rotterdammers het criminele pad opgaan waar maar moeilijk van is af te geraken. Ook voelt de Rotterdammer de ingezette daling op de harde veiligheidscijfers nog niet. De dalende trend moet langer en blijvend worden doorgezet om onze Rotterdammers echt het gevoel te geven dat Rotterdam veilig is en blijft. Intensiveren van de huidige inzet is daarbij het devies. Voorzitter, Rotterdammers willen dat het stadhuis zich inzet om de belangrijkste problemen in de stad op te lossen. Dat vraagt om een gemeenteraad met oog en oor voor het kleine leed, maar zeker ook voor de grote uitdagingen waar de stad voor staat. Vergroenen van de stad met de ambitie en focus die we hebben laten zien, zetten wij door. Dat is niet alleen goed voor ontspanning, de bloemetjes en de bijtjes van de Partij voor de Dieren, maar zeker ook om ons te wapenen tegen de gevolgen van klimaatverandering. De Rotterdamse VVD is daarom ook blij en trots dat we die inzet gaan doorzetten. Wij presenteerden onlangs nog ons plan Gers Groen om nog meer te vergroenen in de stad. En

buiten de targets die dit college al had genomen, is er een crisismaatregel genomen door te starten met de zeven stadsprojecten om ons uit de crisis te investeren. Voorzitter, we hebben een doorbraak bereikt in het granieten bestand, de harde kern van langdurige bijstand. Door het programma Prestatie010, is activatie en geleidelijke uitstroom van een grote groep voor het eerst echt op gang gekomen. En waarom? Omdat het bij uitstek een product is van de hele raad. Het target is dan wel om overigens begrijpelijke redenen niet gehaald, maar vele duizenden Rotterdammers zijn uit de bijstand aan het werk gegaan. En anderen die nog in de bijstand zitten hebben stappen gemaakt richting betaald werk. Voorzitter, we ondervonden hoe moeilijk het is om statushouders goed te laten integreren in de samenleving. De doelen waren mooi. Snel starten met inburgering en lekker aan het werk, maar dat is tegengevallen. De gemeente had er deels door het stelsel en ook door omstandigheden onvoldoende grip op. Wat wel is gelukt, is echte verbetering voorbereiden. Voor de volgende lichting politici staat alles klaar om het nieuwe inburgeringsstelsel de teugels steviger aan te pakken en malafide bureaus uit te schakelen. Voorzitter, op het gebied van taal, het werd al genoemd, één van de zes Rotterdammers is laaggeletterd en dat is veel te veel. We hebben dat niet opgelost maar we hebben er wel voor het eerst gestructureerd werk van gemaakt. Er is een strategie opgesteld, een organisatie op ingericht, er zijn mensen verantwoordelijk gemaakt en we zijn in staat op grote schaal taaltrajecten aan te bieden. En dat hebben we aan meer mensen gedaan dan ons oorspronkelijke doel. Daarmee staan we klaar voor een volgende lichting politici om door te pakken en te zorgen dat nog veel meer Rotterdammers gewoon in het Nederlands kunnen meelezen, -praten en -doen. Daar gaat de hele stad beter van worden. Voorzitter, ik kom tot een afronding. Het is en blijft eervol om samen met u, collega-raadsleden en college, vier jaar te hebben mogen bijdragen aan de uitdagingen van onze stad. We hebben met zijn allen in deze periode zoveel als onder de omstandigheden kon, onze functie vervuld. We hebben goed gehouden wat goed ging en beter gemaakt wat beter moest. En onszelf op toekomstige veranderingen voorbereid. We kunnen met zijn allen met opgeheven hoofd het stokje overdragen aan onze opvolgers. Ik heb gezegd.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Dank voorzitter. Discriminatie en racisme, de gevolgen van de coronacrisis, de armoede, de woningnood en de energiecrisis. Rotterdam staat nu en de komende jaren voor uitdagingen van ongekende proporties. En om deze uitdagingen het hoofd te bieden hebben wij een college nodig dat verantwoordelijkheid neemt. Een college dat de belangen van de Rotterdammers behartigt. Een college dat oog heeft voor de kwetsbare Rotterdammers die het hardst getroffen worden. Voorzitter, de afgelopen raadsperiode is een bewogen tijd geweest voor de stad Rotterdam en de coronacrisis heeft een hoge tol geëist van de Rotterdammers. Tegelijkertijd hebben de Rotterdammers laten zien over enorme veerkracht te beschikken. Solidariteit en saamhorigheid hebben de boventoon gevoerd. Voorzitter, de raadsperiode loopt op zijn einde en het is tijd om de balans op te maken en samen met het college te kijken naar hetgeen dat wel en hetgeen dat niet bereikt is. Laat ik vooropstellen dat het huidige college stappen heeft gezet in de goede richting. Maar voorzitter, in het rapport 'Tijd voor targets' van de Rekenkamer zien we dat slechts vier van de vijftien college-targets totaal behaald zijn. Zo zijn college-targets op het gebied van schulden, de bijstand, eenzaamheid en burgerparticipatie onder andere niet behaald. En de reactie van het college op de niet-behaalde college-targets getuigt wat ons betreft niet van enige mate van kritische zelfreflectie. Het college geeft aan dat niet alle targets en ambities gehaald zijn vanwege onzekerheden die de coronacrisis met zich meebrengt. Maar voorzitter, wat ons ook opvalt is dat als het gaat om het succes van het behalen van bijvoorbeeld de target van het terugdringen van de CO₂-uitstoot, de rol van de coronacrisis wordt onderbelicht, terwijl de coronacrisis een significante bijdrage geleverd

heeft aan het behalen van dit target. Voorzitter, discriminatie en institutioneel racisme is problematisch en komt nog altijd voor in Rotterdam. We moeten hier keihard tegen optreden. Het toeslagenschandaal heeft laten zien hoe institutioneel racisme voor ongekend leed kan zorgen. Het is daarom van groot belang om de gemeentelijke organisatie door te lichten op discriminerende praktijken. Voorzitter, dan de wooncrisis. Dat is een acuut en nijpend probleem. Het collegetarget om binnen vier jaar te starten met de bouw van 18.000 nieuwe woningen is helaas niet behaald en de Rotterdamse woonvisie deugt niet en is toe aan herziening. Niet voor niets hebben speciale rapporteurs van de Verenigde Naties felle kritiek geuit op het Rotterdamse woonbeleid. Leegstand van dure woningen in het hoge segment neemt nergens zo snel toe als in Rotterdam. Tegelijkertijd worden sociale huurwoningen gesloopt en moeten deze plaats maken voor nieuwbouwwoningen die onbetaalbaar zijn voor de gewone Rotterdammer. En voorzitter, ook op het gebied van armoedebestrijding en schuldhulpverlening is veel werk aan de winkel. Rotterdam is de armoedehoofdstad van Nederland en één op de vijf kinderen in Rotterdam leeft nog steeds onder de armoedegrens. Vele Rotterdammers kampen met problematische schulden en de collegetargets die hier betrekking op hebben zijn helaas niet behaald. Wat ons betreft moet hier meer prioriteit aan gegeven worden. Dan tot slot voorzitter, we staan als Rotterdam nu en de komende jaren voor grote uitdagingen en het huidige college heeft ondanks de coronacrisis vele targets niet gehaald. Het nieuwe college moet keihard aan de slag met de uitdagingen waar onze stad voor staat. Met oog voor de kwetsbare en ongehoorde Rotterdammers en wat ons betreft een Rotterdam voor iedereen. Wij dienen ook graag een motie in bij dit agendapunt voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Steun manifest tegen racisme!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24-02-2022 ter bespreking van agendapunt 12. Bestuurlijke Eindverantwoording 2018-2022;

constaterende dat:

- (institutioneel) racisme en discriminatie problematisch is en voorkomt in de stad Rotterdam;
- de groep Chicks And The City een manifest heeft opgesteld tegen racisme;
- dit manifest in gaat op de geschiedenis, het heden en de toekomst van racisme;
- dit manifest een educatieve functie vervult met betrekking tot de Black History en de impact van de slavernij op de hedendaagse maatschappij;
- dit manifest een vuist maakt tegen racisme;
- educatie een cruciale rol speelt bij de bestrijding van racisme;

overwegende dat:

- het van groot belang is om (institutioneel) racisme en discriminatie in Rotterdam te bestrijden;
- onderwijs een cruciale rol kan spelen bij het bestrijden van racisme en discriminatie;
- het goed is om als gemeenteraad onze steun uit te spreken voor dit manifest tegen racisme van de groep Chicks And The City;
- initiatieven die bijdragen aan bewustwording en kennis over racisme en discriminatie gesteund moeten worden;

spreekt uit:

- het initiatief en de inhoud van het manifest tegen racisme van de groep Chicks And The City te steunen;

- dat er volop ingezet gaat worden op educatie met betrekking tot discriminatie en racisme;
- dat dergelijke initiatieven die bijdragen aan de bestrijding van racisme en discriminatie in Rotterdam gestimuleerd gaan worden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar, R.G.C. Segers-Hoogendoorn, P.J.H.D. Verkoelen en R.T.J. van der Velden

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. De afgelopen collegeperiode is er een die gekenmerkt werd door veerkracht, doorzettingsvermogen en reflectie. Dat er halverwege deze periode een pandemie de wereld en onze stad op zijn kop zou zetten, verwachtte natuurlijk helemaal niemand. Er is al heel veel gesproken over het leed van de zieken en de gevolgen van de lockdowns. Dat zal ik hier natuurlijk niet herhalen. Toch wil ik wel iets zeggen over wat de coronacrisis ons geleerd heeft ondanks alle psychische en economische schade. We zijn bijvoorbeeld onze buitenruimte veel meer gaan waarderen. We hebben gezien hoe belangrijk het persoonlijke contact is. Een stad heeft ontmoetingsplekken nodig. Plekken die uitnodigend zijn voor alle Rotterdammers, of het nu de horeca is, bankjes in het park, een skateplein, evenementen of winkelstraten, ontmoeting is van wezenlijk belang voor ons welzijn. Maar bewustwording is niet het enige wat we hebben ervaren de afgelopen tijd. Ongekend veel Rotterdammers toonden strijdbaarheid en keken naar elkaar om. Maatschappelijke initiatieven schoten als paddenstoelen uit de grond en lieten zien dat verbinding in plaats van uitsluiting in deze stad de boventoon voert. Studenten hebben ouderen gebeld om eenzaamheid te bestrijden. Mensen komen boodschappen bezorgen of coronaproof vermaak. En dat gevoel van barmhartigheid is ook precies de reden geweest voor D66 om in dit college te gaan zitten, meer te doen voor het klimaat en elkaar, het verbeteren van het onderwijs en de te grote armoede in deze stad terugdringen. Dat was de inzet van dit college. En op veel van die targets kunnen we met gepaste trots terugblikken op wat er is bereikt. De luchtkwaliteit in de stad is stukken beter en er is veel meer groen bij gekomen. Cultuureducatie in het onderwijs is ondanks corona versterkt. De cultuursector heeft de steun gekregen die ze verdient, waardoor die nu ook direct een doorstart kan gaan maken en dat is belangrijk, want cultuur inspireert en verbindt, zaken die met al deze maatschappelijke uitdagingen die wij zeker zien, van groot belang zijn.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen wil een vraag stellen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, ik hoor D66 uitgebreid praten over corona. D66 is zo van het verbinden en inclusiviteit. Waarom heeft D66 de verschrikkelijke coronapas gesteund die alleen maar zorgt voor een enorme tweedeling in de maatschappij, allerlei medische discriminatie?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Nou, het is natuurlijk wel weer zoeken voor de PVV om iets te berde te kunnen brengen. Dat is landelijk beleid. Daar gaan we hier verder niet over spreken. Dat is gewoon niet onze verantwoordelijkheid hier. Daar houd ik het bij.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, daar heeft mevrouw Zeegers eigenlijk wel gelijk in, want het is weer een glad D66-praatje van alles gaat hier geweldig en er is hier helemaal niks aan de hand, terwijl we zo'n verschrikkelijk azc vlak over onze stadsgrens krijgen. Daar gaan we natuurlijk allemaal niet over praten. Als ik hier zeg dat ik voor kankerhomo word uitgescholden, dan zegt D66: nou, dat is helemaal niet waar mijnheer Meeuwissen. Of als ik vroeger een keer gediscrimineerd werd door PvdA'ers dat ik niet bij de gemeente mocht werken omdat ik niet PvdA genoeg zou zijn vijftien jaar geleden, dan zegt mevrouw Zeegers: helemaal niets van waar. Dat is allemaal D66-wegkijken. Nou goed, mevrouw Zeegers, gaat u vooral zo door met uw slappe gezever.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Nou, dit is weer een rondje fake news. Ik heb nooit enige uitspraak over dat soort zaken gedaan. Tegelijkertijd kan ik wel zeggen dat D66 ervoor staat dat in Rotterdam misschien niet een groot azc maar in ieder geval asielopvang structureel geregeld is. Laat dat dan even helder zijn, omdat wij erin geloven dat wij humane opvang moeten bieden aan mensen die uit landen komen waar het verschrikkelijk is. Dat is iets waar wij gewoon vanuit onze ideologie ontzettend voor zijn. Maar goed, daar hebben we het nu allemaal niet over.

De **VOORZITTER**. Toch wel. Mijnheer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja, heel goed dat mevrouw Zeegers over azc's begint. Ik vind dat mevrouw Zeegers die mensen ook zelf tekortdoet, want die mensen vallen allemaal ten prooi aan de asielindustrie. Daar verdienen mensen bakken met geld aan. Dan komen ze hier in ons koude kikkerland terecht, maar die mensen zijn gewoon veel beter af als ze bijvoorbeeld opgevangen worden in de regio. Ik blijf het maar zeggen. In landen als Iran of Irak of Saudi-Arabië, maar mevrouw Zeegers, waarom wilt u die asielindustrie zo enorm in stand houden? Is dat omdat uw D66-rechters en D66-advocaten werk willen blijven behouden in die eindeloze asielprocedures? En als ze dan verliezen mogen die mensen ook alsnog blijven. Mevrouw Zeegers, u bent één groot D66-probleem. Wanneer gaat mevrouw Zeegers dat eens onderkennen?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). U begon zelf over het azc en daar reageerde ik even op, maar ik laat het er nu bij. De gemeente heeft heel veel maatschappelijke initiatieven en stadsprojecten kunnen ondersteunen omdat de gemeentelijke financiën er goed voorstaan, waarvoor grote complimenten aan het college en toch ook even aan de wethouder Financiën in het bijzonder. Dankzij goed financieel beleid kunnen we investeren in de stad, zonder lasten te verhogen en bezuinigingen door te voeren. We hebben het startsein gegeven voor zeven groene stadsprojecten, waarmee Rotterdam definitief afscheid neemt van de asfaltstad die we heel lang zijn geweest. En natuurlijk zijn er zaken die het college beter had willen doen. De betrokkenheid van bewoners bij onze plannen kan en moet echt beter. We hebben begrip voor alle complicaties die er zijn geweest, maar daar is wel echt een inhaalslag nodig. Verder zien we dat enkele collegetargets onvoldoende meetbaar en controleerbaar bleken. Daar heb ik in het debat met de heer Simons al het een en ander over gezegd. Daar kijken wij ook niet voor weg, sterker nog, daar kijken we graag grondig naar, om hier de nodige inzichten uit te halen. Want dat hoort namelijk ook bij besturen. Reflecteren en leren om zo de zeilen bij te zetten. En met die zeilen gaan wij varen naar een nieuwe toekomst voor Rotterdam, een stad die sterker is door strijd. Dat hebben we nog eens extra bewezen door de pandemie. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Dank u wel voorzitter. Voorzitter, laten we wel wezen, iedereen voert dit verantwoordingsdebat met het oog op de verkiezingen. En jullie weten het inmiddels wel, helaas, helaas, pijnlijk voor eenieder van jullie, maar NIDA doet niet meer mee met de volgende verkiezingen. NIDA zei het al eens eerder, NIDA is niet bezig met de volgende verkiezingen, maar met de volgende generatie, en dat hebben we nu dus wel heel letterlijk genomen. We geloven dat NIDA voor de volgende generatie meer kan betekenen in een andere vorm. In de voorbereiding van dit verantwoordingsdebat kreeg ik een soort déjà vu van ons laatste begrotingsdebat. Jullie herinneren je deze bijdrage vast nog wel. Eentje over de psalmen van David, over de steen die door de bouwlieden eerst werd afgewezen maar die later de hoeksteen bleek te zijn. Over de verandering, over geduld, over weerstand en dankbaarheid en over de waarheid. En ik zou liegen als we de afgelopen jaren binnen NIDA ook in deze raad geen cynisme zouden hebben ervaren. Over de verhouding coalitie-oppositie, de bestuurscultuur, gebroken beloftes. We kennen het allemaal wel. Maar het zou een verlies zijn als ik onze tijd daar onnodig aan zou verspillen. Al was het maar omdat NIDA de achtergrond vaak wel kan begrijpen. Niet dat we het goedpraten of dat we de kritiek erop onderstrepen, maar we zien en snappen wel de moeilijke uitdagingen waar we allemaal mee te dealen hebben. En al was het maar omdat NIDA diezelfde politieke partijen, jullie dus, straks ook nodig heeft voor ons allerlaatste initiatiefvoorstel, Huurkoop 3.0. Ik zal jullie nóg een opsomming van alle NIDA-successen van de afgelopen acht jaar dit keer besparen. Dat hebben we bij de laatste begroting al uitvoerig gedaan. NIDA is blij met nog enkele mooie stappen sindsdien, die we hieraan toe mogen voegen, zoals de gemeentelijke donatie aan de voedselbank van de interculturele stichting Salaam en de beperking op alcoholreclame. En hopelijk ook nog straks een stap richting schuldvrije en rentevrije koopvormen met Huurkoop 3.0. Wij hopen op jullie steun. We willen jullie stuk voor stuk nogmaals bedanken voor de afgelopen acht jaar, zowel voor support als de weerstand. Uiteindelijk hoort het er allemaal bij en geloven wij dat het vroeg of laat zal leiden tot het goede. Dank aan al jullie raadsleden van links tot rechts, dank aan de griffie en de bodes voor de onmisbare ondersteuning en dank aan de wethouders, burgemeester en dank ook aan de journalisten. Bijzondere dank aan degenen met wie NIDA de afgelopen acht jaar ook goed heeft samengewerkt maar die er inmiddels niet meer zijn, zoals Fatima Talbi, Leo Bruijn, Gerda Eeuwijk, Frida Holleman, Gabriela Soares en niet in de laatste plaats Mark Hoogstad. Over verantwoording gesproken, uiteindelijk is de tijd voor ons allen hier maar even. We moeten er samen met zijn allen het beste van maken. Met elkaar maar ook vooral voor elkaar. Laten we dat nooit vergeten en elkaar daar constant aan herinneren, hoe hardnekkig de waan van de dag ons uit het bewustzijn probeert te sleuren. Bijzondere dank aan alle Rotterdammers die NIDA de afgelopen acht jaar hun vertrouwen hebben gegeven en alle leden, betrokkenen en vrijwilligers, bestuurders en fractieleden die hun bijdrage hebben geleverd. Bijzondere dank uiteraard aan onze Jeroen Schilder voor zijn onafgebroken en onmisbare bijdrage achter de schermen. Dank voor al jullie offers. En moge die ene onvoorstelbare bron van het leven, God, Allah, ons vergeven voor al onze tekortkomingen en al het goede dat we met NIDA proberen te doen, accepteren. NIDA sluit graag weer af met een kort en krachtig hoofdstuk uit de Koran, dat bij dit alles aansluit, met als titel: De tijd. Bij de tijd, zeker, de mens is te midden van verlies, behalve degenen die geloven, die het goede doen en elkaar aansporen tot de waarheid en elkaar aansporen tot geduld. Dank u wel. En straks staat er bij ons op de fractiekamer voor iedereen taart, dus jullie zijn allemaal uitgenodigd om een stukje taart te komen eten bij ons. Welkom en dank jullie wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Voorzitter, zoals jullie weten heb ik de afgelopen jaren twee kindjes gekregen, Mirthe en Vince. Daardoor wordt de opdracht die wij hebben als raadsleden om te werken aan een betere stad ineens heel persoonlijk. Want welke wereld laat ik na voor mijn kinderen? Ik moet zeggen dat die gedachte me soms beangstigt. Zeker op dit moment, als ik denk aan alle internationale ontwikkelingen, op het gebied van klimaatverandering, toenemende ongelijkheid, maar ook geopolitiek. Ik zou gelijk van deze gelegenheid gebruik willen maken om aan de wethouder te vragen: worden er al stappen gezet om in onze stad Oekraïense vluchtelingen te verwelkomen als die daadwerkelijk deze kant op komen? Want als we het hebben over opvang in de regio, mijnheer Meeuwissen, is Oekraïne Europa, en dan moeten wij hier onze armen wijd openen voor deze mede-Europeanen.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, via u zou ik graag de vraag stellen aan mevrouw Roest hoeveel zij er zelf in huis gaat nemen?

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja mijnheer Meeuwissen, ik denk niet dat Oekraïense vluchtelingen gebaat zijn bij een plekje op mijn rommelzolder. Veel meer plek is er in mijn huis niet. Ik vind dat deze mensen gewoon dezelfde kansen verdienen als wij en dat is het recht op eerlijke huisvesting.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, mevrouw Roest weet net zo goed als iedereen dat wij zo ongeveer in het dichtstbevolkte land van de wereld leven en dat we gewoon in de regio moeten gaan opvangen. Het is gewoon klinkklare onzin om onze stad, die ook helemaal vol is, nog verder vol te zetten met mensen, dus laten we die mensen allemaal in de regio opvangen. En nogmaals, het is echt verschrikkelijk dat we door dat EU-gedrocht, waarvan de vlag blijkbaar nog steeds op het stadhuis hangt, weer een oorlog zijn in gerommeld. Tot zover.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

Mevrouw **ROEST** (gl). Voorzitter, misschien kan de heer Meeuwissen eens op de kaart kijken. De grens van Oekraïne is even dicht bij ons als de grens van Zuid-Frankrijk, dus dat is voor Nederland wel degelijk in de regio. Overigens zijn wat GroenLinks betreft vluchtelingen uit de hele wereld welkom als zij vluchten voor oorlog en geweld. Voorzitter, ik ga verder. Als ik het op kleinere schaal bekijk, namelijk op stadsniveau, dan zie ik de toekomst juist wel met enthousiasme tegemoet. Want ik ben trots op de veranderingen die wij in deze periode hebben kunnen bereiken. Met GroenLinks in het stadsbestuur heeft Rotterdam in de afgelopen vier jaar nadrukkelijk een groene koers gekozen. En dat is bittere noodzaak, want Rotterdammers leven gemiddeld anderhalf jaar korter door de slechte luchtkwaliteit in onze stad. Met een ambitieuze klimaataanpak zijn we gestart met het verduurzamen van de haven, is de Riverstone-kolencentrale gesloten, is het aantal zonnepanelen op daken verdrievoudigd en is er meer dan een miljoen ton CO₂ bespaard. We hebben fietsers en voetgangers veel meer ruimte gegeven en parkeerplekken vervangen door groen en in de vijftien vieste straten is de luchtkwaliteit substantieel verbeterd en de hele stad heeft er in 21 hectare groen bij. En met de zeven groene stadsprojecten wordt de stad nog veel aantrekkelijker.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, het is goed dat mevrouw Roest begint over die zeven grote stadsprojecten. Dat zijn allemaal postzegels van groen die gaan ontstaan. Dat kost allemaal bakken met geld en het is ook veel meer klimaatbelastend om allerlei infrastructuur te slopen en dan weer op te bouwen. Ondertussen worden rondom Rotterdam en bijvoorbeeld op de landtong die vreselijke windmolens neergezet die alleen maar op subsidie draaien en hele weilanden, echt voetbalvelden vol, worden met zonnepanelen neergezet. Dat is echt enorm milieuvervuilend. Het lijkt wel alsof er in de wereld van GroenLinks groen bestaat uit kunstgrasvelden en kunstplanten. Kijkt u eens om u heen, allerlei groene onzin. Of er zijn inderdaad ook weer grote bouwprojecten en die zijn ook heel erg milieubelastend. En daar hangen dan een paar plantjes om de hekken, want dan lijkt het allemaal weer groen. GroenLinks is ons compleet voor de gek aan het houden. Ze zijn alleen maar aan het inzetten op de klimaatindustrie waaraan mensen bakken met geld verdienen maar waar de Rotterdammer straatarm van wordt. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Voorzitter, ik constateer dat de heer Meeuwissen en wij het niet eens zijn. Voorzitter, met GroenLinks in het stadsbestuur heeft Rotterdam ook nadrukkelijk voor een menselijke koers gekozen, voor alle Rotterdammers. We hebben € 44 miljoen extra uitgetrokken voor het armoedebeleid, meer dan 20.000 Rotterdammers geholpen met het verbeteren van hun taalvaardigheid, honderden dak- en thuislozen aan een woning geholpen en in de bijstand werken we weer vanuit vertrouwen. Natuurlijk zijn er ook nog dingen waar we hard aan moeten blijven werken. We hebben meer dan 15.000 woningen gebouwd, maar de wooncrisis is alleen maar groter geworden. Daarom is het nu tijd voor grote gebaren. Sluit Rotterdam Airport en gebruik de ruimte die vrijkomt voor de aanleg van een duurzame en groene stadswijk. Jongeren trekken vaak aan het kortste eind in onze samenleving. Zij krijgen de grootste klappen van de wooncrisis en zijn ook vaak nog het meest de dupe van het flexwerken en daar is ook nog eens de coronacrisis overheen gekomen. Daarom maken we nu op initiatief van GroenLinks serieus werk van de aanpak van jeugdwerkloosheid en heeft onze GroenLinkswethouder afgelopen jaar vijftien jongerenhubs geopend. En wethouder Bokhove leidt ook de strijd tegen de ongelofelijk kortzichtige bezuiniging op de jeugdzorg die het nieuwe kabinet Rutte heeft afgekondigd. Het lukt ook nog steeds niet goed genoeg om de participatie met Rotterdammers zo vorm te geven dat zij zich serieus genomen voelen. Dat moet echt anders. Maar gelukkig zien we op dit vlak ook een hoop mooie ontwikkelingen. Ik denk bijvoorbeeld aan het aanstekelijke enthousiasme van de jongerenraad Young010, en de gedurfde keus voor Wijk aan Zet. En er wordt wel degelijk geluisterd naar de Rotterdammers. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de prachtige uitkomst met betrekking tot het Recreatieoord Hoek van Holland of het schrappen van de sloopplannen voor de Fazantstraat en de extra miljoenen die het stadsbestuur heeft uitgetrokken voor de bestrijding van racisme en discriminatie, na de Black Lives Matter-demonstraties. En dat voorzitter, brengt mij bij mijn laatste reden waarom ik de toekomst van Rotterdam vol vertrouwen tegemoet zie. Dat zijn natuurlijk de Rotterdammers, die ons scherp houden, die geen bullshit pikken en ook niet te beroerd zijn om zelf de handen uit de mouwen te steken om er wat moois van te maken. Maar dat zijn ook jullie, collega's, want ondanks dat we vaak van mening verschillen over wat we precies willen en hoe we dat willen bereiken zitten hier 45 mensen, 56 als ik het college meetel, die er keihard aan werken om van Rotterdam een mooiere, schonere en menselijkere stad te maken. Vanuit verschillende perspectieven, maar allemaal met hart voor de stad. Samen hebben we keihard gewerkt om de gevolgen van de coronapandemie voor onze inwoners het hoofd te bieden. We hebben de handen ineengeslagen om te zorgen dat er betere hulp komt voor slachtoffers van huiselijk geweld.

En dat noemen we geen huiselijk geweld meer, bedenk ik nu. En samen strijden we voor eerherstel en een rechtvaardige oplossing voor de slachtoffers van de toeslagenaffaire, waarvan er zoveel in onze stad wonen. Wat ons betreft gaan we daar ook de komende periode mee door. Met hernieuwde energie, voor Rotterdam.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u voorzitter. De laatste keer, dat is even spannend, maar goed. Het verantwoordingsdebat. In de eerste plaats ook van mij een compliment dat we op deze wijze met het college kunnen debatteren. Door op een overzichtelijke wijze vijftien targets te benoemen stelt het college zich kwetsbaar en controleerbaar op. Het college heeft zich bovendien niet door corona van de wijs laten brengen en in plaats van bij de pakken neer te gaan zitten, heeft het college gekeken naar wat wel kan en niet naar wat niet kan. In mijn ervaring met het college heb ik gemerkt dat de wethouders en ook onze burgemeester weer ouderwets hard hebben gewerkt. Goed zo, jongens en meiden. Mijn complimenten gaan ook uit naar het goede rapport van de Rekenkamer. Dit bewijst maar weer eens dat een goede raad niet zonder een Rekenkamer kan. In mijn betoog focus ik mij op vier punten. Wonen in Rotterdam, veilig, energietransitie en werk en inkomen, waaronder armoede en schulden. Laten we niet vergeten, ik ben nu nog steeds heel positief, dat ik de linksbuiten van de oppositie ben. In de eerste plaats de pandemie. Die liet echt een ander licht over de stad en de samenleving schijnen. Bezuinigingen in de zorg en de beperkte voorraad van persoonlijke beschermingsmiddelen, ik zei het net al, zorgden ervoor dat hulpverleners naar hulpbehoevenden werden gestuurd en daardoor grote risico's liepen. Dat was een pijnlijk hoogtepunt van de verloedering. Ook het gebrek aan vertrouwen in de overheid werd pijnlijk duidelijk, terwijl vertrouwen een essentiële voorwaarde is voor draagvlak. De oorzaak van het wantrouwen is wat mij betreft duidelijk. Nadat de overheid, ook wij, is begonnen met het wantrouwen naar de eigen burgers, denk aan de Participatiewet en de toeslagenaffaire, stimuleert de overheid ook nog eens de rancune tegen bijvoorbeeld asielzoekers, scheefwoners en profiteurs, zoals dat wordt genoemd, in de bijstand. Dan krijgt de overheid de burgers die zij verdient. En dan nu het wonen in de stad. Vanaf het begin heb ik me vastgebeten in het woondossier. Fijn wonen in een wereldstad, zeker. Het is fijn wonen in Rotterdam, laten we eerlijk zijn. Er is geen mooier plekkie dan ons Rotterdam, zeg ik altijd. Alleen, wonen en woningen zijn steeds een schaarser goed geworden. Mede door het beleid van dit college is de wooncrisis in een stroomversnelling geraakt. Natuurlijk heeft ook Rotterdam veel schade opgelopen door het landelijk beleid. Het slopen van goede woningen voelt voor mij als het weggooiën van een emmer water in tijden van erge droogte, waarbij de Tweebosbuurt voor mij nog steeds – ik heb me er al heel erg boos om gemaakt – de schandvlek is op het blazoen van dit college. Stadsvernieuwing 2.0 kan niet meer goedmaken wat deze mensen is aangedaan. Slechts een diepe buiging en een gemeend excuus kan de pijn ietsje verzachten. Goede huizen slopen van mensen in tijden van ernstige schaarste is onmenselijk. Ik zeg het nog maar eens, een daad van een misdadige overheid. Rotterdam heeft 318.000 huizen en op 19.000 adressen daarvan staat niemand ingeschreven. Ik heb nog geen punt hoor. Punt.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink over het vorige neem ik aan.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ja, misdadige overheid. Heeft u ergens aangifte gedaan?

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Nee mijnheer Lansink, daar doet het college niets mee, dat weet u toch?

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Nee, maar heeft u aangifte gedaan tegen de overheid voor het misdadige beleid?

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Nee, maar ik loop er wel over na te denken. Maar nogmaals, ik heb het niet gedaan.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Oké.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u wel. Rotterdam heeft...

De **VOORZITTER**. Ik zag de heer Meeuwissen niet. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, toch opmerkelijk dat de heer Lansink van de VVD gelijk gaat stuiten bij de woorden misdadige overheid, toch?

De **VOORZITTER**. De heer Lansink. Nee? Oké, prima. U kunt verdergaan.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u wel voorzitter. Rotterdam heeft 318.000 huizen en op 19.000 adressen daarvan staat niemand ingeschreven. Dit zijn de cijfers van 2021. Gezien ons laatste debat over leegstand en het gebrek aan zicht daarop klinkt dat voor mij verontrustend. Hoe zit dat? Ik hoop dat de wethouder daar vandaag nog iets over zegt. Helaas zie ik ook steeds meer mensen slapen en wonen in hun auto. Geen dakloze maar huisloze mensen. Rotterdam mag geen nomadland worden. Ik hoop dat de verhoudingen in de volgende gemeenteraad voorkomen dat we nog verder afdwalen. Wat Feyenoord City betreft verwijt ik dit college, mijnheer Lansink, dat de bouw van woningen ernstig is vertraagd door het starre vasthouden aan de plannen voor een nieuw stadion. Laat ik dan nu iets over de luchtkwaliteit zeggen. Ik wil in dit betoog mijn waardering uitspreken voor de onverzettelikheden waarmee dit college de verbetering van de luchtkwaliteit in en rond de Maastunnel heeft bereikt. Tegen de stroom van populistische propaganda van onze autopartijen in heeft dit college volgehouden. Ik weet dat de bewoners langs dit traject jullie erg dankbaar zijn. Gooi het kind niet weg met het badwater door soms een te starre houding bij de participatietrajecten over bijvoorbeeld plaatsing van windmolens. Ik gun de Rozenburgers een mooie landtong en een prachtig uitzicht. En over de veilige stad. In de commissie Veiligheid heb ik me regelmatig opgewonden over de gebrekkige en naïeve wijze waarop wij de drugscriminaliteit in de haven tegemoet treden. Ik heb toen gezegd dat het de grootste multinational is in onze haven, en bovendien ook nog eens degene die de meeste impact op onze samenleving heeft in deze stad. We kunnen dit als gemeente niet alleen oplossen. Daarvoor is een landelijke en Europese aanpak nodig. Door de activiteit van onze burgemeester kunnen we hopen dat er vele miljoenen deze kant uit komen voor een integrale aanpak. Complimenten en waardering daarvoor. Ook over de aanpak van high impact crimes kan ik niet anders dan positief zijn. Maar toch ben ik niet tevreden over de veiligheid voor onze mensen. Er zijn te weinig wijkagenten en ik blijf dat zeggen. Laat de burgemeester daar nu ook eens voor gaan lobbyen. De mensen in de wijk zullen u dankbaar zijn. En als laatste wil ik toch nog iets omstredens over de veiligheid zeggen. Ik weet dat veel mensen ook in deze raad het niet met me eens zullen zijn. Het gaat over politiegeweld. Ik wil de wapenwedloop op straat stoppen. De agent op straat draagt nu al erg veel wapens. Een stok, pepper, pistool, en daar komt nu ook nog eens een taser bij. De taser zou het te snel grijpen naar het pistool moeten voorkomen. En ik denk dat we in Rotterdam eens moeten gaan nadenken om de agent op straat juist minder te bewapenen. Om te beginnen zou het pistool wat mij betreft weg kunnen. Dat zou voor iedereen beter zijn. We gaan daar als

gemeente natuurlijk niet over. Ik dien daarom een motie in met het volgende dictum. Ik roep de burgemeester op om via lobby zijn omvangrijke invloed uit te oefenen in Den Haag en via de lobby te pleiten het pistool af te schaffen. Door de invoering van de taser is de noodzaak tot het altijd dragen van het pistool veel kleiner. Te beginnen in Rotterdam. En de driehoek te vragen naar het Verenigd Koninkrijk, Ierland, Noorwegen of IJsland te gaan en de ervaringen met de politie aldaar te bespreken. Ik weet dat zelfs Nieuw-Zeeland daar ook aan meedoet. Ik verzoek u daar eens een soort benchmark te gaan plegen of het echt niet veel beter kan. In deze motie.

De **VOORZITTER**. De heer Van Zevenbergen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Stop de wapenwedloop op straat

"De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van het agendapunt 12 Bestuurlijke eindverantwoording onderwerp veilig;

constaterende dat:

- er in Rotterdam steeds meer wapens op straat zijn;
- er helaas ook meer politiegeweld zichtbaar is;

overwegende dat:

- het gebruik van wapens en geweld altijd meer geweld oproept;
- de agent op dit moment de volgende wapens draagt; knuppel of wapenstok, pepperspray en pistool;
- de politie onlangs de persoonlijke uitrusting heeft aangevuld met het stroomstootwapen;
- deze zgn. taser dient om het gebruik van het pistool te verminderen;
- uit erkende onderzoeksrapporten blijkt dat politiegeweld merendeels wordt ingezet tegen 'verwarde' personen;

roept de burgemeester op:

- om via een lobby zijn omvangrijke invloed uit te oefenen in Den Haag;
- via de lobby te pleiten het pistool af te schaffen. Door de invoering van de taser is de noodzaak tot het altijd dragen van een pistool veel kleiner;
- te beginnen in Rotterdam;
- de driehoek te vragen het VK, Ierland, Noorwegen of IJsland te bezoeken om ervaringen met de politie aldaar te bespreken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. van Zevenbergen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Over de stedelingen van de toekomst. Nog iets waarover ik mijn waardering wil uitspreken is het nieuwe gymnasium op Zuid. Het is werkelijk prachtig. Het maakt Zuid een stukje mooier en de jongeren kunnen gewoon dichtbij naar school op het altijd iets warmere Zuid. En een stad zonder armoede. Over een stad zonder armoede wil ik als afsluiting van dit betoog ook nog iets zeggen. Als SP-vertegenwoordiger en nu als Socialisten 010-vertegenwoordiger wil ik het nogmaals opnemen voor de armen en kwetsbaren in deze stad. Ze hebben een stem nodig in deze raad, anders sneeuwen zij

onder. Volgens een rapport van de Staat van de Stad leven er 55.000 mensen in armoede, waarvan 33.000 al langer dan vier jaar. Mensen die armoede hebben meegemaakt weten hoe het is om steeds maar weer te moeten opletten en op te passen. Nooit eens lekker gek doen. We hebben het nu allemaal ervaren. Eigenlijk leven al die mensen in armoede al vier jaar of langer in een lockdown. U weet hoe verschrikkelijk dat is. Dat kan dus niet en daar moeten we met zijn allen prioriteit aan geven. Het levert geen stemmen op, want die mensen stemmen vaak niet, maar wel veel gelukkige mensen. Dat kan ik u verzekeren. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. We hebben nog één spreker voor de lunch. Dat is de heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dank u wel voorzitter. Ik sta hier met een behoorlijke bescheidenheid, want de helft van de tijd van deze raadsperiode zaten we in de pandemie veroorzaakt door corona. En dat maakt bescheiden, omdat het ons leert dat we wel plannen kunnen maken maar dat er altijd grote gebeurtenissen zijn buiten onze invloed. We zitten eindelijk weer bij elkaar. Helaas zijn sommigen nog thuis met corona en ik groet Narsingh Balwantsingh die met corona thuis zit. Maar ook voor heel veel Rotterdammers is het nog de vraag of en hoe zij de klappen van deze pandemie te boven komen. Gezondheid, inkomen en perspectief is soms ver weg. Bescheidenheid spoort ons aan om ervoor te zorgen dat we het samen moeten doen. Alleen door samenwerking konden we de afgelopen jaren bouwen aan deze stad. Zo kunnen we ook alleen door samenwerking de grote problemen van deze tijd het hoofd bieden. Of het nu gaat om vrede en veiligheid, mondiaal en lokaal, de economie, werkgelegenheid, de woningmarkt en natuurlijk het klimaat. Alleen door samen te werken, de handen ineen te slaan en verschillen te benoemen en te overbruggen komen we verder. Ik ben er trots op dat ondanks de coronacrisis we zoveel hebben kunnen bereiken voor deze stad. We zijn er goed uitgekomen en we hebben bovendien belangrijke doelen met elkaar bereikt. Laat ik beginnen met onze waardering voor de ambtenaren van Rotterdam. Zonder hun inzet zou het allemaal niet gelukt zijn. Wethouders staan op de foto, maar het echte werk is in de organisatie verzet. Zonder de inzet en creativiteit van ambtenaren was er bijvoorbeeld nooit een werkbaar alternatief voor de verkoop van het recreatieoord gekomen. We mogen hier natuurlijk geen namen noemen, maar sommigen ken ik al jaren, al voordat ik politiek actief werd. Mijn waardering is welgemeend, want ik weet ook hoe makkelijk er denigrerend en beschuldigend over ambtenaren gesproken kan worden. Natuurlijk ben ik ook trots op wat de leden van het college voor elkaar hebben gekregen. Ik breng in herinnering, ik deed dat ook al eerder vanochtend, hoe wethouder Moti vanaf dag één een einde maakte aan het verplichte papier prikken. Want we zouden het bijna vergeten, maar vier jaar geleden werd je in de bijstand behandeld als derderangs burger. Vermomd als tegenprestatie, dan doe je wat terug, maar het werd ervaren als straf. In die tijd werd ik nog met enige regelmaat gebeld door mensen met de tranen in hun ogen en stem. Ik ben zo blij dat we daarmee gebroken hebben. Deze periode is het begin van een nieuwe aanpak die uitgaat van respect, gelijkwaardigheid en vertrouwen in mensen en die aanpak heeft haar vruchten afgeworpen. Dit college helpt mensen om een nieuwe baan te vinden. Met het scholingsfonds, leerwerkakkoorden. We geven vertrouwen met het afschaffen van de sollicitatieplicht voor senioren. De taaltrajecten om mensen te helpen taalvaardiger te worden en makkelijker mee te doen in de samenleving, zijn essentieel in mijn ogen. Mensen uit de schulden halen met de armoedebestrijding, huisvesting, jongerenhubs. Ik kan nog wel een tijdje doorgaan voorzitter. Ik ben er bijvoorbeeld ook trots op dat we asielzoekers en statushouders opvangen en ik ga ervan uit voorzitter dat we in Nederland en in Rotterdam ruimhartig ruimte zullen bieden voor vluchtende Oekraïners. En als dat nu niet zo is, dan hoor ik dat vandaag nog graag van het college. Vertrouwen en kansengelijkheid staan op de agenda als nooit tevoren. Er worden tv-programma's over gemaakt, nota bene door mensen van wie je het niet meteen zou verwachten. De inflatie rijst

de pan uit. Vermogens worden nagenoeg onbelast en kunnen doorgroeien. Alleen de rijken kunnen nog een fatsoenlijke woning bemachtigen, anderen zitten muurvast of betalen zich blauw. De aanpak die deze collegeperiode is gestart gaat voor ons precies over deze kernthema's. De stad geeft vertrouwen en schept gelijke kansen. We zijn er nog niet, er is nog een hele hoop te doen en de PvdA gaat door met alles wat we in ons hebben.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Dan stel ik u voor dat we nu gaan lunchen. Het is 12.45 uur. Vindt u het goed als we 45 minuten pauzeren, dus tot 13.30 uur? Is dat lang genoeg? Graag om 13.30 terug in de raadzaal. Ik schors de vergadering.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 24 februari 2022

Notulen van de raadsvergadering van 24 februari 2022 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 3

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb, met dien verstande dat het voorzitterschap van 14.50 tot 15.05 uur is waargenomen door de heer J.W. Verheij en van 18.10 tot 18.15 uur door mevrouw C.M. Zeegers

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering

Namens het college zijn tegenwoordig de heer A. Bonte, de heer A.H.P van Gils, de heer M.K.A. Grauss, de heer V.P.G. Karremans, de heer S. Kasmi en de heer S.A. Kurvers

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders met dien verstande dat zij van 13.55 tot 14.35 uur is waargenomen door de heer A.C. de Bondt

Heropening

12. *De 'Bestuurlijke Eindverantwoording college Rotterdam 2018-2022', alsmede het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Tijd voor targets: beoordeling eindverantwoording; lessen 20 jaar collegeverantwoording' - vervolg*

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering, ik verzoek de raadsleden hun plaatsen in te nemen. Ik geef graag het woord aan de heer Meeuwissen, mijnheer Meeuwissen, u hebt het woord.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dank u wel voorzitter, verantwoordingsdebat 2018-2022. Voorzitter, aan vier jaar linkse hobby's financieren komt nu eindelijk een eind. Vier jaar lang werden illegalen gepamperd en stonden autochtone Rotterdammers aan de zijlijn, vier jaar lang werd de woke-agenda van het college erdoorheen gedramd en moesten we genderneutraal en non-binair door het leven. Vier jaar lang werd er geklimaattafeld en werd geïnvesteerd in plantjes in plaats van in veiligheid, nog steeds kampen we met een structureel tekort van 300 agenten. Voorzitter, aan deze extreemlinkse onzin komt nu eindelijk een eind, terug naar normaal, terug naar de ratio. Er komt gelukkig ook een eind aan de draconische coronamaatregelen. Rotterdam is hard getroffen door corona en de maatregelen hebben in veel gevallen meer schade aangericht dan dat deze geholpen hebben. Voorzitter, volgens mij vindt de PvdA het niet heel interessant want die zijn met elkaar aan het praten.

De **VOORZITTER**. U kunt verdergaan.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Volgens mij moet ik weer een paar keer het woord 'tribunaal' zeggen en dan heb ik weer de volle aandacht, maar dan wordt er natuurlijk weer geschorst en in de beelden geknipt. Maar goed, voorzitter Rotterdam is dus hard getroffen door corona en de maatregelen hebben in veel gevallen meer schade aangericht dan dat ze geholpen

hebben. Veel mkb'ers hebben torenhoge schulden door gedwongen sluiting en ondermaatse compensatie. Veel jongeren hebben door de lockdowns enorme leerachterstanden en kampen met mentale problemen. In de verpleeghuizen heeft zich een stille ramp voltrokken, veel ouderen zijn in afzondering en eenzaamheid gestorven, onmenselijk. Daarnaast is er door de invoering van de coronapas een tweedeling in onze maatschappij ontstaan die moeilijk te herstellen valt. Veel mensen hebben het vertrouwen in de overheid totaal verloren, families en vriendschappen zijn uiteengerukt door vaccinatieplicht en propaganda. Voorzitter, ik dien nu twee moties in en de allereerste motie is 'Raadsonderzoek klimaatzwendel'.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 3. Raadsonderzoek klimaatzwendel

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022, ter bespreking van de Bestuurlijke Eindverantwoording college Rotterdam 2018-2022;

constaterende dat:

- het IPCC zelf heeft toegegeven computermodellen ten aanzien van de opwarming van de aarde zwaar te hebben overdreven vanwege politieke redenen;
- ondanks eventuele temperatuurstijgingen de zeespiegel niet significant stijgt en het poolijs zelfs weer aangroeit;
- de gewone Rotterdammer keihard financieel wordt geraakt door absurd gestegen energieprijzen als gevolg van de klimaatmaatregelen;

overwegende dat:

- veel maatregelen vanuit de klimaatlobby onzinnig en zelfs contraproductief zijn;

verzoekt de raad:

- een raadsonderzoek in te stellen naar de geldverslindende klimaatzwendel;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.J.P. Meeuwissen

Motie 4. Raadsonderzoek effecten en effectiviteit coronamaatregelen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022, ter bespreking van de Bestuurlijke Eindverantwoording college Rotterdam 2018-2022;

constaterende dat:

- de coronamaatregelen de afgelopen twee jaar een enorme impact op de Rotterdammers hebben gehad;
- grondrechten van Rotterdammers aan banden zijn gelegd door de coronamaatregelen;
- veel Rotterdammers het gevoel hebben dat hen groot onrecht aangedaan is;

overwegende dat:

- het belangrijk is te leren van eventueel gemaakte fouten;

verzoekt de raad:

- een raadsonderzoek in te stellen naar de effecten en de effectiviteit van de genomen coronamaatregelen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.J.P. Meeuwissen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Voorzitter dank. Deze collegeperiode begon in 2018 met veel positiviteit want we zagen een tijd van grote transities voor ons, maar stonden in een positieve tijd en hadden zin om te beginnen en die grote problemen in deze stad aan te pakken. Deze coalitie is gebouwd op het fundament van het verstandige midden en dan kan het niet misgaan. Gelukkig niet gebouwd op het aanspreken van de onderbuik of het bedrijven van polariserende politiek want uiteindelijk is dat niets minder dan het mensen een rad voor ogen draaien. Ik haal er een aantal zaken uit voorzitter, een aantal positieve dingen maar ook een aantal voortdurende zorgen. Wij zijn ontzettend blij als het gaat over het bijstands- en schulden- en armoedebeleid, dat we hebben bijgedragen aan een scholingsfonds, dat er Rotterdamse wijkbasisbanen zijn, en laten we hopen dat die er blijven en dat ze alleen maar beter worden en voor meer mensen geschikt, en dat er een zakgeldgids is, concrete maatregelen die direct helpen. Op het vlak van onderwijs zijn we blij dat de target Taaltrajecten gehaald is, maar we maken ons blijvende zorgen over de kansengelijkheid in het onderwijs en het lerarentekort, dat is tijdens corona alleen maar slechter geworden. We hebben ook zorgen over de eenzaamheid onder ouderen, daar is ontzettend veel aan gedaan, maar we zien dat getal nog onvoldoende in de positieve richting gaan en daar komt nu met de pandemie bij dat we in feite ook weer een nieuwe doelgroep eenzamen hebben en dat zijn de jongeren, die zijn er gewoon bij gekomen en dat is een blijvende zorg. Waar wij ook heel blij mee zijn op het gebied van mobiliteit, is de Rotterdamse mobiliteitsaanpak, een prachtige visie en concrete maatregelen die onze stad schoner, veiliger en daardoor leefbaarder maken en voor de lokale economie is er veel gebeurd op het gebied van die ongelooflijk belangrijke wijkwinkelstraten in onze stad, maar de zorgen daar blijven ook groot want het blijft helaas een race to the bottom tegen de grote jongens. Op het vlak van de energietransitie zijn er grote ambities en daar zijn we blij mee, maar tegelijkertijd is er nog lang niet genoeg gerealiseerd en laten we vooral zorgen dat de urgentie op dat thema erg groot blijft want die wordt de komende tijd onverminderd aangewakkerd. Wat betreft participatie zijn we blij dat dankzij het CDA binnen Wijk aan Zet een echt budget voor de wijkraden is gerealiseerd en op het gebied van veiligheid noemen we Wiet uit de wijk, het meldpunt Ondermijning, de aanpak van prostitutie en mensenhandel en de wijkveiligheid als positieve punten uit de afgelopen periode. Voorzitter, ik kom tot een afronding met een wens en een belofte. Laten we ons op deze feestelijke maar helaas uiteindelijk toch vooral treurige dag realiseren dat de wereld onverminderd onder spanning staat en dat we leven in tijden van transitie. Die hartslag van de wereld voelen wij ook hier in Rotterdam, dat vraagt in de allereerste plaats om samenwerking en het CDA reikt iedereen die aan die samenwerking wil bijdragen de hand om onze schouders onder deze prachtige stad te blijven zetten. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Voorzitter, laat ik beginnen met het klimaat want het gaat slecht met het Rotterdamse klimaatbeleid. Dat het eerste collegetarget blijkbaar gehaald is, is cosmetisch. Het college doet zijn voordeel met een kapotte kolencentrale op de Maasvlakte en corona om mooie sier te maken, maar wij zien eigenlijk hetzelfde als Urgenda, die ziet ook dat klimaatdoelen door toeval en hele specifieke en vooral tijdelijke

omstandigheden zijn behaald, zij op rijksniveau en wij op lokaal niveau. Maar ja dan moet je natuurlijk ook uitleggen waarop wij ons op baseren. Nou, dat zijn de rapporten van de DCMR. Die schreef namelijk op 29 november 2021 het volgende over de zogenaamde prestatie van dit college: "De afname in 2018 is hoofdzakelijk het gevolg van de sluiting van twee oude eenheden van de Unipercentrale medio 2017. In 2019 nam de uitstoot vooral af door de lage gasprijs, waardoor een verschuiving van de stroomproductie van kolen naar gas plaatsvond. In 2020 speelde de lockdown door de coronapandemie een grote rol en zorgde een langdurige storing bij de powerplant Rotterdam daarnaast voor een forse afname van de uitstoot. Het effect op de uitstoot van de Rotterdamse klimaataanpak die in 2019 gestart is, was in 2020 nog bescheiden". Wat zei DCMR nog meer? Bijvoorbeeld dat de restopgave zo ongeveer is verdubbeld, nu tot 7,4 miljoen. Waar komt dat dan door voorzitter? Nou er komt steeds meer verwachte of beoogde reductie in plaats van zekere reductie. Dat speelt bijna allemaal in de haven waar 90% van de stedelijke uitstoot zit. De DCMR zegt: "Als de verwachte reductie van 9,1 ton wordt afgezet tegen de opgave van 16,5 ton dan wordt duidelijk dat het doel voor 2030 met het huidige totaalpakket van voldoende concrete maatregelen niet gehaald wordt". Dus in plaats van bescheidenheid van klimaatwethouder Bonte, want hij heeft gewoon niet geleverd, slaat hij zich op de borst door zijn mooie prestaties. Het is zijn geluk dat niemand de DCMR-rapporten leest, maar daar is natuurlijk de Partij voor de Dieren die dat wel doet, wij doen dat wel. Deze coalitie past ook bescheidenheid, die schreef in het coalitieakkoord in 2018 namelijk: "Tijdens deze collegeperiode realiseren wij een CO₂-reductie van 440 tot 640 ton door maatregelen in de gebouwde omgeving en op mobiliteit. In de update van de DCMR in maart 2021 bleek dat de uitstoot van huizen en auto's in onze stad is toegenomen voorzitter en ik moet voor één keer Leefbaar Rotterdam gelijk geven, er is ook in deze periode geen woning van het gas afgegaan en de isolatie valt ook tegen. Dus wij kunnen concluderen dat de wethouder heeft gefaald en dat de coalitie het eigenlijk wel best vindt. Tot zover het klimaat want wat lazen wij nog meer in het coalitieakkoord? Daarin stond: "In hoogwaardig groen wordt niet gebouwd", ja het stond er echt, maar de wethouder wist van niets. Hoogwaardig groen bestaat niet in het gemeentelijk apparaat en eigenlijk wilden de coalitiepartijen het ook niet weten. Onze motie om scherp te krijgen wat er nu toch eindelijk eens een keer met hoogwaardig groen wordt bedoeld werd weggestemd en zo kan het dat de coalitie, die schijnbaar niet wil dat er in hoogwaardig groen wordt gebouwd, heeft ingestemd met bouwplannen aan de Parkhaven en later vandaag, dat is het volgende agendapunt, zullen ze waarschijnlijk ook instemmen met het bouwen in het Zuiderpark en dan toch goede sier maken met toevoeging van groen aan de stad, waarvan meer dan de helft uit groene daken bestaat. Dat is toch echt een bruto toevoeging want tijdelijk groen op bouwlocaties is verdwenen en dat hoeft niet te worden gecompenseerd. Groen op daken is gewoon niet openbaar. Voorzitter, in de afgelopen vier jaar hebben we van dit college en deze coalitie geleerd hoe je slecht beleid kunt verpakken in mooie woorden. Niets gedaan, wat een mooi beeld, maar goed op 16 maart a.s. maken de Rotterdammers de balans op en wij hopen dat ze hebben meegekeken.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja dank u wel voorzitter. We bespreken vandaag de collegegetargets, we kijken terug en we bespreken het rapport van de Rekenkamer hierover. De Rekenkamer heeft ook een reflectie gegeven op het instrument van de collegegetargets en heeft gezegd dat het een interessant instrument is als het maar niet verwordt tot een afrekendebat. Aan het begin van dit debat had ik echt even het idee dat dit zo was en ik heb ook de vraag voorbereid of het college daarop zou kunnen reflecteren; als dat het niveau van bespreken is, dat we dan maar moeten stoppen met het instrument want de Rekenkamer zelf noemt dit namelijk een onproductieve afrekendiscussie en dat leek het in het begin te worden, maar gelukkig waren de volgende bijdragen van een andere orde en ik doe een poging om me

daarbij aan te sluiten. Ik sluit me ook aan bij de vorige spreker die zei dat dit college bescheidenheid past, dat is helemaal waar. Als we terugkijken op deze periode is denk ik toch het meest indrukwekkende wat we hebben meegemaakt de coronacrisis, in negatieve zin. We hebben daarvan geleerd dat we als mensen niet zelfredzaam zijn, dat is een mythe, dat de wereld ook niet maakbaar is en dat we als samenleving, als markt en als overheid elkaar ontzettend hard nodig hebben. We halen doelen samen of we halen ze niet. Ook was daar die toeslagenaffaire, aanvankelijk vooral in Den Haag, maar de gevolgen zijn zo merkbaar in Rotterdam. We hebben hier de meeste slachtoffers van de toeslagenaffaire van heel Nederland, zij ervaren dit nog steeds aan den lijve en zullen dat ook nog vele jaren blijven ervaren. Het vertrouwen in de overheid is gekelderd, ook dat moeten we onder ogen zien. We zijn toch ook trots dat dit college zijn nek heeft uitgestoken en landelijk een voorbeeld is geworden van hoe je mensen die slachtoffer worden van de toeslagenaffaire nabij kunt zijn, naast elkaar kunt gaan staan, hen kunt helpen, daar de nek voor uitsteekt en al voordat Den Haag zover is, maatregelen neemt. Dat verdient een groot compliment en dat geeft hoop. Wat ook hoop geeft is het rapport dat verscheen tijdens de coronacrisis, 'Rotterdam. Sterker Door.', een prachtig rapport dat eigenlijk de basis legde voor een herstelprogramma. Daarin stond ook dat Rotterdam beschikt over een hele sterke humuslaag, een humuslaag van culturele organisaties, van maatschappelijke organisaties, van sociale verbanden en van religieuze gemeenschappen. Die humuslaag heeft veerkracht en die gaat ervoor zorgen dat wij uiteindelijk sterker uit de crisis komen. In deze periode was ook het rapport 'Tel je zegeningen' dat expliciet inzoomde op de kracht van de religieuze organisaties en hun maatschappelijke meerwaarde. Dat leerde ons dat die organisaties ieder jaar voor zo'n € 200 miljoen aan bijdragen aan de stad leveren. Geweldig nieuws en hoopgevend. Dus ons past bescheidenheid en ook het college past bescheidenheid als het nadenkt over het behalen van de doelen, ik denk vooral dat we heel veel dank verschuldigd zijn. In dat kader wil ik ook mijn coalitiepartijen heel veel dank geven. Het was niet alleen een heel genoeglijke tijd, maar het was ook een waardevolle tijd in de politieke samenwerking, maar ook in de persoonlijke samenwerking, ik ben daar persoonlijk beter van geworden. Ook de oppositiepartijen want als je andere perspectieven inbrengt dan wordt het beleid alleen maar beter en dat hebben we ook in deze periode kunnen merken, daarvoor ook heel veel dank. Als je het dan hebt over mensen waar je het niet mee eens bent, want je vindt elkaar niet altijd natuurlijk in die andere perspectieven, en als ik het dan heb over mensen waar ik het echt hartgrondig mee oneens ben dan kan ik natuurlijk de heer Van Elck niet onvermeld laten. Het is zijn laatste raadsvergadering en dat maakt mij weemoedig want, ik kan het nu wel zeggen, de heer Van Elck was voor mij enigszins een moreel kompas en dat werkt als volgt. Als wij het niet met elkaar eens waren dan wist ik zeker dat ik goed zat, dank daarvoor. Ik heb ook gemerkt, want ja vier jaar geleden was ik hier nieuw in de raad en dan denk je: is het nou zo belangrijk wat we hier doen, dat als mensen het niet met elkaar eens zijn, maar ze elkaar in een debat op inhoud vinden, ze elkaar vinden in vasthoudend aandacht blijven vragen voor het onderwerp en ze vinden elkaar omdat ze respect voor elkaar hebben en ook nog het debat met humor kunnen voeren dan heb ik geleerd dat dit ongelooflijk waardevol is en dat dit een hele belangrijke plek in de stad is. Dat is precies wat de heer Van Elck heeft laten zien en daarvoor ben ik hem zeer dankbaar. Maar goed de meeste dank gaat toch uit naar al die mensen in de stad, de mensen die zijn opgestaan, ook in de crisis, en hebben gezegd 'wij laten ons niet leiden door cynisme en angst, ook al wordt dat ons soms aangepraat. Wij staan op, de handen uit de mouwen en we gaan het beste beentje voorzetten'. Dat is wat we steeds hebben gezien in deze stad en dat maakt dat wij doelen kunnen realiseren, niet zonder hen. Deze mensen zullen er weer zijn, ze zullen opnieuw opstaan en dan zeg ik: godzijdank, altijd die mensen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Voorzitter, het verantwoordingsdebat, waar moet 50PLUS Rotterdam beginnen, verantwoording van wat? Dat er in deze beleidsperiode niets aan fijn bouwen gerealiseerd is, maar dat er wel fijn gesloopt is. Deze hele collegeperiode heeft de sloop van de Tweebosbuurt als een zwarte wolk over het beleid van dit college gehangen. Het slopen van wat deze stad groot heeft gemaakt, het kenmerkende stadse karakter van wijken, van buurten met arbeiderswoningen voor agent, verpleger en onderwijzer die veranderen in yuppengordels, in wolkenkrabbers en festivalparken. Wonen in Rotterdam is zo veel meer dan het hebben van een woning, zeker als de cijfers van dat bouwen ondoorzichtig en onbetrouwbaar zijn, zeker als er gebouwd wordt ten koste van het groen en betaalbare sociale woningen gesloopt worden. Wonen in Rotterdam is zo veel meer dan de bereikbaarheid en de infrastructuur, die zich beperkt hebben tot het pesten van de automobilist. Maar de wereldallure die Rotterdam nodig heeft door het openbaar vervoer uit te breiden heeft natuurlijk volledig gefaald. Waar de gebiedsontwikkeling Feyenoord City voor dit stadsbestuur niet gaat over ov aanleggen, niet gaat over betaalbare woningen bouwen, maar gaat over het bouwen van een privaat nieuw stadion dan verzaak je toch volledig je taak als college. Wonen in Rotterdam is zo veel meer dan de afbraak van de buurthuizen, de bibliotheken en wijkcentra, allemaal onder de noemer van zelfredzaamheid van de inwoners, maar het is funest voor de eenzaamheid onder ouderen, voor de saamhorigheid van wijkbewoners, voor de ontwikkeling van kinderen die geen thuis hebben. Wonen in Rotterdam is zo veel meer dan alleen maar harde veiligheidscijfers, maar waar inwoners zich steeds minder veilig voelen omdat ze geen wijkagent meer zien, omdat er te weinig zijn en omdat de wijkagent buiten de wijk werkzaam is. Wonen in Rotterdam is zo veel meer dan het voortdurende armoedeprobleem dat niet serieus aangepakt wordt want de overheid is de grootste schuldeiser en dat aanpakken doen we niet. Wonen in Rotterdam is zo veel meer dan het nietjes slaan door 81 oudereninitiatieven in de stad die vervolgens geen uitvoering hebben gekregen door gebrek aan steun van dit college en waar de aanbiedingen aan de welzijnsorganisaties ontaard zijn in een doodordinaire tombola waar dit college er geen oor en oog voor heeft dat achter deze aanbiedingen heel veel zorgen in mensen zitten.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn wil u een vraag stellen.

De heer **SEGRS-HOOGENDOORN** (cda). Ja dank voorzitter, ik dacht even 'daar komt een compliment aan', maar helaas en toen ging ik toch maar even staan. Ja het was heel gek want uw intonatie ging wel die richting op. U had het even over de overheid als grootste schuldeiser en dan kunnen we elkaar de hand geven want dat weten we eigenlijk ook, dat is gewoon een feit. U noemt daarbij niet onze inspanningen in deze periode, met name door het CDA aangewakkerd, om bijvoorbeeld met goede incassobureaus te werken die sociaal incasseren, zoals Faircasso bijvoorbeeld. Daar ziet u dan toch wel een goede eerste stap in neem ik aan.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ik zie heel veel goede stappen mijnheer Segers-Hoogendoorn, maar ook heel veel niet en het gaat mij om het niet, we hebben nog steeds ernstige schuldenproblematiek en wij zijn ernstige schuldeisers als overheid en daar zouden we zo een streep door kunnen zetten, maar dat doen we niet. Ik vind het leuk dat u over incassobureaus begint, maar had verdorie hier als college met de vuist op tafel geslagen en gezegd: wij stoppen als college, wij stoppen als gemeente schuldeiser te zijn van mensen die in armoede leven.

De heer **SEGRS-HOOGENDOORN** (cda). In feite doen we dat natuurlijk op die manier want dat is sociaal incasseren, dat is precies wat het is en het zou u sieren mevrouw Verkoelen als u dat ook durft te zeggen. U zei net in een bijzin 'er zijn ook heel veel goede

punten', nou ik wil u nog even een tip geven voor de rest van uw tijd in de eerste termijn: probeer daar dan ook aandacht aan te besteden want ik neem aan dat 50PLUS ook een partij is die probeert kloven te overbruggen en elkaar de hand te reiken. Dus ik hoop dat ik dat nog in uw verhaal hoor.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). We gaan het zien. Waar de aanbiedingen aan de welzijnsorganisaties ontaard zijn in een doodordinaire tombola waar dit college geen oor en oog voor heeft. Achter deze aanbiedingen zitten namelijk veel zorgen bij mensen, mensen die recht hebben op een overheid als vangnet. Wonen in Rotterdam is zo veel meer dan participatieprocessen benoemen en roemen, maar het, als college aan de voorkant al zo dichtspijkeren dat het voor de participanten een stikken-of-slikkenboodschap wordt, is niet interessant. Wonen in Rotterdam is zo veel meer dan het optuigen van een Nationaal Programma Rotterdam-Zuid dat al tien jaar lang een grote papieren tijger is die gepromoot wordt alsof we in Rotterdam het wiel hebben uitgevonden, maar geen target op het gebied van wonen, werken en zorg halen. Wonen in Rotterdam is zo veel meer dan bakken met geld naar megalomane projecten wegbrengen, het Warmtebedrijf, het museum Boijmans van Beuningen en natuurlijk een nieuw stadion, 'geen gebiedsontwikkeling zonder een nieuw stadion' was het credo van dit college. Onvoorstelbaar dat het stadsbestuur zich zo aan een privaat project ophangt. Wonen in Rotterdam is zo veel meer met tien wethouders waarvan al 40% gedurende de rit gewisseld is, met een coalitie die met een ijzeren discipline en een in beton gegoten stemgedrag met 23 stemmen op al het aangeboden beleid van dit college hetzelfde heeft gestemd. Voorzitter, wonen in Rotterdam is zo veel meer, wonen in Rotterdam is een leven hebben in Rotterdam, waar de eerste prioriteit van het gemeentebestuur het zijn van een vangnet is, een vangnet voor de kwetsbaren, een vangnet voor die inwoners die niet kunnen meedoen, een vangnet voor bedrijven, horeca, middenstand, zelfstandigen van timmerman tot kunstenaar en nog veel meer die het niet redden en gemangeld worden in de bureaucratie van de overheid. Een vangnet voor een stad in coronatijd en als er dan nog tijd over is voorzitter dan mag een stadsbestuur freewheelen en ook nog ruimte claimen voor de eigen speeltjes, voor de eigen netwerkjes en voor de eigen stokpaardjes en helaas voorzitter heeft dat in de ogen van 50PLUS Rotterdam deze coalitie niet goed begrepen. Er zijn in deze vier jaar te veel stokpaardjes bereden en er is te weinig bezig geweest met het zijn van de belangrijkste prioriteit, het zijn van een vangnet voor de samenleving. Voorzitter, ik rond af. Als ik aan Rotterdam denk, denk ik aan mijn stad aan het water, waar de haven en het werk de stad in beweging brengen, als ik aan Rotterdam denk dan denk ik aan mijn stad met de vele bruggen waar alle nationaliteiten in harmonie samenleven. Als ik aan Rotterdam denk, denk ik aan mijn stad die hoger groeit en groener bloeit, waar voor alle inwoners wordt gezorgd. Als ik aan Rotterdam denk, denk ik aan mijn stad als een menselijke stad waar ik vier jaar met veel plezier heb mogen bijdragen en helpen om Rotterdam meer Rotterdam te laten zijn. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Segers-Hoogendoorn.

De **heer SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja dank voorzitter, toch nog even over dat vangnet. Wat vindt u bijvoorbeeld van het verlengen van de coronasteun die we hier hebben gedaan voor ondernemers en wat vindt u van het vorige punt dat ik net noemde over het sociaal incasseren, wat vindt u van de armoedeaanpak van wethouder Grauss die bijvoorbeeld als eerste is opgestaan om de mensen die hier in Rotterdam, de heer Vonk zei het al, slachtoffer waren van de toeslagenaffaire op te sporen en te weten wat we voor hen kunnen doen, wat vindt u daar dan van? Dat is toch ook allemaal vangnet?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Allemaal vangnet, maar nog niet goed genoeg geweest, in deze coronatijd hebt u toch nog prioriteiten aan een hele hoop zaken gegeven waarvan wij

als 50PLUS zeggen 'had dat anders gezien'. Niet die stokpaardjes, niet die megalomane projecten, niet het continu bouwen voor de rijken. Had het gedaan voor de armen, had die huizen laten staan, had niet gesloopt. Dat had u allemaal ook kunnen zeggen en dat hoor ik u niet zeggen. U maakt een mooi praatje vanuit de coalitie en ik leg vanuit oppositie mijn kenmerk neer.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja dank voorzitter. Ik maak geen mooi plaatje, maar ik constateer wel dat mevrouw Verkoelen in haar hele bijdrage een git- en gitzwart plaatje van Rotterdam maakt en dat vind ik jammer. U zegt 'niet goed genoeg' en dat is waarschijnlijk de reden waarom ook de oppositie vooral tegen alle raadsvoorstellen heeft gestemd en dat het daardoor 22-23 was, dat is niet omdat dit college niets heeft gedaan voor Rotterdam. U moet dan zeggen 'daar heb ik dan uiteindelijk geen bijdrage aan geleverd want ik vond het te kleine stappen', dat zegt u nu eigenlijk tegen al die Rotterdammers die meekijken en dat vind ik zeer tegenvallen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ik leg het nog één keer uit. 23-22 is iets heel anders. Wat heb ik u vier jaar lang continu gezegd, u hebt als coalitie, als zes partijen, bij alle beleidsstukken van dit college met 23 stemmen voor of tegen gestemd, maar gelijk, gelijkgestemd, terwijl er een oppositie was die zeer divers gestemd heeft. U hebt geen 23-22 gezien indertijd want dat werd nog wel een keertje door GroenLinks uitgezocht en toen dacht ik: god die hebben het ook niet begrepen. Het ging niet om die 22, maar het gaat om die 23 van u, die 23 van de coalitie zijn steeds uniform hetzelfde geweest en dat mag, maar dat is niet sterk voor een stadsbestuur, simpel. Mijn idee.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter als er de afgelopen vier jaar iemand is geweest die deze stad politiek heeft verdeeld in 22-23 dan is het mevrouw Verkoelen van 50PLUS en dat doet ze hier opnieuw. De coalitie heeft in 100% van de gevallen haar verantwoordelijkheid voor het collegebeleid genomen om Rotterdam stapjes verder helpen. U hebt die verantwoordelijkheid niet genomen door altijd maar tegen te stemmen en altijd op die 22-23 te wijzen, dat hebt u gedaan en daar hebt u de coalitie nooit over gehoord. Wij hebben onze verantwoordelijkheid genomen en inderdaad met 23 zetels voor goede plannen gestemd. Dat is wat er gebeurd is.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). U vergist zich, ik heb helemaal niet pertinent tegen alles gestemd. Ga het nakijken, ik heb met grote regelmaat bij goede plannen meegestemd. Dat was nooit mijn punt, mijn punt was dat het de 23 van de coalitie waren die steeds eenduidig hetzelfde zeiden. Dat is mijn punt geweest.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, ik wil mevrouw Verkoelen eigenlijk een complimentje maken want nadat ze vier jaar lang heeft gehamerd op dat het hier in de raad altijd 22-23 was, geeft ze nu eindelijk in onze laatste raadsvergadering toe dat dit helemaal niet zo was en daar ben ik blij mee.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). 23 mevrouw Roest, ik weet dat van alle coalitiegenoten het u het meest geërgerd heeft, dat heb ik vier jaar lang duidelijk gezien. 23, kijkt u maar naar al uw beleidsstukken, waar het erom ging zei het college 'dit is wat we gaan doen' en u ging met 23 consequent hetzelfde lijntje uitzetten. Alle 23, ik heb het gewoon vier jaar gezien en dat is niet wat de oppositie heeft gedaan, ik heb meegestemd bij wat ik goed vond en ik stemde tegen wat ik niet goed vond. Zo heb ik het Leefbaar Rotterdam zien doen, zo heb ik het de SP zien doen, zo heb ik het de Partij voor de Dieren zien doen, zo heb ik het alle partijen zien doen, NIDA, ik heb het gewoon zien gebeuren, DENK exact hetzelfde en dat hebt u niet gedaan. We wisten van tevoren exact hoe het zat, keer op keer bij elk beleidsstuk, 23 hetzelfde.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja ik vind het zeer verwonderlijk. U geeft zelf aan dat u ook wel eens hebt meegestemd, dus het klopt gewoon helemaal niet, het is echt feitenvrije politiek. Wijk aan Zet, verkeersexperimenten, het vuurwerkverbod, het songfestival, allerlei verschillende voorstellen, Feyenoord City zelfs, zelfs dat, kun je nagaan. Ik hoor daar nog een andere die ik niet goed kan verstaan, maar er zijn vele vele voorbeelden, dit is echt feitenvrije politiek.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja voorzitter, het blijft heen en weer. Ik kan daar tig andere tegenover zetten, zo zit de politiek in elkaar, zo heb ik het ervaren, zo heb ik het gezien, zo hebben de bewoners het mij verteld. Echt waar, waar het erop aankwam was het gewoon 23, als een betonblok in elkaar gezet.

De **VOORZITTER**. Mag ik u vragen naar elkaar te blijven luisteren. Er is ... in de raad, maar dat leidt de aandacht af van de spreker. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter nu wordt het toch wel heel raar. Mevrouw Verkoelen snapt toch ook wel dat als wij een coalitie met een bepaalde opdracht op pad sturen met ga dit regelen in de stad en die coalitie dat regelt, verwacht u dan dat wij daar de helft van de tijd tegen gaan stemmen? Dat is natuurlijk ook totaal bezopen.

De **VOORZITTER**. Afronden mevrouw Verkoelen?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ik ben reuze benieuwd mevrouw Roest hoe GroenLinks in de volgende coalitie gaat stemmen wanneer ze niet in een college zitten ten opzichte van het woonbeleid, daar ben ik echt benieuwd naar, dan gaan we nog eens met elkaar praten.

De **VOORZITTER**. Goed. Daarmee heb ik volgens mij alle fracties uit de raad in de eerste termijn aan het woord gelaten. Dat is het geval. Dan geef ik graag het woord aan het college in de eerste termijn. Als eerste de locoburgemeester, wethouder Karremans.

Wethouder **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja dank u wel voorzitter en met uw toestemming voorzitter zeg ik ook, beste leden van de raad. Mijnheer Van Zevenbergen, we wonen toch met zijn allen samen in een prachtstad, ik kan wel zeggen de mooiste stad van de wereld en het was een eer en een zeer groot plezier om daar de afgelopen vier jaar als college voor te mogen werken. Vier jaar geleden vormden wij met maar liefst tien

wethouders en zes partijen een coalitie en een college en bepaalden wij waar onze focus op moest worden gelegd. Die hebben wij gevat in drie doorbraakdossiers, 'Fijn wonen in een wereldstad', 'Energietransitie en een nieuwe economie' en 'Arbeidsmarkt en gelijke kansen'. We hadden als doel om 18.000 woningen te bouwen en er zijn deze vier jaar uiteindelijk, nu moet ik het goed zeggen, precies 18.125 vergunningen voor nieuwe huizen verstrekt en in deze periode kon de bouw van 15.154 woningen starten, allemaal voor Rotterdammers. We hebben de stad ook flink vergroend, er kwam bijna 22 hectare groen bij in onze stad. We hebben geïnvesteerd in duurzaamheid, we hebben geïnvesteerd in luchtkwaliteit en we hebben samen met de Rotterdamse samenleving geïnvesteerd in het programma 'Relax, dit is Rotterdam' en 'Rotterdam tegen racisme', maar wat we niet konden voorzien was een vierde doorbraak of eigenlijk een uitbraak, namelijk die van de coronapandemie. Die hield de wereld in zijn greep en daarmee dus ook Rotterdam. De heer Lansink zei het al, wij als collegeleden en raadsleden vergaderden niet meer in deze prachtige raadzaal, maar ineens debatteerden we via Teams en andere communicatiemiddelen. Dat vroeg uiteraard veel aanpassingsvermogen van de raad net als van de stad ontzettend veel aanpassingsvermogen en veerkracht is gevraagd, maar Rotterdammers zouden geen Rotterdammers zijn om dat ook te laten zien en datzelfde geldt natuurlijk ook voor de gemeenteraad. We hebben als stadsbestuur, gezamenlijk als college en gemeenteraad, ons door de pandemie niet tot stilstand laten brengen, maar we zijn doorgegaan en we hebben onze verantwoordelijkheid samen gepakt voor de stad en voor Rotterdammers. We hebben elke keer gekeken naar wat er wel kon binnen de mogelijkheden die er waren, met flexibiliteit en met snelheid. Denk aan de zomercampus, denk aan de extra terrasruimte voor ondernemers, het coronaproof inrichten van winkelstraten, de terrasvouchers, allemaal samen met Rotterdammers. We hebben in deze collegeperiode ook gewerkt aan het afsluiten van een aantal opgedrongen geldverslindende dossiers, het Warmtebedrijf, het Schiekadeblok, dat kwam net ook even langs, en daar heeft een volgend college geen last meer van. We dragen een financieel degelijke organisatie over aan onze opvolgers en daar zal wethouder Van Gils straks wat meer over vertellen. We hebben met een brede liberale, sociale en groene coalitie van zes partijen en een team van tien wethouders iets neergezet en heel veel mensen hadden niet verwacht dat wij de eindstreep zouden halen, maar dat hebben we toch gedaan, althans we zijn er bijna. Zelfs mijn voorganger Bert Wijbenga zei bij zijn afscheid 'misschien heeft men in 2018 onze onderlinge persoonlijke band wat onderschat' en niet alleen onze onderlinge persoonlijke band is sterk, dit college, vinden wij zelf, is ook een samenkomst van de best of six worlds. Kijk nou wat Judith Bokhove de afgelopen periode heeft gedaan, ze heeft meer dan zeventig verkeersonveilige plekken in de stad aangepakt. Arno Bonte, het aantal zonnepanelen is de afgelopen periode verdrievoudigd, ja mijnheer Van Elck verdrievoudigd daarmee kunt u mooi afscheid nemen van uw tijd in de politiek. Als ik het heb over Richard Moti dan hebben we het natuurlijk allemaal over het scholingsfonds en dat al meer dan 400 Rotterdammers daar gebruik van hebben gemaakt. Roos Vermeij en daarvoor Barbara Kathmann hebben met succes Wijk aan Zet gerealiseerd en het is natuurlijk ook prachtig om te zien dat meer dan 600 Rotterdammers zich kandidaat hebben gesteld voor de wijkraden in Rotterdam. Arjen van Gils, misschien wel de beste wethouder Financiën die we ooit gehad hebben. Hij draagt in ieder geval een zeer financieel degelijke organisatie over naar de volgende periode en hij heeft natuurlijk ook de Enecogelden binnengehaald, waarvoor dank. Saïd Kasmi heeft Boijmans goed afgerond, het nieuwe Cultuurplan: € 30 miljoen extra geïnvesteerd. Bas Kurvers heeft een recordaantal woningplannen door de raad geloodst en als eerste stad van Nederland een zelfbewoningsplicht ingevoerd. Dat mag toch wel even gezegd worden.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u voorzitter. Ik hoorde wethouder Karremans zeggen 'Boijmans goed afgerond'. Kunt u dat misschien toelichten?

Wethouder **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Het proces in de raad is afgelopen. Ik ben het met u eens dat de renovatie nog een lange weg te gaan heeft, maar wij hebben ons werk hier natuurlijk al voor een heel groot deel kunnen doen.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja is dat zo, hebt u dan het geld voor de hele renovatie al binnen? Ik vind het nogal opmerkelijk, Boijmans goed afgerond, is het geld al binnen dan?

Wethouder **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Ja voorzitter, als de heer Van der Velden over Boijmans in debat wil gaan dan geef ik hem de suggestie mee om dat met de heer Kasmi te doen, maar volgens mij weten we allemaal waar we staan als het gaat om Boijmans en hebben we dit debat ook in een van de recente raadsvergaderingen behandeld.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u. Nu raakt u ook het punt. Ik vind het best wel jammer, dit is de laatste raadsvergadering en het college bestaat uit tien wethouders, dat er eigenlijk maar twee wethouders zitten. Ik had mijn pijlen gericht op bijvoorbeeld het klimaat, maar de klimaatwethouder is er niet eens en als ik dan een vraag over Boijmans stel dan verwacht ik niet dat deze wethouder verwijst naar een wethouder die er niet is. Dat vind ik niet netjes.

De **VOORZITTER**. De wethouders luisteren mee en ze zitten hier op mijn verzoek niet allemaal. Alle wethouders die vragen hebben, komen straks gewoon de zaal binnen en dan kunnen ze vragen beantwoorden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dan van de orde. Waarom zijn de wethouders hier dan niet? Wij zitten ook niet op 1,5 meter afstand, daar kan het niet aan liggen, dus waarom zitten ze hier niet gewoon?

De **VOORZITTER**. Het is een afspraak in het college om iets gespreid te gaan zitten om de risico's wat te beperken. U ziet ook aan de fracties dat niet alle fracties hier aanwezig zijn, we hebben in het presidium afgesproken dat iedereen daarin zijn eigen verantwoordelijkheid neemt, de fracties maar ook het college, en het college heeft gezegd te beginnen met de twee wethouders die nu rechts van mij zitten en dat de anderen daarna binnenkomen om vragen te beantwoorden, ze luisteren mee in hun werkruimtes. Het is geen gebrek aan waardering voor de raad, maar het is een afspraak die in het college is gemaakt. Ze luisteren mee en als u vragen hebt, kunnen die straks gewoon gesteld worden. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja, ik dacht: ik breng het aan het eind, maar doordat de heer Van der Velden al over Boijmans begon, heb ik een identieke. U noemde veel eerder het Schiekadeblok, ook dat is volgens mij nog echt niet in de pocket. Ik vind uw praatje hartstikke leuk en ik wilde het niet onderbreken, maar het is natuurlijk wel enigszins een beetje mooi opgeleukt met heel veel zaken die nog niet helemaal rond zijn. Ik snap wel dat u ze noemt, we hebben er in deze periode veel tijd aan besteed, maar het is toch nog niet afgerond denk ik en net als Boijmans van Beuningen ook het Schiekadeblok niet.

Wethouder **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Voorzitter, het is niet mijn bedoeling om nu in een semantische discussie te geraken. Als u vragen over het Schiekadeblok hebt dan kunt u die natuurlijk richten aan wethouder Van Gils en voor Boijmans geldt dat voor de heer Kasmi.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Het is geen semantische discussie natuurlijk, als u zegt dat het afgerond is dan komen we in een andere discussie terecht.

Wethouder **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Goed, dank u wel voorzitter. Ik was bij Christien Eskes en daarvoor Sven de Lange. Er zijn meer dan 100 dak- en thuislozen naar een woning uitgestroomd, de grootste uitstroom ooit en het is Michiel Grauss gelukt om de ambitie te realiseren om het aantal kinderen in armoede terug te brengen naar 1.6. Ik ben hem niet vergeten, onze burgemeester. Hij heeft flink geïnvesteerd in veiligheid en persoonlijk uiteraard in Carnisse en met dank aan dit college voorzitter, is hij natuurlijk world mayor geworden. Dan voorzitter van de beste burgemeester van de wereld naar de beste gemeenteraad van de wereld. Ik wil u graag bedanken, niet alleen voor de moties die u hebt ingediend en die wij van advies hebben mogen voorzien mevrouw Verkoelen, voor alle schriftelijke vragen die wij hebben mogen beantwoorden en alle debatten die wij met u over travel en heel veel andere onderwerpen hebben mogen voeren, maar vooral voor onze samenwerking. We waren het misschien niet altijd met elkaar eens, maar stiekem veel vaker toch wel. Ook al waren we het niet met elkaar eens, dat ging altijd op een faire constructieve manier vol passie zoals we dat ook van Rotterdammers onderling mogen verwachten. Dat komt uiteindelijk voorzitter natuurlijk, en dat realiseert iedereen in de raad en het college en ook in deze zaal zich, omdat wij allemaal direct of indirect werken voor dezelfde baas, 650.000 Rotterdammers. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u.

Wethouder **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Dan heb ik nog wel een motie van DENK die is ingediend op mijn portefeuille, namelijk 'Steun manifest tegen racisme'. Dat is een motie die vraagt om een raadspraak en daar ga ik natuurlijk niet tussen zitten, maar u weet uiteraard hoe wij denken over antidiscriminatiebeleid en antiracismebeleid, dus u kunt wel verzinnen hoe wij erover denken, maar de motie is uiteraard oordeel raad. Dan kreeg ik nog een vraag van GroenLinks over de eventuele toestroom van Oekraïense vluchtelingen. Mevrouw Roest kent ons trackrecord als het hierom gaat, op dit moment worden ook 250 vluchtelingen opgevangen op vijf locaties in Rotterdam. We hebben daarvoor ook een locatie beschikbaar gehad in Feyenoord, ook om te helpen bij het landelijke probleem van het realiseren van huisvesting voor vluchtelingen. Ik kan u ook melden dat Rotterdam als enige stad van de G4 in 2021 de taakstelling voor 100% heeft gerealiseerd. Dus u kent ons trackrecord daarop en we zijn altijd bereid te helpen, maar u weet ook dat de vluchtelingenaanpak en de aanpak van een asieltroom een centrale bevoegdheid van de overheid is. Dat komt als eerste bij de COA binnen en mocht er een vraag komen dan zijn wij altijd bereid om te kijken of we daarin zouden kunnen assisteren zoals we dat ook de afgelopen tijd hebben gedaan. Ik denk dat dit uw vraag beantwoordt.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik realiseer me heel goed dat het een centrale bevoegdheid is, maar het kan nooit kwaad wanneer ook lokale politici en bestuurders aan het centraal gezag laten weten dat ze niet hoeven te aarzelen.

De **VOORZITTER**. U bedoelde dat als een vraag of als een opmerking?

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik vind dat we daar gewoon duidelijk in moeten zijn. Er is in de media wat aarzeling bij het centraal gezag in dit land en ik denk dat het helemaal geen kwaad kan wanneer dit vanuit het land wat helderder wordt gesteld en dat doe ik bij dezen.

De **VOORZITTER**. Volgens mij heeft de wethouder dat ook gedaan toch? Helder, dank. Dan gaan we naar de wethouder Financiën en ik vraag intussen de andere collega's om binnen te treden voor zover ze nog vragen van de raad hebben om te beantwoorden.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ja dank u wel voorzitter. Een wat bescheiden maar ook wel een beetje trotse wethouder. Om in de reflectie te spreken bescheiden omdat je bij alles wat je doet, zeker bij een aantal grote bewegingen en ontwikkelingen in deze stad, je altijd staat op het werk van je voorgangers en het is in dit debat soms ook wel gegaan over voor en tegen, maar in veel gevallen heb je te dealen, dat zullen onze opvolgers ook moeten doen, met wat je aantreft. Dat betekent dat je soms de successen viert waarvan je niet altijd zelf de geestelijk vader en de initiator bent en soms moet je dealen met een boedel waarmee je niet altijd blij bent. Daarbij past een zekere bescheidenheid omdat veel ontwikkelingen, dat ziet u ook in het rapport van de Rekenkamer, gaan over zaken waar je niet zelf invloed op hebt. Targets zijn mooi, maar ik roep altijd dat de directeur van het KNMI niet wordt ontslagen als het slecht weer is, maar wel als hij het steeds slecht voorspelt en dat geldt hier natuurlijk ook, zo moet je ook naar targets kijken. Het ging ook een beetje over de steun en over coalitie en oppositie. Ik heb in de portefeuille Financiën ervaren dat er eigenlijk altijd hele brede steun was, brede steun als het ging om het op orde krijgen van de P&C-cyclus en dat betekent strakker, voorspelbaarder, dichter op de bal en actueler en dat is door Leefbaar Rotterdam, de heer Vreugdenhil speelde daar een belangrijke rol in, in de coalitie en vooral in de COR voortdurend op de agenda gezet en daar hebben we aanzienlijke vorderingen in gemaakt. Het investeringsbeleid, strakker sturen op waar het geld naartoe gaat, kunnen we dat? En uw raad heeft een compleet nieuw investeringsbeleid vastgesteld. Areaal, wat doen we met de groei van de stad en kunnen we dat op tijd inzetten? Vervanging, daar ordelijk mee omgaan en dat we het kunnen vervangen als iets einde levensduur is en een heel strak regime op de Enecomiddelen die inderdaad een bovenmatige opbrengst van € 1,3 miljard voor de Rotterdammers had. Daar zijn spelregels voor gekomen die de raad en ook nieuwe raden binden. U hebt daar een belangrijke rol in gespeeld door die commissie in te stellen en zelfs de leden daarop aan te zoeken. Deelnemingen, waar gaat ons geld in, waar stoppen we ons geld in en wat is het publiek belang. Daarop is een en andermaal aangedrongen en dat heeft geleid tot een nieuw beleidskader en een nieuw beheersverslag dat raadsbreed is ondersteund. De managementsturing is aanzienlijk verbeterd en er was steeds aandacht voor de behoedzaamheid, kunnen we het wel betalen, is het weerstandsvermogen op orde, gaan we het niet verjubelen, rijen moties op dat gebied en er was altijd brede steun. We hebben gezegd dat we accepteren dat het weerstandsvermogen een keer onder die hele veilige en best hoge norm van 1.0 is en toch is het ons in deze periode, ik ken het nog niet van het allerlaatste jaar daarvan moet de rekening nog worden opgemaakt, steeds gelukt om het boven die 1 te houden. Dat komt niet doordat wij daar goede sier mee maken, maar omdat u steeds hebt gezegd dat te willen, dat liep in de volle breedte, een robuust Rotterdam, ook financieel resiliant op dat gebied. Als u daar streng in was dan dank ik u daarvoor want dat heeft het mogelijk gemaakt om ook daadwerkelijk verbeteringen, diep in de organisatie maar ook soms in onze deelnemingen, voor elkaar te krijgen. Dat over het hele proces en de eenheid daarop. Het geld zelf. Waar ik trots op ben is dat we ook toen corona kwam niet hebben gezegd 'o we hebben nog een pot geld van Eneco of anderszins en we gaan gewoon wat doen', maar dat we hebben gezegd 'we gaan heel snel bijsturen en we zorgen dat niet-onvermijdelijke uitgaven vrijvallen omdat we die anders kunnen inzetten'. We doen veel met eigen middelen, Tozo, TONK-regelingen en andere dingen waar andere gemeenten andere zaken hebben gedaan. Aan tafel zitten met het rijk waardoor de

coronamaatregelen ook daadwerkelijk in hoge mate door het rijk gecompenseerd zijn. We zijn daar ruimhartig in geweest en dan kom je een beetje bij niet alleen zuiver, goed, sober en zuinig zijn, maar ook met de menselijke maat. We hebben met uw raad die vlonderterrassen gedaan, we hebben de precarioterrassen kwijtgescholden, we hebben met een noodsteunpakket grote instellingen zoals Ahoy en Blijdorp door zwaar weer geloodst, maar ook heel veel kleine instellingen met een heel directe benadering. Eerst met Barbara Kathmann en later met collega Vermeij om te zorgen dat we dat naast die ondernemers gedaan hebben. Dat betekent dat we daar uiteindelijk ook financieel goed uitgesprongen zijn en dat doen we nog steeds, de terrassen zijn nog steeds precariovrij. Wij hebben als enige grote stad onze lasten niet verhoogd, anders dan met de indexering voor inflatie, die tot voor kort laag was. Dat betekent dat we wat dat betreft de enige echt grote stad zijn die daardoor op alle punten sober, scherp aan de wind en kritisch op ons geld is en daar ben ik trots op en dat is niet mijn verdienste maar dat hebben we met elkaar gedaan. Wat ik al zei, het weerstandsvermogen is in stand gebleven en in deze periode hebben we extra investeringen gedaan. De stadprojecten zijn al genoemd, we hebben een songfestival succesvol gedaan, zelfs met een jaar vertraging met extra kosten, en nog veel andere dingen die daarbij gekomen zijn. Dan iets over organisatie en dienstverlening. Velen van u hebben het gezegd, en ik breng die complimenten graag over, de ambtelijke organisatie heeft het stevig voor de kiezen gehad in deze periode, sommigen hebben daar iets over gezegd, hebben we veel geïnvesteerd, en ik ben daar heel kritisch op geweest, in de zin van: zijn we toegankelijk, zijn onze websites toegankelijk, is het in het Engels bereikbaar, wat doen we met mensen die niet digitaal vaardig zijn en hoe toegankelijk zijn we. Op dat gebied hebt u mij scherp aan de wind gehouden en dat heeft ons veel gebracht. Ik ben het niet eens met de heer Simons die zei dat er een digitale wal tussen de gemeente en de Rotterdammers is gekomen. Het tegendeel is waar, 94% van onze producten is digitaal en heel veel mensen waarderen het dat ze in een keer, op hun moment, op hun tijd en soms zelfs als mantelzorger voor iemand anders hun zaken met de gemeente kunnen doen, soms ook heel social, dat ze vanuit het ziekenhuis aangifte kunnen doen van de geboorte van hun net geboren kind. Wij sturen niet op kanalen in de zin dat het duurder is dan als je aan de balie komt of als je het op een andere manier doet, iedereen kan kiezen wat hij wil, langskomen bij de stadsbalies, bellen met de gemeente op 14010 of het digitaal aflossen en als dat nodig is, komen we naar u toe met, bedacht door Leefbaar Rotterdam, een bus in de wijk, bij corona naar de markten toe als daar de vindplaats is om zaken te doen. Als het gaat om de vliegende brigade, als mensen echt in nood zitten dan komen producten thuis. Met de nieuwe wijkhubs, intussen zit 14010 daar experimenteel in, heb je daar alle toegang en als je zou bellen zodat je weet waar je aan toe bent, dan kun je ook gewoon op de hoek de wijkhub binnenlopen om afspraken te maken, waar je daarvoor normaal gesproken naar de Coolsingel zou moeten. Dat hebben we gedaan. Dat betekent ook veel voor onze ambtenaren. Die hebben dat met veel plezier gedaan, maar het is niet af, het is nooit af en dat zal de komende tijd verder moeten gaan, maar dat moest ook onder corona-omstandigheden. De ambtenaren zaten thuis, ze moesten dat thuis doen en soms ook even thuisonderwijs geven. Dus veel waardering voor hoe dat gegaan is, die inzet, die improvisatie die daarbij geboden is en dat anders werken wat gevraagd werd, anders doordat ze thuis of digitaal in de wijk zaten. De menselijke maat, ik kom daar straks nog even op terug en enkele van mijn collega's ongetwijfeld ook, met bewoners en ondernemers als het ging over corona-improvisaties en op onderdelen 'hoe krijgen we de participatie anders'. Op veel terreinen, en daar hebt u ook terecht heel veel aandacht voor gevraagd, gaat het ook over de kwaliteit, de deugdelijkheid en deugdzzaamheid van onze organisatie en dan gaat het over heel belangrijke waarden, over privacy, hebben we algoritmes en weten we dat, wat weten we van onze inwoners en wat mogen we doen met de informatie die we hebben, mogen ze zelf inzien wat ze hebben en hoe gaan we met WOB-verzoeken om. Dus de veiligheid van onze gegevenshuishouding en de privacy waren belangrijke punten daarin. Integriteit. We hebben een paar nare

incidenten gehad, maar dat heeft de gemeente ook mede door uw toedoen wel ingezet om te zeggen: daar ligt een fors offensief, een stevig plan. U krijgt het jaarverslag om te zien... Rotterdammers en ook ambtenaren of hun collega's moeten erop kunnen vertrouwen dat het hier integer is en dat het deugt. We hebben ook op inclusiviteit en diversiteit stevige gesprekken gevoerd en recentelijk de Me Too-discussie. Dat alles in een grote organisatie met 13.000 mensen is een zaak die niet voldoende aandacht kan krijgen, u hebt daar aandacht aan besteed en dat was een hefboom om veel voor elkaar te krijgen. Dan nog een paar vragen over grote projecten. Niet alle grote projecten zaten in mijn portefeuille en ik laat het Schiekadeblok graag over aan collega Kurvers, maar ik kan op een paar terreinen wel zeggen dat daar volgens mij stevig aan gewerkt is en dat zijn allemaal projecten die eerder gestart zijn. Het fietspad op de Coolsingel. Ik herinner u eraan, we hebben die discussie ook met het college gehad, dat we in 2015 en 2016 geen grote bedrijven met deelscooters hadden, de e-bikes waren nog tamelijk zeldzaam, en wat je nu ziet, als het opgeleverd wordt, is dat intussen de wereld niet stilgestaan heeft, de e-bikes wat harder gaan dan gewone fietsen en dat er veel meer scooters zijn die op dat dubbele fietspad rijden. Dat betekent dat onze opvolgers toch nog eens even moeten kijken of dat het altijd zo moet blijven als het nu is. De Hoekse lijn rijdt naar Hoek van Holland en zal binnenkort, echt redelijk uniek, naar het strand rijden. Dat betekent dus niet: geen nieuwe dingen in het openbaar vervoer en dat is volgens mij voor heel veel mensen ongelooflijk belangrijk, voor de Hoekenezen maar ook voor mensen die hier in de stad wonen en, vaak met de kinderen, even goedkoop naar het strand willen, waar ze dankzij uw raad ook nog gratis in kunnen. Dus een beeld waarin we veel gedaan hebben aan de stad, de stad is nooit af, ik heb het met veel plezier gedaan en ik vind het altijd mooi... Als het de afgelopen tijd over corona ging dan zag je het Erasmus MC en als het over lokale politiek ging dan zag je altijd deze mooie raadzaal en deze gemeenteraad. Houd dat ook in de volgende periode zo. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Ik ga de wethouders langs voor zover er vragen zijn gesteld. Wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Het is mooi om het stokje overgedragen te krijgen met de woorden 'de stad is nooit af', als bouwethouder weet je als geen ander dat de stad nooit af is en dat die altijd in verandering is. Hoe mooi is het dan dat wij ook met elkaar in die laatste maanden ook nog een stadsvisie hebben vastgesteld, juist ook om die veranderingsdrift en verbeteringsdrift van Rotterdam te omarmen. Als ik kijk naar die bouwopgave, een aantal mensen heeft daaraan gerefereerd en er is zijdelings een aantal vragen over gesteld en er zijn opmerkingen over gemaakt, dan heeft de heer Karremans de aantallen al genoemd. Meer dan 15.000 huizen erbij en dat zijn maar aantallen, ik probeer dan altijd op me te laten inwerken wat het betekent in termen van menselijk geluk van Rotterdammers die in hun wijkje kunnen blijven wonen, die een plekje hebben gevonden. Je ziet die blij gezichten bij de start van de bouwhandeling en ik ben er apetrots op dat we daaraan hebben kunnen werken. Als ik de afgelopen tijd een ding geleerd heb dan is het dat bouwen een werkwoord is. Dat is iets wat je elke dag opnieuw moet doen, dat iets wat je samendoet, met partijen in de stad, met corporaties, het bouwers en ontwikkelaars, maar ook met uw raad, oppositie en coalitie samen. Dat is wel iets waar ik ook heel erg trots op ben, omdat het ons gelukt is en ik wil even met u terug in de tijd, naar vier jaar geleden. We zijn we begonnen met een ontzettende urgentie om te gaan bouwen, maar pas later, na een of twee jaar, werd in de Kamer openlijk over woningnood gesproken en dat maakte dat we niet alleen moesten bouwen, maar dat we ook die woonagenda heel duidelijk moesten beetpakken. We hebben dat ook gedaan met elkaar en hoe. Vastgoed was een zorgenkindje in de organisatie, er is net al iets gezegd over het sterker maken van de organisatie, met een tekort van € 23 miljoen structureel en dat hebben we omgebogen naar een integraal huisvestingsprogramma voor alle onderdelen en we gaan de komende jaren € 1,4 miljard

investeren in ons gemeentelijk vastgoed voor de komende tien jaar, fantastisch. We hebben met elkaar het actieplan Middenhuur vastgesteld en de huurhuurprijzen voor vijftien jaar vastgezet. We hebben de verkamering teruggebracht van drie naar twee, we zijn de eerste stad die de opkoopbescherming invoerde en we hebben een starterslening geïntroduceerd om dat gekke gat tussen dat je als starter wel een hoge huur mag betalen, maar geen hypotheek krijgt te dichten en om dat ook een stuk eerlijker te maken. We hebben als eerste stad in Nederland coulant op de huur in ons gemeentelijk vastgoed toegepast en corporaties en anderen volgen in de coronatijd. Om terug te komen op 'we hebben het echt samen gedaan', dat meen ik ook echt als een compliment naar deze raad. Op de dag dat de media kopten 'het is maar de vraag of gemeenten in coronatijd nog besluiten kunnen nemen want alles moet digitaal' vergaderde de commissie BWB over de Rijnhavenplannen. Daar komt veel van onze ambities samen, we hebben dat als raad echt samen gedaan en het liet ook weer zien dat Rotterdam weer aan het doorbouwen was, dat Rotterdam het wel beetpakte en hoe mooi wordt dat programma. Het is groen, er komen drijvende pontons, er komt een stadspark, er komen 2.500 woningen, voor ieder wat wils, ook sociaal, voor studenten, voor senioren uit de oude stadswijken. Dat is waaraan wij de afgelopen tijd keihard hebben gewerkt. Er is een aantal zaken aangestipt dat ik toch wil beetpakken. Over de gebiedsaanpakken, ook daar zijn wij gidsstad. In Heindijk doet 70% van de mensen mee op basis van vrijwilligheid, een goed aanbod, en dat is een van de eerste wijken die straks van het aardgas af gaat. We hebben de meer dan 12.000 woningenequivalenten ruimschoots gehaald. Er werd net gesuggereerd dat in die gebiedsaanpakken niets van het aardgas af is, maar dat is niet zo. Er zijn de afgelopen tijd circa 1650 woningequivalenten van het aardgas af gegaan, dus ook dat loopt. Nog een aantal zaken. Dat doen wij met ontzettend veel hulp van het rijk, er gaat bijna € 28 miljoen rijksgeld naar de gebiedsaanpakken, we hebben voor meer dan € 40 miljoen binnengehaald voor het Volkshuisvestingsfonds om aan de kwaliteit van de Rotterdamse woningvoorraad te werken en bijna € 60 miljoen aan woningbouwimpulsgelden om betaalbaar te kunnen bouwen. Dat zijn allemaal resultaten van de afgelopen tijd en dat zijn allemaal projecten die binnenkort van de band rollen en daar zou ik dan ook nog heel kort op willen ingaan. Er is gerefereerd aan Feyenoord City en aan het Schiekadeblok. Op dat laatste hebben we ontzettend veel stappen gezet met de Wet voorkeursrecht gemeenten en met een stedenbouwkundig plan, gewoon voorwaarts om echt iets moois van dat stuk van Rotterdam te maken naar de wensen van deze raad. Datzelfde geldt voor Feyenoord City. Alle discussies zijn bekend, wij staan achter die gebiedsontwikkeling en we geloven daar ook echt in, maar ik wil daar nog aan toevoegen dat we in Rotterdam, en dat doen we misschien te snel, alleen stilstaan bij het grote, de skyline en de torens, maar dat is niet alles wat we bouwen. Ik ben deze week bij een hele mooie transformatie van een kerk in Overschie geweest, fantastisch, kleinschalig en mooi. Dat geeft de Burgemeester Baumannlaan iets terug in Overschie, dat wordt hartstikke mooi. Ik wil wijzen op een nieuw Tuindorp in Vrijlandt, fantastisch, en de sociale woningen daar worden ook energieneutraal, inclusief de zonnepanelen die de koopwoning ook krijgen. Als u de plaatjes ziet mijnheer Van Zevenbergen dan voelt u zich als bewoner van Vreewijk ook direct thuis want we bouwen voort op de Rotterdamse traditie. Het was heel leuk dat de presentator van SBS6 bij de start bouwhandeling niet uit de Rotterdamse achternamen kwam omdat die allemaal Turks en Marokkaans waren. Ik ben er trots op dat Rotterdammers in hun wijk kunnen blijven wonen, daar hebben we de afgelopen tijd keihard aan gewerkt. Dan maak ik een bruggetje naar de collega van Cultuur, ik haal bewust het kleinschalige aan omdat we anders alleen stilstaan bij het grote en dat moeten we niet doen, we moeten ook het kleine koesteren en daarvan genieten. We hebben als enige stad van Nederland ook nog eens architectuurbeleid waardoor we juist dit soort mooie projecten kunnen doen en waardoor we ook zorgen dat de stad, de stad die nooit af is, er naar de toekomst toe heel mooi uitziet. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u. Dan gaan we naar wethouder Bonte, er was een enkele vraag aan u.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ja voorzitter dank u wel. Een aantal van u refereerde aan de resultaten die zijn geboekt met de klimaataanpak en de forse verbetering van de luchtkwaliteit die hier in de afgelopen jaren is ingezet, onder andere mevrouw Zeegers en mevrouw Roest spraken over gepaste trots op die resultaten en de heer Van Zevenbergen refereerde ook aan de vele bewoners die langs de vieze straten woonden. We hadden nog vijftien straten waar stelselmatig de Europese normen voor luchtkwaliteit werden overschreden en die nu gelukkig weer gewoon kunnen ademhalen. Wat dat betreft hebben we de afgelopen tijd op deze thema's veel in gang gezet. De dank daarvoor past ook u want als ik kijk naar bijvoorbeeld de klimaataanpak dan is die begonnen met het klimaatakkoord dat wij met elkaar gesloten hebben, waarbij we hebben gezegd een brede basis in de klimaataanpak te leggen waarin we als college en raad ook samen doelen en strategieën bepalen en waarin we uitgangspunten hebben opgenomen, bijvoorbeeld op het gebied van energiearmoede, dat is mede dankzij DENK, de SP en 50PLUS nadrukkelijk op de agenda gekomen. De extra aandacht voor het realiseren van werkgelegenheid is mede dankzij de PvdA opgenomen in het raadsakkoord Energietransitie. Het investeren en daarmee ook het benutten en vergroten van de economische kansen is mede door de VVD ook nadrukkelijk als onderdeel van het klimaatbeleid vormgegeven en slimme kansen benutten op het creëren van schone lucht en het realiseren van onze circulaire ambities is mede ook als onderdeel van het klimaatbeleid opgenomen dankzij GroenLinks, D66 en NIDA. Tenslotte ook juist de kracht van onderop, vanuit bewonersinitiatieven, vanuit buurten versterken, dat is mede dankzij het CDA en de ChristenUnie een onlosmakelijk onderdeel van onze klimaataanpak. Dat heeft succes gehad want door die stevige basis die we ook met elkaar hebben gelegd, hebben we een coalitie kunnen bouwen met meer dan 100, inmiddels meer dan 200 bedrijven en maatschappelijke organisaties die samen het Rotterdamse klimaatakkoord gesloten hebben en die inmiddels aan zes verschillende klimaattafels 55 zogenaamde klimaatdeals ontwikkeld hebben die deze omslag in de CO₂-uitstoot nu al realiseren. Er zijn natuurlijk ook kritische kanttekeningen van de heer Meeuwissen, die inmiddels de zaal verlaten heeft, maar we kennen zijn kritiek op de klimaataanpak en het zal u niet verbazen dat ik de motie Klimaatzwendel van zijn hand ontraad, al is het alleen maar vanwege de feitelijke onjuistheden in de overwegingen. Andere kritische kanttekeningen op de klimaataanpak, en die zijn ook niet nieuw, verwelkom ik altijd, dat zijn de kanttekeningen die vanuit de Partij voor de Dieren worden geplaatst en de aansporingen van de Partij voor de Dieren om meer vaart te maken met de energietransitie en de klimaataanpak zijn mij uit het hart gegrepen. Ik ben blij met de oproep die u hier in de raad doet en dat is ook een roep van steeds meer Rotterdammers in onze richting en in de richting van bedrijven want het klimaat wacht niet, de klimaatverandering wacht niet, daar is actie zeer urgent. U doet de klimaataanpak wel tekort als u zegt dat de omslag die wij hebben gerealiseerd alleen te wijten is aan corona en de defecte kolencentrale, maar dat heeft wel geholpen, dat heeft zeker geholpen. Kijk, de corona-aanpak heeft tot een tijdelijke verlaging van de CO₂-uitstoot en een verbetering van de luchtkwaliteit geleid en die kapotte kolencentrale toont ook aan dat we eerder gisteren dan morgen moeten stoppen met die kolenenergie. Gelukkig staat een van die twee kolencentrales op de nominatie op zeer korte termijn permanent gesloten te worden en dat kan echt een slok op een borrel schelen in de CO₂-uitstoot die we in de stad hebben. Dit zijn niet de enige effecten, ook de gezamenlijke aanpak vanuit de klimaattafels, die klimaatdeals, hebben wel degelijk bijgedragen aan het realiseren van die omslag. Voor het eerst sinds de Tweede Wereldoorlog hebben we nu een dalende CO₂-trend in gang gezet, in plaats van een jaarlijkse stijging is de CO₂-uitstoot jaar op jaar gedaald en de DCMR heeft in de prognose van de komende tien jaar voorspeld dat die daling doorzet. Is dat genoeg? Nee, dat is nog niet genoeg. De Partij voor de Dieren gaf terecht aan dat, als

die plannen in die 55 klimaatdeals, als onze klimaataanpak, wordt uitgevoerd we in 2030 9 megaton CO₂ hebben gerealiseerd, maar dat is nog niet voldoende. Daar zit inderdaad nog een restopgave in en zeker als we ook de 55%-doelstelling die vanuit Europa wordt neergelegd hier in Rotterdam willen realiseren dan moet daar nog zeker 10 megaton extra bij. Het goede nieuws is dat die plannen klaarliggen, bijvoorbeeld plannen voor het realiseren van een waterstofhub of grootschalige elektrificatie in de haven. Daarvoor is wel een investering in infrastructuur nodig en daarbij hebben we het kabinet nodig. De afgelopen twee jaar, eerst een jaar in aanloop naar de verkiezingen en daarna een jaar in aanloop naar een coalitieakkoord, is er vanuit Den Haag weinig beweging geweest en heeft Den Haag wat dat betreft ook tot vertraging in het proces geleid, maar ik heb goede hoop, en we voeren die gesprekken al, dat wij op korte termijn ook zaken kunnen doen met het kabinet, dat er investeringen in Rotterdam de Rotterdamse kant op komen en dat we niet alleen die 9 megaton CO₂ kunnen realiseren uit de plannen die al in gang zijn gezet, maar dat we die 10 megaton daaraan kunnen toevoegen en dat we als Rotterdam niet alleen die omslag hebben gemaakt in de CO₂-trend, maar dat we uiteindelijk ook naar die meer dan een halvering van de CO₂-uitstoot toegaan. Onze ambitie is om van het vieste jongetje van de klas koploper Duurzaamheid te worden en het is mogelijk om dat in 2030 al bereikt te hebben.

De **VOORZITTER**. Dan wethouder Kasmi. Er ontspan zich een klein discussietje hier over Boijmans.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja voorzitter, ik heb het meegekregen vanuit mijn kamer, ik kon er alleen niet echt een vraag uit destilleren. Er werd wel een opmerking gemaakt, maar ik hoorde niet per se een vraag.

De **VOORZITTER**. Ik zal het checken bij de heer Van der Velden.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Heel graag.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Wethouder Karremans zei dat Boijmans geregeld was, maar volgens mij is dat niet zo en als het wel zo is, hebt u dan al geld?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). U weet dat wij hier uitgebreid met elkaar over hebben gesproken, zowel in de commissievergadering als in de raadsvergadering. Wij hebben natuurlijk wel een heel belangrijke stap met elkaar gezet richting de toekomst en dat is dat we met elkaar hebben besloten om de ambitievariant overeind te houden. We hebben daar nu ook de middelen voor geregeld en we hebben daar ook afspraken over gemaakt met Boijmans, met het museum zelf, die een bijdrage gaat leveren en de andere bijdrage hebben we gevonden in bijvoorbeeld het IHP, dat daar ruimte ontstaat ook vanwege het feit dat Boijmans niet in 2026 maar in 2029 af is. Dus in die zin hebben we een hele belangrijke stap voorwaarts gezet, maar we hebben ook met elkaar de afspraak gemaakt dat we, zoals u van ons gewend bent, hier periodiek met u over te spreken omdat het natuurlijk een risicovol project is. Dus in die zin hebben we nog zeker een weg te gaan, maar we hebben wel een hele belangrijke stap richting de toekomst gezet en als het aan mij ligt gaan wij gewoon met volle gang vooruit.

De **VOORZITTER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ja voorzitter als ik mag vragen, is bijvoorbeeld de bouwer al gecontracteerd, is de aanneemovereenkomst al getekend?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KASMI** (d66) (wethouder). Ja dan krijgen we toch een beetje een debat over Boijmans. We hebben met elkaar afgesproken dat het programma van eisen in eerste instantie wordt aangepast want we hebben in de laatste raadsvergadering met elkaar afgesproken dat we gaan voor het ambitieniveau. Het gaat weliswaar om kleine aanpassingen in die zin dat we niet aan de slag gaan met de tentoonstelling voor hedendaagse kunst die in eerste instantie bedacht is, maar wel met de logistiek, de belvédère die we gaan aanleggen. We gaan ook aan de slag met de vernieuwde entree, we gaan aan de slag met het herstellen van Bodon, maar daar zal een nieuw programma van eisen op gemaakt worden en daarmee zijn we nu keihard aan de slag en zoals u van ons gewend bent, komen we daar vervolgens bij u op terug. Daar bevinden we ons nu in. Tegelijkertijd hebben we ook met elkaar de afspraak gemaakt dat we gaan werken aan de governancestructuur want ook dat was een punt van aandacht zoals u weet. We hebben met de directie van Boijmans afgesproken dat er vanuit hun kant een bouwdirecteur wordt aangesteld en dat wij vanuit onze kant ook wat governance betreft een aantal aanpassingen zullen doen. Dat is waar we nu staan, de gesprekken worden gevoerd. Inmiddels is er ook een nieuw lid in de Raad van Toezicht aangenomen en loopt een vacature voor een tweede die ook binnenkort aangesteld zal worden. Dus met andere woorden, het gaat de goede kant op en we houden de vinger aan de pols. Nogmaals, zodra er meer nieuws te melden is komen we daar bij u op terug.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel wethouder Kasmi. Dan denk ik dat we alleen nog de beantwoording van de burgemeester op een enkele vraag hebben. Gaat uw gang.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Voorzitter hartelijk dank, een paar opmerkingen en een enkele motie in mijn richting. Twee moties, een van de SP en een van de PVV. Ik begin met de opmerkingen die de heer Simons maakte over het messengeweld en de gedeelde zorg die we daar met elkaar over hebben. We zijn daar drukdoende mee, met wetgeving maar ook met het hard aanpakken. U weet dat we de eerste stad in Nederland zijn die de afgelopen vier jaar met een last onder dwangsom van € 2.500,00 voor het bezit van een mes is begonnen en de afgelopen tijd is dat in een aantal gevallen zelfs verbeurdverklaard. Kennelijk is er een vorm van hardnekkige recidive bij sommige jongeren die toch een mes blijven dragen. Het heeft de aandacht, het is ingewikkeld om adequaat aan te pakken. De heer Lansink, maar ook de heer Van Zevenbergen, vroegen aandacht voor drugs en drugscriminaliteit. Ik vind het goed dat ook de SP dit vraagstuk heel erg benaderd vanuit de zorgen om de gebeurtenis in de wijk want ik ben het met u eens dat een deel van de jongeren dat wordt gerekruteerd als uithaler uit de haven vooral slachtoffer is van het feit dat het zo gebeurt. Ik heb me de afgelopen weken erg in de materie verdiept en toen ik in Latijns-Amerika was heb ik uitgerekend dat er alleen al in Colombia, uitgaande van 4 kilo oogst per hectare, vier oogsten per jaar per hectare, 120.000 hectare waarvan de Colombiaanse regering openlijk zegt er geen controle op te hebben, keer € 30.000,00 per kilo in Europa een opbrengst van € 115 miljard is. Dat is veertig keer de begroting van Rotterdam. Er is in die kolom dus heel veel geld om iedereen om te kopen, ze kunnen daar iedereen die ze willen omkopen ook omkopen. Het is in het laatste ook aan de jongetjes, de jongens en de jongemannen bij ons hier om daar een graantje van mee te pikken. De oogsten zijn gigantisch en dat heeft echt voor een deel ook te maken met overheidsfalen op verschillende plekken in onze systemen, soms is de overheid volstrekt afwezig, soms zijn

delen van overheden betrokken. Operators van havenorganisaties in Latijns-Amerika zeggen tegen mij: wij doen geen aangifte meer omdat de persoon in kwestie zo op straat staat vanwege het vele geld dat er tegenaan gezet wordt om mensen in justitiekanalen om te kopen. Het enige wat we kunnen doen is mensen ontslaan. We horen hier soms de discussie: misschien moeten we dat spul legaliseren. Ik wens u veel succes, de weg daar naartoe is een hele lange, lange, lange route en het draagvlak daarvoor is minimaal. Dus ik denk dat wij zelf de jongeren in onze wijken waar mijnheer Van Zevenbergen over spreekt moeten behoeden door onze barrière zo groot mogelijk te maken. Het is niet anders, voorlopig maar even zo. Mijn collega in Antwerpen en ik hebben aangekondigd dat wat ons betreft alle ladingen fruit uit die landen moet worden gecontroleerd en gescand en dan is het antwoord dat je hoort al gauw 'ja, maar we scannen al 10% en dat doen we intelligent'. Voorzitter, ik neem daar geen genoeg mee, ik blijf me inzetten, ook in de gesprekken met het kabinet, voor volledige 100% controle van die containers en alleen 100%. De 10% die nu circuleert, 'ja maar we doen 10%' is wel van fruitcontainers en niet van alle containers in Rotterdam want we krijgen ook ander spul uit andere delen van de wereld en dat moet de komende jaren dus beter, we gaan ons daarvoor inzetten. Het tweede punt dat wij graag inbrengen, is dat de rederijen wat ons betreft alleen nog zaken gaan doen met Latijns-Amerikaanse havens die beveiligd zijn. Heel veel havens zijn niet beveiligd, daar kun je echt in- en uitlopen, en dus is de kans dat er iets aan boord van die schepen komt vrij groot, maar er zijn ook havens die wel beveiligd zijn en waar het ook beter kan. Dat is het tweede ding dat wij graag in de discussie brengen, dat betreft rederijen, dat betreft schepen, dat betreft ook havens. Nee, dat hoeft helemaal niet met ingang van morgen, maar het is wel van belang dat de rederijen ook hun rol goed oppakken, beter oppakken dan tot nu toe het geval is en alleen producten halen uit beveiligde havens. Als wij hier ook onze barrière verder vergroten, is de kans op het onderscheppen van zo veel mogelijk van dat spul ook aan de reële kant. Wij bouwen zo veel mogelijk aan allianties, mijn collega in Antwerpen en ik zijn ook in gesprek met ambassadeurs van landen als Italië, Spanje, Frankrijk en Duitsland om te voorkomen dat er wegleffecten naar andere havens in Europa ontstaan als wij met zijn tweeën maatregelen treffen. Wij hebben daartoe binnenkort een conferentie. We zetten veel in gang op dit gebied en tegelijkertijd, dat moet u aanspreken mijnheer Van Zevenbergen, moet er ook een preventieprogramma in onze wijken komen. Daar gaan we de komende periode aan werken, samen met het rijk overigens en ik ben blij dat dit kabinet na jaren van niets doen nu wel iets van geld heeft voor preventie. Dat is fijn en we proberen samen met het kabinet, maar ook samen met de nieuwe unit die het kabinet gaat oprichten, hier met aandacht voor preventie ons voordeel mee te doen. Dat over drugs en de drugseconomie. Ik verwacht overigens ook dat het kabinet de komende weken substantiële middelen gaat verdelen over onder andere havengebieden om ook aan de gemeentelijke kant dingen te kunnen doen rondom aan de haven gerelateerde economische ondermijning zoals wij dat hier gewend zijn in Spaanse Polder, op Zuid of in Rotterdam-West. Als ik daarover wat meer te zeggen heb, als de bedragen bekend zijn, kom ik met een brief naar de raad, ik verwacht dat het kabinet ons substantieel zal steunen. Dan voorzitter de motie van de SP over het feit dat onze politiemensen een wapen dragen en dat we in de leer zouden moeten gaan in landen waar dat niet het geval is. Ik ken die landen wel en overigens ligt het wapen in veel van die landen gewoon in de auto, dat laat u even zien dat ik er echt iets van weet. Het feit dat in die landen de politie zo is uitgerust heeft ook te maken met een zekere politiecultuur en een zekere houding in die landen, een andere verhouding tussen burgers en de politie en die situatie kennen wij hier niet. Het is overigens interessant dat, als u spreekt over geweld op straat, u daarin bijna alleen en uitsluitend spreekt over de rol van de politie daarin en niet over de rol van anderen daarin. Ik hoop dat u zelf de afgelopen dagen net zoals ik getuige was van de situatie in Amsterdam waar iemand met een bomgordel een gijzeling uitvoert en ja, hij wordt op straat door een politieauto geramd. Dat is zeker geweld, maar dat is in mijn jargon nog altijd legitiem geweld, dat is altijd natuurlijk aan de rijksrecherche om te

onderzoeken en dat gebeurt ook want dat is onze rechtsstaat, maar het is natuurlijk niet zo dat alleen de politie geweld op straat gebruikt. Dat is gelegitimeerd en dat mag, maar anderen gebruiken geweld tegen de politie en dat is niet gelegitimeerd en dat mag überhaupt niet, terwijl je op veel plekken, ook in Rotterdam, gewoon voor € 200,00 tot € 400,00 een wapen kunt kopen. Ik zou onze politie niet aan die situatie willen overleveren, maar het gaat in de basis natuurlijk met name om een cultuur in een land waarin de politie op een bepaalde manier werkt in relatie tot de bestaande culturele verhoudingen. Als u dat met mij wilt veranderen, wil ik daar best mijn schouders onder zetten, maar ik denk dat dit een traject van bijna 100 jaar is. Dat is wat ik ervan vind. Formeel ga ik natuurlijk niet over de bewapening van de politie, dat is een zaak van de minister, de uitrusting is een zaak van de minister, en uw partij, de SP, is natuurlijk ook gewoon in de Tweede Kamer aanwezig om dat debat ook daar te voeren. Ik was van plan in alle eerlijkheid tegen u te zeggen dat ik wel sympathie heb voor de filosofische achtergrond van de vraag, maar dat ik de praktische haalbaarheid daarvan nul acht en ik ga die lobby niet op mijn schouder nemen. Dan de motie van de PVV, 'Raadsonderzoek Effecten en effectiviteit coronamaatregelen'. We hebben in eerdere gesprekken tegen elkaar gezegd dat die maatregelen natuurlijk niet in Rotterdam zijn bedacht. We hebben daar wel zo onze invloed op gehad, maar ik heb in al die debatten tegen u gezegd dat ik verwacht dat veel van die maatregelen onderzocht worden en dat daar opvattingen over zullen komen en dat gebeurt volop. De Onderzoeksraad voor de Veiligheid heeft vorige week een rapport uitgebracht en de Inspectie voor de Volksgezondheid heeft ook een rapport uitgebracht, onder andere over de manier waarop de democratische legitimiteit al dan niet geborgd was, de manier waarop de noodmaatregelen werden afgekondigd en de manier waarop we als Nederland wel of niet op die gang van zaken voorbereid waren. Die rapporten zijn er, die liggen er en als u daar behoefte aan hebt, zou ik zeggen 'lees ze vooral'. Ik heb ze niet allemaal kunnen lezen zeg ik in alle eerlijkheid, maar ik heb wel samenvattingen bekeken en volgens mij bieden die rapporten, en er komen er nog veel meer, een heel goede basis aan om te werken aan wat door Ernst Kuipers in zijn hoedanigheid als de topman het Erasmus MC en ik een tijdje geleden naar buiten brachten over dat wij hier graag zouden werken aan een instituut dat werkt aan het voorbereiden van maatregelen voor toekomstige pandemieën. Ik ga ervan uit dat de heer Kuipers dat in zijn hoedanigheid als minister niet vergeten is en dat hoeft ook niet want dat staat namelijk in het coalitieakkoord. Dus we gaan ervan uit dat dit gaat komen, dat we de lessen van de afgelopen periode zonder meer trekken en dat we leren ons beter voor te bereiden op toekomstige pandemieën of crisissituaties die altijd weer anders zijn dan de voorgaande, dat is het kenmerk van een crisis. Voorzitter, ik was de afgelopen vier jaar met veel plezier zowel voorzitter van deze raad als van het college. Het kenmerk van mijn positie is dat ik altijd heb geprobeerd om het veiligheidsbeleid vorm te geven in overleg met de raad en alle partijen zullen zich herkennen in delen van het gevoerde veiligheidsbeleid, dat was niet een collegebeleid, dat was zeker niet een oppositiebeleid, het was wat mij betreft een breed beleid dat werd gedragen door velen in wisselende samenstellingen in deze raad en ik ben altijd ongelooflijk dankbaar dat we de stad weer een stapje verder hebben kunnen brengen op dat gebied. Voorzitter dat is wat ik te zeggen heb.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Ik kijk of er behoefte is aan een tweede termijn over de collegeverantwoording. Eén vraag van de heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ik heb geen tijd meer, een ordevoorstel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Heel kort.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Er is een antwoord dat ik niet gekregen heb, ik dacht van de heer Kurvers. Ik had 19.000 adressen waar niemand woonde bij het GBA gezien en

ik begreep dat niet. Dat was naar aanleiding van de vorige actua en ik zei in mijn betoog dat dan bijna 6% van de huizen leeg zou moeten staan. Ik weet niet of u daar direct een antwoord op kunt geven, maar ik heb dat antwoord in uw betoog niet gehoord.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel. Dat is correct, ik heb in de vorige actua cijfers gegeven van de administratieve leegstand op de peildatum. Dan kijk je naar de WOZ-waarde van een huis en naar wat er op dat moment administratief leegstaat. Die WOZ-waarde zegt niets over de huurprijs of het huurcontract en bovendien heb je te maken met het feit dat mensen die korter dan een bepaald aantal maanden ergens wonen niet ingeschreven hoeven te staan. Ik heb toen ook geprobeerd om dat uit te leggen. Ik ben ook heel blij met de brief van de corporaties die aangeven 'bij ons is dat tussen de 1 en 2%', daaraan zie je dat ze heel strak sturen. Dat is wat ik erover kan zeggen.

De **VOORZITTER**. Dank u voor dit deel van het debat.

13. Het voorstel met betrekking tot het in uitvoering nemen van de grondexploitatie 'Carnisse Eiland'

De **VOORZITTER**. Dan wil ik graag met u verdergaan met onze agenda, namelijk het voorstel met betrekking tot het in uitvoering nemen van de grondexploitatie 'Carnisse Eiland'. Mijnheer Van Putten staat op mijn lijst als eerste spreker.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Dank u voorzitter. Wij hebben van bewoners gehoord dat zij vinden dat het participatietraject bij het masterplan voor Carnisse Eiland niet goed is verlopen. Wij als raadsleden missen bij dit soort bouwplannen een draagvlakpeiling onder bewoners, omwonenden en/of wijkbewoners. Natuurlijk kunnen mensen inspreken en laten groepen vaak hun mening horen, maar bij de meeste projecten wordt de stilzwijgende meerderheid niet gehoord. Wij dienen daarom een motie in die verzoekt om bij ieder groot bouwproject een draagvlakpeiling onder de belanghebbenden te houden en de uitslag met de raadsleden te delen. Bij deze peiling moet in ieder geval de vraag gesteld worden of de bewoners, omwonenden en/of de wijkbewoners voor of tegen de bouwplannen zijn. Ik wil hierbij dus die motie indienen. Verder zullen wij de motie van de PvdA om opnieuw met de omwonenden te kijken naar de verbeterpunten in het plan voor Carnisse Eiland steunen.

De **VOORZITTER**. De heer Van Putten heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Draagvlakpeiling bij ieder groot bouwproject

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van 'Grondexploitatie Carnisse Eiland';

constaterende dat:

- veel bouwplannen, zoals masterplannen, grondexploitaties, bestemmingsplannen, et cetera de Rotterdamse gemeenteraad passeren;
- alle raadsleden tijdens raadsvergaderingen voor of tegen bouwplannen moeten stemmen;

overwegende dat:

- raadsleden vaak moeilijke beslissingen moeten nemen, zeker als het slopen van woningen tot de plannen behoort. Zij wegen hierbij meerdere belangen af, van zowel de huidige bewoners en omwonenden als de toekomstige bewoners. Toch mist helaas vaak

een totaaloverzicht van alle meningen van de huidige bewoners, omwonenden en/of wijkbewoners. Natuurlijk kunnen er mensen inspreken en/of stappen veelvuldig groepen bewoners naar voren om hun mening te laten horen, maar bij de meeste projecten wordt de stilzwijgende meerderheid niet gehoord. Dit moet anders;

- raadsleden vaak veel stukken van honderden pagina's moeten lezen voor een vergadering, terwijl het raadslidmaatschap eigenlijk een deeltijdbaan is. Sommige raadsleden hebben simpelweg onvoldoende tijd of een onvoldoende groot netwerk, om goed te kunnen peilen hoe een gebouw, buurt of wijk over een project denkt. Terwijl deze informatie essentieel is bij het maken van hun keuze als volksvertegenwoordiger om voor of tegen een bouwproject te stemmen;
- een draagvlakpeiling onder belanghebbenden onderdeel zou moeten zijn van het afwegingsproces van raadsleden, waar zij hun oordeel over een bouwproject op kunnen baseren;

verzoekt het college:

- bij ieder groot bouwproject vooraf een draagvlakpeiling onder belanghebbenden (dus bewoners, omwonenden en/of wijkbewoners) te houden en de uitslag hiervan naar leden van de Rotterdamse gemeenteraad te sturen;
- in deze peiling in ieder geval de vraag te stellen of de belanghebbenden (bewoners, omwonenden en/of wijkbewoners) voor of tegen het bouwplan zijn;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.W. van Putten

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Dat gaan we naar de volgende spreker, mevrouw Faber.

Mevrouw **FABER** (vvd). Dank u wel voorzitter. Carnisse is een wijk die aandacht behoeft, maar dat ook verdient. U weet dat als geen ander want u geeft daar heel veel aandacht aan en dit plan brengt die positieve aandacht, namelijk een verbetering van Carnisse Eiland qua woningen en voorzieningen en dat verdient Carnisse absoluut. Er komen 271 extra woningen en in totaal kunnen hier straks 500 huishoudens wonen en van al die woningen valt ook nog eens 72% in de categorie Betaalbaar, hoe mooi is dat. Bij de bouw van nieuwe woningen gaat het niet alleen om de woningen zelf, maar ook om de omgeving eromheen en groen is daarbij erg belangrijk en de Rotterdamse VVD begrijpt dan ook dat de huidige bewoners daar kritisch naar kijken. Er is een afname van 2% groen en als ik de bewonersbrieven lees dan vragen zij om compensatie hiervan op andere plekken in de wijk, ik verneem graag van de wethouder wat daarin de mogelijkheden zijn. Het tweede punt van zorg vanuit de bewoners betreft de hoogte van de woontoren aan de rand. Zoals het plan er nu ligt wordt deze veertien verdiepingen hoog, ik heb alle ingekomen bewonersbrieven gelezen en ik zie daar wel wat verschillen in. De ene bewoner wil daar helemaal geen flat, de volgende groep van schrijvers wil maximaal zes verdiepingen en er zijn ook mensen die het hebben over maximaal acht verdiepingen. Ik vermoed dan ook, maar dat hoor ik graag van de wethouder, dat het nooit gaat lukken om iedereen tevreden te stellen. Een van de briefschrijvers benoemt het windrecht van de molen op de Kromme Zandweg, ik wil graag van de wethouder weten of hiernaar is gekeken en wat de uitkomst daarvan is. Tot slot nog een andere vraag aan de wethouder. Ik las dat de bewoners aan de Kromme Zandweg pas laat zijn geïnformeerd. Klopt dat, is daar een specifieke reden voor en wil de wethouder ook reageren op de kritiek van de bewoners op het gevolgde participatieproces? Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dank u wel voorzitter. Na de commissievergadering heb ik nog heel veel contact met de bewoners gehad, we hebben brieven gekregen en we hebben hen ook gesproken. Ik kreeg van een van de bewoners ook een lapje met allemaal verslagen van allerlei plannen en bijeenkomsten uit 2001, 2002 en 2003. Het is opvallend dat het daarin vaak gaat over de participatie die mensen als onvoldoende hebben ervaren, het gaat natuurlijk over verkeer, schaduw en licht, maar ook heel erg over de hoogte van gebouwen, de maximale hoogte en het groen. Ervoor zorgen dat er niet te hoog gebouwd wordt is iets wat al lang in het gebied leeft. Even los van de vragen die de VVD heeft gesteld, die had ik ook en dat hoeft ik niet nog een keer te doen, het antwoord daarop krijg ik hopelijk toch wel. Ik heb samen met de ChristenUnie, Leefbaar Rotterdam, GroenLinks en D66 een motie gemaakt om ervoor te zorgen dat we opnieuw met de bewoners om tafel gaan en die toren kan wel lager volgens mij. Meer groen en een lagere toren, dat is het dictum.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Samen stad maken in Carnisse

De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van het 'startbesluit voor de gebiedsontwikkeling Carnisse Eiland';

constaterende dat:

- betrokken wijkbewoners en organisaties aangeven een inhoudelijke bijdrage te willen leveren aan de verdere invulling van de gebiedsontwikkeling en uitwerking van het stedenbouwkundige plan;

overwegende dat:

- de ideeën en wensen in het bijzonder betrekking hebben op publiek toegankelijk groen in de wijk, speelruimte en de hoogte van het appartementengebouw aan de Lepelaarssingel;
- de doelen van de woonvisie 2030, Werkprogramma NPRZ Wonen 2019-2022 en de vertaling daarvan naar het plan Carnisse Eiland behaald kunnen worden met inpassing van wensen van bewoners;
- het belangrijk is dat er voldoende huizen worden gebouwd, ook in Carnisse;

van mening dat:

- draagvlak en betrokkenheid van bewoners bij stedelijke ontwikkeling van groot belang is;

verzoekt het college:

- bij de verdere uitwerking van stedenbouwkundig plan uitgaande van de huidige grex met betrokken stakeholders en omwonenden in overleg te treden over de inpassing van hun ideeën over publieke groenvoorziening, speelplekken en lagere maximale hoogte van het appartementengebouw Lepelaarssingel;

en gaat over tot de orde van de dag.

w.g. G.J. Engberts, T.J. Vonk, J.W. van Putten, A. Kockelkoren en R.C.J. de Roon

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. De heer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Ja dank u wel voorzitter. Er is in de commissie inderdaad uitgebreid over Carnisse Eiland gesproken en de vorige sprekers hebben eigenlijk precies uitgelegd wat de goede kanten van dit plan zijn, maar ook een beetje nog waar het aan schort, ook als het aan ons ligt. Ik ben het met de VVD eens dat het heel mooi is om daar woningen in verschillende segmenten te realiseren, maar aan de andere kant hebben wij ook heel veel brieven gehad, en ook met bewoners gesproken, waarin toch het een en ander werd gezegd over het participatieproces en met name het bouwen langs het groen en inderdaad de hoge toren en dat daar toch wel, als je kijkt naar de samenhang met de andere bebouwing, vraagtekens over zijn. Dus ik sluit me aan bij die opmerking en ik hoor ook graag een uitleg van de wethouder hierover. Wij hebben inderdaad ook de motie van de PvdA hierover medeondertekend.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Andere sprekers? De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja voorzitter, de Partij voor de Dieren zegt 'bouwen in het groen, dat moet je gewoon niet doen'. Met Carnisse Eiland gaat een deel van het Zuiderpark verloren en niet zomaar een deel want het ziet er daar gewoon echt mooi uit. De Partij voor de Dieren kan nooit instemmen met bouwplannen waarmee we terugkeren naar het stenen tijdperk en de Partij voor de Dieren houdt het ook niet bij woorden want wat is het geval, het is klap na klap op Rotterdam-Zuid en zeker in Carnisse. Eerder ging er al 1,5 hectare aan tennisvelden verloren en in de huidige plannen gaat 45% van het openbaar groen verloren, de sportvelden zitten hier niet bij. De Sperwers gaan naar de overkant van de Dorpsweg waar het al groen is, broekzak-vestzak voorzitter en ook dat is dus groen dat de facto verloren gaat. Voorzitter, private buitenruimte is geen openbaar groen, binnentuinen, waar de wethouder het over heeft, zijn niet toegankelijk voor alle Rotterdammers en wij willen een stad die groen ziet, groen ademt en groen ruikt, groen, groen, groen voor iedereen, mens en dier. Daarom dienen wij een motie in om volledige, dus 100%, compensatie te krijgen voor al het openbaar groen dat met Carnisse Eiland verloren gaat. Laten we wel wezen, er gaat 1,8 hectare aan park verloren en dat moet wat ons betreft in Carnisse worden gezocht. De mensen in Carnisse hebben recht, echt recht, op een groene en gezonde leefomgeving. Vandaar onze motie.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Compensatie van openbaar groen in Carnisse

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022, ter bespreking van het debat over vaststelling van het Startbesluit Carnisse Eiland;

constaterende dat:

- met de plannen voor Carnisse Eiland openbaar groen verloren gaat;

overwegende dat:

- de afname van openbaar groen haaks staat op de doelstelling van het college om groene buitenruimte toegankelijk voor iedereen toe te voegen aan de stad;
- openbaar groen een significant algemeen belang dient en alle Rotterdammers bedient, terwijl private groene buitenruimte vooral in het belang is van eigenaren;
- Carnisse een versteende wijk is;

verzoekt het college:

- volledige compensatie van de afname van openbaar groen als gevolg van de plannen voor Carnisse Eiland te compenseren;

- deze compensatie van openbaar groen tot uitvoering te brengen in de wijk Carnisse; en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, F. Achbar en P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Verkoelen?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Jazeker, dank u wel voorzitter. Voorzitter, naast wat de heer Van der Velden zojuist over het groen heeft gezegd en wat wij ook medeondertekenen, vindt 50PLUS toch... We hebben lang gekeken of we met de PvdA tot overeenstemming konden komen over een motie, maar wat ons betreft is die toch wat te zwak en daarom heb ik samen met DENK en de SP een motie gemaakt om daar toch laagbouw te realiseren. Dat betekent dat wij het college opdragen om bij de verdere uitwerking van het stedenbouwkundig plan uitgaande van de huidige grex de te realiseren hoogbouw van het appartementengebouw Lepelaarsingel te verlagen tot maximaal acht woonlagen. Daarmee hopen wij toch dat we de zaken kunnen organiseren zoals de inwoners het zelf willen want zij hebben dat in het participatieproces al een aantal malen aangegeven. Dus daar heb ik een motie over.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. In Carnisse hebben we het niet hoog in de bol

"De gemeenteraad van Rotterdam in vergadering bijeen op 24 februari 2022, ter bespreking van 'startbesluit voor de gebiedsontwikkeling Carnisse Eiland';

constaterende dat:

- betrokken wijkbewoners en organisaties aangeven een inhoudelijke bijdrage te willen leveren aan de verdere invulling van de gebiedsontwikkeling en uitwerking van het stedenbouwkundige plan;

overwegende dat:

- de doelen van de woonvisie 2030, Werkprogramma NPRZ Wonen 2019-2022 en de vertaling daarvan naar het plan Carnisse Eiland behaald kunnen worden met inpassing van wensen van bewoners;

draagt het college op:

- bij de verdere uitwerking van stedenbouwkundig plan uitgaande van de huidige grex de te realiseren hoogbouw van het appartementengebouw Lepelaarsingel te verlagen tot maximaal acht woonlagen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.H.D. Verkoelen, F. Achbar, A. van Zevenbergen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik vind hem heel sympathiek hoor want dan ben je ook gewoon duidelijk naar iedereen, dan worden het er niet meer dan acht, maar u zegt 'binnen de grenzen van de huidige grex en toen dacht ik: als dat nou niet in die grex past, wat dan?

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dan passen we die aan.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Maar als u straks van de wethouder te horen krijgt dat dit niet kan?

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Weet u, dat is een van de punten van de afgelopen vier jaar. Alles kan, wij bepalen hier zelf de regels, we maken de procedures, we regelen de regels en elke keer worden we tegengehouden door onze eigen regels. Dan denk ik: dan passen we de regels aan.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik hoorde mevrouw Verkoelen zeggen 'als het niet past in de huidige grex dan passen we de grex aan', maar dat betekent dat u feitelijk zegt dat dit project wordt stopgezet tot we een nieuwe grex hebben geregeld.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dat is dan inderdaad zo.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dat betekent volgens mij, dat weet u ook, dat de rijksmiddelen, de woningbouwimpuls, dan vervallen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Misschien kunnen we dan een afspraak maken. Als dat zo is en we het er wel met elkaar over eens zijn, dan kunnen we ook nog wel eens een situatie creëren waarin we het wel realiseren op acht lagen en dat we even anders omgaan met de grex. Het wordt tijd dat we dan ook met elkaar eens een keer gaan kijken hoe we dan wel binnen de regels dingen kunnen doen want als we ons continu in dat keurslijf laten jagen door al die regels en procedures die er zijn dan komen we gewoon uiteindelijk niet tot waar we willen komen. Bouwen is prima, maar we willen het hier gewoon graag tot acht bouwlagen beperken omdat de inwoners daar heel nadrukkelijk om verzocht hebben en omdat dit beeld veel beter bij Carnisse Eiland past. Laten we dan proberen een oplossing te bedenken voor hoe het wel kan.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen, u bent door uw spreektijd heen.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dan kan ik geen antwoord meer krijgen, maar heel veel bewoners hebben gezegd dat ze überhaupt geen toren willen. Dus als we zeggen 'oké, we gaan naar die acht' en dat past niet, dan stoppen we dit project in feite, stoppen we de impuls in Carnisse, stoppen we de middelen die er vanuit het NPRZ in gaan, de middelen van de gemeente, de middelen van het rijk en dat vind ik eigenlijk ook zonde. Daarom ga ik veel liever, en daarom ben ik uitgekomen op mijn motie, in gesprek en kijken, dat kan volgens mij is er ruimte in de grex om het omlaag te halen, maar om het niet direct vast te zetten, maar eerst met de bewoners en de gemeente te kijken waar je uitkomt. Betekent dit dat we toch terug moeten om erover te praten? Ja, maar we moeten niet de bodem uit dit project trekken en de grex stoppen. Dat zou ik gewoon zonde voor Carnisse vinden want ik vind dat de Carnisser het verdient dat we daar investeren.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Faber.

Mevrouw **FABER** (vvd). Ja, dat kan ik volledig beamen, dat ben ik helemaal met u eens. Ik hoorde mevrouw Verkoelen zeggen 'wij passen met elkaar de regels aan', maar het moet

natuurlijk wel te betalen zijn en daar lijkt mevrouw Verkoelen volledig aan voorbij te gaan. Het zou doodzonde zijn als we al die gelden die nu beschikbaar zijn niet kunnen gebruiken om dit gebied een prachtige impuls te geven.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, het is eigenlijk omredeneren. Natuurlijk, ik denk dat iedereen erbij gebaat is dat er positieve impulsen ontstaan in belangrijke gebieden hier in Rotterdam die dat het hardst nodig hebben, maar wat we vaker hebben gezien bij dit soort projecten is dat we absoluut gehoor moeten geven aan de wensen van de Rotterdammers. We kunnen wel heel gemakkelijk zeggen, en dat hoor ik de PvdA nu weer zeggen, 'ja maar dan trekken we de stekker eruit en dan gaan de grote financierders weg, dan ontwikkelen we dat gebied niet', maar ik denk dat daar dan een gevaar ontstaat in de gedachte die er is. Voor wie zijn we nou aan het bouwen? Dat is de essentiële vraag die we hier moeten stellen bij elk project dat wij hier in Rotterdam willen realiseren. Zijn we aan het bouwen voor de Rotterdammers die in dit soort projecten ook een wens en een behoefte uiten of zeggen we nee, er komt een grote investeerder, die heeft het idee en wat gaan we dan doen, we gaan massaal met dat idee mee of het wordt niets. Dat is het gevaar, dat gebeurde ook steeds bij afgelopen projecten die ook hebben plaatsgevonden. Misschien ook een reactie naar de PvdA: sta je aan de kant van de bewoners of sta je aan de kant van de investeerders?

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ik denk dat wij met onze motie aan de kant van de bewoners staan en dat DENK met de door hen medeondertekende motie dat niet staat omdat je op andere plekken omhoog moet als je het nu helemaal vastlegt op die acht en het binnen de grenzen van de grex moet en als dat niet kan vanwege bezonningseisen dan zit je helemaal vast met dit project, dan moet je stoppen, Dan komt er geen geld naar Carnisse, dan komt er geen investering en dan komen er helemaal geen woningen bij. Misschien is dat voor de Partij voor de Dieren aantrekkelijk want dan blijft het zoals het is, maar ik kan me gewoon niet voorstellen dat DENK erop uit wil komen, het risico wil lopen, dat je straks geen woningen hebt, geen investering in het gebied, geen nieuwe woningen, geen impuls voor Carnisse. Ik begrijp DENK op dit punt echt niet.

De **VOORZITTER**. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Nee voorzitter, het probleem is dat de PvdA zichzelf niet begrijpt. Je zet al enorme stappen vooruit en als wij er nu voor kiezen dat het maximaal een hoogte van acht verdiepingen heeft, dan moet je niet nu al gaan redeneren over de toekomst, dat er wellicht het probleem zou kunnen ontstaan dat andere flats wat hoger worden. Het probleem is nu dat de behoefte van de bewoners maximaal acht is en als dat het uitgangspunt en het startpunt voor dat gebied is, laten we dat dan als vertrekpunt nemen. Het lijkt me heel simpel, dat de gebouwen die daaromheen komen daar enigszins rekening mee gaan houden.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). De wens van heel veel bewoners is om daar überhaupt niet te bouwen en dat doet DENK ook. Dus DENK moet nu niet net doen of zij de enige is en het monopolie heeft op het luisteren naar de bewoners, dat is gewoon niet waar. Dat is 1 en 2, we stellen de grex vast, we openen hierna de grex, zodat er aan de slag kan worden gegaan. Als je daarbij een motie aanneemt die de boel verder volledig op slot zet in de

stedenbouwkundige uitwerking omdat het niet hoger dan acht verdiepingen mag en het binnen de grenzen van de grex moet, dus op andere plekken omhoog, dus dat betekent vervolgens dat je in de problemen kunt komen met andere kaders en randvoorwaarden die we ook heel belangrijk vinden, dan zetten we het hele zaakje op slot. Dan denk ik in alle eerlijkheid dat onze motie gewoon veel beter is omdat we daarmee zeggen 'ga dat gesprek aan binnen de grenzen van de grex en zoek naar wat maximaal mogelijk is om de hoogte omlaag te krijgen' en als we in de uitwerking van het stedenbouwkundige concept op een punt komen van 'nu kunnen we toch echt niet verder' dan kunnen we altijd terug naar de raad, maar het eerste is dat wij hem niet nu al zodanig vastzetten dat we bij voorbaat al weten dat we straks de hele impuls moeten stopzetten.

De **VOORZITTER**. Ik wil u alleen waarschuwen dat u aardig bezig bent om zaken te herhalen. Ik zie dat uw aller tijd voorbij schrijdt en we hebben nog een lange agenda te gaan. Dit is ter bescherming van u. Mijnheer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, ik wil dan nog echt één opmerking maken naar aanleiding van de opmerking van de heer Engberts. Wij hebben inderdaad geen monopolie als het gaat om het opkomen voor bewoners, gelukkig is er een aantal andere partijen in de raad die dat ook doet, maar ik zie wel dat de PvdA een monopolie heeft als het gaat om het niet opkomen voor de bewoners. Dat zien we ook terug in dit verhaal en ik vind de motie die nu wordt ingediend gewoon te slap, enorm slap als het gaat om dit project en zo herkenbaar weer als het gaat om dit soort projecten voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). DENK shopt uit de burgerbrieven, ze pakken er een paar uit die naar acht lagen willen en negeren de wens van anderen. Wij zijn voor het totaalbeeld, wij willen investeren in Carnisse en niet het risico lopen dat het hele zootje straks stilvalt, maar ruimte bieden aan bewoners en aan bestuurders om samen tot een beter plan te komen dan wat nu voorligt.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen, een enkele opmerking nog, kort graag.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Eerder is gemeld dat het kon, pas later kon het ineens niet meer en ik ben ervan overtuigd dat het wel kan in de grex. Het tweede is dat ik vind dat het veel eerder bij de inwoners aan de orde had moeten zijn. Dat is precies de kern van de zaak, te kort door de bocht. Precies zoals de heer Achbar zei, aan het eind van het traject staan de inwoners en niet de gemeente met de rug tegen de muur, keer op keer en dat is fout.

De **VOORZITTER**. De heer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Ja dank u wel voorzitter. Ik sla even aan op wat de heer Achbar zei over voor wie we hier nu eigenlijk bouwen. Dat is in dit geval heel duidelijk, namelijk 39% in het sociale segment, 33% in het middensegment, 25% in het hoge segment en 3% in het topsegment. Volgens mij bouwen we dan voor alle groepen 502 woningen waar behoefte aan is. Ik vind het zo gemakkelijk om dan aan de zijkant staande te zeggen 'voor wie bouwen we hier nou eigenlijk?'. Dat lijkt me in dit geval duidelijk, voor heel veel verschillende Rotterdammers en anderen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Faber.

Mevrouw **FABER** (vvd). Ik ben het zowaar weer eens met de heer Engberts, namelijk dat zijn motie beter is dan de andere motie die voorligt omdat het ons veel meer flexibiliteit geeft en ik teken de motie niet eens mee, dus dat is een groot compliment voor u. De discussie gaat hier alleen maar over de bewoners en uiteraard moeten we heel goed naar hen luisteren, maar we vergeten de toekomstige bewoners, 271 Rotterdamse huishoudens. Ja, ik denk dat we daar ook niet aan voorbij moeten gaan.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja dank u wel voorzitter. Ik zou nog even willen uitzoomen. We willen hier ruimte geven aan die input van bewoners. We hebben eigenlijk geconstateerd dat die ruimte in het voortraject onvoldoende gevonden is, dat staat ook letterlijk in het voorstel dat ik graag mede indien met de PvdA en het lijkt mij niet goed om per motie op blokniveau te gaan zeggen 'zo hoog, zoveel lagen, zoveel woningen', het doel is om ruimte te geven aan de zorgen en de wensen van bewoners en die een plek te geven in het proces dat nu nog gaat volgen want er ligt alleen nog maar een soort vlekkenplan, een grex, dat moet nog uitgewerkt worden in een echt stedenbouwkundig plan. Hier staat gewoon om met stakeholders en omwonenden in overleg te treden over zowel het groen en de speelplekken als de maximale bouwhoogte van het appartementengebouw. Vervolgens moeten we dat neerleggen bij de mensen die het gaan uitwerken en de bewoners het vertrouwen geven dat zij dat zelf aan die tafels duidelijk kunnen maken. Ik heb er dan vertrouwen in dat daar gewoon een goed plan uitkomt.

De **VOORZITTER**. Dat is meer een eigen bijdrage dan een interruptie, maar dan hebben we het ook gehad. Nog andere sprekers op dit punt? Niet. Wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. We hebben het nu over Carnisse Eiland en dat uitzoomen doe ik ook graag even samen met u. Het klopt wat u zegt, we voegen daar straks 271 woningen toe en dat is een gigantische operatie met verplaatsing van de sportvereniging, slim faseren en compensatielocaties, precies zoals we aan het begin van deze periode hebben afgesproken. We hebben ook een ontzettend grote kans om hier ook echt betaalbaar te gaan bouwen omdat we die woningbouwimpulsgelden voor de noordrand van het Zuiderpark hebben en we doen daar ook nog een bijdrage van het NPRZ bij, in totaal investeren we dan voor meer dan € 30 miljoen in een nieuwe stadswijk. Dan kom ik op de vraag van mevrouw Faber over de communicatie, hoe dat is gegaan. Laat ik eerst het inhoudelijke punt over de molen pakken. Er zijn molenbiotopen, molens moeten kunnen draaien, dat moet je bij bestemmingsplan bewijzen en er mag binnen een bepaalde afstand van een molen niet gebouwd worden. Bij mijn weten is dat hier niet zo en als dat wel zo is dan komt dat ongetwijfeld in het bestemmingsplan aan de orde. Ik geloof dat de afstand tot een molen 400 meter moet zijn, maar volgens mij staat deze molen verder weg en dat moet ook bij bestemmingsplan weer bewezen worden, daar toetst de provincie dan op. Dan over de communicatie. Ik zei net al dat het gaat om een nieuwe stadswijk en dat betekent dat we de communicatie hebben opgezet vanuit de plannen die er zijn. We hebben ontzettend ons best gedaan om de wijk te bereiken, met een webpagina, met brieven, met informatieavonden, maar het was wel een vorm van consultatie. Dat betekent dat je de bewoners consulteert op het plan dat er ligt en dat is iets anders dan cocreatie of meebeslissen. In Carnisse wordt tegelijkertijd samen met de bewoners gewerkt aan het toekomstperspectief, maar dat zit op een andere trede van de participatieladder. We hebben naar aanleiding van de discussie in de Fazantstraat ook gezegd dat we bij nieuwe herstructureringsprojecten met stad vernieuwing 2.0 gaan werken en dat doen we ook, dat is een ander vorm van een participatieladder. We zien dit als een nieuwe wijk waar het plan op de reguliere manier wordt opgewekt en ik denk dat daar een deel van het kruisen van

verwachtingen zit. U stelde ook de vraag over het groen mevrouw Faber en die zal ik straks beantwoorden bij de moties die zijn ingediend want volgens mij heeft de Partij voor de Dieren daar ook vragen over gesteld. Dan de moties die zijn ingediend. De eerste is van Leefbaar Rotterdam en die gaat over een draagvlakpeiling bij ieder groot bouwproject. Wij hebben echt een hele levendige democratie en een traditie in Rotterdam, wij kennen het verschijnsel van subcommissies voor bestemmingsplannen, wij hebben het fenomeen insprekers die ook de kans krijgen om hun geluid te laten horen, daarin gaan we verder dan andere steden doen, en we hebben natuurlijk ook nog alle reguliere processen, stappen en procedures. Ook in dit geval hebben we de buurt echt wel gevraagd wat ze ervan vinden, daar heeft het college ook kennis van kunnen nemen en dat wegen we mee, maar uiteindelijk is het een besluit dat het college en in het verlengde daarvan uw raad moet nemen omdat we verschillende belangen moeten afwegen, het belang van de bewoners die er zijn, maar ook zoals net gezegd werd het belang van de bewoners die er niet zijn meegewogen. Als er de afgelopen vier jaar een ding is gebeurd dan is het dat uw raad mij het vuur na aan de schenen heeft gelegd om meer, sneller en betaalbaarder te bouwen en dat kan hier samenkomen. Ik wil deze motie dan ook ontraden, ook omdat er in het kader van de Omgevingswet nog een participatiekader moet komen waarin uw raad ook beslist hoe er geparticipeerd gaat worden rondom verschillende ruimtelijke documenten. Dan motie 2, 'Samen stad maken Carnisse'. Er was net een hele mooie discussie precies over dat spanningsveld, over de kansen om te investeren in Carnisse. Carnisse ligt centraal, vlak naast Hart van Zuid en als je vanuit die kaart iets verderop kijkt dan heeft het een hele mooie ligging. Die rand langs het Zuiderpark is nu ongedefinieerd in tegenstelling tot bijvoorbeeld Zuidwijk of Pendrecht waar dat veel duidelijker is. Bewoners geven aan dat het er wel groen en fijn is, maar in de avonduren soms ook wat unheimisch. Daar kunnen we een kwaliteitsslag maken en tegelijkertijd willen we betaalbaar bouwen. Laat ik even inzoomen op die toren. Die staat op die plek wegens de zon, maar ook omdat het een logische plek is met oog op het park, sociale veiligheid, stedenbouwkundig op de plek als een anker, zodat je een herkenningspunt hebt, en goed verspringen in hoogte. Iedere laag die we eraf halen kost vijf woningen in het middensegment waar we juist behoefte aan hebben en ik vind de motie zoals u hem ook uitlegt heel goed. Laten we kijken naar wat mogelijk is, zeker ook naar de participatie over de groenvoorziening en de speelplekken, dat is echt iets wat we willen en er is ook ruimte om daar bij de inrichting goed naar te kijken. De hoogte heeft natuurlijk ook consequenties voor de aantallen woningen die we willen realiseren en op de financiële haalbaarheid van zo'n grondexploitatie. Ik heb net al gezegd dat we bijna € 30 miljoen investeren en dat we rijkssubsidie krijgen om dit mogelijk te maken en daar zit een stukje realisme in, maar ik kan deze motie van harte omarmen. Als er dan iets af kan dan kan er hopelijk ergens anders iets bijgeplust worden, zodat er wel een balans blijft en we de huizen krijgen die we willen. Ik wil daar nog iets aan toevoegen over de hoogte. Op straatniveau kijken de mensen zo en het gaat dus vooral ook om de beleving van zo'n toren op straatniveau. Natuurlijk heb je ook nog het uitzicht vanuit de verte, maar dat is ook een inpassingsvraag. Dat wil ik u nog als argument meegeven, maar deze motie kunnen wij omarmen. Dan de motie 'Compensatie van openbaar groen in Carnisse' en die koppel ik aan de vraag van mevrouw Faber over wat we allemaal met dat groen kunnen en wat daar gebeurt. Ik heb net al gezegd dat het op dit moment een wat diffuse plek is, dat kan stukken beter. De insteek is dat het een groene plek wordt met meer verbinding naar het Zuiderpark, zodat je vanuit Carnisse gemakkelijker naar het Zuiderpark kunt en er komen twee bruggen bij. Het gaat ook om de kwaliteit van het groen en ik heb in de commissie ook aangegeven dat we ook een bomenplan maken en dat we die bomen in de directe omgeving compenseren. Naar aanleiding van de bewoners die zeiden zich zorgen te maken over wat de heer Van der Velden eigenlijk ook aansneed, zullen wij een visie op de toekomst van de noordrand van het Zuiderpark maken. Die noordrand loopt vanaf deze locatie, de Albatroslaan waar de woonwagenplek is en waar we op termijn die woonwagens misschien

ietsje willen uitbreiden naar het noorden tot de Huismanlocatie in het noorden. Daar willen we een samenhangend geheel van maken.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u voorzitter. Ja ik hoorde de wethouder zeggen dat hij het maar een diffuse plek vindt waar dat groen is. Hoezo is dat een diffuse plek, kent u die plek eigenlijk wel? Ik weet dat u van Zuid komt, maar het ziet er gewoon hartstikke goed uit daar, dus hoezo een diffuse plek?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Als ik zeg een diffuse plek dan is dat vanuit stedenbouwkundig perspectief en dan zien we dat de rand van het park geen eenduidige rooilijn kent en dat de overgang naar het park wat onduidelijk is, dat is wat ik daarmee bedoel. In tegenstelling tot bijvoorbeeld Pendrecht of de andere kant van het Zuiderpark waar dat heel duidelijk is. In de visie van het college kun je de parken beter benutten door juist de randen te versterken, dat heb ik daarmee bedoeld. Als ik kom op uw motie dan zal ik die helaas moeten ontraden. Ik gaf net aan wat we wel allemaal kunnen doen, die visie op de omgeving, maar een op een compensatie zie ik niet. Ik geloof wel ook echt in de motie van ga met de buurt praten over de kwaliteiten van dat groen, die speelse speelplekken, die natuurlijke speelplekken, hoe je dat kunt inrichten, maar de motie Compensatie ontraad ik. Tot slot motie 4, 'In Carnisse hebben we het niet heel hoog in de bol'. Daarmee zegt u eigenlijk dat we per definitie teruggaan naar acht. We hebben volgens mij net de discussie gevoerd. Ik voel veel meer voor die motie omdat die ook de flexibiliteit biedt om wel door te gaan en te kijken wat er mogelijk is. Deze motie verplicht ons terug te gaan naar acht, dat kost ons sowieso al dertig woningen en het zet ook de financiële haalbaarheid verder onder druk.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u voorzitter. Is de wethouder het met mij eens dat je nu gewoon openbaar groen, dat van alle Rotterdammers is, eigenlijk met een soort binnentuintjes gaat doen? Dat is niet meer toegankelijk voor alle Rotterdammers en ik vind dat een hele kwalijke zaak, ook dat u dat in gang zet als college. Waarom doet u dat eigenlijk, waarom haalt u openbaar groen weg en maakt u daar eigenlijk privégroen van?

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). De binnenhoven worden openbaar toegankelijk voor iedereen. Het kan wel zo zijn dat het in het kader van sociale veiligheid 's avonds of als het donker wordt, wordt afgesloten, dat is in ieder geval wel de insteek van wat hier gebeurt. We willen juist een groene wijk in al zijn vezels, in de speeltuinen, de speelplekken, en ook nu is daar natuurlijk wel groen, maar niet waar iedereen altijd even goed bij kan, neem bijvoorbeeld het hertenkamp dat wordt verplaatst naar verderop in het Zuiderpark. Het is maar net hoe je dat ziet en wij kiezen hiervoor omdat we een kansrijke locatie zien waar op zich al veel bebouwing is. Humanitas en Woonbron zitten daar en het zorgcomplex heeft ook echt verbetering nodig, dat moet in de zomer natgespoten worden omdat het anders oververhit is. Wij zien juist kansen om hier hand in hand te gaan en ik denk dat we juist een hele mooie wijk voor de toekomst neerzetten die ook weer bijdraagt aan de doorstroom die in Carnisse ontzettend nodig is.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, ik ben het op zich wel met mijnheer Van der Velden eens dat het wel publiek toegankelijk is, maar dat mensen dat niet zo zullen ervaren en ik vind het ook belangrijk dat we daarom juist extra blijven investeren in het groen in de wijk en daarom hebben we dat ook in de motie opgenomen.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dat ben ik met u eens. Dat iets openbaar is, neem bijvoorbeeld Kaap de Groene Hoop, die is openbaar toegankelijk en je mag daar lopen, maar je voelt je ook een klein beetje te gast, dat zal ongetwijfeld zo zijn. Dit zijn ook wel inpassingsvraagstukken, maar het is dus wel de intentie dat die binnenhoven openbaar zijn.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u. Ja, ik ken die binnenhoven hoor en mensen zijn vaak angstig, die vinden het eng en griezelig. Die hekken gaan om 18.00 of 19.00 uur gewoon dicht en dan kun je er gewoon niet meer in, terwijl het quasi de bedoeling is dat het openbaar is, maar de praktijk leert gewoon dat die hekken dichtgaan. Dat vind ik gewoon jammer want elke Rotterdammer heeft recht op dat openbare groen en niet een paar die het toevallig kunnen betalen of die net de mazzel hebben daar terecht te kunnen. Ik vind het echt een hele gemiste kans van dit college dat zegt groen te willen toevoegen, maar dat groen van de meeste Rotterdammers afpakt.

De **VOORZITTER**. Wethouder. Ja oké, mijnheer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dat ben ik dan net weer niet met mijnheer Van der Velden eens. Ik ben het met hem eens dat mensen het niet als openbaar groen zoals het park is zullen ervaren, maar ik kan me wel heel goed voorstellen dat je het in het kader van sociale veiligheid, juist zoals het er daar uit ziet, 's avonds dicht zult doen. Ik ben het met u eens dat dit consequenties heeft, maar ik denk dat ook mensen die niet in het topsegment huren recht hebben op een veilige plek.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja aanvullend. Ik zou dan wel aan de wethouder willen vragen: kunt u er ook op toezien dat het regime van die binnentuinen..., dat je daar dan ook zorgt dat het zoveel mogelijk toegankelijk is? Bijvoorbeeld de Noordergevangenis, waar nu woningen zijn, is op zich een heel aangename plek om langs te wandelen, maar ook het Justus van Effenblok, dat is dan weer weinig groen, maar het is wel vaak openbaar. Dus zorg er dan ook voor dat, als je dat groen publiek wilt maken, het ook zo vaak en lang mogelijk publiek toegankelijk is. Welke inzet gaat u daarop plegen?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dat is precies de bedoeling, daar gaan we dus ook echt inzet op plegen. Ik vind het ook heel fijn dat de motie van u en de PvdA er ligt die ook nog eens een keer zegt 'zet dat ook in die participatie', wij zullen natuurlijk goede ervaringen elders uit de stad hierin meenemen en we gaan de komende tijd vanuit deze grondexploitatie de voorbereidingen starten, we zullen een bestemmingsplan opwerken als we naar concrete plannen toe moeten en dan moet dit ook zijn vorm krijgen. Ik kan u nu al vertellen dat dit onze insteek is en dat is wat we willen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Is er behoefte aan een tweede termijn? Een vraag nog niet beantwoord.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja er is een vraag nog niet beantwoord. De wethouder geeft wel aan dat hij het graag wil, want geld, en zo graag woningen, maar dat was niet de vraag. De vraag die breed uit het debat kwam was: kan het binnen de grex? Dat is wat we van u willen weten en ik ga ervan uit dat de wethouder dat uitgezocht heeft.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Het antwoord daarop is 'nee, niet zonder consequenties' want wij hebben een grex die veel meer kosten heeft dan opbrengsten aan woningen en dat leggen we dicht met subsidie vanuit het rijk en vanuit de NPRZ om hier toch te kunnen investeren. Dus alles wat wij daar afhalen in aantallen woningen of toevoegen in extra ambities, brengt de grex financieel in de knel. Ik kan me voorstellen dat we nog eens goed kijken naar de hoogte en dat daar ook iets vanaf kan. Dat kan ik me voorstellen, maar ik kan me niet voorstellen dat het teruggaat naar acht zoals u zegt. Dan verliezen we dertig woningen die elders gecompenseerd moeten worden en dan doe je weer afbreuk aan het plan. Ik denk dat dit de balans is die we moeten gaan zoeken in de uitwerking van het stedenbouwkundig plan en dat is eigenlijk waartoe deze motie, die op omarmen staat, oproept.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). De grex staat het dus wel toe, maar u vindt het niet wenselijk want het kost u te veel, maar het kan wel.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dat is niet wat ik zeg. U weet dat elke grondexploitatie alleen geopend mag worden als die op nul sluit of potentieel winstgevend is, dat zijn regels vanuit de BBV, vanuit het rijk en uw gemeenteraad ziet daar ook goed op toe. We hebben hier een grondexploitatie die in de kern negatief is omdat we heel veel gaan verplaatsen, we hebben het slim faseren, we doen grote investeringen en dat compenseren we met de woningbouwimpulsgelden van het rijk, waarmee we ook nog eens een keer betaalbaar kunnen bouwen, we kunnen sociaal terugbouwen, we kunnen in het middensegment bouwen. Die grondexploitatie sluit vervolgens nog niet eens want we doen ook nog een bijdrage vanuit de NPRZ-gelden. Dat is even de financiële werkelijkheid, leuker kan ik het niet maken, en dat betekent dat alles wat je er aan aantallen afhaalt of aan ambitie aan toevoegt de grex financieel onder druk brengt. Dat is wat ik probeer toe te lichten.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dus als ik het goed begrijp sluit de grex niet meer en stopt het hele project als wij met zijn allen de motie van mevrouw Verkoelen aannemen.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dan zullen we heel hard moeten rekenen aan de financiële haalbaarheid van die grex. Die staat nu op nul met een kleine € 1 miljoen aan voorbereidingskosten. Dan brengen we het programma en de financiële druk zo hoog op dat dit betekent voor nu stoppen en terug naar de tekentafel.

De **VOORZITTER**. Helder. Voor zover u nog tijd hebt, hebt u behoefte aan een tweede termijn? Er is volgens mij al veel besproken. Niet, dan sluit ik de beraadslaging op dit punt af en de stemmingen zijn vanavond.

VERZOEK(EN) VOOR EEN REGULIER DEBAT VAN EEN OF MEERDERE RAADSLEDEN

14.2. Debat over 'Windturbines; dubbele rol Pondera, slechte participatie Pernis' aangevraagd door de leden Koster en Segers-Hoogendoorn

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 14.2, debat over 'Windturbines; dubbele rol Pondera'. Wethouder Bonte is inmiddels gearriveerd en ik geef graag het woord aan de heer Koster.

De heer **KOSTER** (Iv). Voorzitter, we gaan het vandaag weer over windturbines hebben, zowel de dubbelrol van Pondera als de gebrekkige participatie zijn vandaag aan de orde. Collega Tak heeft schriftelijk vragen gesteld over de dubbelrol van Pondera en ik citeer nu uit de schriftelijke beantwoording op de vraag van de heer Tak en die was: welke rol heeft Pondera Consultants in de gemeente Rotterdam voor de realisatie van windmolens, bij welke projecten zijn zij betrokken en op welke terreinen verstrekken zij advies? Dan het gegeven schriftelijke antwoord: "Pondera Consult geeft de gemeente Rotterdam advies op het terrein van technische, ruimtelijke en financiële haalbaarheid met betrekking tot het windpark Beneluxplein en Charloisse Poort. In samenwerking met de Rabogroep en Enercon heeft Pondera in juli 2021 de tender gewonnen voor de ontwikkeling van windenergie op de Landtong Rozenburg". Voorzitter, tijdens de vergadering op 3 februari is hier expliciet naar gevraagd en toen zei wethouder Bonte het volgende over de betrokkenheid van Pondera, ik citeer: "Het is niet zo dat Pondera hier", en daar verwijst hij naar de Landtong, "een informatievoorsprong had", er zou geen sprake zijn van dubbele petten, "dat is hier niet aan de hand geweest en Pondera heeft hier gewoon als marktpartij op ingeschreven". Daarna heb ik nog een keer doorgevraagd voorzitter en het antwoord was: 'Pondera heeft in Rozenburg geen adviserende rol gespeeld'. Voorzitter, dat klopt niet. Ik presenteer u straks twee rapporten van Pondera Consult, 1 'Milieuanalyse Uitbreiding windpark Landtong Rozenburg' en 2 'Windparkuitbreiding Landtong Rozenburg, externe veiligheidsanalyse'. Voorzitter, het lijkt erop dat wij als raad verkeerd zijn voorgelicht. Hier moet een hele goede uitleg komen, anders komen wij met een gepaste motie.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Ik wilde u vragen 'u komt met de presentatie van twee rapporten, krijg ik die nog?' en die krijg ik dus nu, dank. U kunt verdergaan.

De heer **KOSTER** (Iv). Ja voorzitter, het blijft hier niet bij. Pondera heeft al een gigantische kennisvoorsprong door deze advisering, maar Pondera adviseert ook de provincie Zuid-Holland. In het rapport van Pondera aan de provincie Zuid-Holland, 'Plan-MER partiële herziening VRM Windenergie Zuid-Holland' wordt ook advies gegeven over het Beneluxplein en de Landtong Rozenburg. Voorzitter, Pondera blijkt ook de enige partij die heeft meegedaan aan de aanbesteding bij Rozenburg, hoe kun je nu stellen dat er geen informatievoorsprong is. Ik kom straks met de motie 'Dubbele pet: geen nieuwe windturbines op de Landtong!' in verband met deze dubbele pet. Voorzitter, dit stinkt en ik wil hier nog iets anders bespreken. Eneco...

De **VOORZITTER**. De heer Koster heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Dubbele pet: geen nieuwe windturbines op de Landtong!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van regulier debat windturbines; dubbele rol Pondera, slechte participatie Pernis;

constaterende dat:

- het college voornemens is om een megawindturbine van 234 meter te laten verrijzen op de Landtong;
- Pondera zowel betrokken is bij de advisering aan de gemeente alsmede de ontwikkeling van dit project;

overwegende dat:

- dergelijke dubbele petten leiden tot informatievoorsprong, wat volstrekt onwenselijk en immoreel is;
- naast de tegenstand van bewoners, het proces nu óók nog eens intransparant en schimmig is geworden;
- het ongeloofwaardig is om hierdoor verder te gaan met dit onwenselijke project;

verzoekt het college

- alle ontwikkelingen met betrekking tot deze megawindturbine op de Landtong stop te zetten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.F.E. Koster

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Voordat u doorgaat mijnheer Koster, even uw motie delen. Ik mis nog een handtekening, dus als u nog even wilt tekenen, dan is het weer helemaal legaal. Dank u.

De heer **KOSTER** (lr). Ik geef straks ook nog het rapport dat aan de provincie Zuid-Holland is gericht. Voorzitter, dit stinkt en ik wil hier nog iets anders bespreken, Eneco zou net te laat zijn geweest met de inschrijving. Net te laat voorzitter, dat is gek als het gaat om een professioneel bedrijf. De medewerker van Eneco die destijds de vergunning heeft aangevraagd blijkt nu ineens voor Pondera te werken, hoeveel dubbele petten kun je eigenlijk hebben. Voorzitter, ik ben geen detective en ik vind dat mijn rol hier ook ophoudt, je kunt niet van een raadslid verwachten dat die dit helemaal onderzoekt, daar hebt u als college veel meer middelen voor en ik wil dus ook van de wethouder weten of hij bereid is dat te doen en ik zal dit dan ook nader toelichten. Voorzitter, waarom laat Rotterdam Pondera deze gigant bouwen? Dat zou gewoon niet aan de orde moeten zijn. Ik heb nog een keer naar die rapporten gekeken, Pondera in het advies over het Beneluxplein aan de provincie Zuid-Holland en dan citeer ik een paar relevante passages. De relevante thema's veiligheid en leefomgeving, dan komt de conclusie 'zeer ongeschikt'. De volgende punten met betrekking tot veiligheid en leefomgeving zijn aldus Pondera over het Beneluxplein in het geding. '1, vele gevoelige objecten binnen de contour. 2, kans op gecumuleerde geluidsbelasting, 3, slagschaduw, relatief veel gevoelige objecten binnen 700 meter contour, 4. Vliegverkeer, Rotterdam The Hague airport. Deze zone geeft een bouwhoogtebeperking van 145 meter', we weten allemaal dat we inmiddels een turbine van 245 meter gaan bouwen. 5 aldus Pondera 'industrie, kabels en leidingen, dat is gevaarlijk, infrastructuur, waterkeringen'. Voorzitter, wie verzint het om daar twee turbines van 245 meter hoog neer te zetten, dat is echt bizar. Waarom wachten we niet eerst op de landelijke afstandsnormen die dus pas eind 2022 aan de Kamer worden voorgelegd. Nogmaals, ik roep de wethouder op om pas op de plaats te maken en dan ga ik nu een motie indienen die wel...

De **VOORZITTER**. De heer Koster heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Pas op de plaats

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van regulier debat windturbines; dubbele rol Pondera, slechte participatie Pernis;

constaterende dat:

- steeds meer bekend is over de gezondheidsrisico's van windturbines;

- steeds meer woningen (in Nederland al 55.000 woningen) binnen een straal van een kilometer van een windturbine staan;
- de aangekondigde afstandsnormen van het kabinet nog een jaar op zich laten wachten;

overwegende dat:

- de zorgen van omwonenden van aangewezen locaties voor windturbines zeer serieus genomen dienen te worden;
- een pas op de plaats nemen met het plaatsen van windturbines een goede geste richting omwonenden is;

verzoekt het college:

- alle plannen en ontwikkelingen rond nieuwe windturbines stop te zetten tot de kondigde afstandsnormen vanuit het kabinet van kracht zijn;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.F.E. Koster

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Oké, mijnheer Koster. U kunt verdergaan.

De heer **KOSTER** (Ir). Voorzitter, dan de participatie. Daar is niet aan voldaan. We hebben een brandbrief ontvangen van de gebiedscommissie Pernis. De gebiedscommissie Pernis wil eerst informatie hebben en dan pas met de heer Bonte in gesprek. Dat doet de heer Bonte niet, hij gaat eerst in gesprek en die informatie komt daarna pas en dat is de verkeerde volgorde. Ook begrijp ik dat de wethouder eerst met omwonenden in gesprek gaat, terwijl juist is afgesproken dat hij eerst met de gebiedscommissie in gesprek zou gaan. Ook dat vind ik niet acceptabel, dat is geen goede participatie en voor Leefbaar Rotterdam is dat in strijd met de op 2 december 2021 aangenomen motie 'Participatie als grondslag voor de energietransitie'. Voorzitter, ik maak me ernstige zorgen over deze participatie, ik geloof dat mijn collega Segers die bezwaren deelt en ik zou hem nu graag het woord willen geven. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Daar is geen voorzitter bij nodig.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Nou, zowaar een novum in de laatste raadsvergadering.

De **VOORZITTER**. Ja, komt u maar hoor.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja dank voorzitter. We staan hier weer over de windmolens en wat mij betreft specifiek die op het Beneluxplein, al ben ik erg benieuwd naar de reactie van de wethouder op de rapporten die de heer Koster net heeft overlegd want zoals hij dat verwoordt moet daar dan wel een heel goede reactie van de wethouder op komen, maar voorlopig ga ik daarvan uit. Waarom ik hier weer aandacht voor vraag, en vooraf al even de disclaimer dat ik hier niet de weerstand van bewoners die een windmolen in gebied krijgen te vertolken want we weten dat dit voor energietransitie nodig is en we weten ook dat we dat het liefst niet in de bebouwde omgeving hebben, maar dat niet altijd te voorkomen is. Dus voordat mensen mij in het hokje willen plaatsen van 'daar staat hij weer omdat iemand zijn vinger heeft opgestoken en nu wil hij daar aandacht voor terwijl hij wel voor de energietransitie is', nee daarom sta ik hier niet, ik sta hier voor een heel ander soort

weerstand en dat is de weerstand in dit geval op het proces want we hadden met die energietransitie en met die benodigde turbines de mensen in de omgeving van het Beneluxplein best wel heel ver, zij wilden serieus meedenken en waren eigenlijk wel min of meer akkoord met de plaatsing van drie wat lagere turbines van rond de 150 meter. Het is pas misgegaan op het moment dat er ineens als een duveltje uit een doosje uit het onderzoek kwam dat er alleen twee turbines van 250 meter hoogte konden komen en ook alleen maar die. We hebben daar in december jl. met de wethouder over gedebatteerd en daar wil ik verder niet op terugkomen, we hebben toen inderdaad de motie die de heer Koster net aanhaalde ingediend en die is nog niet afgedaan, dus ik wil dat niet overdoen, maar wat ik hier wel wil doen in deze laatste gemeenteraad van deze periode, dit is ook de laatste kans die we mogelijkerwijs krijgen, is wel zeggen 'hé maar hier moet toch wel iets gebeuren' en wel specifiek twee dingen. Ten eerste stellen de gebiedscommissies een wat mij betreft volkomen legitieme vraag want als er één haalbaarheidsonderzoek is van één bureau dat ook nog eens op zijn minst met enigszins wantrouwen bekeken kan worden omdat het hier inderdaad gaat over Pondera... Het is een hele legitieme vraag om dan te zeggen: als dat het enige onderzoek is dat we hebben en daaruit komt dat die twee hoge turbines er moeten komen, mogen we dan misschien een second opinion hebben. Dat is een volkomen legitieme vraag en ik sta daar volop achter. Dus ik vind het een zeer terechte vraag en ik verwacht ook van de wethouder dat hij de mensen van een antwoord kan voorzien. De tweede vraag die de mensen daar stellen is: het kan wel zo zijn dat je op een gegeven moment de afslag neemt van 'dit worden die twee grote turbines, we gaan daar een tender voor uitschrijven en de aanbesteding begint. Later doen we een MER en dan zien we wel wat de kaders verder zijn', maar dat betekent dat mensen nu geen zicht hebben op een serieuze doorrekening van wat die slagschaduw en die geluidsoverlast van twee hoge turbines betekenen. Als het gaat over geluid dan heb je in Pernis al een autonoom geluid zonder dat er iets extra's gebeurt omdat Pernis nou eenmaal in een industrieel gebied ligt en ook nog eens rondom een snelweg waarvan je eigenlijk zegt dat het al aan de norm zit. Dus ook dat is een volkomen legitieme vraag en ook daar verwacht ik van de wethouder de toezegging dat dit serieus in kaart wordt gebracht, noem het een MER light, waarbij we dat echt goed in kaart brengen, zodat mensen ook kunnen zien wat dit betekent aan slagschaduw en geluidsoverlast. Daarvoor moet de wethouder wat mij betreft eerst naar de gebiedscommissies en ik ben benieuwd naar zijn reactie daarop. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja dank u wel voorzitter. Wat D66 betreft is het goed dat dit wordt geagendeerd want het is inderdaad... Eigenlijk heeft de heer Segers het proces heel goed beschreven en dat zal ik niet herhalen, maar voor het draagvlak voor de energietransitie is het van essentieel belang dat bewoners ook echt goed begrijpen waarom bepaalde keuzes worden gemaakt en dat betekent dus ook heel transparant zijn, informatie delen en mensen vroeg in het proces meenemen. Dat is des te lastiger als alle informatie van één partij komt en mensen dan het gevoel hebben dat het wel heel erg de slager keurt zijn eigen vlees is. Dus ik sta volledig achter het pleidooi van de heer Segers, zoals hij zei is het ontzettend belangrijk dat bewoners goed worden meegenomen en dat zo'n second opinion daar een goede bijdrage aan kan leveren. Dus wij horen graag een reactie van de wethouder.

De **VOORZITTER**. Dank u. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Ja dank voorzitter. In de wetenschap dat er al veel gezegd is, begin ik met te zeggen dat de energietransitie voor iedereen een lange, soms hobbelige en ook onzekere weg is. Om iedereen aan boord te houden is het ongelooflijk

cruciaal dat er draagvlak is, draagvlak bij bewoners, zeker als we dit soort grote windmolenprocessen gaan aanleggen, en draagvlak krijg je in onze optiek door naar de bewoners te luisteren en door hen juist helder en adequaat te informeren en helaas gaat dat niet altijd goed. Dat hebben we gezien in Rozenburg en nu ook in Pernis want die bewoners voelen zich in het windmolenproces niet gehoord en sterker nog niet juist geïnformeerd. Het is een opeenstapeling van zaken die maakt dat zij nu staan waar zij staan. Het CDA zei het al zo mooi, het zit echt in het proces en dat is zo jammer want volgens mij kunnen we het hartstikke goed doen en zouden we dat ook moeten willen doen. We hebben op 2 december 2021 dan ook niet voor niets de motie van het CDA gesteund en we sluiten ons helemaal aan bij het betoog van het CDA vandaag, we willen gewoon graag weten wat de wethouder nog gaat doen om die mensen in Pernis goed te informeren, gehoord te laten voelen en of het mogelijk is die second opinion uit te voeren. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Dank u wel voorzitter. Ja, ook steun voor het betoog van de heer Segers. Het belang van mensen in dit proces meekrijgen is voor ons als ChristenUnie ook ongelooflijk belangrijk en die second opinion lijkt ons ook een hele redelijke eis. We zijn wel benieuwd wat dat eventueel voor het proces betekent, betekent dat dan een vertraging, waar gaat het dan om, zou dat zelfs tot afstel kunnen leiden? Daar graag wat inzicht in, maar verder steun voor het proces van de heer Segers.

De **VOORZITTER**. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja dank u wel voorzitter. Het wordt bijna een grijsgedraaide plaat, maar inderdaad ook steun voor het pleidooi van de heer Segers en ik heb nog een aantal aanvullende opmerkingen. Mijn fractie heeft niet voor niets, ook met steun van een aantal partijen, hier in de raad vragen gesteld over de rol van Pondera. Het college heeft daar keurig antwoord op gegeven en ik zie ook uit naar de beantwoording van de vragen die de heer Koster heeft gesteld want dat doet op zijn minst wel een aantal zorgen wederom rijzen en ik hoop dat de wethouder daar goede antwoorden op heeft en daar reken ik ook op. Ik wil toch wel weer het volgende punt markeren en ik heb dat punt eerder gemaakt. Wij luisteren naar één private marktpartij die nota bene zelf in windmolenprojecten investeert. Die kijkt uiteindelijk gewoon naar een bepaald rendement, naar het verdienvermogen van die projecten, terwijl de maatschappelijke afwegingen die dit college, maar ook deze gemeenteraad maakt breder zijn dan dat. Dus de vraag die ik aan de wethouder heb, ook voor de second opinion, is: laten we er alsjeblieft voor zorgen dat, als u die second opinion toezegt, die zo wordt ingestoken dat we niet weer een second opinion alleen langs de lat van het financiële rendement krijgen. Ik geloof wel dat er misschien een optimale situatie is waarin de kans dat veel bedrijven zich inschrijven het grootst is op het moment dat de windmolens hoger zijn of in ieder geval dat er een bepaalde combinatie is met optimaal rendement. Het is niet voor niets dat bewoners, maar ook de gebiedscommissie... Ik heb ook mijn eigen gebiedscommissie gesproken, die is overigens ook groot voorstander van de energietransitie en ziet ook nut en noodzaak van de windmolens op die locatie, daar is geen twijfel over, laat ik dat punt ook maar even markeren, maar het proces verdient niet de schoonheidsprijs. Dus laten we alsjeblieft die second opinion waar de heer Segers-Hoogendoorn om vraagt gebruiken om het proces te herstellen, maar ook vooral om het vertrouwen terug te winnen, dat we niet onze oren laten hangen naar een aantal marktpartijen dat op zoek is naar rendement. Dat was het voorzitter, dank u wel.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dank u wel voorzitter. Ja, die windturbines komen in een gebied te staan waar veel roofvogels leven en broeden. Roofvogels en windturbines zijn geen goede combinatie, kan GroenLinkswethouder Bonte een toelichting geven op hoe hij daar tegenaan kijkt en of er dadelijk heel veel roofvogels in dat gebied vermorzeld worden. Tot zover.

De **VOORZITTER**. De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja voorzitter, ook voor GroenLinks is het belangrijk dat er op dit soort punten een zorgvuldig proces wordt gevoerd, maar dat punt is al veel gemaakt. Daar wordt vaak het draagvlak bij genoemd en daar ben ik het ook van harte mee eens. Ik zou wel nog een lans willen breken voor een andere vorm van draagvlak. Er is ook een grote groep Rotterdammers die zich zorgen maakt over het klimaat en over de snelheid van de energietransitie en die zich zorgen maakt over het feit dat de energietransitie niet snel genoeg gaat. Ook dat is draagvlak, ook de angsten en de zorgen van die Rotterdammers moeten we meenemen op het moment dat het gaat om het zorgen voor draagvlak. Deze locatie is al heel lang geleden aangewezen, in de RES die eigenlijk al lang afgerond had moeten zijn, en ik vraag de wethouder of snelheid ook een onderdeel kan zijn, ook met die blik op het verkrijgen van draagvlak.

De **VOORZITTER**. Dank. Andere sprekers? Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Ja voorzitter, het voordeel van de laatste spreker zijn is natuurlijk dat er al heel veel gezegd is en ik me daarbij kan aansluiten. Het is duidelijk dat de ontwikkelingen geen schoonheidsprijs verdienen. De wethouder kent mij als een voorvechter voor inspraak van bewoners en wijkraden. Voorzitter, goede eerlijke informatie aan bewoners is een basisvoorwaarde, we hebben het genoeg gehad over draagvlak creëren, maar die eerlijke informatie, ook als we het zelf niet helemaal goed weten, moet ook worden verstrekt en voorzitter, hoe gaat de wethouders dit vertrouwen herstellen? Dat is nu wel enorm geschaad. Inspraak geven ging nu ook weer niet goed. Er zijn veel vragen gesteld en ik sluit me aan bij de vragen die over het aspect van inspraak zijn gesteld.

De **VOORZITTER**. Dank u. Andere sprekers? Wethouder Bonte.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ja voorzitter dank, dank voor de gestelde vragen en ook de meegegeven aandachtspunten. We hebben het eind 2021 ook over het windpark Benelux gehad naar aanleiding van drie bijeenkomsten met de bewoners, die toen noodgedwongen digitaal waren, en de kritiek daarop, onder andere op het feit dat daar niet alle vragen gesteld konden worden en dat bewoners daar ook niet de ruimte voelden om op de onderzoeken van Pondera in te gaan. Die bijeenkomsten verdienen niet de schoonheidsprijs en dat is ook de reden dat ik in de afgelopen tijd zowel met gebiedscommissies als met enkele bewoners heb gereflecteerd op hoe dat is gegaan en op basis daarvan ook toewerk naar drie bewonersbijeenkomsten waarin die ruimte er wel is, waarin we ook ingaan op de afweging, die door een aantal van u ook is benoemd, om van drie molens naar twee hogere molens te gaan en op de overwegingen die daar in de verschillende onderzoeken aan ten grondslag liggen. Een aantal van u refereerde aan het onderzoeksbureau dat die onderzoeken heeft uitgevoerd en ook aan de manier waarop dat onderzoeksbureau negatief in de publiciteit is gekomen wat betreft de situatie in Barendrecht, op het Vaanplein. De situatie die zich daar voordeed, en ik hecht eraan om dat hier ook te benadrukken, is er een die in Rotterdam absoluut niet aan de orde is. Wat in Barendrecht fout is gegaan is dat het bureau Pondera in de aanloop naar de aanbesteding heeft geadviseerd aan de gemeente Barendrecht en dat die na de gunning ook de adviseur van de exploitant die de aanbesteding gewonnen had

bleek te zijn. Dat is een situatie die we in Rotterdam koste wat het kost moeten voorkomen en die we gelukkig ook voorkomen. We hebben in het traject bij het windpark Beneluxplein nadrukkelijk ook met Pondera afgesproken dat zij niet betrokken mogen zijn bij een toekomstige exploitant en dat zij ook niet, want Pondera heeft naast de adviestak ook zelf een exploitatietak, vanuit de exploitatietak zullen meedoen. Een deel van de informatie, van de analyse die Pondera voor ons heeft uitgevoerd, die marktanalyse, is vertrouwelijke informatie en die is niet voor niets vertrouwelijk want daar kunnen eventuele marktpartijen hun voordeel mee doen en het is natuurlijk niet de bedoeling dat die informatie, hetzij door Pondera als adviseur van een andere exploitant hetzij door hun exploitatietak wordt gebruikt want dan zouden ze een voorsprong hebben ten opzichte van anderen die aan de aanbesteding meedoen. Dat willen we koste wat het kost voorkomen en dat hebben we ook zo dichtgelegd met Pondera. Dan kom ik op de vragen van de heer Koster die gaan over twee verschillende windparken. Ik begin bij windpark Landtong Rozenburg, uitbreiding Landtong Rozenburg. Daar heeft inderdaad de exploitatietak van Pondera de aanbesteding gewonnen, dat was overigens de enige partij die daarop had ingeschreven en daar was geen sprake van enige informatievoorsprong van Pondera. De onderzoeken die u laat zien zijn de onderzoeken uit 2016 die ter voorbereiding op het bepalen van de Landtong als VRM-locatie, en u weet dat er op dat moment nog sprake was van een heel groot gebied op de Landtong waar windmolens ontwikkeld zouden worden, input hebben gegeven in het kader van toen het stadsregionale convenant en later de VRM-locaties die in 2017 door de provincie zijn bepaald, of dit ruimtelijk gezien een locatie is waar windenergie ontwikkeld kan worden. De conclusie was toen van wel en daarom is de Landtong Rozenburg ook als een VRM-locatie opgenomen. Dat staat los van de aanloop naar de aanbesteding die uiteindelijk door de exploitatietak van Pondera is gewonnen. U weet ook dat de tussenstap die we daar hebben gezet is dat we het zoekgebied, het VRM-zoekgebied, veel meer hebben ingeperkt en hebben beperkt, ook mede aan de hand van de motie die de heer Segers in deze raad heeft ingediend, tot maximaal twee windmolens. De molen die daar door Pondera gewonnen is, is uiteindelijk één molen. Dus als het gaat om de Landtong Rozenburg is er absoluut geen sprake van een informatievoorsprong van Pondera, op welke wijze dan ook.

De **VOORZITTER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ja voorzitter, als ik dan toch naar de door de heer Tak gestelde vragen kijk, dan hebt u daar geen antwoord op gegeven. U hebt die twee rapporten niet in die brief genoemd en tijdens de vergadering op 3 februari jl. hebben we u daar expliciet naar gevraagd. U draait nu, u zegt dat het niet van belang was bij het uitbrengen van de aanbesteding, maar Pondera heeft wel degelijk advies aan Rotterdam uitgebracht over de milieuanalyse en de uitbreiding externe veiligheidsanalyse. Als u dat nou in die brief had gezet, maar dat hebt u niet gedaan. Ik heb u daar op 3 februari naar gevraagd: ontkennend antwoord, toen heb ik nog een keer doorgevraagd en toen zei u 'Pondera heeft in Rozenburg geen adviserende rol gespeeld'. Ja voorzitter, ik weet dat u niet toelaat dat ik hier het woord 'liegen' gebruik, maar u hebt daar toch wel in strijd met de waarheid gesproken.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Er is geen sprake van een informatievoorsprong van de exploitatiekant van Pondera en in de aanloop naar de aanbesteding, als we het vergelijken met het Beneluxplein, is de marktanalyse niet door Pondera gemaakt. U hebt gelijk dat dit voor de volledigheid inderdaad ook in die vragen opgenomen had kunnen worden, maar dan hebben we het over de periode 2016-2017. In de aanloop naar de keuzes van VRM-locaties heeft Pondera inderdaad deze twee onderzoeken uitgevoerd, maar dat gaat puur over de keuze van de VRM-locatie, of dat überhaupt een geschikte locatie is, en niet over de

marktanalyse met gevoelige informatie waar ook die belangenverstrengeling zou kunnen ontstaan. Dat is hier absoluut niet aan de hand.

De **VOORZITTER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ja nu gaan we gewoon schuiven, er wordt nu weer gewoon een onderscheid opgetuigd tussen de exploitatietak en de consultancytak. Wij weten niet hoe Pondera eruitziet, voor ons is het gewoon één bedrijf en dat u nu dat onderscheid maakt, ik vind het ongeloofwaardig dat die beide takken geen contact met elkaar hebben. U hebt ons in de brief gewoon niet goed geïnformeerd en ook hier in de raad niet. Ik heb nog een keer doorgevraagd, u was gewaarschuwd dankzij Barendrecht. Ik denk dat we een schorsing moeten hebben.

De **VOORZITTER**. Wenst u nu direct een schorsing? Dan luister ik eerst even naar de heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja, ik heb nog wel een aanvullende vraag voordat we aan een schorsing toe komen.

De **VOORZITTER**. Oké, die laat ik toe.

De heer **LEEWIS** (gl). Die aanvullende vraag is de volgende. Ik begreep volgens mij van de wethouder dat er een onderzoek van Pondera naar de algemene zoeklocatie is geweest met daaruit komend de openbare informatie en dat Pondera zich niet heeft bemoeid met de exploitatieopdracht die is uitgevoerd. Volgens mij zit daar het cruciale verschil. Begrijp ik het dan goed?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ja, daar heeft de heer Leewis gelijk in. Als de heer Koster zegt 'u maakt een onderscheid tussen de adviestak en de exploitatietak', die maakt Pondera zelf wel, maar dat is wat mij betreft hier niet aan de orde. Wat relevant is, is dat als wij een aanbesteding in gang zetten en we, zoals bijvoorbeeld bij het Beneluxplein, een marktanalyse laten uitvoeren met informatie die wij deels om goede redenen niet openbaar maken, dan wil je natuurlijk niet hebben dat die informatie exclusief terechtkomt bij Pondera als exploitant of bij Pondera als adviseur van een andere exploitant. Dat was bij Rozenburg absoluut niet aan de orde en wij hebben met Pondera ook harde afspraken gemaakt dat dit bij andere windparken niet aan de orde kan zijn. Dus die dubbele pet zoals bij Barendrecht, bij het Vaanplein, is opgetreden kan hier absoluut niet aan de orde zijn.

De **VOORZITTER**. Dit lijkt me een goed moment om de schorsing toe te kennen. Hoeveel tijd hebt u nodig? Een kwartier. Dan laat ik de schorsing samenvallen met de gebruikelijke theepauze rond dit tijdstip. Het is nu 16.10 uur en ik ben wat ruimer, om 16.30 uur starten we onze vergadering weer. Ik schors voor politiek overleg en ik laat dat samenvallen met de theepauze. De vergadering is geschorst.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering. Mijnheer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ja dank u wel voorzitter. Iedereen is geschrokken van wat er in Barendrecht is gebeurd. Op 3 februari hebben wij hier in de raad over gesproken, ik heb de heer Bonte twee keer bevraagd en we zijn hier niet over geïnformeerd, ik heb die rapporten zelf naar boven moeten halen. Op 15 maart kwam de beantwoording van de brief en ook daarover wordt hier niet gesproken. Ja, ik vind dat heel kwalijk, het past niet dat een wethouder ons drie keer niet goed voorlicht. Daar wil ik het graag bij laten.

De **VOORZITTER**. Oké. Anderen nog op dit punt? Is er behoefte aan een reactie van de zijde van de heer Bonte?

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ja volgens mij was ik ook nog middenin de beantwoording, althans ik was gebleven bij de heer Koster. Ik heb u aangegeven dat bij geen enkel windproject in Rotterdam sprake is van het delen van sensitieve informatie met ook marktpartijen, dus die dubbelepettensituatie is hier in Rotterdam in ieder geval niet aan de orde. Wat mij brengt tot de moties die Leefbaar Rotterdam heeft ingediend. Die gaan beide over andere windprojecten, maar de slotsom is eigenlijk het stoppen. Het zal u niet verbazen dat ik beide moties ontraad. Dan kom ik op de inbreng van de heer Segers.

De **VOORZITTER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ik heb nog een punt aan de orde gesteld waarin ik u heb opgeroepen tot onderzoek want het is toch wel heel raar dat Pondera de enige partij in die aanbesteding is en dat een partij als Eneco gewoon te laat is, dat is gewoon ongekend. Ik wil u in dat kader best nog wel wat feiten geven, maar dit lijkt me niet het juiste podium om namen te noemen. Ik zou toch graag willen dat u zo'n signaal aangrijpt en daar onderzoek naar doet.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Kijk als er een aanbesteding wordt gedaan, heb je niet in de hand hoeveel partijen daarop inschrijven en in het geval van de uitbreiding Landtong Rozenburg heeft uiteindelijk één partij ingeschreven. De reden, althans de analyse die wij als gemeente hebben, is dat de voorwaarden waaronder het windpark ontwikkeld zou kunnen worden voor de meeste marktpartijen niet aantrekkelijk genoeg waren. Dat geeft aan de ene kant aan dat wij voldoende randvoorwaarden hebben gesteld om de impact op de omgeving zoveel mogelijk te beperken, maar dat heeft in dit geval wel opgeleverd dat er minder aanbieders beschikbaar waren of er heil in zagen om op die plek een windpark te ontwikkelen. Daar heeft de ontwikkeltak van Pondera wel voor gekozen, ook omdat die met een experimentele molen op die plek aan de slag gaat. Ja dan levert dat soms één inschrijver op en dat was hier het geval.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Dus u bent niet bereid om het signaal dat hier wordt afgegeven, de hele rare omstandigheid dat een bekende partij net een dag te laat is, te onderzoeken? Oké, dan weten we dat ook.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Dan voordat ik bij de heer Segers kom. Een aantal van u heeft ook vragen gesteld: hoe gaan we nou om met het voorkomen van die dubbele petten want dat is iets wat ik als vertegenwoordiger van de gemeente ook koste wat het kost hier wil voorkomen. We zitten in Nederland wel met de situatie dat we maar een beperkt aantal bureaus hebben dat echt grote expertise op het gebied van windenergie heeft, dus de selectie daarin is vrij beperkt. Dus er kan een risico optreden dat je als gemeente of als een

potentiële ontwikkelaar dicht in elkaars vaarwater zit en in dit geval is het Pondera, maar hetzelfde mogelijke belangenconflict willen we natuurlijk voor andere adviesbureaus ook voorkomen en ik snap wel dat u daar vragen bij hebt. Ik ga zelf ook die analyse uitvoeren van hoe wij met gemeentelijk beleid om tot de selectie van bureaus te komen, kunnen voorkomen dat zo'n belangenconflict optreedt. Dus ik wil u daar ook binnenkort over informeren en dan kunnen we daar ook het gesprek met elkaar over voeren. Dan kom ik bij de vragen van de heer Segers, hij gaf eigenlijk twee dingen aan. De onrust van de bewoners en de gebiedscommissie rond het windpark Beneluxplein spitst zich eigenlijk toe op twee onderdelen. Het eerste is het onderzoek dat Pondera heeft uitgevoerd op basis waarvan wij de conclusie hebben getrokken dat de huidige marktsituatie niet meer de ruimte biedt voor die drie lagere molens omdat onze inschatting op basis van de onderzoeken van Pondera is dat daar onvoldoende of geen inschrijvers op zouden volgen omdat daar geen rendement mee gemaakt zou kunnen worden, maar met twee hogere molens wel. Pondera is een adviesbureau dat kennis van zaken heeft en ik heb persoonlijk geen enkele reden om te twifelen aan hun deskundigheid of hun onafhankelijkheid. Ik kan wel volgen dat er bij de gebiedscommissie en omwonenden twijfel is aan de hand van de negatieve publicaties die daar rond het windpark Vaanplein zijn ontstaan. Dus dat daar vragen over zijn en dat de heer Segers een oproep doet om een second opinion uit te voeren om alle twijfels weg te nemen en om te kijken of die conclusie om tot twee hogere molens te komen echt onvermijdelijk is, daar wil ik u graag een toezegging op doen. Ik denk dat dit inderdaad een goede manier is om ook... Dan nemen we daar een bureau voor dat geen enkele betrokkenheid bij dit windpark heeft of daar op welke manier dan ook aan gelinkt zou kunnen worden om ook te laten zien dat er geen enkele twijfel hoeft te zijn over de conclusies die hier getrokken zijn.

De **VOORZITTER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ja, ik zou dan wel graag willen dat de gebiedscommissie of, als dat niet mogelijk is, wij wel gekend worden in de keuze van de partij die deze second opinion gaat doen.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Ja, uiteraard zal ik u en ook de gebiedscommissie informeren over het bureau dat we daarvoor uitkiezen en nogmaals, dat zal een bureau zijn dat boven elke twijfel verheven is en dat op geen enkele manier een relatie met dit windpark heeft.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter dank en dank aan de wethouder voor deze toezegging, maar ik wil hem nog iets scherper maken. Ik kan me voorstellen dat u een bureau voorstelt dat dit kan gaan doen en dat u er inderdaad op de manier naar kijkt zoals u net aangaf. Ik denk dat dit ook heel netjes is, maar om een herhaling van zetten te voorkomen, raad ik u wel aan om bij de toezegging specifiek aan te geven dat u dat voorstel van dat bureau ook bij de gebiedscommissie neerlegt voordat de opdracht verstrekt is, zodat de gebiedscommissie daar nog iets van kan vinden. Iedereen wil een beetje tempo in het proces houden, maar het zou wel goed zijn om dat te doen lijkt mij.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Dat vind ik een goede suggestie. Het gaat overigens over twee betrokken gebiedscommissies. De gebiedscommissie Pernis heeft dit voorstel ook zelf

gedaan, maar dat geldt ook voor de gebiedscommissie Hoogvliet die daar op eenzelfde manier bij betrokken is. Dus zodra we een bureau hebben geselecteerd of op het oog hebben, zullen we ook checken of de gebiedscommissie er net als wij zo tegenaan kijkt dat dit bureau inderdaad die onafhankelijke rol kan vervullen. De heer Segers had...

De **VOORZITTER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Nog een laatste vraag. Dank voor de toezegging voor die second opinion en ook dank dat de gebiedscommissie zoals ik het begrijp daarin zijn zegje mag doen, dat u dat niet alleen ter informatie voorlegt. De bewonersavonden die u hebt georganiseerd, gaan die nu gewoon door? Want dat heeft eigenlijk weinig zin zonder zo'n second opinion.

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Die hebben wel degelijk zin. Sterker nog, u hebt er zelf toe opgeroepen om die participatie met de omwonenden ook zo goed mogelijk te organiseren. We hebben drie bewonersavonden in de pijplijn, op 7, 9 en 10 maart a.s. met de bewoners uit de drie dorpskernen, Hoogvliet, Pernis, maar ook Poortugaal aan de andere kant van de gemeentegrens en die kunnen gewoon doorgaan. Daar zullen we ook de zorgen en de vragen van de bewoners bespreken en daar zullen we ook de uitkomsten van de Pondera-onderzoeken bespreken, maar uiteraard zal ik daar ook met de bewoners delen dat we een second opinion naar de uitkomsten van die onderzoeken laten uitvoeren. Dus die informatie zal ik met de bewoners delen, maar verder is er juist een grote noodzaak om ook de gesprekken met de bewoners te voeren.

De **VOORZITTER**. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ja, ik begrijp dat er nog de nodige informatieverzoeken van de gebiedscommissie uitstaan en het zou u sieren als u eerst aan die informatieverzoeken voldoet er dan pas met de bewoners in discussie gaat op basis van de volledige informatie.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Wellicht dat het tweede voorstel dat de heer Segers hier doet daar ook aan tegemoet kan komen. Het is sowieso een goed idee om die informatie... Want wat de heer Segers vraagt is: wacht niet tot het moment dat er een exploitant gekozen is en er een MER gemaakt wordt voordat je de effecten van een windturbine op de omgeving met bewoners deelt, maar breng nu al in beeld wat de effecten op het gebied van geluid en slagschaduw op de omgeving zijn als je daar binnen de randvoorwaarden die we gesteld hebben de grootste molen zou ontwikkelen en ook hoe dat uitpakt in combinatie met het geluidsniveau dat al aanwezig is in de omgeving. Dat vind ik een hele reële vraag en die vraag kwam ook naar voren in gesprekken die ik met individuele bewoners en gebiedscommissies heb gevoerd. Je wilt ook een beetje gevoel krijgen bij wat de effecten zijn, ook om daar uiteindelijk in de aanbesteding op te kunnen sturen. Dus die toezegging doe ik graag ook in de richting van de heer Segers en anderen die daartoe hebben opgeroepen. Ik denk dat dit ook goed tegemoetkomt aan het verzoek dat er vanuit de gebiedscommissie Pernis is neergelegd. Ik heb deze week met de gebiedscommissie Hoogvliet gesproken, ook in voorbereiding op de bewonersavond, en daar kwam dit verzoek overigens ook naar voren. Ik zal op 25 februari a.s. ook met een vertegenwoordiging van de bewoners van Poortugaal spreken en ik denk dat het ook lukt, althans daarover zijn we nog in contact met de gebiedscommissie Pernis, om een gesprek met de gebiedscommissie te hebben voordat de bewonersavond in Pernis plaatsvindt. Voorzitter, dan kom ik tenslotte op de oproep die ook door een aantal van u is gedaan, dus de nadruk op goede

informatievoorziening richting de bewoners, goede participatie, maar onder andere de heer Vonk en de heer Leewis gaven aan: zorg wel dat dit niet tot onnodige vertraging in het proces leidt want uiteindelijk hebben we ook een klimaatambitie met elkaar en moet de energietransitie ook voortgaan. We willen zo snel mogelijk de kolencentrales sluiten, maar daarvoor moet ook duurzame energie in de plaats komen en als we echt een klimaatneutrale stad willen worden, ook op korte termijn en we moeten daar eerder meer dan minder vaart mee maken, dan moeten we ook door met dit project. Natuurlijk op een zorgvuldige manier met goede betrokkenheid van de bewoners en de omgeving, maar zorg wel dat het tempo erin blijft en die toezegging wil ik ook graag doen.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter dank. De wethouder ging zitten, ik denk daarom dat hij klaar is met zijn beantwoording en ik wil van de gelegenheid gebruikmaken om hem te bedanken, beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald. De allerbelangrijkste vragen die hier nu lagen, namelijk een second opinion en breng nou echt die gevolgen goed in kaart, zodat je echt goed kunt informeren, die toezeggingen heeft wethouder allebei gedaan en daarvoor dank. Nog even in reactie op wat de heer Koster zei over de bewonersavonden. Mijn eerste reactie zou in eerste instantie ook zijn geweest 'maar dan moet je de bewonersavonden niet door laten doorgaan', maar eigenlijk denk ik dat dit wel moet. Die processen kunnen gewoon parallel lopen, deze toezeggingen zijn glashelder, de gebiedscommissies worden meegenomen in de keuze van een bureau dat die second opinion gaat uitvoeren. Dat is van belang en eigenlijk zou ik zeggen 'er kunnen niet bewonersavonden genoeg zijn' en daar zal vast een heleboel onrust zijn, maar juist als de wethouder dan kan zeggen 'we doen ook een second opinion en we brengen die gevolgen beter in kaart' dan denk ik ook dat je een goed antwoord hebt, voorlopig daar op die bewonersavonden. Dus ik ga ermee akkoord dat die bewonersavonden doorgang vinden. Dank.

De **VOORZITTER**. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, een punt van orde. De wethouder heeft mijn vraag over hoe het zit met de vele roofvogels in het gebied niet beantwoord, of daar ook rekening mee wordt gehouden en hoe hij daar als GroenLinkswethouder tegenaan kijkt. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Wethouder Bonte.

De heer **BONTE** (gl) (wethouder). Het voldoen aan de flora-en faunawetgeving is onderdeel van de randvoorwaarden van het project. De exploitant zal ook onder andere in de MER moeten aantonen dat de juiste randvoorwaarden in acht worden genomen als sprake is van roofvogels.

De **VOORZITTER**. Is er behoefte aan een tweede termijn? Volgens mij hebt u in de eerste termijn veel met elkaar bediscussieerd, er waren veel vragen. Dan rond ik de beraadslagingen op dit punt af. De moties zijn aan de orde in het stemvenster. Ik zoek wethouder Kurvers. Nee, ik zeg het verkeerd want agendapunt 9 is toch nog gehamerd.

ONDERWERPEN MET EEN KORTE VERKLARING (twee minuten met interrupties)

15. *De voortgang van de armoede- en schuldenaanpak, ondersteuning gedupeerde ouders toeslagenaffaire en de evaluatie van het Hulpteam Toeslagen*

e **VOORZITTER**. Ik ga naar 15, excuses. Wethouder Grauss is in ons midden. De voortgang van de armoede- en schuldenaanpak, ondersteuning gedupeerde ouders toeslagenaffaire et cetera, onder agendapunt 15. Mijnheer Lansink, u staat op mijn lijstje als eerste spreker. U past. Mijnheer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Ja dank u wel voorzitter. We hebben het vandaag over armoede en wij zijn altijd al blij geweest met de inzet van wethouder Grauss. We begonnen volgens mij de raadsperiode toen nog met 1 op de 4 kinderen die in armoede leven en we lezen nu dat we op 1 op de 6 zitten en daar zijn we ontzettend blij mee, maar zoals ook in de brief van de wethouder staat is er nog heel veel werk te verrichten. Voorzitter, dit is de laatste raadsvergadering van deze raadsperiode, we hebben het vier jaar lang over vele onderwerpen gehad, maar volgens mij was armoede altijd topprioriteit want voorzitter, wat is er nou belangrijker dan honger van kinderen die zonder eten naar school gaan te stillen, wat is er nou belangrijker dan een moeder die samen met haar drie kinderen maandenlang op een matras in een kantoorpandje sliep te helpen. Voorzitter, zo zijn er talloze voorbeelden van Rotterdammers die elke dag proberen te overleven. Voorzitter, maar helaas heb ik gezien dat armoede in deze raad niet altijd topprioriteit is. Zo heb ik vier jaar lang gepleit voor ontbijt en lunch op scholen waar veel kinderen zijn die in armoede leven en telkens hoorde ik 'er is geen geld en waar gaat u dat van betalen mijnheer Yigit?' Voorzitter, het is frappant dat er wel geld is voor het vullen van onze eigen magen, we krijgen met z'n allen, zoals ook net, een uitgebreide lunch en vanavond een diner, waarom vraag ik me af, kunnen wij niet ons eigen brood meenemen en het vrijgekomen budget investeren in kinderen die zonder brood naar school gaan? Er is veel verspilling, zo worden onze wethouders rondgereden in peperdure auto's die van belastinggeld worden betaald, waarom? Kunnen ze niet net als alle andere volksvertegenwoordigers hun eigen vervoer regelen? Voorzitter, er is dus geld en de vraag is waaraan je dat besteedt en daarom stel ik ook voor dat we gaan bezuinigen op onze eigen kosten, dus geen diner, geen lunch wat mij betreft, geen dure BMW, maar gewoon normaal doen en je eigen boterham meenemen en je eigen vervoer regelen. Daarom heb ik drie moties die ik vandaag wil indienen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Yigit heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Rotterdamse wethouders moeten dienstauto vaker laten staan!

“De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022, ter bespreking van agendapunt 15. De voortgang van de armoede- en schuldenaanpak;

constaterende dat:

- het Rotterdamse stadsbestuur de afgelopen jaren € 5,5 miljoen nodig had voor ondersteuning, zoals auto's en chauffeurs;
- het Rotterdamse college als ambitie heeft om het autogebruik in de stad terug te dringen en dat Rotterdammers zich meer lopend, op de fiets of met het openbaar vervoer moeten verplaatsen;
- uit de rittenstaten blijkt dat bestuurders veel korte ritjes maken waarbij een aanzienlijk deel van de auto's in de stad minder dan vijf kilometer aflegt;

is van mening dat:

- het aantal korte ritjes dat door het college wordt gemaakt met dienstauto's teruggebracht moeten worden;
- het college het goede voorbeeld moet geven door voor korte ritten zichzelf meer lopend, op de fiets of met het openbaar vervoer te verplaatsen;

verzoekt het college:

- als het college toch besluit om gebruik te maken van de dienstauto's, dan naar voorbeeld van de gemeente Den Haag het aantal korte ritjes aan banden te leggen door zichzelf meer lopend of met het gebruik van de fiets of het openbaar vervoer te verplaatsen;
- hierover terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

Motie 2. Kinderen hebben het eten harder nodig dan de lokale politici!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van agendapunt 15, de voortgang van de armoede- en schuldenaanpak;

constaterende dat:

- wethouders, raadsleden en commissieleden tijdens vergaderingen ontbijt, lunch en diner verzorgd krijgen;
- één op zes Rotterdamse kinderen in armoede leeft;
- er basisscholen in Rotterdam zijn waar 80% van de kinderen zonder ontbijt naar school gaan;

is van mening dat:

- deze kinderen het ontbijt, lunch en diner harder nodig hebben dan de lokale politici;

verzoekt het college:

- om ontbijt, lunch en diner voor de lokale politici af te schaffen en het vrijgekomen budget in te zetten om kinderen van gezonde maaltijd op school te voorzien zodat zij niet met een lege maag naar school hoeven te gaan;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

Motie 3. Geen peperdure dienstauto's voor wethouders, maar extra geld voor de toekomst van kansarme kinderen!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van agendapunt 15, de voortgang van de armoede- en schuldenaanpak;

constaterende dat:

- het Rotterdamse stadsbestuur 5,5 miljoen euro heeft uitgetrokken voor eigen ondersteuning;
- een groot deel van dit budget gebruikt wordt om zichzelf onder andere rond te laten rijden door privéchauffeurs in peperdure auto's;
- de middelen voor deze absurde bestedingen aan het college wordt betaald met het belastinggeld van de hardwerkende Rotterdammers;
- het huidige college het duurste college ooit is terwijl één op de vijf kinderen in Rotterdam in armoede leeft;
- alle volksvertegenwoordigers zoals Kamerleden, Statenleden en raadsleden, zoals het ook hoort, met eigen vervoersmiddelen hun werkzaamheden uitvoeren;

is van mening dat:

- het onacceptabel is dat het huidige college het duurste college ooit is terwijl Rotterdam de armoedehoofdstad van Nederland is;
- in de armoedehoofdstad van Nederland de beschikbare middelen beter ingezet moeten worden en de prioriteit moet liggen bij het tegengaan van de armoede in de stad;
- wethouders en de burgemeester prima zelf kunnen voorzien in hun mobiliteitsbehoefte met een riant salaris van bijna € 10.000,00 per maand;
- we moeten voorkomen dat het nieuwe college met deze absurde trend doorgaat;

verzoekt het college:

- af te zien van de peperdure auto's en privéchauffeurs en het geld dat hiermee bespaard wordt te investeren in kansarme kinderen in Rotterdam;
- hierbij garant te staan voor de baan zekerheid van de privéchauffeurs door hen te begeleiden naar een andere betaalde baan;
- hierover terug te koppelen aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E. Yigit

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja voorzitter. Voorzitter, Rotterdam is een prachtige stad, een stad vol diversiteit, een stad waar mensen de mouwen opstropen en van aanpakken weten. Ik noem bijvoorbeeld de vrouwen van stichting Krachtvrouwen van Rotterdam-West die, toen de coronacrisis uitbrak, met gevaar voor eigen leven de straat op gingen om mondkapjes in te zamelen en uit te delen. Voorzitter, Rotterdam is natuurlijk ook de stad waar nog steeds je postcode je kansen bepaalt. De bestaanszekerheid van alle Rotterdammers is nog steeds niet gewaarborgd, maar het gevoerde armoede- en schuldenbeleid is zeker een verandering in mindset geweest. Er wordt niet langer gekeken naar mensen met schulden als mensen die nalatig zijn en die niet welwillend zijn, maar er wordt erkend dat de stress van mensen belemmerend kan werken en dat mensen gewoon ondersteuning nodig hebben richting trajecten en regelingen om een beetje rust in de tent te krijgen. Ik noem een aantal positieve resultaten. Het aantal kinderen in armoede is verder gedaald, de uitval in schuldtrajecten is verminderd, mensen hebben een vaste trajectbegeleider in trajecten en er is volop gepilot om te innoveren. Ik noem er weer paar. Gezinsaanpak, Perspectieffonds en de wat kleinere pilot voor het opkopen van schulden, waarvoor ik zelf een initiatief indiende. Voorzitter, het aantal mensen dat langdurig in de armoede zit is echter niet sterk gedaald. Het bestrijden van armoede heeft dus pas echt zin als het armoedebeleid en de schuldenaanpak Rotterdam drie of vier collegeperiodes lang wordt doorgetrokken, ik denk dat dit de essentie van het verhaal is. Voorzitter, wat er ook gebeurd is in deze collegeperiode, is dat het kabinet is afgetreden vanwege de toeslagenaffaire en terecht. Helaas wonen 5500 van de toeslagenouders in Rotterdam en wij doen veel voor deze mensen met het meldpunt, maar voorzitter ik ben ervan overtuigd dat de totale impact van de schade die is toegebracht nog steeds niet in beeld is en dat de black box zoals dat heet zich nog moet ontrafelen want er zijn ook heel veel ouders die zich nog steeds niet hebben aangemeld en er zijn ook nog heel veel mensen die hun huis zijn kwijtgeraakt en die bij anderen op de bank slapen, hun verhalen kennen we al helemaal niet. Tot slot voorzitter. Als je als lokale overheid ook iets wilt betekenen voor mensen dan moet er gewoon iets veranderen. Ik vind dat er lokaal inkomenspolitiek gevoerd moet kunnen worden, dat minima sterker moeten worden voorzien,

dat inkomensondersteuning sterker moet worden gevoerd en dat moet worden gedacht aan creatieve oplossingen zoals een structurele tegemoetkoming voor de energiekosten. Kortom, de gemeente moet verder kijken dan de bestaande armoederegelingen. Ik ben heel erg benieuwd wat de wethouder vindt van het laatste punt dat ik maak.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja dank voorzitter. Ook GroenLinks wil graag starten met complimenten. We zien dat meer Rotterdammers geholpen zijn met schuldhulptrajecten, dat minder kinderen opgroeien in armoede, dat meer jongeren geholpen zijn met hun schulden en dat er minder uitval is in de schuldhulpverlening. Ook de scherpe daling van het aantal huisuitzettingen is een mooi resultaat en we zijn ook zeer blij en tevreden over de manier waarop wij ons met de hele raad en wethouder Grauss inzetten voor de hulp aan de slachtoffers van het toeslagenschandaal. Tegelijkertijd denk ik niet dat we er nu zijn, nog steeds zijn er in onze stad te veel Rotterdammers die kampen met financiële problemen als gevolg van armoede en schulden en dat is niet alleen erg voor al die kinderen die opgroeien in armoede, maar ook voor al die volwassenen en ouderen in armoede die vaak toch minder belangrijk worden gevonden in de politieke context. Bovendien heeft de coronacrisis de kloof tussen arm en rijk vergroot. De kans is groot dat de financiële problemen van veel Rotterdammers die het nu al moeilijk hebben alleen maar zullen toenemen en dat betekent dat er ook met deze mooie resultaten alsnog een schepje bovenop moet en dat is na vandaag niet meer aan ons, maar aan de volgende gemeenteraad en GroenLinks gaat daar graag mee aan de slag.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mevrouw Van Wifferen. Dat gaat over. Anderen? De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGRS-HOOGENDOORN** (cda). Ja voorzitter dank. Geheel tegen mijn gewoonte in ga ik voor dit tweeminutendebat op deze plek staan en waarom, omdat ik hier vandaag voor de laatste keer als buikspreekpop van ons burgerlid Alex Hallema sta. Ik wil hem daarom ook hier op deze plek genoemd hebben want hij heeft zich vier jaar lang ontzettend hard ingespannen op dit beleid waar we het vandaag met elkaar over hebben en hij gaat echt tot het gaatje voor de Rotterdammer met de kleine beurs. Daarom voorzitter heb ik hier ook weer een prachtige Hallema-motie waar dan weer mijn naam onder moet en die gaat over het feit dat we in de Rotterdamse resetaanpak vooral naar formele partners kijken en dat we als CDA er bij vroegsignalering eigenlijk altijd op hebben gehamerd dat je het informele netwerk juist heel goed moet gebruiken omdat die een cruciale rol bij vroegsignalering kunnen spelen. Wij hebben daar eerder ook een motie over ingediend, de motie 'Vroegsignalering bij verenigingen' en met deze motie zetten we eigenlijk een volgende stap en kijken we een klein beetje over onze schaduw heen naar de volgende raadsperiode. Deze motie roept het college op gesprekken te voeren met partijen binnen het informele netwerk om te kijken waar de kansen liggen om verder te experimenteren met vroegsignalering. De motie heet 'Op vertrouwen kun je bouwen' en wij dienen die in samen met de ChristenUnie-SGP, GroenLinks, 50PLUS en NIDA. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Op vertrouwen kun je bouwen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van agendapunt 'Voortgang armoede- en schuldenaanpak';

constaterende dat:

- in de Rotterdamse 'Reset' aanpak van armoede en schulden een nadruk gelegd wordt op het belang van vroegsignalering;
- hierbij vooral aandacht wordt besteed aan formele partners die als vindplaatsen kunnen bijdragen aan vroegsignalering en te weinig aandacht aan informele vindplaatsen;
- de motie 'Vroegsignalering bij verenigingen', aangenomen door de raad in 2019, een eerste aanzet was om hier ook informele partners bij te betrekken;

overwegende dat:

- Rotterdammers die met schulden te maken hebben drempels kunnen ervaren om bij formele instanties of de gemeente aan de bel te trekken voor hulp;
- het voor deze Rotterdammers vertrouwelijker is om dit in hun eigen directe omgeving te doen;
- onder andere (sport/speeltuin)verenigingen, religieuze/kerkelijke netwerken en gemeenschappen, bewonersinitiatieven, wijknetwerken, en huizen van de wijk als vindplaatsen in de eigen directe omgeving kunnen functioneren;
- deze vindplaatsen kunnen bijdragen aan het herkennen, signaleren en doorverwijzen van potentiële schulden;
- het lastig is om informele vindplaatsen in te zetten als zij niet goed ingebed zijn in beleids- en actieplannen voor armoedebestrijding en schuldenaanpak;
- het drie jaar na de motie 'Vroegsignalering bij verenigingen' tijd is om echte stappen te zetten als het gaat om deze vindplaatsen;

verzoekt het college:

- gesprekken te voeren met partijen binnen het informele netwerk (sport-/speeltuin-) verenigingen, religieuze/kerkelijke netwerken/gemeenschappen, bewonersinitiatieven, wijknetwerken en huizen van de wijk) om te ontdekken waar de kansen liggen om verder te experimenteren met vroegsignalering;
- de uitkomsten hiervan als een advies voor te leggen aan een nieuw college;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.G.C. Segers-Hoogendoorn, T.J. Vonk, L.L.P.R. Roest, P.J.H.D. Verkoelen en E. Büyükcifci

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u. Mijnheer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Hartelijk dank mijnheer de voorzitter. Ik begin ook met een compliment en mijn compliment is dat de één op vier toch wel uit de stukken verdwenen is want zoals we zagen moeten we daarvoor terug naar 2016 en als je roept 'we gaan van één op vier naar één op zes' is dat net zoiets als dat je zegt 'ik heb de marathon gelopen, maar ik ben wel bij de 30 kilometer gestart'. Goed, over de toeslagen. Ja, er is voortgang en ik denk dat de aanpak goed was, maar in tegenstelling tot de lunch die goed verteerbaar was, vond ik de voortgang daar toch moeilijker te verteren omdat de ouders in de toeslagenaffaire vooral een gesprek kregen en jongeren in het perspectieffonds de facto € 120,00 per uur voor een tegenprestatie. Dat vind ik wat lastig te verteren, maar goed politiek is ook keuzes maken. Dat laat onverlet dat ik me in ieder geval wel kan vinden in de nu voorliggende collegebrief. Dat was mijn bijdrage.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Andere sprekers? Niet. Wethouder Grauss.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Dank voorzitter. Ik ga even in op de gestelde vragen, maar ik denk dat ik eigenlijk één advies op één motie heb en dat de andere drie meer op het vraagstuk van de organisatie liggen, dus ik weet niet of u of wethouder Van Gils daar een advies over gaat geven. Iets met dienstauto's et cetera. Dank voor de woorden die gedeeld zijn, armoede is voor velen van ons een van de grootste vraagstukken in deze stad en ik zit zo te kijken, ik ken van alle fracties die hier zijn hele goede voorstellen, moties, suggesties, die echt onze aanpak hebben verbeterd. Of dat nou met de toeslagen is om de ombudsman te vragen 'wilt u die veilige ruimte zijn?', ik kan van u allen die hier aanwezig zijn hele mooie voorstellen noemen en samen hebben we geprobeerd de stad qua armoede aan te pakken, maar vooral ook met de mensen die het zelf ervaren, de ervaringsdeskundigen. De signalen die ik van sommige van u kreeg, waren daar heel erg waardevol voor ook om gewoon zichtbaar te hebben hoe weerbarstig het is en dat we als overheid soms meer in de weg zitten dan dat we dingen mogelijk maken of versnellen. Die wens was er wel, we willen dingen beter maken, we willen het mogelijk maken en ik denk dat we stap voor stap de goede kant zijn uitgegaan. We hebben heel veel cijfers, analyses en gesprekken en tegelijkertijd is ieder kind in armoede er gewoon een te veel en is ook elke oudere die op dit moment moet kiezen tussen het betalen van de zorgverzekering of van de energiekosten er gewoon een te veel. Elke ondernemer die tot zijn nek in de schulden zit, vooral informele schulden, is er ook een te veel. Dus iedereen zal hopelijk begrijpen dat hier geen enthousiast verhaal vanuit het college zal komen. Ja, we hebben ontzettend mooie stappen met elkaar gezet, maar we zijn er nog bij lange na niet en elke stap extra is een extra moeilijke stap, maar met alle mooie woorden die gezegd zijn, daar hebben we elkaar wel bij nodig, de scherpste, de signalen en het ligt aan een volgend college, een volgende coalitie en de volgende gemeenteraad om dat verder op te pakken. Ik hoop ook dat we in deze lijn verdergaan, maar dan elke keer een stapje beter, scherper en dieper, met dat kritisch vermogen dat in deze stad zo hard nodig is. Ik denk dat de motie van het CDA, ChristenUnie-SGP en GroenLinks, 'Op vertrouwen kun je bouwen' een belangrijke stap in dat stapje verder en dat stapje dieper is. We hebben heel veel dingen geprobeerd en we zijn aan de gang gegaan met vroegsignalering, maar bij de informele organisaties moeten we echt nog veel meer stappen zetten, dat ben ik van harte eens met de heer Segers-Hoogendoorn en achter hem de heer Hallema. Ik vind het ook mooi hoe deze motie is geschreven, het verzoek aan het college is om gesprekken te voeren met partijen binnen het informele netwerk om te ontdekken waar de kansen liggen om verder te experimenteren met vroegsignalering en de uitkomsten hiervan als een advies voor te leggen aan een nieuw college. Ik hoop mijn mandaat in te vullen tot 1 minuut voordat de opvolger er zit, ik of een ander, te blijven knokken en tegelijkertijd moet het democratisch proces, de verkiezingen, de ruimte hebben. Ik denk dat dit een hele mooie motie is om wel stappen te zetten en dingen uit te zoeken, maar ook de nieuwe coalitie de ruimte te geven. Deze motie kan ik van harte omarmen. Ik kijk even naar de andere vragen en opmerkingen die zijn gesteld. Mevrouw Yildirim vroeg bijvoorbeeld: durven wij breder dan de eigen armoederegelingen te kijken? Ja en daar zijn we ook mee bezig, maar u weet misschien ook dat ik samen met de heer Moti pas nog een opinieartikel heb geschreven: ja, wij gaan als Rotterdam ons stinkende best doen om iets te betekenen in de stijgende energiekosten voor de minima, maar eigenlijk klopt het niet want het zou maatwerk moeten zijn. De energieleveranciers weten waar de kosten de pan uit rijzen en dan iedereen € 200,00 geven, terwijl de stijging bij de een € 110,00 per maand is, die geluiden krijg ik gewoon binnen, die noodkreet krijg ik binnen, wat is dan € 200,00? Voor de ander geldt dat hij contract heeft dat nog veel langer duurt en daar zal geen wijziging in zitten. Soms moet het echt op kabinetsniveau veel beter georganiseerd worden. Soms zit het aan onze kant en ook in de samenwerking in de stad om echt stappen te zetten. Onze eigen armoederegelingen zijn zeker niet zaligmakend, maar we hebben echt goede stappen gezet met zo'n minima-effectrapportage die wij hier met elkaar hebben en met het goed kijken om te zorgen dat daar de armoedeval en de doorstroomval niet zal

plaatsvinden. Ik zie wel, dat heb ik u de vorige keer al toegezegd, dat die door de hogere voedselprijzen, inflatie, de energiekosten en nog een aantal van die zaken snel herijkt moet worden, zodat een nieuw college en een nieuwe raad kan zien wat de situatie is en dat deze mensen in de knel zitten. Ja en laten we daar dan voor kiezen. Dus ik ben het daarover met u eens en ook met mevrouw Roest, een schepje erbovenop. Nou ja, het liefst een paar en doorgaan, maar ook wel doorgaan als een overheid die begrijpt dat ze ongekend onrecht heeft gepleegd, die bescheiden durft te zijn en zegt 'wat hebt u nodig?' en die buiten de kaders durft te denken. Ik vind het mooi dat ik op een aantal spannende momenten, toen we het erover hadden om de schulden van de mensen bij de kredietbank, de toeslagenouders, kwijt te schelden, altijd uw steun heb gevoeld, dat u zei: ga het verschil maken. Dus dank en ik denk dat we in die lijn verder moeten gaan. Ik denk dat de heer Roskam nog wel een keer in debat wil gaan over het jongerenperspectieffonds dat een van de best practices in Nederland is. Dat is echt niet verzonnen in Rotterdam, dat weet u. De gemeente Den Haag doet dat al langer, het Schuldenlab onder leiding van Hare Majesteit, dat is een plek waar echt best practices op het terrein van schulden worden bekeken en in de aanbieding worden gedaan. Het jongerenperspectieffonds is een van die best practices en alle ruimte om nog een keer het gesprek aan te gaan over of dat effectiever en efficiënter kan, maar als ik een jongere zie die een aantal jaar geleden zou stoppen met zijn opleiding vanwege schulden en die nu die opleiding blijft doen omdat we met het jongerenperspectieffonds perspectief bieden, dat die blijft doorgaan met zijn opleiding, dat hij daar iets tegenover doet richting de maatschappij en daar iets van leert, is dat zo veel beter voor die persoon, maar ook voor onze aller portemonnee. Dat is een beetje mijn businesscase erachter. Voorzitter, ik heb een beetje de tijd genomen, ook omdat ik dacht dat mijnheer Van Gils misschien zou binnenkomen om over de dienstauto's te beginnen, maar ik zie hem nog steeds niet. Ik kan u daar geen advies over geven omdat het in de voorbereiding zo was dat dit bij een ander zou liggen. Ik ben van de armoedebestrijding en daar zijn we dag in dag uit aan het knokken. Een advies over dienstauto's, helaas gezien mijn knie moet ik er meer dan normaal gebruik van maken, dat is al geen feestje. Het zijn aardige mensen hoor en goede auto's, begrijp me goed, maar de wethouder Armoedebestrijding zit het liefst op zijn fiets of is lopend in de stad.

De **VOORZITTER**. Ik stel voor dat we wethouder Van Gils in de loop van de middag vragen om nog even langs te komen en laten we nu verdergaan met het volgende onderwerp. De heer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Ik heb wel even een vraag. Ik begrijp dat wethouder Van Gils daar straks iets over gaat zeggen, maar ik hoor wel graag van wethouder Grauss of hij het idee zou omarmen om die dienstauto's terug te geven aan de leasemaatschappij en met dat vrijgekomen budget extra geld naar armoede te doen. Wil hij dat idee in ieder geval omarmen?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **GRAUSS** (cu-sgp) (wethouder). Volgens mij is dat een soort uitnodiging om toch te reageren op de inhoud van de motie. U hebt het budgetrecht en u hebt ook nog eens iets heel moois geregeld, namelijk dat armoedegeld altijd bij armoede blijft. Soms maken we daar te weinig van op, maar dan blijft het bij armoede en soms maken we veel te veel op en dan weet ik dat u en het college eigenlijk garant staan en stiekem zeggen ze wel 'de enige die in het rood mag gaan is wethouder Grauss'. Dus ik ga geen uitspraken doen over dienstauto's want dat vind ik te gemakkelijk, ik ben hier samen met u aan het knokken voor de armoedebestrijding en ik denk ook dat u recht hebt op een goede maaltijd en als u beslist om die maaltijd zelf te kopen dan moet u dat zelf bepalen, die keuze is aan u.

De **VOORZITTER**. U stelt alsnog een antwoord van de vakwethouder op prijs, dus ik vraag hem om even langs te komen en ik stel voor dat we verdergaan met het volgende onderwerp, dan doen we zuinig aan met onze tijd. Ik dank wethouder Grauss voor de beantwoording van de gestelde vragen. Aan de orde agendapunt 16, het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'RottaNova'. Ik ga nu op zoek naar wethouder Kurvers. Die is misschien inmiddels al aan het bouwen. Nu ben ik de heer Yigit kwijt, kunt u kijken of de heer Yigit in de ... Mijnheer Yigit is gearriveerd en wethouder Van Gils is binnengekomen. De heer Yigit heeft een motie ingediend over de relatie tussen auto's en armoede, daar bent u van op de hoogte. Wethouder Van Gils, wilt u antwoorden.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ja dank u wel. Ik zag twee moties over dienstauto's, ik weet niet of ze alle twee ook ingediend zijn, maar dat denk ik wel anders zouden ze niet in het systeem staan. Het beleid is dat bestuurders waar dat functioneel is gebruikmaken van een dienstauto. De burgemeester is een status aparte, dat is in heel Nederland geregeld dus daar gaat het niet over. Bij het begin van deze coalitie is de afspraak gemaakt dat er functioneel en sober gebruik van wordt gemaakt en dat is ook de praktijk die er op dit moment is. Veel van mijn collega's, ook ondergetekende, gaan voor woon-werkverkeer en korte dingen veel lopend, fietsend of op een andere manier de stad in. Er wordt met de businesskaart gereisd als ov een betere oplossing is als je ergens moet zijn. Als je in het stadskantoor van Utrecht moet zijn, kun je echt beter met de trein naar het Centraal Station gaan. Dat zijn de gangbare dingen, maar niettemin is het in veel gevallen een kantoor waarin je kunt bellen, waarin je overlegt met medewerkers die erin zitten, je soms met collega's dingen voorbereidt en soms is het ook qua representatie, ook met korte ritten; dat je niet in een storm over de Erasmusbrug hoeft te fietsen om dan verzopen aan te komen om een onderscheiding uit te reiken. Dus hij wordt echt sober gebruikt. Dit is bestaand beleid en we hebben genormeerde prijzen, dus het zijn geen peperdure auto's. Functioneel, duurzaam en sober was de lijn in deze periode en daarom zou ik beide moties willen ontraden, hoe sympathiek de bestemming voor de vrijval van de middelen ook is. Als een nieuwe raad en een nieuw college daar anders over zouden denken dan is dat misschien het moment om het daarover te hebben. Ik wijs u er ook op dat wij niet afwijken van wat gemeengoed is bij provincies en andere grote gemeenten. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Ja voorzitter, Rotterdam is de armoedehoofdstad van Nederland, 1 op de 6 kinderen hier leeft in armoede en iedere keer als ik als gemeenteraadslid naar dit stadhuis kom, zie ik hele grote dure BMW's staan en dan vragen mensen mij ook: voor wie zijn ze, is de minister-president gearriveerd? Dan zeg ik: nee het is voor de wethouders. Wij als raadsleden, Statenleden en Tweede Kamerleden gaan allemaal netjes, vaak op onze eigen kosten, naar ons werk, we gaan met de trein, we gaan met de bus en wij bellen ook met onze medewerkers. Waarom wordt ervoor gekozen om de wethouder in zulke dure BMW's te laten rijden en te zeggen: dit is van jullie, maak er maar gebruik van. Waarom wethouder Van Gils, kunt u mij dat even uitleggen?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Ik heb u dat net proberen uit te leggen. In een aantal gevallen is het een rijdend kantoor waarin je kunt bellen, dat kun je niet in de trein doen in verband met de aard van de gesprekken, waarin je overlegt met medewerkers of collega-bestuurders hebt en waarin je redelijk veilig en snel van de ene plek naar de andere kunt. Dat is de manier waarop we het doen. Het zijn geen peperdure BMW's, het zijn comfortabele prima auto's, dus daar niets over gezegd. Ik snap dat dit gemakkelijk gezegd is voor iemand

die zich geen auto kan veroorloven, maar het idee dat het een soort luxe is of een bijkomende arbeidsvoorwaarde, zo van 'je krijgt ook een auto van de zaak', dat is het gewoon niet. Je hebt ook geen eigen chauffeurs of een eigen auto, maar de auto wordt in een pool gebruikt, en wordt ook gebruikt als er een keer delegaties van Schiphol opgehaald moeten worden. Het is een representatieve auto die functioneel wordt ingezet en waar met soberheid gebruik van wordt gemaakt. Dus in die zin is dat een afgewogen beleid en het college ontraadt om daar verandering in aan te brengen. Als dat wel moet dan moet dat op een ander moment en niet in een afscheidsraad.

De **VOORZITTER**. De heer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Ja voorzitter ik vind het toch wel apart, dit is toch weer een soort privilege voor de wethouders. U zegt 'ik doe mijn werk', maar wij doen ook het werk, wij zijn gekozen volksvertegenwoordigers, wij moeten ook bellen, wij hebben misschien ook andere dingen nodig en wij maken geen gebruik van die dienstauto, dat wil ik ook helemaal niet, maar waarom de wethouder wel? Als u zo graag een dienstauto wilt, als u zegt 'de belastingbetaler moet voor mij een auto regelen', waarom dan niet een veel goedkopere wagen en waarom in zo'n BMW? Kunt u dat dan tenminste uitleggen?

De **VOORZITTER**. Wethouder.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Het is gewoon een pakket, hij moet representatief, functioneel en veilig zijn en je moet erin kunnen werken, dat is gewoon een programma van eisen dat niet afwijkt. U moet eens op het Binnenhof kijken, dan ziet u bijna allemaal duurdere klasse auto's. Er is voor deze dienstauto's gekozen en dat wijkt niet af van de gemiddelde provincie of gemeente, dat is de afweging die is gemaakt.

De heer **YIGIT** (denk). Tot slot dan. Ten eerste vind ik het niet eerlijk als u ons vergelijkt met andere steden. Wij zijn de armoedehoofdstad van Nederland, ik spreek heel veel burgers die het ons kwalijk nemen dat wethouders in zulke auto's worden gereden en dat is wel even een signaal. Daarnaast zegt u dat het heel normale auto's zijn, maar het zijn geen normale auto's wethouder, als u een keer in Rotterdam kijkt naar in wat voor auto's de Rotterdammers rijden dan ziet u dat daar een heel groot verschil is. In de Tweede Kamer zijn 150 Kamerleden en geen van die Kamerleden maakt gebruik van een dienstauto, maar u en uw collega's wel. Ik vind het jammer, u doet er heel gemakkelijk over, u gaat vanavond weer in die BMW zitten en u gaat lekker naar huis. Vervolgens is het wel een beetje apart dat u daar zo makkelijk over doet, dat vind ik jammer.

De **VOORZITTER**. De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Voorzitter, de heer Yigit maakt de vergelijking met Kamerleden, maar dan moet hij de raadsleden met Kamerleden vergelijken, het is terecht dat raadsleden geen dienstauto's hebben. Hij moet natuurlijk de vergelijking maken met ministers en die hebben wel degelijk dienstauto's, de laatste keer dat ik keek waren die dingen op het Binnenhof, of waar ze tegenwoordig ook huizen, een stuk groter dan de BMW's van ons college.

De heer **YIGIT** (denk). Ja voorzitter, wat mij betreft zouden ministers ook niet in zulke auto's moeten rijden, maar zo'n cultuur is bij de VVD heel normaal. Misschien zou de VVD-fractie het liefst ook voor zichzelf zo'n auto willen aanschaffen, maar de gemiddelde Rotterdammer vindt dit niet normaal. Als u dat kunt verdedigen dan is dat ook uw goed recht.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Yigit, u bent ook door uw spreektijd heen. Wethouder, volgens mij had u het antwoord al gegeven. Dat was het? Dank u zeer.

16. *Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'RottaNova'*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar het volgende agendapunt, het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'RottaNova'. Mijnheer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). RottaNova is een bouwproject en daar is al heel veel over gesproken. Het zou oorspronkelijk al in 2008 of in 2010 van start gaan en er ligt nu eindelijk een bestemmingsplan om het van start te kunnen laten gaan. De wethouder heeft in de commissiebespreking gezegd dat eind 2022 de damwanden de grond in gaan. Daarna krijg je onderzoek Archeologie en daarna kan echt gestart worden met de bouwperiode, die geloof ik 3,5 jaar duurt en dan is RottaNova ongeveer in 2028 klaar. Er schoot me tijdens de commissiebespreking toevallig iets te binnen en dat is dat ik vind dat we niet zo lang moeten gaan wachten met het uiteindelijk opknappen van de Hoogstraat. De Hoogstraat is een centrale weg in onze stad die loopt van het Beursplein naar het Oostplein en daarmee verbind je allemaal iconische plekken in de stad, de Markt, de Binnenrotte, de centrummarkt, de Markthal, de Laurenskerk, maar die grote delen van de Hoogstraat missen gewoon de nodige gezelligheid en maken een sterk verouderde indruk. Door de centrale ligging in het centrum is het belangrijk dat deze straat een mooie flaneerboulevard wordt. Grote delen maken een zeer stenige indruk en er moet meer groen worden toegevoegd. Er wordt in de toekomst inderdaad nog wel flink gebouwd bij RottaNova, bij de bibliotheek, maar we moeten toch niet wachten met het aanpakken van deze buitenruimte. Dus ik heb een motie gemaakt die ik samen met de VVD, met mevrouw Faber, indien over een plan van aanpak om de Hoogstraat aan te pakken, ter invulling aan het college.

De **VOORZITTER**. De heer Van Putten heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Plan van aanpak buitenruimte Hoogstraat

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van 'RottaNova';

constaterende dat:

- de Hoogstraat een centrale weg is in onze stad en loopt van Beursplein tot Oostplein;
- de Markt, Binnenrotte, Centrummarkt, de Markthal, de Laurenskerk; het verbindt iconen van onze stad met elkaar door de centrale ligging in ons stadscentrum;

overwegende dat:

- grote delen van de Hoogstraat de nodige gezelligheid missen en een sterk verouderde indruk maken. Door de centrale ligging in het centrum is het belangrijk dat deze straat een mooie flaneerboulevard gaat worden;
- grote delen een stenige zeer indruk maken, waardoor meer groen toegevoegd moet worden;
- in de toekomst in deze omgeving veel gebouwd gaat worden, waardoor we niet af moeten wachten met het aanpakken van de buitenruimte;

verzoekt het college:

- met een plan van aanpak te komen om de Hoogstraat aan te pakken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.W. van Putten, B. van Schaik en J.A. Faber

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mevrouw Faber.

Mevrouw **FABER** (vvd). Dank u wel voorzitter. Ja, als je gaat rekenen vanaf de start van de plannen dan kan het lang duren voordat iets daadwerkelijk wordt gebouwd. Ik hoorde de wethouder net al de kerk aan de Baumannlaan in Overschie noemen, toen ik tussen 2010 en 2014 in de deelraad zat, heb ik het daar al over gehad en nu is het eindelijk zover. Hetzelfde geldt voor de RottaNova, daar wordt al sinds 2006 over gesproken en er zit nu eindelijk schot in. Het is hartstikke mooi dat er 260 woningen komen op een heel gewilde locatie, een locatie waar je wilt wonen, hartje centrum met alle voorzieningen, het ov op heel korte loopafstand en de Rotterdamse VVD is dan ook blij met deze ontwikkeling. Zoals ik vandaag eerder al bij Carnisse Eiland aangaf, gaat het niet alleen om die woningen, ook buitenruimte en voorzieningen zijn heel belangrijk. Met de voorzieningen zit het op die locatie wel snor, maar de heer Van Putten vroeg terecht aandacht voor de buitenruimte aan de Hoogstraat. Toen ik daar als klein meisje met mijn opa en oma liep, was het een straat met grandeur, maar de Hoogstraat is die grandeur een beetje kwijtgeraakt, terwijl het een enorm belangrijke as in het centrum van Rotterdam is. We zijn dan ook blij dat Leefbaar Rotterdam het initiatief heeft genomen voor die motie en wij ondersteunen die van harte.

De **VOORZITTER**. Dank u. De heer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Ja voorzitter, even heel kort. Mevrouw Faber zei het al, er is een heel lange geschiedenis aan dit bestemmingsplan voorafgegaan. Wij zijn blij met de woningen, maar we waren iets minder blij met de segmentering, daar heb ik ook het een en ander over gezegd. Ik heb ook eerder een motie ingediend over de bouwwerkzaamheden aldaar en wij gaan met een positieve grondhouding de motie van de heer Van Putten bekijken.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u voorzitter. Als je nu over de Hoogstraat wandelt dan zie je mensen genieten van het stukje groen dat er in die hele versteende omgeving is. Er heerst een heel prettige sfeer, zeker in de zomer, prachtige bloemen, prachtig groen en je ziet mensen genieten, moeders met hun kinderen en vaders met hun kinderen. Dat stukje gaat nu weg en waar offeren we dat voor op, voor een gebouw dat nog zou misstaan in Benidorm of aan de Costa del Sol. Het is echt een bedroevend architectuurniveau, maar ik snap het ook niet want je hebt dan quasi een icoon als de markthal waar heel Rotterdam trots op is, daar ga je dan zo'n spuuglelijk gebouw pal tegenaan zetten en ook nog ten koste van het groen. Ik snap het werkelijk niet en de Partij voor de Dieren zal tegen dit onzalige plan stemmen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, GroenLinks ziet het wat anders. Wij vinden de woningbouw op deze plek op steenworp afstand van het station, goed openbaar vervoer, de metrohalte, in het midden van de stad, met de voorzieningen nabij, alle faciliteiten die het mogelijk maken om op een compacte, slimme en duurzame manier woningen te bouwen en daarbij hebben wij al in het verleden geregeld dat het groen gecompenseerd wordt op het

plein dat eigenlijk nog geen echte naam heeft, namelijk aan het eind van de Markt. Dus onder die voorwaarde zijn wij blij met het toevoegen van woningen op deze plek.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Andere sprekers? De heer Van der Velden nog een keer.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Je mag geloof ik niet interrumpen bij een tweeminutendebat.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Het trucje is natuurlijk om die vraag richting de wethouder te geleiden, maar dat weet u. Ik zeg het nooit in de eerste vergadering van de raad, maar in de laatste. Wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Eigenlijk hebt u zelf al de samenvatting gegeven, een plek die eigenlijk tegelijkertijd met de Markthal opgeleverd zou worden en waar sinds 2006-2007 op gestudeerd wordt, waar inderdaad in de tijdelijkheid een grasveld is gemaakt en waarover in het verleden inderdaad ook een discussie is geweest, maar het is wel een heel mooie plek voor huizen, nabij het openbaar vervoer. Er komen 259 woningen bij waar we zo op zitten te wachten met een aantrekkelijke plint. Inderdaad het Meentplein, het heeft nog geen naam maar we noemen het het Meentplein, en daar komt ook een paviljoen en er komt compensatie. Ook de kwaliteit achter de Laurenskerk is verbeterd en de Binnenrotte zelf heeft ook een prijs gewonnen voor de beste buitenruimte.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u voorzitter. Ja daar heb ik een vraag over, waar kan ik de plannen voor de compensatie van het groen vinden?

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Wij hebben daar meerdere keren schriftelijk op gereageerd en volgens mij heeft mevrouw Kockelkoren bij de bespreking van de grondexploitatie destijds ook gevraagd naar de stand van zaken. Er wordt nu gewerkt aan een nota van uitgangspunten, wij hopen die in het voorjaar in het college te kunnen vaststellen en dan kan die openbaar gemaakt worden voor de participatie.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dus nu nog niet. Dus er moet nu gestemd worden terwijl er eigenlijk helemaal niets zwart op wit staat over de compensatie van het groen, we moeten u op uw blauwe ogen geloven dat het gaat gebeuren, maar op dit moment staat er nog niets vast, terwijl we nu over dat plan moeten stemmen. Dat vind ik toch jammer als u al zolang zegt dat het groen gecompenseerd wordt.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dat deel ik niet met u. Er is niet alleen jarenlang op dit bouwplan gestudeerd, maar er is ook jarenlang in deze raad over gesproken, de vorige raad heeft zelfs nog de exercitie gedaan wat het zou betekenen als we dit groen zouden houden. Toen is besloten toch door te gaan met de planvorming en een aangepast plan en toen is ook afgesproken de compensatie rond het Meentplein te doen, dus dat deel ik echt niet met u. Dat brengt me wel bij de motie. Ik heb in de commissie ook gezegd dat het bouwen aan de stad als het schilderen van je huis is, als je een ding beetpakt dan wordt het volgende zichtbaar. Dan is het eigenlijk: ga aan de slag en maak een plan van aanpak voor de buitenruimte van die Hoogstraat. Ik kan me ontzettend voorstellen dat we dat gaan doen en het lijkt me ook heel logisch om dat te gaan doen. Ik kan deze motie dan ook van harte omarmen, maar wel met de kanttekening dat we hier natuurlijk... Dat hebt u zelf ook gezegd,

we gaan eind 2022, misschien begin 2023, de damwanden slaan, er moet een vastgesteld bestemmingsplan zijn, niet alleen door uw raad maar ook door de Raad van State, en we gaan ook de bibliotheek doen. Dus er zit wel een logica in wat je wanneer kunt doen en, ik vind het wel belangrijk om dat erbij te zeggen, we gaan hier werk van maken, maar dan zal er ook dekking bij gezocht moeten worden. Het is aan een volgend college en uiteindelijk ook een volgende raad om een integrale afweging te maken met andere groenprojecten in de stad. Een logische dekking lijkt het gebiedsontwikkelfonds dat daarvoor is, maar dat er een plan moet komen dat lijkt mij hartstikke goed en daar gaan we werk van maken.

De **VOORZITTER**. U bent klaar. Is er behoefte aan een tweede termijn? Alle vragen beantwoord? Nee, dat is natuurlijk... Dan beëindig ik de beraadslagingen op dit punt.

17. *Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Hoofdweg 480-490'*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 17, het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Hoofdweg 480-490'. De heer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja wij hebben bij dit bestemmingsplan wel de nodige kanttekeningen. Het volume van het gebouw is best heel fors, 70 meter hoog. Er komt wel een gezondheidscentrum in en een stukje horeca aan het park, wij hebben vooral moeite met de segmentering van de soorten woningen die erin komen. Er komt 50% middensegment huur in, de andere 50% bestaat uit dure huurwoningen en tophuur en wij vinden gewoon dat dit niet in de huidige tijd past. De raad heeft in december 2021 een actieplan Middenkoop aangenomen dat voorstelt dat er in ieder bouwplan minimaal 10% middeldure koop moet zitten. Daarnaast is onlangs een behoefteonderzoek gedaan naar wat voor woningen mensen tot 2030 zoeken en daaruit blijkt dat er de grootste behoefte bestaat aan middeldure koopwoningen of duurdere koopwoningen en daarom dien ik daarvoor ook een motie in, om bij de projectontwikkelaar af te dwingen dat die in dit project minimaal 10% in het middenkoopsegment bouwt en waar mogelijk streeft naar een hoger aandeel in dit segment, bij toekomstige projecten in deze buurt het eigen target van 10% middenkoop per project te halen en waar mogelijk te streven naar meer. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER**. De heer Van Putten heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Woningzoekenden snakken naar betaalbare koopwoningen. dus bouw deze ook aan de Hoofdweg

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van 'Vaststelling bestemmingsplan Hoofdweg 480-490';

constaterende dat:

- in het toekomstige programma 'Hoofdweg 480-490' maximaal 346 woningen worden gebouwd;
- het college aan het begin van deze periode heeft afgesproken om van alle nieuwbouwwoningen 10% in het middenkoop segment te bouwen (koopwoningen tussen de € 265.000,00 en € 325.000,00), maar helaas blijft steken op 3%;
- in december 2021 het actieplan Middenkoop is aangenomen door de gemeenteraad, waarin staat dat er bij ieder bouwproject verplicht 10% middenkoop opgenomen moet worden, tenzij het niet anders kan (bijvoorbeeld bij de bouw van sociaal of studentenwoningen);

- het Regionaal Woningbehoefteonderzoek ABF en RIGO stellen dat nog altijd de grootste behoefte aan woningen zit in onder andere het middensegment. Hierbij is de behoefte aan koop groter dan aan huur;

overwegende dat:

- de woningmarkt sterk oververhit is, waardoor onder andere starters en middeninkomens geen betaalbare koopwoning kunnen vinden;
- het heel belangrijk is dat het college in deze oververhitte woningmarkt in ieder geval het eigen target van 10% gaat halen (dit is al aan de lage kant) en dat het verschrikkelijk jammer is dat het blijft steken op 3%;

verzoekt het college:

- bij de projectontwikkelaar af te dwingen om bij dit project minimaal 10% in het middenkoopsegment te bouwen en waar mogelijk te streven naar een hoger aandeel in dit segment;
- bij toekomstige projecten in deze buurt het eigen target van 10% middenkoop per project te halen en waar mogelijk te streven naar meer;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.W. van Putten

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u. Ik heb op mijn lijst ook de heer Vonk, maar ik zie hem niet, misschien komt hij nog. De heer Verheij. Het gaat over, later. De heer De Roon bij dit agendapunt? Iemand anders? De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u voorzitter, ik heb een vraag aan de wethouder over het gebouwgebonden groen. Er was sprake van dat er groene daken zouden komen, kan de wethouder toezeggen dat die groene daken er daadwerkelijk komen? Het tweede is dat ik graag een amendement wil indienen want wat verbaasde ons bij dit plan weer, dat er eigenlijk weer in het groen geparkeerd gaat worden of dat het groen geasfalteerd zou gaan worden. Dat is natuurlijk een hele slechte zaak, dus wij komen met een amendement en met dit amendement wordt voorkomen dat er in het groen kan worden geparkeerd of dat het wordt geasfalteerd en groen blijft gewoon groen.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A. Parken in het groen, gewoon niet doen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan Hoofdweg 480-490;

besluit:

I

artikel 4 sub 1 onder f te schrappen."

w.g. R.T.J. van der Velden

Toelichting

Met dit amendement wordt voorkomen dat er in het groen kan worden geparkeerd of dat het wordt geasfalteerd. Groen blijft groen.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u. De heer Vonk, voor de gedachtebepaling het gaat om agendapunt 17, Vaststelling van het bestemmingsplan Hoofdweg.

De heer **VONK** (cu-sgp). Voorzitter, als ik daar aangemeld sta dan is dat volgens mij abuis, dat was niet de bedoeling.

De **VOORZITTER**. Daar neem ik kennis van. De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Ja voorzitter, er zijn nog twee moties en een amendement onderweg naar boven, dus die komen er zo aan. Hier ligt een goed plan om 350 woningen toe te voegen aan de woningvoorraad van Rotterdam, die hebben we heel hard nodig en daar hebben we het ook uitgebreid in de commissie over gehad. De VVD heeft twee zorgen specifiek bij dit plan. Eentje betreft de horeca die in de plint komt. Wij zouden graag zien dat de terrastijden enigszins beperkt blijven in dat gebied, het is een woongebied dus wij willen graag dat de terrastijden beperkt blijven tot 23.00 uur en dat het terras alleen aan de kant van het parkje kan en niet aan alle kanten van het gebouw. Daarvoor zullen we een amendement indienen. Het tweede is dat we graag zien dat het groen rondom dit gebouw goed op orde is en dat dit ook helpt om de eventuele windhinder die hier kan ontstaan beperkt wordt, daarvoor komt een motie. Het derde betreft een wat breder perspectief op de hele ontwikkeling van de Alexanderknoop. Dit zijn 350 woningen, allemaal in de huur. Daar is op zich behoefte aan in onze stad, maar het is wel eenzijdig en we zien veel van die eenzijdige ontwikkelingen. We hebben 1,5 week geleden een brief van de wethouder gekregen met de recente behoefteramingen voor onze stad, wat voor woningen zijn er nou nodig. Dat zit grotendeels in de koop, er is ook in de huur zeker nog wel wat nodig en per saldo mogen we nog dalen in de sociale huur, maar dat betekent wel dat er bruto nog het een en ander bijgebouwd moet worden. Dus ik kom met een motie 'Alexanderknoop, Alexanderkoop' waarin we het college oproepen om in het ontwikkelperspectief dat eraan komt invulling te geven aan die behoefteraming, zodat er in de Alexanderknoop gevarieerd, gemêleerd, zowel koop als huur in alle prijssegmenten wordt ontwikkeld. Ze komen er alle drie aan en als ik ze heb dan leg ik ze alsnog graag op het zilveren schaalpje.

De **VOORZITTER**. De heer Verheij heeft de volgende moties en amendement ingediend.

Motie 2. Alexanderk(n)oop

"De gemeenteraad, in vergadering bijeen op donderdag 24 februari 2022 ter bespreking van het bestemmingsplan Hoofdweg 480-490;

constaterende dat:

- alle appartementen in dit bouwplan op de markt worden gebracht als huurwoningen in het middeldure en dure segment;

overwegende dat:

- uit de recentste behoefteraming voor de woningvoorraad in de regio Rotterdam blijkt dat in Rotterdam vooral behoefte is aan nieuwe koopwoningen, waar meer dan 80% van de vraag op is gericht;

- van deze koopwoningen ruim de helft uit sociale en middeldure koopwoningen zou moeten bestaan;
- ter compensatie van de verkoop, sloop en liberalisatie van sociale huurwoningen ook nieuwe sociale huurwoningen gebouwd zullen moeten worden;
- in de Alexanderknoop de komende jaren in totaal minstens 6.000 woningen worden gebouwd;
- dit gebied een woonmilieu moet zijn voor een gevarieerd publiek en daarom moet aansluiten op de woonwensen;
- samen met de reeds eerder vastgestelde ontwikkelingen in dit gebied al bijna 1.000 huurwoningen mogelijk zijn gemaakt;
- in 2022 de Gebiedsvisie Alexanderknoop door het college aan de raad gestuurd zal worden;

draagt het college op:

- om in de Gebiedsvisie Alexanderknoop op te nemen hoe de woningbouw in het gebied aan zal sluiten bij de eigendomsvormen en prijscategorieën zoals die voortvloeien uit de behoefte- en omstandigheden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.W. Verheij, J.A. Faber, G.J. Engberts, B.C. Zandberg, J.W. van Putten en R.C.J. de Roon

Motie 3. Gers groen aan de Hoofdweg

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 24 februari 2022 ter bespreking van agendapunt 17 het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan Hoofdweg 480-490;

constaterende dat:

- het windhinderonderzoek heeft aangetoond dat er wat betreft de entrees van de bestaande woningen een kritisch windklimaat is;
- uit de zienswijze naar voren komt dat er zorgen bestaan over windhinder en het verwijderen van bestaand groen;

overwegende dat:

- we van Rotterdam een groene gerse stad willen maken;
- we hiervoor alle mogelijkheden aangrijpen om groen in de stad te versterken;
- extra groen zorgt dat Rotterdam klimaatadaptiever wordt waardoor het windklimaat voor woningen verbetert;

draagt het college op:

- maatregelen te nemen om meer groen toe te voegen aan de ontwikkeling van Hoofdweg 480-490, om hiermee de windhinder te verminderen;
- hierover te rapporteren aan de raad.

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.W. Verheij, R.C.J. de Roon, J.W. van Putten, B.C. Zandberg en T.J. Vonk

Amendement B. Terrastijden Hoofdweg

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van agendapunt 17, het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan Hoofdweg 480-490;

besluit:

aan artikel 3.4.2 van de planregels de volgende onderdelen toe te voegen:

- e. het gebruik van een terras is toegestaan tot uiterlijk 23.00 uur;
- f. horeca is uitsluitend toegestaan aan de zijde van het Semiramispark."

w.g. J.W. Verheij, B.C. Zandberg en T.J. Vonk

Toelichting

Het bestemmingsplan Hoofdweg 480-490 en het horecagebiedsplan het college de mogelijkheid geven om af te wijken van het bestemmingsplan en de openingstijden van terrassen kan verruimen van 23.00 uur naar 02.00 uur. Dit voor onvoldoende houvast zorgt bij bewoners als het gaat om de openingstijden van de horecaterrassen, omdat een terras dat open is tot 02.00 uur niet gewenst is. Door het wijzigen van de sluitingstijd van de terrassen naar 23.00 uur in het bestemmingsplan Hoofdweg 480-490, geeft dit de bewoners en omwonenden van Hoofdweg 480-490, houvast voor een goede nachtrust.

De moties en het amendement zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik neem aan dat ze eerder al verspreid zijn, dat ze bekend zijn. Niet? Ik ga ervan uit dat de wethouder zulke goede antennes heeft dat hij weet waar het over gaat. De heer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Ja dank u wel voorzitter. Dan maar even aan de wethouder, een tweeminutendebat. Wij zijn groot voorstander van groen en ik ken de VVD ook als een partij die graag een biertje drinkt op een terras en mijn vraag aan de wethouder, maar niet de wethouder Horeca, is om even in te gaan op hoe dit zich verhoudt tot het horecagebiedsplan aldaar.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter kort. Steun voor de twee moties die de heer Verheij zojuist heeft ingediend. Wij hebben in de commissievergadering ook aandacht gevraagd voor het groen en de zorg van bewoners over windhinder. Dus steun voor de motie die oproept om, ondanks dat is aangegeven dat windhinder geen acuut probleem is, toch te kijken hoe je met groen het windklimaat voor de bewoners daar kunt verbeteren en voor de horecamotie, om die te beperken in de terrasopeningstijden.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Het laatste onderwerp ressorteert mij als vergunningverlener voor de horeca ook enigszins, maar de wethouder is in dit geval gemandateerd om namens mij een antwoord te geven. Wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Een plan aan de Hoofdweg bij Alexanderknoop waar wij een nieuw stedelijk centrum zien ontstaan, een gebied dat de komende tijd echt gaat veranderen en transformeren en daarom ook die hoogte in opbouw naar toch ook een hoogbouwgebied daar in de buurt. Er is in de commissie ook best wel discussie geweest over het programma en volgens mij niet zozeer over de segmenten, maar meer over de verdeling koop en huur en ik begrijp dat volkomen. Wij zien de afgelopen tijd

dat er veel huur is gerealiseerd, maar je wilt ook eigenaarschap in je stad en je wilt, zeker in een gebied waar nog heel veel woningen komen, dat mensen daar ook honkvast zijn, dat ze meedoen en dat dit een heel fijn en sterk gebied wordt en niet dat mensen te snel verhuizen. Tegelijkertijd zie je bij dit soort ontwikkelingen ook dat de eerste die gaan vaak de investeerders zijn, die durven. De eersten die komen, zijn vaak grote projecten waarin bijvoorbeeld studenten kunnen komen wonen of waar huur in zit en dit is er ook een. We zijn al een aantal jaren bezig en ik wil de motie van Leefbaar Rotterdam ontraden hoewel ik wel begrijp waar u vandaan komt want als ik ga terugonderhandelen op dit bouwplan, we eigenlijk geen bouwplan hebben en we dan teruggaan in de tijd. Dat heb ik als bouwweethouder de afgelopen jaren ook wel ervaren, je stelt beleid vast en dat komt in de plannen terecht, maar die plannen rollen natuurlijk pas een paar jaar later van de band en soms zijn er dan nieuwe inzichten gekomen en die zitten dan niet allemaal een op een in zo'n bouwplan. Tegelijkertijd wil je wel bouwen, dus je kunt niet in een soort permanente onderhandeling zitten want dan gebeurt er niets meer. Dat is de reden dat ik deze motie wil ontraden want dan hebben we geen plan. Dan koppel ik die even aan de motie van A naar behoefte 'motie Alexanderk(noop)' van de VVD die eigenlijk datzelfde punt pakt, een goede mix tussen koop en huur, maar de bal naar de toekomst legt. We weten uit recente behoefteramingen inmiddels dat er in Rotterdam een heel grote behoefte is aan koop in alle segmenten en deze motie lees ik zo dat we bij het ontwikkelperspectief dat we voor Alexanderknoop gaan maken ook heel goed gaan kijken naar de verdeling tussen koop en huur en dat we gaan bouwen naar behoefte. Die motie kan ik van harte omarmen en dat ontwikkelperspectief zal hopelijk voor de zomer van 2022 gereed zijn. Daar wordt nu aan gewerkt en daar hoort ook wel bij dat we die ontwikkeling, want die gaat tien of misschien wel twintig jaar duren, niet allemaal in één projectje proberen te gieten dat vervolgens langskomt, maar dat we dat over het gebied zien net zoals we de segmentering en de verdeling van koop en huur goed over de hele stad moeten verdelen. Die kan ik dan van harte omarmen. Dan zijn er nog de terrastijden aan de Hoofdweg, de heer De Roon vraagt hoe die zich verhouden tot het horecagebiedsplan. Dat is in de tussentijd vastgesteld en daarin zit al dat late terrasactiviteiten zijn uitgesloten. Ook van de DCMR weten we dat late terrasactiviteiten in combinatie met het wonen helemaal niet kan. Tegelijkertijd, was er vanuit de omwonenden ook het verzoek: als je dat dan weet, waarom bied je ons dan niet ietsje meer rechtszekerheid in dat bestemmingsplan? Dat kwam ook omdat RottaNova tegelijkertijd voorlag en dat het daarin wel is gedaan. Om die reden kan ik goed leven met dit amendement. Het terras wordt gemaximeerd tot 23.00, binnen blijft wel categorie 2 nodig met een restaurant dat dubbele shifts draait en volgens mij is dat precies wat we willen, dus dit amendement kan ik omarmen. Dan is er nog de motie 'Gers groen aan de Hoofdweg'. Dat is precies zoals mevrouw Kockelkoren zei, het windonderzoek wijst uit dat er eigenlijk geen extra maatregelen nodig zijn en anders waren die expliciet benoemd en geadviseerd. Tegelijkertijd leven er wel degelijk zorgen bij de omgeving over hoe dat er in de praktijk gaat uitzien. Deze motie kan ik dan ook omarmen, maar als u maar wel weet dat u hiermee iets extra's doet wat op basis van de onderzoeken niet nodig is. We kunnen hier volgens mij bij de inrichting prima werk van maken en dat zal betekenen dat er misschien een heg of een haag wordt geplant, waarbij we natuurlijk ook goed kijken naar de inrichting van de buitenruimte, mobiliteit en dat soort zaken. Deze kan ik omarmen. Dan ligt er nog een amendement en een vraag van de Partij voor de Dieren. Kan ik toezeggen dat het dak ook echt groen wordt? Ja dat kan ik. Sterker nog, de heer Rozema was hier in de commissie superscherp op en naar aanleiding daarvan hebben we al afspraken met de ontwikkelaar gemaakt, en die staan ook op schrift, dat dit echt gerealiseerd wordt. Ik zal erop toezien dat dit gaat gebeuren, laat dat ook maar genoteerd staan als een toezegging, dan komen we er bij uw raad nog op terug. Tot slot het amendement. Dat kan, we schrappen een artikel en dan blijft het groentje ook echt groen zonder de mogelijkheid om te parkeren. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u. De stukken waarover is geadviseerd zijn inmiddels bij mij binnen.

18. *Het masterplan Zomerhofkwartier*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we over naar agendapunt 18, het masterplan Zomerhofkwartier. Daarvoor hebben we een inspreker, dat is de heer Coskun namens de wijkraad. Mijnheer Coskun, mag ik u uitnodigen achter het spreekgestoelte plaats te nemen. U bent een oudgediende in dit huis, u kent de regels. Gaat uw gang.

De heer **COSKUN** (wijkraad Agniesebuurt) Ja, ik moet hem indienen. Zie je wel, ik ben die regels helemaal vergeten, alles verandert. Twaalf geleden nam ik hier afscheid, toen zaten er acht partijen, nu dertien en straks misschien twintig, wie weet. Voorzitter, laat ik u daar niet mee lastigvallen. Voorzitter, leden van de gemeenteraad, de wijkraad Agniesebuurt had er bij de start in 2018 van het Zomerhofkwartier en ook onze eigen start als wijkraad alle vertrouwen in dat het Zomerhofkwartier een voorbeeldproject zou kunnen worden wat betreft participatie, samenwerken dus, de Wijk aan Zet. Zeker ook in samenwerking met ondernemers in het Zomerhofkwartier die zich daar hadden gevestigd, die in samenspraak met ons hun principes hadden uitgewerkt over hoe dat gebied verder ontwikkeld moest worden met Havensteder en de gemeente, maar nu vier jaar later zijn de bewoners en de ondernemers, de citizens, dat vertrouwen toch wel een beetje kwijt en dat vertrouwen kunt u vandaag herstellen. Voor u ligt een op het oog redelijk plan van 141 pagina's met mooie schetsen en tekeningen over een bedrijventerrein in onze Agniesebuurt, ik heb daar bij de commissie ook het een en ander over gezegd, en de wijkraad Agniesebuurt roept u op: ga niet voor een redelijk plan, ga voor een beter plan, ga voor een door de buurt gedragen plan, dan pas wordt het een goed plan. Ons voorstel is: begin vandaag nog met het bouwen in de Almondestraat, dat had gisteren al gekund, in het huidige bestemmingsplan kan dat, dat heeft het altijd mogelijk gemaakt, maar start vervolgens wel onmiddellijk met het nieuwe bestemmingsplan om de bouwhoogtes, de kaders en de functies vast te stellen. Start dus het gesprek met de bewoners en de ondernemers in de Agniesebuurt. Vervolgens kun je dat bestemmingsplan in samenspraak uitwerken in een verbeterd en realistisch masterplan of ontwerp, verrijkt met voortschrijdend inzicht sinds de tender. Kortom, zet de ontstane omgekeerde wereld terug op zijn voeten, eerst de kaders en dan de details, dat zou toch normaal moeten zijn. Het huidige masterplan bevat te veel onjuiste details en daarmee wordt het een papieren tijger of gebakken lucht, mooi van uiterlijk maar niet gestoeld op de werkelijkheid buiten deze raadzaal. Als voorbeeld de participatie op pagina 125 en 126 die al in 2021 zou hebben plaatsgevonden, maar dat is allemaal niet doorgegaan. Ook op pagina 47, de tien bomen en de haagbeuk in de Almondestraat die volgens dit masterplan behouden moeten blijven, zijn in oktober al gerooid en met een beetje creatieve wil hadden die behouden kunnen blijven. Dit masterplan moet dus wat ons betreft in de ijskast. Er is een motie en wij staan van harte achter de eerste zes bullets of bolletjes, maar niet achter bolletje 7, de ontwikkelaar kan nooit verantwoordelijk zijn voor de participatie. Per definitie is de volksvertegenwoordiging, de gemeenteraad, u dus, in Rotterdam verantwoordelijk voor de participatie en u wordt daarbij geholpen door de gekozen wijkraden. U en wij moeten desgewenst volledig inzicht krijgen in de gemaakte afspraken, dat staat ook in die motie maar dat moet wel gebeuren, binnen de democratie is geen ruimte voor blijvende geheimhouding. Kortom, haal de participatie weg bij de ontwikkelaar, participatie is meer dan een wandeling door de wijk, dat doe ik al 46 jaar lang elke keer in dat stukje en daar heb ik de ontwikkelaar niet voor nodig, of het tonen van plaatjes en maquettes. Wij als wijkraad kregen steeds weer te horen 'jullie gaan er niet over, maar we willen het er wel met jullie over hebben en straks bij het bestemmingsplan mogen de wijkraad en de bewoners nog bezwaar maken. Dames en heren, wij willen helemaal geen bezwaar maken, wij willen dit stuk van onze Agniesebuurt samen maken. Dat is participatie, deelnemen, samen maken we

Rotterdam, mensen maken de stad en daarbij af en toe geholpen door projectontwikkelaars. Namens de wijkraad Agniesebuurt dank ik u voor uw aandacht.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer mijnheer Coskun. Dan gaan we nu beginnen aan de behandeling van dit onderwerp. Mijnheer Vonk, u staat op mijn lijstje als eerste spreker.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja voorzitter en dit keer stond het ook op mijn lijstje, dus dat komt helemaal goed. Een mooie herontwikkeling, een binnenstedelijke ontwikkeling en we zijn er blij mee dat dit wordt aangepakt en er zit ook heel veel potentie in, ook in de plannen die we hebben gezien, daar zijn we tevreden over. Het is een goede kans om kwaliteit aan deze ruimte toe te voegen, maar ook om woningen toe te voegen, maar toch is het proces met bewoners, de ondernemers in de buurt en de wijkraad niet op alle punten goed gegaan, we hoorden daar zojuist ook iets over van de wijkraad zelf, terwijl de ontwikkelaar juist op dat punt was geselecteerd zo hebben wij begrepen, die zou dat juist goed gaan doen. We zijn blij dat de wethouder snel met de partijen aan tafel is gegaan, maar we willen toch een motie indienen omdat we het belangrijk vinden om de wijk ook het gevoel terug te geven dat die participatie heel serieus wordt genomen. Dus we dienen samen met GroenLinks, CDA, D66 en de Rotterdamse VVD de motie 'Een stap vooruit naar gedragen plannen voor ZOHO' in, juist om de participatie helemaal centraal te stellen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Een stap vooruit; naar gedragen plannen voor ZOHO

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van het masterplan Zomerhofkwartier;

constaterende dat:

- de herontwikkeling van ZOHO via een tender is gestart en in samenspraak met de zittende ondernemers geleid heeft tot de ZOHO-principes;
- enige tijd is gaan zitten tussen de voorlopige gunning en het vaststellen van het masterplan;
- omwonenden niet betrokken geweest zijn bij de totstandkoming van het masterplan;
- ZOHOcitizens via ZOHO-principes vooraf input hebben geleverd en ook hebben mee-beoordeeld;
- commissie en raad viermaal geïnformeerd zijn door het college over ZOHO sinds de start tender in 2018 zonder dat dit heeft geleid tot een inhoudelijke bespreking;
- tijdens de commissie naar voren kwam dat bij zowel ondernemers als omwonenden desondanks zorgen leven over cruciale punten in het masterplan, zoals de bouwhoogte aan de Teilingerstraat, locatie van de NAS, bezonning en parkeren;
- de ontwikkelaar die verantwoordelijk is voor de participatie middels een brief de raad heeft geïnformeerd over het afgelopen proces en daarin aangeeft dat er te veel tijd voorbij is gegaan voordat de ZOHO-beraad operationeel wordt;

overwegende dat:

- het winnen van een tender voor een gebied nooit kan betekenen dat wijkraad en/of raad geen rol meer hebben in het proces;
- duidelijk moet zijn welke afspraken er tussen gemeente en ontwikkelaar gemaakt zijn, hoe dit nageleefd wordt in de toekomst en welke rol bewoners en ondernemers hierin hebben;
- de winnaar van de tender zelf verantwoordelijk is voor het organiseren van voldoende draagvlak en de gemeente daarop streng behoort toe te zien;

- de raad toeziet op goede ruimtelijke ordening en participatie en het draagvlak weegt tegenover het algemeen belang van de transformatie van dit gebied;

verzoekt het college:

- de raad op hoofdlijnen inzicht te geven in gemaakte afspraken in de gunning;
- stevig toe te zien op het verloop van het verdere participatieproces op weg naar een nieuw bestemmingsplan en, waar nodig, de ontwikkelaar aan te spreken op zijn verantwoordelijkheid;
- de ontwikkelaar aan te spreken op het snel operationeel worden van het ZOHO-beraad en erop toe te zien dat de belanghebbende partijen daarin vertegenwoordigd zijn;
- hierover voor de zomer te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, A. Kockelkoren, B.C. Zandberg, C.M. Zeegers en J.A. Faber

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, dank u wel.

De **VOORZITTER**. Een ogenblikje graag, de motie 'Een stap vooruit'. U kunt gaan.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter dank u wel. Ja ZOHO is gewoon een van de samenwerkingen in de stad waar echt van onderop met ontwikkelende partijen is gekomen tot een heel mooie gebiedsontwikkeling, een gebiedsontwikkeling met nieuwe woningen, voor een heel groot deel betaalbaar, met zittende ondernemers die daar soms vanuit een experiment zijn begonnen, die op een goede manier zijn gaan samenwerken, zich hebben verenigd in ZOHOcitizens en die samen tot die gebiedsontwikkeling zijn gekomen. Ik vind dat we daar als stad ontzettend trots op moeten zijn en ik was dan ook onaangenaam verrast dat die mooie samenwerking de afgelopen jaren heeft stilgelegen, ondanks alle goede bedoelingen en inzet van zowel de ontwikkelende partij die daar inderdaad specifiek op geselecteerd is, als de ZOHOcitizens, de zittende ondernemers en omwonenden die allen hebben aangegeven dat zij graag betrokken willen blijven. Daarom dien ik met heel veel plezier ook mede de motie in zoals die zojuist is toegelicht door de heer Vonk om er stevig op toe te zien dat dit ZOHO-beraad waarin al die partijen samen zouden komen nu echt met gezwinde spoed wordt opgestart. Ik zou de wethouder willen meegeven dat ook echt met zorg met deze betrokken partijen moet worden samengewerkt want ik proefde daar toch een soort onderling wantrouwen en ik kan me dat ook voorstellen omdat we gewoon twee jaar lang alleen maar vanachter schermen soms met elkaar hebben kunnen communiceren, maar ook nog veel te weinig, terwijl dit toch mensen zijn die zich al jaren met hart en ziel voor dit gebied inzetten. Zij verdienen ook het respect van de gemeente en de wijk om hier ook verder die vorm aan te kunnen geven. Dan heb ik nog een aanvullende vraag. De heer Coskun zei eigenlijk 'haal die participatie bij de ontwikkelaar weg want daarmee hebben we er weinig zicht op'. Ik zou aan de wethouder willen vragen... Kijk, we gaan toe naar een omgevingsvisie, daar wordt ook participatie meer bij de ontwikkelaar neergelegd. Hoe gaan we er nou in toekomst voor zorgen dat we er als raad ook zicht op hebben dat die participatie goed verloopt. Ik geloof best dat dit goed kan door een ontwikkelaar, maar ik wil wel dat wij dat ook op de een of andere manier kunnen toetsen en er zicht op en voeling bij houden dat het goed gaat, ook in de toekomstige ontwikkelingen.

De **VOORZITTER**. Dank u. Mevrouw Faber.

Mevrouw **FABER** (vvd). Dank u wel voorzitter. Laat ik beginnen met te zeggen dat de Rotterdamse VVD initiatieven uit de markt toejuicht. De financiële middelen en human resources bij de gemeente Rotterdam alleen zijn simpelweg onvoldoende om in het noodzakelijk tempo nieuwe woningen te ontwikkelen om op die manier aan de toekomstige behoefte te kunnen voldoen. De gemeente en private partijen hebben elkaar hierbij hard nodig en hier zal echt een efficiëncyslag in gemaakt moeten en kunnen worden. Dat is ook de insteek bij het Zomerhofkwartier, zoals het raadsvoorstel al aangeeft, was hier sprake van een verregaande vorm van participatie waarbij ZOHOcitizens de vijf principes heeft geformuleerd en waarbij die zelfs stemrecht had bij de beoordeling van de tender en dat gaat ver. Tot dat moment ging het goed en voortvarend en daarna is de participatie niet zoals je dat mag verwachten van de grond gekomen. De Rotterdamse VVD is blij dat Leyten en Stebru dit hebben erkend en hebben toegezegd dat het eerste ZOHO-beraad snel, namelijk in maart a.s., al zal starten, maar we zien ook dat het niet alleen aan de ontwikkelaar te wijten valt. We vinden het opmerkelijk om te lezen dat in het kader van de participatie een financiële vergoeding wordt gevraagd. Dat is niet de insteek van participatie en daar moeten we verre van blijven, participatie is geen verdienmodel. Er ligt een mooi masterplan met veel potentie en samen met de toezegging van Leyten en Stebru over het ZOHO-beraad en de motie die al door de heer Vonk is aangekondigd, kijken wij uit naar de verdere ontwikkelingen.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja voorzitter, we vinden het een heel mooi plan, maar we waren natuurlijk ook de hele tijd in de veronderstelling dat dit een showcase voor de participatie zou worden. Daar hebben anderen al zo veel over gezegd en er zijn zulke goede moties op ingediend om dat in goede banen te leiden, nu en in de toekomst en bij dit project en bij andere, ik sluit me daar helemaal bij aan.

De **VOORZITTER**. Dank u. Ik heb mevrouw Kockelkoren gehad, mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja dank u wel voorzitter. Het Zomerhofkwartier is echt een wijk waarvan wij als D66 zeggen 'waren er maar meer zo in Rotterdam'. Er is een en al creativiteit, het bruist, er zijn ontzettend leuke horecagelegenheden, creatieve ondernemers, het is echt een fantastisch gebied en wij vonden het ook zo ontzettend tof om te horen dat die gebiedsontwikkeling daar met die ZOHOcitizens op zo'n positieve manier is neergezet en ik denk dat er ook complimenten aan Havensteder te geven zijn want die heeft dat echt wel met veel betrokkenheid gedaan. Dus wij dachten eigenlijk altijd dat ZOHO op rolletjes liep en ook de schetsen zoals die in dat masterplan neergezet zijn, zien er gewoon fantastisch uit dus wij vonden het helemaal goed. Er is al genoeg gezegd over de participatie en dat daar een soort moment is geweest dat dit niet meer goed liep. Gelukkig wordt dat nu bijgesteld, maar wij hebben nog twee andere punten en dat is dat wij als raad ook wel verrast waren dat er een tender was uitgegaan waaraan wij eigenlijk aan de voorkant niet onze input hebben kunnen meegeven. Daar hebben we het in de commissievergadering vrij veel over gehad, hoe is dat proces nou gegaan, hoe loopt zoiets in zo'n geval, dat eigenlijk de markt het plan maakt en dat de raad daar dan pas wat later zijn zegje over kan doen en ook de insprekbijdragen daarin kan meenemen. Dat heeft geleid tot een motie waarin wij stellen dat, op het moment dat er op zo'n manier een tender wordt neergelegd, de raad toch in de gelegenheid wordt gesteld om daar aan de voorkant kaders en uitgangspunten aan mee te geven en die motie wil ik graag indienen. Dan hebben wij nog een tweede motie, 'Het Zomerhofkwartier vol cultureel plezier' en die gaat over het feit dat het zo mooi is om die broedplaatsen, die culturele ondernemers die daar nu zijn, weer de gelegenheid te geven om

terug te keren in dat gebied op het moment dat dit weer kan en dat wij graag alle inspanningen zien dat dit ook gebeurt. Dus deze twee moties wil ik graag indienen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Zeegers heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Volgorde op orde

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking het masterplan Zomerhofkwartier;

constaterende dat:

- de besluitvorming over gebiedsontwikkelingen in de stad bij de raad ligt;
- het college bij de totstandkoming van het masterplan Zomerhofkwartier al grotendeels onomkeerbare kaders heeft gesteld aangaande de ontwikkeling in dit gebied;
- dit vaker het geval is geweest bij verschillende gebiedsontwikkelingen in de stad;

overwegende dat:

- de raad nu vaak onvoldoende in positie is om te kunnen bijsturen op processen en mogelijke uitkomsten bij gebiedsontwikkelingen in de stad;
- de huidige werkwijze van het college de lokale democratie beperkt aangezien de raad in veel gevallen niet meer in de positie is om bij te sturen op basis van bijvoorbeeld insprekersbijdragen;
- het college een betrouwbare partner moet zijn richting marktpartijen en daarom ook expliciet aan marktpartijen moet uitleggen dat de definitieve beslissingsbevoegdheid bij de raad ligt en er voorafgaand daaraan geen onomkeerbare besluiten gemaakt kunnen worden;

verzoekt het college:

- bij het ontbreken van een vigerend kader bij opening van een gezamenlijke tender tussen gemeente en marktpartijen, de mee te geven kaders aan de tender voor te leggen aan de raad, alvorens de tender op de markt verschijnt;
- over de uitvoering hiervan te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. C.M. Zeegers, R.C.J. de Roon, G.J. Engberts en A. Kockelkoren

Motie 3. Zomerhofkwartier vol cultureel plezier

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van het masterplan Zomerhofkwartier;

constaterende dat:

- het Zomerhofkwartier een metamorfose ondergaat waarbij er zo'n 600 woningen worden gerealiseerd;
- het Zomerhofkwartier zich heeft ontwikkeld tot een maatschappelijke en culturele hotspot;
- de metamorfose grote gevolgen heeft voor de huidige culturele en maatschappelijke initiatiefnemers in dit gebied;
- uit de evaluatie van het atelier- en broedplaatsenbeleid is gebleken dat de schaarste aan creatieve ruimten steeds groter wordt;

overwegende dat:

- ateliers, broedplaatsen en maatschappelijke initiatieven zoals, TimeWindow, WijkCoöp en MONO een impuls geven aan de levendigheid van het gebied;
- de voorgestelde ruimteverdeling in het toekomstige Zomerhofkwartier serieuze afbreuk doet aan het culturele aanbod in het gebied;
- het college zichzelf als doel heeft gesteld om het aanbod van creatieve ruimten te vergroten wat contrair is aan de voorgestelde ruimteverdeling in het Zomerhofkwartier;

verzoekt het college:

- conform gemaakte afspraken in de definitieve gunning over het verhuren aan creatieve makers tegen betaalbare huren, zich maximaal in te spannen voor behoud van huidige culturele, maatschappelijke en creatieve broedplaatsen in het Zomerhofkwartier;
- de invulling hiervan nader te bespreken in het ZOHO-beraad;
- indien dit dreigt niet te lukken, hierover direct te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. C.M. Zeegers, E.S. Walgenbach, G.J. Engberts en A. Kockelkoren

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Nog een handtekening van mevrouw Kockelkoren. Wat een dynamische raad hebben wij toch, er wordt onderhandeld onder de ogen van de voorzitter. Dit is het ambacht. Als niemand het kan lezen, weten we dat het van u is, hartelijk dank. Andere sprekers bij dit punt? Nee. De wethouder heeft even een momentje nodig om de laatste twee moties tot zich te nemen. We laten ze daarna kopiëren en dan kan hij beginnen aan de beantwoording van de gestelde vragen en de advisering op de ingediende moties. De wethouder is gereed, u kunt beginnen wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u voorzitter. Ik ben blij dat in een aantal van uw bijdragen toch ook wel enthousiasme over het plan doorklinkt want we doen wel iets unieks. Een verlaten bedrijventerrein waar we als stad eigenlijk geen grip op hebben zou verkocht moeten worden en we hebben Havensteder bereid gevonden om samen uitgangspunten te definiëren. Dat hebben we als stad niet alleen gedaan, maar met de ondernemers in het gebied en op basis daarvan hebben we een partij gecontracteerd. We hebben uw raad ook over al die stappen wel geïnformeerd en er ligt gewoon een heel mooi programma met bijna 600 woningen, een gemengd gebied, de helft betaalbaar en eigenlijk ook best wel spectaculair in de opzet met een plint, levendigheid, bedrijvigheid, een daklandschap en wat hoogte in de oploop naar het stedelijke milieu aan de centrumzijde. Ik hoop dat we dat enthousiasme terugvinden. Ik heb naar aanleiding van de commissie ook direct de partijen in het gebied gevraagd in overleg te treden, dat was de maandag daarna direct in het bouwruytje. Naar aanleiding daarvan hebt u ook een brief van hen ontvangen waarin zij inderdaad aangeven 'we hebben veel inzet gepleegd', maar het kan ook scherper en beter en daar gaan we de komende tijd ook werk van maken als het gaat om de participatie, waarbij het natuurlijk het wel zo is, dat is ook een van de vragen, dat we natuurlijk wel van een fase van cocreatie naar een fase van uitvoering gaan, dus de wederzijdse rollen en verantwoordelijkheden veranderen ook. Dat brengt mij bij motie 1, 'Een stap vooruit', ik denk dat het belangrijk is dat we dat gaan doen en dat we ook weer enthousiast over dit plan zijn en enthousiast blijven. U roept mij dus op om de ontwikkelaar aan te spreken en dat heb ik al gedaan, u hebt een brief ontvangen, maar er ook op toe te zien dat hij die participatie vorm gaat geven. Dus deze motie kan ik van harte omarmen want dan blijft u als raad ook zicht houden op hoe het loopt. De motie 'De volgorde op orde'. Ik begrijp het ongemak van mevrouw Zeegers, maar tegelijkertijd hebben wij vanuit onze bevoegdheden samen met

Havensteder juist willen sturen op de ontwikkeling van dat gebied want anders stuur je niet, dan wordt het gewoon verkocht en moet je maar afwachten wie er in het gebied komt en wat er gebeurt. Dat wilden we niet en we hebben uw raad daar ook over geïnformeerd. Dit is eigenlijk de uitzondering die de regel bevestigt want in 99% van de gevallen ligt er al een gebiedsvisie, een masterplan of een nota van uitgangspunten en die bieden dan het kader. We zullen altijd wel moeten tenderen, ook om tempo te maken, om creativiteit uit de markt te halen, maar ook om dingen niet altijd zelf te hoeven doen. Een mooi voorbeeld is de sportcampus, daar heeft de raad wel de grondexploitatie vastgesteld, maar daar zijn we nu juist in een tender de markt aan het bevragen: hoe doen we dat op een slimme manier, zo'n mobiliteitshub, dat vergroenen en die woningen. Die creativiteit en dat tempo moeten we ook behouden. In die uitzonderingsgevallen waar dat kader er niet is, daar ziet deze motie op toe, lijkt het me goed om die volgorde op orde te krijgen en deze motie kan ik dan ook omarmen. Dan 'Het Zomerhofkwartier voor cultureel plezier'. Ook hier refereert u aan de gemaakte afspraken die er al zijn. Een van die uitgangspunten was juist te zorgen dat het betaalbaar blijft, 50% betaalbare ruimte, de helft van het bedrijfsmatige programma, 4000 m² en wat ik mooi vind aan deze motie, u noemde een aantal initiatieven concreet, maar er zijn er natuurlijk veel meer in dit gebied en volgens mij moet iedereen daar een eerlijke kans in krijgen, dus we zetten het ook in de participatie in dat Zomerhofberaad met de intentie om die creatieve broedplaatsen en die maatschappelijke en culturele instellingen, maar ook die ondernemers dan ook in dat gebied te houden. Daar was het ooit om te doen, dat was een van de uitgangspunten en ik kan deze motie dan ook omarmen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt af.

19. *Het Integraal Huisvestingsplan Rotterdam*

De **VOORZITTER**. Agendapunt 19, het Integraal Huisvestingsplan Rotterdam. Mijnheer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja dank u voorzitter. Het Integraal Huisvestingsplan gaat over de financiering voor de vervanging van een aantal panden in de komende tien jaar. De wethouder zei net dat hier € 1,4 miljard voor nodig is. Er zijn zeven huisvestingsprogramma's voor het gemeentelijk vastgoed zoals cultuur, sport en concernhuisvesting maar helaas is er geen programma Veiligheid en dat is echter wel hard nodig. Wij vinden dat Rotterdammers plekken moeten krijgen waar ze naartoe kunnen gaan om hun veiligheidsproblemen met ambtenaren te kunnen bespreken, zoals over straatoverlast. Er is wel een veiligheidsloket, maar dat kun je niet fysiek bezoeken en een melding maken verloopt digitaal. Wij dienen daarom een motie in die verzoekt om het gemeentelijk vastgoed ook in te zetten om op verschillende locaties Rotterdammers te ontvangen die hun veiligheidsvraagstukken met veiligheidsambtenaren kunnen bespreken, face to face, zo kunnen zij oog in oog samen oplossingen vinden. Dank u.

De **VOORZITTER**. De heer Van Putten heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Vastgoed inzetten voor onze veiligheid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van het Integraal Huisvestingsplan Rotterdam 2021-2030;

constaterende dat:

- er zeven huisvestingsprogramma's (IHP's) zijn voor het gemeentelijk vastgoed, zoals Cultuur, Sport en Concernhuisvesting (vastgoed);

- landelijk in de afgelopen tien jaar 200 van de 500 politiebureaus wegbezuinigd zijn;
- Rotterdammers gebruik kunnen maken van het Veiligheidsloket Rotterdam, terwijl ze dat helaas niet fysiek kunnen bezoeken. Een melding maken verloopt digitaal;

overwegende dat:

- vooral ouderen en laaggeletterden hier de dupe van zijn omdat zij, als ze aangifte willen doen, overgeleverd zijn aan een ingewikkelde digitale omgeving;
- Rotterdammers plekken moeten krijgen waar ze naartoe kunnen gaan om hun veiligheidsproblemen, zoals woonoverlast, straatoverlast, straatintimidatie, te bespreken met de gemeente. Oftewel, plekken waar veiligheidsambtenaren face-to-face bewoners kunnen helpen om oplossingen te bewerkstelligen. Juist bij veiligheidsvraagstukken is persoonlijk contact, oog in oog, ontzettend belangrijk;

verzoekt het college:

- een IHP Veiligheid op te richten, zodat gemeentelijk vastgoed wordt ingezet om op verschillende locaties Rotterdammers te ontvangen die hun veiligheidsvraagstukken met veiligheidsambtenaren kunnen bespreken, waardoor zij oog-in-oog samen oplossingen kunnen vinden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.W. van Putten

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dit moet eigenlijk wel in de commissie Veiligheid besproken worden, maar dat is iets meer van mijn kant dan van de wethouder. We kijken wel even hoe we daarmee omgaan. Mevrouw Faber. De heer Lansink. Dat gaat over. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja dank u wel voorzitter. Ja ik wil in dit geval toch één punt uit het huisvestingsplan, dat natuurlijk enorm alomvattend is, lichten dat wij als D66 echt heel goed vinden, namelijk het Integraal Huisvestingsplan Cultuur waarmee toch een groot probleem van de culturele sector is aangepakt, namelijk dat we gaan sparen voor culturele huisvesting en dat we stoppen met die schoksgewijze financiering waar de culturele sector zo ontzettend last van heeft gehad. Natuurlijk zijn dat plannen voor de toekomst, maar we hebben hier wel een enorm groot probleem voor de culturele sector opgelost. Ik ben me ervan bewust dat er nog zat andere problemen zijn en ik wil hier geen pleidooi houden van 'ga rustig slapen', maar wel zeggen dat dit echt een heel lastig probleem is en dat dit huisvestingsplan is opgelost. Daarvoor wil ik het college echt complimenteren omdat ik ook weet dat dit een enorm ingewikkelde puzzel was. Een dikke 9.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Andere sprekers? Niet. Wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel. Mevrouw Zeegers zegt het natuurlijk goed, dit is eigenlijk een soort stille revolutie die bijna aan ons voorbij is gegaan. Wij werden steeds geconfronteerd met het feit dat we niet spaarden voor ons vastgoed, maar je weet een ding, als je iets bezit moet je het ook een keer vervangen, verbeteren en vernieuwen en die ervaring van elke keer die verrassing wilden we niet meer. We hebben daarom vooruitgekeken naar de komende tien jaar, naar de hele portefeuille van het gemeentelijk vastgoed en per domein een huisvestingsprogramma opgesteld. Dat geldt voor kunst en cultuur, waarin we die schokken ook echt kunnen opvangen, zorg, welzijn, parkeren en concernhuisvesting. Eigenlijk is dat niets meer dan goed rentmeesterschap, vooruitkijken en

die schokken voorkomen. We hebben nu één integrale voortgangsbrief gestuurd en ik kan me voorstellen dat we dat de komende periode, afhankelijk van de commissies en de portefeuillevverdeling, weer opknippen, we hebben de ervaring met het onderwijs, daar gaat het heel goed, je kunt de commissie Onderwijs daar ook over spreken, en dan kunnen ook alle inhoudelijke vragen aan de orde komen. Vandaag viëren we vooral de systematiek die we hebben omarmd met elkaar en de rust en degelijkheid die we daarmee in de begroting hebben gebracht. Andere gemeenten bellen ons plat om te vragen hoe Rotterdam dat toch gedaan heeft, dat vind ik toch ook wel leuk om te vertellen. Eén kleine winstwaarschuwing, dit gaat natuurlijk wel om vervanging en niet om extra ambities, meer, daar zullen altijd nog wat discussies over zijn. Tot slot de motie van Leefbaar Rotterdam, even vanuit mijn perspectief, vanuit vastgoedperspectief, want ik zie de burgemeester al staan. Dit is niet de plek om in een keer te besluiten tot een nieuw IHP. Dat heeft ook grote financiële consequenties, er hoort eerst een inhoudelijke discussie met de portefeuillehouder te zijn op basis van wat je wilt en het vastgoed is dienend aan de doelen die je wilt bereiken. Dat is de koninklijke route en daar zou ik het vanuit mijn portefeuille bij willen laten.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja dank u wel. Dan is het woord aan de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ja voorzitter, helemaal eens met de wethouder. Het ware beter als we dit in een commissie hadden kunnen bespreken want hier zitten wat meer voetangels en klemmen aan vast en het is ook geen vraagstuk van onroerend goed, maar het is eigenlijk een vraagstuk van hoe je met veiligheid wenst om te gaan. U kent mijn benadering, dat ik de komende jaren heel graag zou willen toewerken naar een algeheel dekkend systeem van overheid nabij in de wijken en dat is eigenlijk de filosofie. Dus niet alleen veiligheid, maar dat je ook over al die andere dingen kunt spreken, laagdrempelige vormen van aanwezigheid. Daarbij hoort de filosofie van uw raad over de hubs en eigenlijk zou ik u als politieke partijen willen adviseren om dit straks bij de collegeonderhandelingen te betrekken. Het is echt een majeur ding dat we in de stad zouden moeten gaan doen. Mijn ervaring de afgelopen jaren met bijvoorbeeld de kantoren van Stadsmariniers die we op verschillende plekken in de stad hebben, is dat die buitengewoon goed bezocht worden door de bewoners en niet alleen om over veiligheidsvraagstukken te spreken, maar ook over andere ongemakken en andere ideeën die ze met elkaar hebben. We zijn natuurlijk helaas, maar dat is ook niet zo'n heel groot ding, twee kabinetten geleden geconfronteerd met het besluit van het toenmalige kabinet met minister Ivo Opstelten als minister met de sluiting van veel politiebureaus in Nederland en ook bij ons in de gemeente, maar het is niet zo dat uw concept daar nog inpasbaar in zou zijn als we die bureaus nog wel open zouden hebben, zelfs dan zou het te weinig zijn. Ik denk dat het goed is om in de aanloop naar een nieuw college te kijken hoe wij hier goede afspraken met elkaar over maken, goede hubs verspreid over de stad waar allerlei dingen aan de orde zijn, maar waar mensen ook kunnen binnenlopen om te praten over het thema Veiligheid. Het mooiste zou zijn als je dan ook weet op welk tijdstip de wijkagent in zo'n pand aanwezig is, maar ook wanneer de BOA daar aanwezig zou kunnen zijn als het bijvoorbeeld gaat om een ondernemer die niet zo zeer een politievraagstuk heeft, maar een handhavingsvraagstuk over het uitzetten van spullen buiten de winkel, hele dagelijkse dingen die kleine mkb'ers in de wijken hebben. Wat mij betreft graag het gesprek hierover voortzetten en ik zou u daarom willen uitnodigen om deze motie in deze vorm op dit tijdstip en hier in te trekken.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, dan kijk ik rond en dan beëindigen we dit agendapunt.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Van Putten, u mag natuurlijk ... mijn uitspraak.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ik ondersteun uw betoog dat er gewoon laagdrempelig en overal verspreid in wijken meerdere loketten zouden moeten zijn om meerdere problemen tegelijk te kunnen adresseren, zoals woonoverlast en straatcriminaliteit, een soort meldpunt. Ik vind het heel erg leuk om te horen dat u daar positief over bent en wij zullen zeker met dit idee terugkomen.

De **VOORZITTER**. Hij komt op mijn lijstje met wensen van de burgemeester voor de onderhandelende partijen. U kunt er zeker van zijn dat hij, bij mij in ieder geval, thuisligt. Dank voor uw besluit mijnheer Van Putten.

20. *Omgevingswet*

20.1 *Het voorstel tot vaststelling van de 'Lijst met gevallen waarvoor advies van de gemeenteraad nodig is bij een buitenplanse omgevingsactiviteit*

20.2 *Het voorstel tot vaststelling van de verordening op de Commissie Omgevingskwaliteit en Cultureel Erfgoed Rotterdam*

20.3 *Het voorstel tot vaststelling van de verordening Nadeelcompensatie Rotterdam*

20.4 *Het voorstel tot vaststelling van de verordening Uitvoering en Handhaving Omgevingsrecht Rotterdam*

De **VOORZITTER**. We hebben nog een klein halfuur en ik denk dit genoeg is om de Omgevingswet te doen. Even checken bij uw raad, dat moet kunnen, agendapunt 20 Omgevingswet, dat we dat in een halfuur kunnen doen? Ja akkoord, dan gaan we dat doen. Dat beginnen we met agendapunt 20.1, het voorstel tot vaststelling van de 'Lijst met gevallen waarvoor advies van de gemeenteraad nodig is bij een buitenplanse omgevingsactiviteit. Wilt u dat in een keer doen tot en met 20.4, dat we ze echt samenhangend met elkaar bespreken? Dan doen wij dat op die manier. Mijnheer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ik heb bij dit onderwerp geen spreektekst, dit is puur techniek om een aantal wetten te laten ingaan, maar ik begrijp wel dat de Partij voor de Dieren een motie heeft gemaakt en die kunnen wij steunen.

De **VOORZITTER**. Dat gaan wij zien. Mevrouw Faber.

Mevrouw **FABER** (vvd). Ja, het is vooral een heel technisch en juridisch verhaal, maar toch wordt het ook wel een beetje praktisch met de motie van de Partij voor de Dieren die dus nog wordt aangekondigd. Wij zien dat als een achteruitgang in die zin dat het daarmee moeilijker wordt om te bouwen in deze stad, terwijl we juist barrières willen wegnemen. Dus wij kunnen die motie niet ondersteunen.

De **VOORZITTER**. De heer Lansink. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja dank voorzitter. Ik denk dat de Omgevingswet menig gemeenteraad in dit land heeft beziggehouden, ik ben wat later ingestapt. We hebben eerder natuurlijk ook de Omgevingsvisie besproken. Ik zie dat vandaag een aantal verordeningen op de agenda staat die wij eerder hebben besproken. Ik ben in ieder geval blij dat 20.1 op de lijst staat want ik maak me wel zorgen over het overhevelen van bepaalde bevoegdheden van de gemeenteraad naar het college. Ik ben in ieder geval heel erg blij dat 20.1 erop staat en voor het overige heb ik ook een aantal moties voorbij zien komen. Uiteindelijk is dat wat ik straks beneden met mijn fractiegenoot ga bespreken, is dat een vooruitgang of een achteruitgang ten opzichte van de huidige situatie wat betreft de bevoegdheden van de gemeenteraad en ja, we hebben hier uitvoering over gesproken maar nogmaals, het is een

complex onderwerp en ik ben er echt van overtuigd dat dit ook voor de volgende periode nog een hele grote uitdaging voor ons is.

De **VOORZITTER**. Ik zoek de heer De Roon of iemand anders namens D66. D66 slaat het over. Andere sprekers bij dit agendapunt? Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Wij komen met een motie en een amendement. De motie dient om de procedure van de raadsagendering van buitenplanse afwijkingen specifiek als Rotterdamse werkwijze te behouden en deze motie wordt gesteund door Leefbaar Rotterdam en 50PLUS. Ons amendement zorgt ervoor dat het besluit van 23 en 30 juni 2011 gedeeltelijk wordt teruggedraaid door de vanaf-grens van de projectcategorieën waar de raad bindend advies over mag uitspreken te verlagen. Tot zover.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft de volgende motie en het volgende amendement ingediend.

Motie 1. Raadsagendering buitenplanse afwijkingen blijft Rotterdamse werkwijze

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van een lijst met gevallen waarvoor advies van de gemeenteraad nodig is bij een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit onder de Omgevingswet;

constaterende dat:

- met de omzetting naar de systematiek van de Omgevingswet van de categorieën waarvoor een vrijstelling voor het verlenen van een verklaring van geen bedenkingen geldt, de mogelijkheid van de raad alsnog een buitenplanse afwijking met een vijfde van het aantal raadszetels te kunnen agenderen komt te vervallen;

overwegende dat

- de nieuwe systematiek een verzwakking van de kaderstellende en controlerende rol van de raad inhoudt, omdat het zicht op mogelijk onwenselijke ontwikkelingen komt te vervallen;
- raadsagendering van buitenplanse afwijkingen een waardevol instrument is om te behouden;

verzoekt het college

- de huidige werkwijze die voorschrijft dat de raad een buitenplanse afwijking met minimaal een vijfde van het aantal raadszetels in aanmerking kan laten komen voor een uitgebreide procedure, in de nieuwe systematiek van de Omgevingswet voort te zetten;
- deze huidige werkwijze toe te passen bij aanvragen van een omgevingsvergunning voor projecten die vallen onder de grens vanaf waar wel bindend adviesrecht van de raad voor van toepassing is;
- de werkwijze te borgen in lokale regels, aanvullend op het verplicht instrumentarium van de Omgevingswet;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden, J.W. van Putten en P.J.H.D. Verkoelen

Amendement A. Ruim adviesrecht bij afwijken van bestemmingsplan en omgevingsplan

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van een lijst met gevallen waarvoor advies van de gemeenteraad nodig is bij een aanvraag om een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit onder de Omgevingswet;

besluit:

I

artikel 2 onder a als volgt te wijzigen:

het bouwen, herbouwen, vernieuwen, uitbreiden van gebouwen en bouwwerken en het omzetten van bestaande functies ten behoeve van de woonfunctie inclusief de bij die functie behorende bouwwerken, geen gebouwen zijnde en voorzieningen, bij meer dan 25 woningen;

II

artikel 2 onder d als volgt te wijzigen:

het realiseren van winkels, bedrijven en kantoren en de daarbij behorende voorzieningen en het omzetten van bestaande functies naar winkel-, bedrijfs-, en kantoorfuncties, bij meer dan 2000 m² kantoren en bij meer dan 2000 m² detailhandel;

III

artikel 3 te schrappen."

w.g. R.T.J. van der Velden

Toelichting

De Partij voor de Dieren is nooit voorstander geweest van het raadsbesluit van 23 en 30 juni 2011. In dat raadsbesluit zijn er categorieën aangewezen met projecten waarvoor geen verklaring van geen bedenkingen (vvgb) nodig is, hetgeen betekent dat de gemeenteraad zijn kaderstellende rol heeft afgezwakt. Met de conversie van dit raadsbesluit naar de nieuwe systematiek in het kader van de Omgevingswet zien wij kans om deze vergissing te herstellen. Onderdeel I van dit amendement ziet op het uitbreiden van het aantal ontwikkelingen waarvoor bindend advies van de gemeenteraad nodig is, te weten ontwikkelingen met meer dan 25 woningen. Onderdeel II zorgt ervoor dat het aantal gevallen van bindend adviesrecht wordt vergroot, waarmee toevoeging van mogelijk onwenselijke commerciële functies in een gebied wordt voorkomen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een megastore die kleinere winkels verdringt. Onderdeel III is ervoor bedoeld te voorkomen dat planologische 'kaders' anders dan het bestemmingsplan of omgevingsplan worden aangewend om het adviesrecht van de gemeenteraad niet te hoeven toepassen. Vaak zijn die instrumenten namelijk geen kaders, zoals masterplannen die door het college worden vastgesteld. Andere zogenoemde kaders, zoals stedenbouwkundige randvoorwaarden of gebiedsvisie, kennen geen terinzagelegging zoals dat wel voor bestemmingsplan of omgevingsplan geldt. Die kaders houden dus een verzwakking in van de rechtspositie van belanghebbenden in de stad, en dan is de gemeenteraad de laatste strohalm om ontwikkelingen tegen te houden.

De motie en het amendement zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Zo hebben we alle sprekers gehad? Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, ik heb eigenlijk één vraag. Het doel van al deze technische stukken die voorliggen is eigenlijk het bestendigen van wat we al deden, maar nu hoor ik een motie van de Partij voor de Dieren die feitelijk ook een bestendiging is van wat we al deden en ik hoorde mevrouw Faber zeggen 'volgens ons is dit een achteruitgang'. Daar zou ik specifiek dan wel iets meer duiding op willen hebben want ik kan op zich de tekst zoals de heer Van der Velden die verwoordde goed volgen, maar ik zou dan wel graag willen weten waarom bestendiging van wat we dan nu al doen een achteruitgang zou zijn. Dus daar graag wat meer duiding op want dan weet ik ook wat ik als fractie daarmee moet.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel. We zijn ons inderdaad aan het voorbereiden op die Omgevingswet die, toen wij deze verordening hadden toegestuurd, nog een keer werd uitgesteld, onduidelijk naar wanneer precies, maar tegelijkertijd moet je klaarstaan voor als die wet er komt. Deze verordeningen treden pas in werking op het moment dat die wet in werking treedt, we prepareren ons eigenlijk op die inwerkingtreding en daarmee hebben we ons huiswerk gedaan. We hebben ervoor gekozen om beleidsarm over te gaan. Dat betekent dat we aansluiten bij de huidige praktijk, de huidige Rotterdamse werkwijze en dat we de bevoegdheden van de raad en het college eigenlijk hetzelfde willen laten omdat het eigenlijk nu goed werkt. Dan kom ik op die motie en ook direct op de vraag van mevrouw Kockelkoren. Als het gaat om de bevoegdheden had je in de oude situatie eigenlijk een lijst waarmee het college niet langs de raad hoeft en dat kan in die wet niet. Hij is eigenlijk gespiegeld, je hebt nu een lijst waarmee je altijd langs de raad moet. Dus het is andersom, het is als een soort spiegel geformuleerd. Bovendien had je in de oude wet wel de mogelijkheid om in de vvgb-procedure te zeggen 'toch een derde' en zo niet, als een derde van de raad niet zegt 'ik wil bespreken' een verkorte procedure. Hier is de proceduretijd altijd acht weken, het gaat dus echt ook iets van uw raad en uw griffie vragen in de doorlooptijd, maar als het op de lijst staat is het altijd advies van de raad en dat advies moet gevolgd worden. Dus u zou zelfs kunnen zeggen: als u nu geen lijst had, dan is alles de bevoegdheid van het college. Dat doen we niet, we houden het keurig netjes hetzelfde. Sterker nog, alles wat op die lijst staat, gaat altijd voor advies naar uw raad. Dus in zekere zin, die derde drempel valt weg, maar het is een versteviging van uw positie, zo zou je het ook kunnen zeggen. Ik kan het niet gemakkelijker uitleggen dan dit, het is inderdaad oneindig technisch, maar we hebben echt geprobeerd het een op een over te zetten. Daarmee moet ik de motie ontraden omdat de Omgevingswet de mogelijkheid van die een derde in tegenstelling tot huidige Wabo gewoon niet biedt. Ik heb dat nog van juridisch advies laten voorzien, specifiek voor deze motie. Dan kom ik bij het amendement om toch te morrelen aan die bevoegdheden en bevoegdheden terug te halen naar de raad tot 25 woningen. Daarvan zou ik willen zeggen: laten we dat alsjeblieft niet doen. We hebben juist ook die bevoegdheden nodig om een beetje door te bouwen in deze stad, we zijn Hurdegaryp niet, we zijn geen kleine gemeente. We gaan er echt zorgvuldig mee om, het past bij de Rotterdamse werkwijze tot nu toe en er kan altijd nog een fundamentele discussie over bevoegdheden gevoerd worden. Ik weet dat er discussie is over olieboringen bijvoorbeeld, dan zul je dat eerst op de inhoud moeten doen en dan kun je dat altijd later nog amenderen. Ik zou dit amendement echt willen ontraden want dat gaat heel veel vertraging opleveren en ik heb in de commissie al gezegd 'dan kunnen we de commissie BWB wel houden van maandagochtend tot vrijdagmiddag'.

De **VOORZITTER**. Zo voldoende hierover gezegd? Dan gaan wij sneller dan ik had gedacht want er is mij ingefluisterd dat de raadsleden die ik bij agendapunt 22 nodig heb mogelijk niet meer in huis zijn voor het eindverslag plan van aanpak kwetsbare Rotterdammers. Ik mis de

heer Van Elck en mevrouw Roest, die is onderweg. We kunnen ook besluiten om iets eerder met dinerpauze te gaan, dus nu, het is nu toch bijna 18.30 uur. Ik zie veel hoofden ja knikken en dan doen we dat. Vindt u het goed als ik u 70 minuten aanbied, tot 19.30 uur? Ja, dat is prima dan kunt u boven proberen een warme hap te scoren. Ik wens u eet smakelijk en tot straks.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 24 februari 2022

Notulen van de raadsvergadering van 24 februari 2022 (avondzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 3

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb met dien verstande dat het voorzitterschap van 20.35 tot 20.45 uur en van 21.45 tot 22.06 uur is waargenomen door de heer J.W. Verheij

Voor de presentielijst van deze vergadering wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering

Namens het college zijn tegenwoordig mevrouw J. Bokhove, mevrouw E.C. Eskes en de heer S.A. Kurvers

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

Heropening

22. Het eindverslag Plan van aanpak kwetsbare Rotterdammers

De **VOORZITTER**. Goedenavond, ik heropen de vergadering. Aan de orde is agendapunt 22, het eindverslag 'Plan van aanpak kwetsbare Rotterdammers'. De heer Van Elck als eerste spreker.

De heer **VAN ELCK** (lr): Ja voorzitter, in lijn met vorige colleges is dit college er prima in geslaagd om Rotterdamse daklozen van straat te halen en hen weer een menselijk bestaan te bieden. Ook goed is het realiseren van een vrouwenopvang en de vereenvoudigde aanmeldprocedure voor daklozen, maar het college kennende waren er ook veel flaters, van opvangvoorziening De Evenaar in het rode gebied de Oosterflank tot het op zijn beloop laten van de overlast van verslaafden in de Bredestraat tot de vele problemen door mensen met psychische problemen in ouderenflats. Ook van het spreiden van de opvangvoorzieningen over de regiogemeenten is helemaal niets terechtgekomen en het niet beboeten van dak- en thuislozen zorgt ervoor dat Rotterdam een paradijs is geworden voor Oost-Europeanen die niet in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien en van illegalen die volgens het coalitieakkoord beperkt en sober opgevangen zouden worden, maar die in werkelijkheid jarenlang in de LVV bivakkeren en wekelijks zakgeld toegeschoven krijgen. Bedelaars werd ondanks een bedelverbod geen strobreed in de weg gelegd en het aantal incidenten met verwarde personen steeg de pan uit. Het stoplichtmodel bij de huisvesting van bijzondere doelgroepen werd afgeschaft vanwege, houd u vast, de inclusiviteitsgedachte. Kortom, nog veel werk aan de winkel. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Dank u. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja dank u wel voorzitter. We zijn deze collegeperiode begonnen met nieuwe energie voor een betere maatschappelijke opvang. Dat was ook hard nodig want er was veel bereikt, maar er moest ook veel verbeteren, zeker aan de nachtopvang dat toonde het Rekenkamerrapport ook duidelijk aan en we hebben gezegd dat we daar een

enorme impuls aan geven, extra geld en extra energie. Er is veel bereikt en ik moest ook even terugdenken aan een van mijn eerste moties, 'Housing First', in 2018. Het gaat er niet zozeer om dat wij die hebben ingediend, maar het enthousiasme waarmee dit is opgepakt, door zowel de wethouder en de ambtenaren als door het veld, tot en met de evaluatie waaruit het succes ook is gebleken, stemt heel erg positief. Er is een enorme impuls in de maatschappelijke opvang, we werden daar natuurlijk ook bij geholpen door de Blokhuismiddelen die beschikbaar zijn gesteld, het is mede mogelijk gemaakt door Paul Blokhuis zou ik zeggen, en daar gaat dan ook mijn kritische vraag wel over en ook de motie die ik daarover wil indienen. Wij hadden namelijk steeds het idee dat die Blokhuismiddelen in 2020 en 2021 ook waren besteed, dat was volgens ons conform de aanvraag bij VWS. Er is € 19,6 miljoen aan Rotterdam toegekend, er is al een keer een brief gekomen over de projecten die zouden zijn gestart en de goede dingen die daarmee gedaan werden en tot onze verbazing bleek aan het eind dat nog geen 10% van het geld is uitgegeven en dat de rest op de plank is terechtgekomen. Dat willen wij niet nog een keer en daarom willen wij meer transparantie in de besteding van die Blokhuismiddelen, we willen dat we gaan zien waar dit geld voor bestemd is en wanneer het wordt uitgegeven. Daarvoor hebben wij een motie, die mede is ondertekend door CDA en DENK, die precies oproept tot waar ik nu om vraag. Ten slotte voorzitter, wij wachten al een tijdje op een betere opvang voor zeer kwetsbare Oost-Europeanen die niet in het paradijs maar in het Zuiderpark verblijven. Dat zijn twee nogal verschillende dingen, we hopen natuurlijk van de wethouder te horen wanneer die opengaat en ik stel voor dat we bij die opening zijn en dat we de heer Van Elck daar ook voor uitnodigen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Transparantie over blokhuismiddelen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van het eindverslag Plan van aanpak kwetsbare Rotterdammers;

constaterende dat:

- in 2020 vanuit het rijk innovatiemiddelen beschikbaar kwamen om een kwaliteitsimpuls te geven aan de maatschappelijke opvang (de zogenaamde Blokhuismiddelen);
- de gemeente Rotterdam voor € 19,5 miljoen aan innovatiemiddelen heeft aangevraagd;
- de aanvraag een tiental verschillende thema's betrof;
- het overgrote deel van het bedrag terecht is gekomen in een bestemmingsreserve;

overwegende dat:

- transparantie naar de raad altijd van groot belang is;
- bij dergelijke grote bedragen de raad moet kunnen nagaan of het geld besteed wordt aan datgene waarvoor het is aangevraagd;

verzoekt het college:

- de raad bij de jaarrekening inzicht te geven in de besteding van de Blokhuismiddelen (totaal € 19,6 miljoen) door per jaar de totaalbedragen op te nemen die zijn uitgegeven of zijn bestemd;
- inhoudelijk te rapporteren per actielijn welke projecten zijn uitgevoerd en welke projecten of activiteiten nog gepland zijn, en in welk jaar die projecten zullen zijn afgerond;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk, B.C. Zandberg en N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, met het plan dat voorligt is een begin gemaakt met kwetsbare Rotterdammers zo veel mogelijk volwaardig te laten deelnemen aan de samenleving. De afgelopen raadsperiode heb ik geleerd dat kwetsbare Rotterdammers vooral veerkrachtige Rotterdammers zijn. Ze staan na elke klap die ze krijgen weer op, keer op keer, en ik vind het de taak van de gemeente om te zorgen dat ze dit keer wel kunnen blijven staan en door kunnen met een goede basis, dus met een inkomen en met een plek om te wonen. Voorzitter, de afgelopen periode zijn er enkele mooie projecten gerealiseerd, maar één zwaluw maakt nog geen zomer, er is nog werk aan de winkel. We zijn als gemeente afhankelijk van onze partners in de stad, ze voelen de problemen in de stad en zijn als geen ander in staat aan te geven waar wij als gemeente een rol moeten oppakken en dat moeten we waarderen. Ik wil bij de wethouder benadrukken dat ze niet alleen waardering uitspreekt, maar hen ook inspraak geeft en dat kan al door hun mening gewicht te geven, bijvoorbeeld bij de vraag of een project wel of niet wordt voortgezet of juist financiële intensivering nodig heeft. Op welke wijze doet de wethouder dit of gaat de wethouder dit voortzetten of doen? Voorzitter, hulpverleners vragen vooral om individueel maatwerk mogelijk te maken. Elke Rotterdammer is uniek en ik vraag in de motie 'Maak maatwerk de basis voor de veerkrachtige Rotterdammer' om in elk project te overleggen met ketenpartners om individueel maatwerk binnen die projecten mogelijk te maken. Voorzitter, u weet dat ik ook op de centjes let en laten we nou € 19,5 miljoen aan Blokhuisgelden hebben ontvangen terwijl we daar een fractie van hebben uitgegeven. De heer Vonk van de ChristenUnie heeft net duidelijk aangegeven waarom wij die motie medeondertekenen. Voorzitter, ik wil naar een Rotterdam waarin iedere burger een dak boven zijn of haar hoofd en een inkomen heeft. Kortom, een Rotterdam voor iedereen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Maak maatwerk de basis voor de veerkrachtige Rotterdammers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022, ter bespreking van agendapunt 22. Het eindverslag Plan van aanpak kwetsbare Rotterdammers;

constaterende dat:

- individueel maatwerk de basis is van succesvolle projecten in de aanpak kwetsbare Rotterdammers;

is van mening dat:

- zorgvragen nog altijd via vaste zorgconcepten worden benaderd en hierin verandering in moet komen;

verzoekt het college:

- bij elk project in overleg te treden met de ketenpartners en te beoordelen of er voldoende ruimte is om individueel maatwerk mogelijk te maken;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Mijnheer Lansink, u staat op mijn lijstje als spreker. Het gaat over. Mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Voorzitter, ik wil graag starten met een groot compliment aan deze wethouder, haar team en alle maatschappelijke partners die zich hiervoor hebben ingezet. Niet eerder is het gelukt om zo veel Rotterdammers in zo'n korte tijd aan een woning te helpen. Dat is een grote doorbraak in een situatie waar al tijden sprake was van te weinig doorstroom en het feit dat iedereen hier zo goed aan heeft meegewerkt geeft ook hoop voor de toekomst. Daarnaast zijn we blij met de inzet op rust en privacy in de opvang en de invoer van het bioscoopmodel van de heer Van Elck en de dingen die daarbij horen. Tegelijkertijd zien wij ook de andere kant van de medaille want ons uitgangspunt is en blijft 'in Rotterdam slaapt niemand op straat'. Dat is al jaren de morele norm die ook onze burgemeester stelt, maar helaas zien we nog steeds dat het in de praktijk wel zo is. Ook het AD bericht regelmatig over het aantal buitenslapers dat weer toeneemt en dat zijn niet alleen de verstokte buitenslapers die er bewust voor kiezen, maar ook jongeren die in de knel zijn gekomen, mensen die na een scheiding geen huisvesting kunnen vinden en werkloos geraakte arbeidsmigranten die noodgedwongen op straat leven, daar moeten wij als samenleving iets mee. Voorzitter, het is aan het volgende college om daar stappen in te zetten, maar ik heb wel een tussenstapvraag want in coronatijd konden deze mensen in de noodopvang terecht, maar het aflopen van de lockdown heeft voor hen een zeer negatief gevolg; die noodopvang is er niet meer en nu zijn ze weer aangewezen op de winterkouderegeling die enkel open opvang betekent wanneer de gevoelstemperatuur onder nul zakt. We hebben echter steeds vaker te maken met extreme weersomstandigheden, ook als de temperatuur niet onder het vriespunt zakt. Gelukkig is met storm Eunice de winteropvang opengegaan, maar dat is wel last minute aangekondigd. We zien dat we steeds extremere weersomstandigheden hebben, we hebben er in de vorige periode over gesproken om de winterkouderegeling om te vormen naar een slechtweerregeling en het lijkt een mooie stap om dat nu alvast te doen, vooruitlopend op wat we op dit vlak nog meer kunnen betekenen voor deze kwetsbare Rotterdammers.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, er is de afgelopen tijd hard gewerkt aan het opvangen van meer Rotterdammers, ook op een nettere manier, bijvoorbeeld in de nachtopvang, zodat mensen wat meer privacy hebben, een wat meer menswaardige opvang en ook aan het zorgen dat mensen eerst een huis krijgen en dat er vandaaruit verder wordt gewerkt, daar is een mooi begin mee gemaakt. Daar is D66 trots op, maar wij horen vanuit de samenleving toch vaak dat mensen die echt geen huis hebben, die echt nergens terecht kunnen, worden afgewezen en dat zij toch zelfredzaam worden geacht te zijn. Ik heb de criteria nog eens goed bekeken en ze staan er wel. Ze staan er wel, maar er staan ook dingen als dat je pas recht hebt als je bijvoorbeeld psychiatrische problemen hebt, maar hoe wordt dat eigenlijk getoetst zou ik willen vragen en wanneer wordt besloten dat je echt nergens terecht kunt? De verhalen die ik hoor zijn dat mensen worden terugverwezen naar de vraagwijzer, 'ga maar naar familie en vrienden', ook al lukt dat echt niet. Daar zou ik toch nog graag antwoord op willen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Andere sprekers? Wethouder Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda) (wethouder). Ja dank u wel. We hebben hier volgens mij in de commissie uitgebreid over gesproken en ik denk dat we daar over tal van onderwerpen ook

uitgebreid van gedachten hebben gewisseld. De heer Van Elck noemde een aantal punten dat hij belangrijk vindt en ik denk dat het noemen van de Bredestraat, waarbij hij eerder een grafiek liet zien van waar een toename van overlastmeldingen was... We zien in de meest actuele grafiek dat er vanaf september echt een aanzienlijke daling van het aantal klachten- en overlastmeldingen is en dat dit conform de extra inzet die daar is gepleegd is. Verder heb ik geen vragen van de heer Van Elck gehoord. Dan kom ik bij de heer Vonk. Ik denk dat het beeld van dat er € 19,6 miljoen op de plank is blijven liggen niet correct is. Ik heb daar in de commissie al over verteld dat wij die middelen voor 2020 en 2021 pas laat in 2020 hebben ontvangen. Wij hebben alle ambities die wij hebben ingezet, ook gelijktijdig, alleen een deel konden wij wegschrijven onder de coronamiddelen die wij op dat moment ook voor de noodopvang kregen. Wij hebben bijvoorbeeld een start kunnen maken met de privacy in de maatschappelijke opvang, maar daarvoor hebben wij de Blokhuismiddelen niet hoeven aanspreken, dat hebben we op een andere manier kunnen bekostigen. Dat is de reden dat we de middelen die er zijn, voortzetten in de uitbreiding van de aanpak, bijvoorbeeld Housing First dat we structureel borgen en Project 010, dat we nu na een positieve evaluatie gaan uitbreiden. Er is voor al die middelen eigenlijk al een bestemming en die zullen de komende jaren worden uitgegeven. U hebt daar met een aantal andere partijen een motie over ingediend en die kan ik van harte omarmen want wij kunnen bij de jaarrekening prima een toelichting geven op waaraan de middelen besteed zijn en hoever die uitputting is. Ik kan u verzekeren dat die complete € 19,6 miljoen een bestemming heeft en dat die de komende tijd echt al volledig uitgenut wordt. Ik kan die motie omarmen. Dan kom ik bij mevrouw Mohamed-Hoesein. U hebt eerder ook gezegd dat kwetsbare Rotterdammers ook veerkrachtig moeten zijn om het in soms moeilijke omstandigheden vol te houden en ik denk dat dit ook klopt. Verder vroeg u op welke wijze we instellingen en cliënten inspraak geven in projecten die er plaatsvinden. Dat doen we op velerlei manieren, ik ben zelf op bezoek geweest bij Project 010, bij de Rotterdamse Douwers. Daar loopt gewoon een structureel onderzoek waarbij een onderzoeker elke drie maanden met deelnemers en betrokken partijen in gesprek gaat, daarmee eigenlijk al heel lang een kwalitatief onderzoek doet en met de deelnemers, de betrokken hulpverleners en de vrijwilligers echt de diepte in gaat, om te kijken hoe het loopt, wat bijgesteld moet worden en wat de succesvolle elementen zijn. We zien eigenlijk dat dit project ontzettend goed uitpakt voor de deelnemers die daarbij betrokken zijn en natuurlijk is niet ieders leven ineens volledig op orde want mensen komen uit een moeilijke situatie en er is soms ook sprake van een terugval, maar we zien wel dat ze inspraak hebben en dat er uitgebreid met hen gesproken wordt, zij leveren zeker ook een bijdrage aan hoe dat verder vorm krijgt. De start in een pilotvorm geeft heel veel ruimte om op basis van ervaringen bijstellingen te doen, te leren wat dit voor ons beleid betekent en hoe we ook in de breedte beter kunnen aansluiten bij een doelgroep die zo in de knel is gekomen. Dus ik denk dat het heel veel waardevolle input geeft en wij zorgen bij projecten structureel dat we in die pilotfase heel nauw in overleg zijn: hoe leren we met elkaar. Dat doen we met Housing First en met al die projecten en we gaan per 1 april a.s. van start met flexwonen voor de bankslapers, dat zijn allemaal van die projecten waarin je met elkaar moet leren en waarbij juist de inspraak van zowel de deelnemers als de betrokken instelling ongelooflijk waardevol is. Dat doen we dan ook van harte en dat leidt ook tot een heel fijne samenwerking met alle partners in de keten. Dan hebt u een motie ingediend en heel eerlijk gezegd is dit best een lastige motie om uit te voeren. Ik snap heel goed wat u zegt en ik deel heel erg uw mening dat we maatwerk moeten toepassen, dat doen we onder andere binnen de wijkteams, daar zijn we met prio aan de slag gegaan, daar heb ik u over geïnformeerd. Maatwerk is ongelooflijk belangrijk, maar eigenlijk is dat een vast onderdeel van ons beleid. Als we kijken naar de WMO, de indicaties, dan worden die altijd passend gesteld op de situatie van een cliënt die zich aanmeldt. Als we kijken naar die pilots dan zien we dat je juist door heel intensief dat gesprek met de deelnemers en de betrokken instellingen te voeren heel erg kijkt: hoe zorg je ervoor dat het voor elke individuele cliënt ook een succes wordt.

Als het gaat om Housing First dan stellen we de bepaling dat iedereen een zorgcontract nodig heeft, maar in dat zorgcontract sluiten we nauwkeurig aan bij de situatie van de betreffende persoon die daar deel van uitmaakt. Dus als u het zo in algemene zin stelt dan vind ik het heel lastig want dan doen wij dit eigenlijk, maar dan weet ik ook niet goed wanneer ik hem kan afdoen. Ik kan het in de breedte alleen maar met u eens zijn, maar ik zou hem toch als overbodig willen kwalificeren, ik deel het uitgangspunt wel volledig met u. Dan kom ik bij mevrouw Roest. Dank voor de mooie woorden, ik denk dat het voor alle mensen die hierbij betrokken zijn heel waardevol is om terug te horen dat er zo veel waardering is voor al het werk dat daar gedaan is. Dan over de noodopvang. Er is feitelijk al een vorm van een slechtweerregeling, de opvang is opengegaan bij code Rood en ook bij storm. Dat is vrij laat gecommuniceerd en dat komt ook doordat het KNMI die code Rood pas vrij laat heeft gecommuniceerd. Tot de dag daarvoor was sprake van code Geel en code Oranje en pas enkele uren voordat de noodopvang openging is code Rood gecommuniceerd. Wij hebben daar vanuit het veld ook wel signalen over terug gehoord en dat betekent dat wij nu een evaluatie vormgeven met onder andere NAS die de winterkouderegeling uitvoert en dat we daarin ook kijken wat dit betekent en of dit consequenties heeft voor hoe we dat in de toekomst regelen. Ik zou wel die evaluatie van de betrokken partners en iedereen die daarbij betrokken is willen afwachten voor daar een aanpassing in te doen, maar het heeft absoluut de aandacht om te kijken hoe de ervaringen rond de stormen van afgelopen weken zijn en of dat iets betekent voor hoe we daarmee zouden moeten omgaan. Dan kom ik bij mevrouw Van Wifferen. U hebt eerder in de commissie ook vragen gesteld over hoe het zit met die zelfredzaamheid. Als het gaat om psychische problemen dan is het bij het loket... Bij Centraal Onthaal zitten hooggekwalificeerde mensen aan de balie en die vragen echt heel erg door: 'is sprake geweest van psychische klachten, hebt u eerder een behandeling gehad, gebruikt u medicijnen', maar het is soms ook op basis van gedrag. Als iemand verward gedrag vertoont, wordt dat ook gekwalificeerd als psychisch probleem, dus het is niet zo dat wij psychologisch onderzoek doen en dat dit de regel is voor wanneer het vinkje bij psychische problemen wordt aangezet, er wordt echt behoorlijk doorgevraagd op hoe iemand in zijn vel zit, wat zijn omstandigheden zijn en wat zijn verleden is, maar er wordt ook gekeken hoe hij zich aan de balie gedraagt. Dat is de input die wordt gebruikt voor het duiden of sprake is van psychische problemen. Volgens mij heb ik daarmee de moties gehad en ook de vragen beantwoord. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Dan ronden we de beraadslagingen op dit punt af.

23. De ontwikkelingen rondom voetbalvereniging Steeds Hooger

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar 23, de ontwikkelingen rond voetbalvereniging Steeds Hooger. Ik zie twee sprekers op mijn lijstje, de heer Van Elck als eerste.

De heer **VAN ELCK** (lr): Voorzitter, de afgelopen jaren heb ik het namens Leefbaar Rotterdam veelvuldig voor voetbalvereniging Steeds Hooger opgenomen en dat doe ik hier vandaag in mijn allerlaatste betoog ook en waarom? Omdat het Steeds Hooger de afgelopen jaren zachtjes gezegd niet heeft meegezeten. Zo kwamen niet zij als initiatiefnemer op het complex bij het CBR te spelen maar op Blijdorp, is er nooit invulling gegeven aan een vijf jaar geleden ingediende motie om hen extra speelruimte op dit complex te bieden, moet Steeds Hooger tegen hun wil in verhuizen van hun geliefde complex aan de Kanaalweg terwijl twee andere bespelers van het complex, de manege en de scouting die hebben aangegeven te willen verhuizen, moeten blijven. Vervolgens wilden wij als gemeenteraad niet dat Steeds Hooger een nieuw complex bij volkstuinvereniging SNV kreeg en kreeg de kerngezonde voetbalvereniging met meer dan 600 leden zelfs te horen dat opheffing en

opsplitsing tot de mogelijkheden behoorde. Onder deze druk besloot de ALV van Steeds Hooger eieren voor zijn geld te kiezen en onder voorwaarden akkoord gaan met verhuizing naar het complex van Leonidas, ver buiten hun verzorgingsgebied. Hiermee leek eindelijk een streep onder alles gezet te kunnen worden, tot men deze week te horen kreeg dat voetbalvereniging Banlieu volgend seizoen op hun geliefde complex aan de Kanaalweg gaat spelen, een mokerslag van jewelste. Het murw gebeukte Steeds Hooger heeft zich voorgenomen het met pijn in het hart te accepteren met als voorwaarde dat aan hun voorwaarden met betrekking tot het complex aan het Erasmuspad wordt voldaan en daarover dien ik de motie 'Zwart op wit' in.

De **VOORZITTER**. De heer Van Elck heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Zwart op wit

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van de ontwikkelingen rondom voetbalvereniging Steeds Hooger;

constaterende dat:

- voetbalvereniging Steeds Hooger de afgelopen jaren in de hoek heeft gezeten waar de klappen vallen;

overwegende dat:

- niet initiatiefnemer Steeds Hooger, die het complex bij het CBR destijds nieuw leven wilde inblazen op dit terrein is komen te voetballen, maar (na een afgeblazen fusiebespreking) voetbalvereniging Blijdorp;
- er al vijf jaar een niet-afgedane motie ligt om Steeds Hooger meer speelruimte te geven met een tweede veld op het huidige complex van Blijdorp;
- het de gemeente zelf is geweest die aan Steeds Hooger gevraagd heeft om een jeugdafdeling op te richten voor de voetballende jeugd in Blijdorp waardoor de vereniging enorm gegroeid is;
- na een locatieonderzoek Steeds Hooger tegen hun wil in van hun geliefde complex aan de Kanaalweg moet verhuizen, waar (de andere bespelers) de manege en de scouting, die zelf willen verhuizen, moeten blijven;
- een meerderheid van de gemeenteraad niet wilde dat volkstuinvereniging SNV moest wijken voor een nieuw complex van Steeds Hooger (terwijl zij hier graag waren gaan voetballen);
- de vitale voetbalvereniging Steeds Hooger met meer dan 600 leden zelfs te horen kreeg dat opheffing en opsplitsing tot de mogelijkheden behoorden;
- onder druk van mogelijke opheffing en opsplitsing de ALV van Steeds Hooger nu eieren voor zijn geld heeft gekozen en onder voorwaarden akkoord is gegaan met verhuizing naar het complex aan het Erasmuspad;
- het nieuwe beoogde complex van Steeds Hooger ver buiten hun huidige verzorgingsgebied ligt terwijl zij altijd aangegeven hebben in hun verzorgingsgebied te willen blijven spelen en waar hen ook toezeggingen toe zijn gedaan;
- het Steeds Hooger door merg en been gaat dat voetbalvereniging Banlieu volgend seizoen op hun oude vertrouwde complex en veld aan de Kanaalweg komt te spelen;
- Steeds Hooger zich zorgen maakt dat er leden zijn die zich willen gaan aansluiten bij Banlieu, zodat zij op het huidige complex met hun gezellige kantine kunnen blijven spelen;
- Steeds Hooger zich zorgen maakt dat (jeugd)leden vanwege de afstand niet mee willen verhuizen naar het nieuwe beoogde complex aan het Erasmuspad;
- leden van Steeds Hooger de komende jaren geconfronteerd gaan worden met grote rommelige verbouwingen/onderhoud op het complex aan het Erasmuspad;

- Steeds Hooger, dat zich altijd constructief heeft opgesteld, ook na deze gedwongen verhuizing een bloeiende en gezonde voetbalvereniging moet blijven;
- de vanuit de ALV via het bestuur van Steeds Hooger aan de gemeente voorwaarden voor verhuizing naar het complex aan het Erasmuspad gerespecteerd moeten worden;

verzoekt het college:

- aan de hieronder genoemde voorwaarden van (de ALV van) Steeds Hooger voor verhuizing naar het Erasmuspad te gaan voldoen:
 - dat het gehele complex duurzaam en zelfvoorzienend wordt;
 - dat de opstallen door de vernieuwbouwcommissie van Steeds Hooger worden ontworpen en daarmee voldoen aan de wensen van de vereniging;
 - dat de gemeente zowel tijdens de tijdelijke situatie als de uiteindelijke situatie zorgt voor een bij de vereniging passende oplossing met goede nutsvoorzieningen en internetaansluiting;
 - dat voor de gehele invulling van het complex en opstallen het uitgangspunt is dat deze passend bij de club en functioneel is;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.G.J. van Elck

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. U kunt verdergaan.

De heer **VAN ELCK** (lr). Steeds Hooger heeft geïnvesteerd in portakabins en kleedkamers op het huidige complex, een investering waarvan zij door een gedwongen verhuizing nauwelijks tot geen profijt van hebben gehad. Leefbaar Rotterdam wil dat de vereniging hiervoor gecompenseerd wordt en daarom dien ik mijn allerlaatste motie in, 'Last but not least'.

De **VOORZITTER**. De heer Van Elck heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Last but not least

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van de ontwikkelingen rondom voetbalvereniging Steeds Hooger;

constaterende dat:

- voetbalvereniging Steeds Hooger geïnvesteerd heeft in portakabins, in kleedkamerruimte, op hun complex;

overwegende dat:

- Steeds Hoger naar aanleiding van het gehouden locatieonderzoek komend seizoen helaas moet vertrekken van het huidige complex aan de Kanaalweg;
- Steeds Hoger nauwelijks profijt heeft gehad van hun investering á € 35.000,00 in de door hun aangeschafte portakabins;
- een vergoeding voor deze gemaakte kosten hierdoor op zijn plaats is;

verzoekt het college:

- met Steeds Hooger in gesprek te gaan over restitutie van de door Steeds Hooger aangeschafte portakabins;

en gaat over tot de orde van de dag"

w.g. M.G.J. van Elck en P.J.P. Lansink-Bastemeijer

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u wel.

De heer **VAN ELCK** (lr). Tot slot wil ik Steeds Hooger het allerbeste toewensen, dat jullie op de nieuwe locatie de gezonde en oergezellige vereniging kunnen blijven die jullie nu zijn. Die overwinning verdienen jullie zo na alle tegenslag. Het ga jullie goed en jullie ook.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen. Dat gaat over. Wenst iemand anders het woord?
De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ja voorzitter, het is natuurlijk een hele eer om het laatste debat met mijnheer Van Elck te hebben die zich inderdaad samen met de VVD veel heeft ingezet voor Steeds Hooger en het was de motie van de VVD die het college opriep om een laatste poging te doen om het echt te regelen voor Steeds Hooger en ja, Steeds Hooger heeft vaak water bij de wijn moeten doen en ja, Steeds Hooger was vaak de verliezer van de match, maar ik ben wel blij dat met die motie uiteindelijk wel de druk en misschien ook wel de verplichting om een keuze te maken heeft geleid tot een stap die Steeds Hooger gaat zetten. Ik vind het ook een compliment aan Steeds Hooger dat ze dat dus ook gaan doen en ik steun daarom van harte, en ben daarom ook medeondertekenaar, de oproep aan het college om goed om te gaan met de opstellen waarin zij gewoon hebben geïnvesteerd, dus ik ga ervan uit dat de wethouder die vol omarmt.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Mevrouw Zandberg.

Mevrouw **ZANDBERG** (cda). Ja voorzitter, we hebben het hier heel vaak over voetbalvereniging Steeds Hooger gehad. De beschikbare ruimte in de stad is gewoon schaars en de wensen zijn heel groot, dat komt hier volgens mij ook pijnlijk duidelijk naar voren. Er heeft echt een superzorgvuldig traject plaatsgevonden en die oplossing was echt niet gemakkelijk, maar er lijkt nu toch een eindstand op dat scorebord te verschijnen, waarbij Steeds Hooger de enige bespeler van het Erasmuspadij wordt, maar voor FC Banlieu is deze uitkomst wel teleurstellender. Gelukkig is er ook voor hen een tijdelijk alternatief, maar de uitwerking voor een meer chronisch alternatief kost tijd en ik hoop dat die er in de toekomst echt komt en dat de wethouder er ook alles aan gaat doen om ook voor hen een passende oplossing voor de toekomst te vinden.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Wethouder Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda) (wethouder). Ja dank u wel. Ik heb nog niet de definitieve versies van de moties, maar ik ga ervan uit dat de aangeleverde versies ook op papier zijn gekomen, al heeft de heer Van Elck toch een poging gedaan om mij daarover in verwarring te brengen, maar ik vertrouw hem op zijn woord in zijn laatste bijdrage in deze raadsvergadering. Nee, dat moet ik niet doen? Ik denk dat ze onderweg zijn en ik kan het voor de zekerheid even checken. Alle gekheid op een stokje, het was een intensief traject en laten we eerlijk zijn, als het gaat om een vereniging die al meer dan 100 jaar bestaat, een bloeiende vereniging, een vereniging die ongelooflijk veel voor haar leden doet dan is het een ongelooflijk ingrijpend besluit om te verplaatsen. Ik denk dat we allemaal meeleven met Steeds Hooger en dat het voor hen ook gewoon enorm veel impact heeft gehad. Het klopt ook wat mevrouw Zandberg

erover zegt, als het gaat om ruimte in deze stad en ook ruimte aan de Kanaalweg waar verschillende partijen zijn dan is het gewoon heel ingewikkeld om te zeggen dat de ruimte die ze graag op die locatie hadden gehad niet mogelijk is gebleken, ook conform eerdere besluiten van uw raad. Ik denk dat we allemaal met hen kunnen meevoelen dat dit impact voor hen heeft en ingrijpend is en dat dit er ook voor gezorgd heeft dat wij een inspanningsverplichting hebben gevoeld om te zorgen voor een goede oplossing. Ik denk ook echt dat zij met het scenario dat nu voorligt en de definitieve keuze die we gemaakt hebben ook niet meer die dreigende wolk van ontwikkelingen aan de Kanaalweg boven hun hoofd hebben hangen, maar dat ze naar een echt mooi complex gaan waar echt nog wel het een en ander nodig is. Aan het Erasmuspad is hun toekomst echt verzekerd met een eigen complex en we gaan daar straks vanuit de impuls, vanuit het integraal huisvestingsplan Sport, mooie opstallen realiseren en de velden opknappen. Ik denk echt dat we ons dan kunnen aansluiten bij de laatste woorden van de heer Van Elck dat hij hen daar veel geluk en succes wenst en ik verwacht dat dit ook het geval zal zijn op die locatie. Mevrouw Zandberg vroeg terecht hoe het met Banlieu zit, die zijn echt in een gat gesprongen op het moment dat er moeilijkheden ontstonden bij Leonidas en ik denk dat zij voor dat initiatief ook alle waardering verdienen. Op het moment dat er nu een situatie is waarbij er echt een kansrijke oplossing ligt in de samenwerking met het Witte Dorp in Overschie dan vind ik ook dat wij verplicht zijn dat ook een kans te geven. Dat betekent dat wij hen met wat randvoorwaarden de mogelijkheid geven om een jaar lang als overgangssituatie aan de Kanaalweg te voetballen en dat we tegelijkertijd voor eind oktober a.s. helder willen hebben of die samenwerking met het Witte Dorp uiteindelijk ook tot succes leidt. Ik hoop dat van harte want ik denk dat het Witte Dorp en Banlieu elkaar echt kunnen versterken en daarvoor zal de gemeente een aantal onderzoeken moeten doen – waarin de gesprekken tussen Banlieu en het Witte Dorp leidend zijn – of zij echt tot overeenstemming komen. Ik hoop echt dat we over een halfjaar ook voor Banlieu tot een definitief toekomstscenario kunnen komen dat hen weer bestaansrecht voor de toekomst biedt. Dan kom ik bij de twee moties. Ik kan in grote delen meegaan in de eerste motie 'Zwart op wit', maar 'het gehele complex duurzaam en zelfvoorzienend' dat is afhankelijk van de technische omstandigheden. Wij kunnen meegaan in 'zo veel als mogelijk', maar volledig is op dit moment echt niet te zeggen want daarvoor moeten echt alle scenario's nog uitgewerkt worden. 'Opstallen door de vernieuwbouwcommissie van Steeds Hooger worden ontworpen, geef hun de ruimte om een programma van wensen aan te leveren'. Daar houden wij zwaarwegend rekening mee als wij een programma van eisen opstellen en zij mogen op dat programma van eisen reageren en ze mogen ook reageren op het uiteindelijke ontwerp, maar hen zelf het complex laten ontwerpen past niet in de kaders van het Integraal Huisvestingsplan Sport waarin de middelen gereserveerd zijn. Dus ja, wij betrekken hen zeer nauw en we geven hun echt veel inspraak, maar het door henzelf laten ontwerpen is niet aan de orde. Wij doen uiteraard ons best om dat zo veel mogelijk passend bij hun wensen te ontwikkelen en ik denk dat we in ruime mate tegemoet zullen komen aan punt 3 en 4. De vraag is natuurlijk altijd wie het als passend beoordeelt, maar ik vind in ieder geval dat wij echt onze inzet moeten plegen om zo veel mogelijk tegemoet te komen aan de wensen die Steeds Hooger daarover heeft. Ik zou deze motie willen ontraden. Dan is er nog een tweede motie en die heb ik hier. 'Met Steeds Hooger in gesprek te gaan over restitutie van de door Steeds Hooger aangeschafte portakabins'. Er is al een gesprek met Steeds Hooger gepland en daarin zal ook worden besproken hoe we omgaan met de opstallen die zij achterlaten waaronder de portakabins en het is uiteraard ook aan ons om vervolgens met hen te bespreken of ze die portakabins willen overdragen aan het Sportbedrijf dan wel de gemeente. Op het moment dat dit het geval is en we tot overeenstemming komen, moet daar natuurlijk een vergoeding tegenover staan. Als ik deze motie lees, dan sluit die daarbij aan, dat wij tot overeenstemming over de overdracht van het eigendom moeten komen en dat daar uiteraard een vergoeding tegenover moet staan. Dus als we het op die manier mogen lezen, dat een overdracht daarbij

noodzakelijk is en dat daar dan een vergoeding tegenover staat, dan kan ik deze laatste motie van de heer Van Elck van harte omarmen, het is u gegund.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Dan beëindig ik de beraadslagingen over dit punt.

24. *Het initiatiefvoorstel-Van der Velden 'Rotterdams vestigingsklimaat voor dierproefvrije innovatie in Life Sciences & Health', alsmede de reactie van burgemeester en wethouders hierop*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 24, het initiatiefvoorstel van de heer Van der Velden, 'Rotterdams vestigingsklimaat voor dierproefvrije innovatie in Life Sciences & Health', alsmede de reactie van het college van burgemeester en wethouders. Mag ik de heer Van der Velden uitnodigen.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u wel voorzitter. Het initiatiefvoorstel is natuurlijk al inhoudelijk behandeld in de commissie, maar ik dien het natuurlijk graag officieel in. Het zoeken naar alternatieven voor dierproeven is een humane daad, dieren worden vaak slechts beschouwd als ding dat ondergeschikt is aan de belangen van de mens. Dieren zijn echter net als mensen individuen en hebben een bewustzijn en gevoel en een eigen intrinsieke waarde. Al eeuwenlang probeert de mens een harde grens te trekken tussen hemzelf en het dier om zo zijn wrede omgang met het dier te rechtvaardigen. Dierproeven zijn respectloos ten aanzien van het leven. In onze cultuur wordt veel waarde gehecht aan mededogen, respect, empathie en liefde, zij vormen de continue inzet voor verbetering van onze beschaving. Als we ons afschermen van het lijden van andere levende wezens dan de mens dan maakt dat ons afgestompt en beperkt het ons vermogen om naar de ander om te zien, terwijl als je mededogen hebt voor de meest kwetsbaren op de wereld de kans dat je ook mededogen hebt voor de mens groter is. Dieren hebben geen stem, maar wij wel. Dierproeven gaan gepaard met ernstig dierenleed, het veroorzaakt veel pijn, stress en sterfte bij dieren. Ik zal hier niet verder op ingaan omdat ons initiatiefvoorstel daar niet over gaat, maar om dierproeven te verminderen moeten ze vervangen worden door alternatieven en die alternatieven zijn er. Het stoppen van dierproeven is in het belang van mens en dier. De gegevens uit proefdieronderzoek moeten namelijk worden vertaald naar de mens en daar gaat het gewoon eenvoudigweg mis. Zo'n 90% van de dierproeven heeft geen enkele betekenis voor de mens, dat verzin ik niet omdat ik hier nu toevallig namens de Partij voor de Dieren sta, maar dat is bewezen door onderzoek van de Radboud Universiteit, het UMC Utrecht en het Nederlands Hartinstituut. De reden is simpel, een dier is namelijk wezenlijk anders dan de mens, wij verschillen gewoon biologisch. Ik kan wel een voorbeeld geven, het is gewoon bizar dat wij dieren wel kunnen genezen van Alzheimer, diabetes en bijvoorbeeld kanker, maar mensen niet. Dus die dierproeven hebben geen zin voor mensen. De Partij voor de Dieren bedrijft politiek die verdergaat dan de belangen van de eigen soort. Rotterdam is een stad die innovatie hoog in het vaandel heeft en dat komt nou precies samen in ons initiatiefvoorstel 'Rotterdams vestigingsklimaat voor proefdiervrije innovatie in Life Sciences & Health'. Voor het eerst in de geschiedenis van de Rotterdamse politiek kunnen wij ons als gemeenteraad uitspreken over een toekomst van biomedisch onderzoek in onze stad zonder gebruik te maken proefdieren. Het economisch vestigingsklimaat van de gemeente Rotterdam kan zo het gewenste steuntje in de rug betekenen voor proefdiervrije innovatie, dat dit een plek in de stad krijgt. Zoals u de Partij voor de Dieren inmiddels kent, komen wij ook met oplossingen, zie ons voorstel. Dat het werkt, bewijst de stad Utrecht. Daar zijn ze namelijk al begonnen met proefdiervrije innovatie en dat is een enorm succes voor de stad Utrecht, daar is het namelijk gelukt om vele partners bij de onderzoeken te betrekken, topwetenschappers uit de hele wereld, bedrijven en universiteiten werken daar allemaal samen, ook grote bedrijven. Ik noem maar wat, een bedrijf waar ik zelf niet zo'n fan

van ben, Shell en Bayer, die zijn daar ook al ingestapt. Laat Rotterdam daar nou een voorbeeld aan nemen, laat in Rotterdam de universiteit, de wetenschap en de bedrijven de handen ineenslaan, laat Rotterdam de aanjager zijn en beste gemeenteraad, laat angst voor het nieuwe niet overheersen, maar omarm de toekomst. Dat was het.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. De griffier heeft een foto van dit gedenkwaardige moment gemaakt en die krijgt u zo doorgestuurd. Zijn er vragen aan uw collega? De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja, misschien een vrij technische vraag. U refereerde aan een voorbeeld van Utrecht, is wat u nu met dit initiatiefvoorstel voorstelt eigenlijk precies datgene wat in Utrecht ook is gedaan of is de vergelijking anders?

De **VOORZITTER**. Andere vragen aan de heer Van der Velden? De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Ja dank u wel voorzitter. Allereerst complimenten aan de heer Van der Velden en ik denk ook aan collega Rozema als burgerraadslid voor dit mooie initiatiefvoorstel over een belangrijk onderwerp. Laten we hopen dat we zo snel mogelijk in die proefdiervrije toekomst zitten voorzitter, dat is in ieder geval ook de wens van GroenLinks. Ik heb twee vragen over dit specifieke initiatiefvoorstel. De invloed van de gemeente Rotterdam hierop is toch op zijn best marginaal, dat blijkt ook wel uit de introductie van de heer Van der Velden, dit is vooral een discussie die op nationaal en Europees niveau gevoerd zou moeten worden. De Partij voor de Dieren heeft ervoor gekozen om het specifiek vanuit het economisch beleid te benaderen. De reactie van het college is eigenlijk dat het te veel een niche is en te klein om daar als gemeente invloed op uit te oefenen. Wat is de reactie van u als indiener van het initiatiefvoorstel daarop? Dan mijn tweede daaraan gekoppelde vraag. De Partij voor de Dieren heeft dit voorstel al in 2019 al ingediend, daar is een collegereactie op gekomen en er is een commissiebehandeling geweest met een aantal punten die wat ons betreft wel houtsnijden. Waarom hebt u er niet voor gekozen om op basis van die opmerkingen en die feedback het voorstel wat aan te passen omdat er volgens mij een aantal zaken in staat dat na de eerdere discussies die we hierover gehad hebben best wat aanscherping verdient.

De **VOORZITTER**. Dank u. Andere vragen aan de heer Van der Velden? Niet. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dank u voorzitter. Ja, een antwoord op de vraag van de heer Vonk. Utrecht is iets anders, ik kan u daar wel een artikel over sturen, recent stond hierover een artikel in Trouw, ook met degene die dat leidt. Het exacte verschil, dat is een beetje een technisch verhaal, maar die vraag wil ik graag beantwoorden en ik kan u dit straks sturen als u dat wilt. Dan de heer Postma. De reactie van het college is, u zegt het ook, dat het een nichemarkt is. Het college zegt dat de omvang van het marktaandeel binnen MedTech zeer gering is en dat het een beperkte markt en een beperkte ontwikkeling is, maar de reactie is van twee jaar geleden. De heer Van Gils sprak vanmiddag over de Coolsingel en hij zei 'ja maar we hadden toen toch helemaal niet kunnen denken dat die e-bikes hier nu zo veel zouden rijden'. Nee, dat is nou precies innovatie. Een ander voorbeeld. Twee jaar geleden had nog niemand van vleesvervangers of vervangers van zuivel gehoord, maar nu is de vegetarische slager, ik noem maar wat, gewoon overgenomen door een van de grootste multinationals, Unilever. Zo moet je dat ook zien met proefdiervrije innovatie. Ik vind de reactie dat het een nichemarkt is vrij beperkt want dat is het niet, dat is de stellige overtuiging van de Partij voor de Dieren. Omarm gewoon de toekomst net zoals we dat met andere dingen hebben gedaan. Uw tweede vraag was om het voorstel aan te passen. Ik vind altijd dat je als politicus ergens voor moet staan, je moet staan voor je idealen en voor wat je

wilt en dit is gewoon wat wij willen. Wij zijn niet zo van de instrumentele politiek, dat je moet gaan kijken: wij dienen dit in, we gaan om tafel zitten en we gaan kijken wat er uitkomt. Daar zijn wij niet van, wij zijn van de expressieve politiek, dus het agenderen. Ja, ik sta voor dit initiatiefvoorstel en ik vind het een fantastisch voorstel, ik vind het een mooi voorstel en ik heb er niet over gedacht om het aan te passen. Dat is hem.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer mijnheer Van der Velden. Hartelijk dank voor dit initiatiefvoorstel en de toelichting daarop. Een klein applausje voor de heer Van der Velden kan geen kwaad. Dan is het nu tijd voor de beraadslaging met het college. Wethouder Vermeij is aangeschoven en mevrouw Zeegers staat op mijn lijstje als eerste spreker, maar ik zie haar niet. Een andere spreker wellicht op dit punt richting het college? Eenmaal andermaal. Dan sluit ik de beraadslagingen op dit punt af.

26. Het initiatiefvoorstel-Büyükcifci 'Koop of huur? Huurkoop 3.0', alsmede de reactie van burgemeester en wethouders hierop

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar het volgende agendapunt. Agendapunt 25 is van de agenda afgevoerd en we zijn nu aangekomen bij agendapunt 26, het initiatiefvoorstel van de heer Büyükcifci 'Koop of huur? Huurkoop 3.0', alsmede de reactie van het college van burgemeester en wethouders hierop. Ik verzoek ook wethouder Kurvers, als hij meeluistert, om binnen te treden en ik verzoek de heer Büyükcifci achter de collegetafel plaats te nemen. Als u even gaat zitten dan wachten we even op wethouder Kurvers, het is goed als hij naar u luistert. Intussen wil ik gebruikmaken van de mogelijkheid om u erop attent te maken dat u deelneemt aan stemmingen. Dus als u nog niet gestemd hebt dan verzoek ik u dat alsnog te doen. Wij gaan straks bij het volgende agendapunt de stemmen tellen, dus als u nog niet hebt gestemd dan verzoek ik u alsnog uw stem uit te brengen. Mijnheer Van der Velden.

17. Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Hoofdweg 480-490' - vervolg

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja dat is van de orde want ik maak direct van de gelegenheid gebruik. Ik wil bij agendapunt 17 een vervangend amendement indienen, daar stond namelijk een spelfout in de titel. Er stond 'Parkeren in het groen, gewoon niet doen' en de titel moet zijn 'Parkeren in het groen, gewoon niet doen'.

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velden heeft het volgende gewijzigde amendement ingediend.

Amendement A1. Parkeren in het groen, gewoon niet doen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan Hoofdweg 480-490;

besluit:
artikel 4 sub 1 onder f te schrappen."

w.g. R.T.J. van der Velden

Toelichting

Met dit amendement wordt voorkomen dat er in het groen kan worden geparkeerd of dat het wordt geasfalteerd. Groen blijft groen.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Vroeger las ik de dictums voor en dan had ik nog een tweede scan, maar sinds we afgesproken hebben dat ik ze niet meer voorlees, is een tweede controlemoment niet meer aan de orde. Wij gaan bij agendapunt 17 het amendement van de Partij voor de Dieren vervangen.

27. *Herbenoeming van de heer M.W. van Sluis RA als lid van de Referendumcommissie*

De **VOORZITTER**. Dan stel ik u toch voor om eerst de stemmen te gaan tellen want dat kost toch enige tijd, dus ik ga naar agendapunt 27, u kunt blijven zitten. Dat gaat over de herbenoeming van de heer M.W. van Sluis als lid van de Referendumcommissie. Ik benoem in het stembureau de heer Van Noppen als voorzitter, de heer Van Zevenbergen, de heer... Ik had de heer Tak op mijn lijstje staan, maar die is net foetsie. De heer Tak en de heer Roskam als leden van het stembureau. Mevrouw Roest wil, dus mijnheer Roskam, ik vervang u door mevrouw Roest, die wil zo graag. Mijnheer Van Noppen, u bent de voorzitter. Mag ik u verzoeken uw plaatsen in te nemen. De voorzitter van het stembureau heeft een uitslag voor ons, mijnheer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Die hebben we voorzitter. We hebben 36 stemmen voor en 3 stemmen tegen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer voor de uitslag. De heer M.W. van Sluis is daarmee herbenoemd als lid van de Referendumcommissie. Daarmee ontbind ik ook het stembureau, met dank aan de voorzitter en de leden.

26. *Het initiatiefvoorstel-Büyükcıfci 'Koop of huur? Huurkoop 3.0', alsmede de reactie van burgemeester en wethouders hierop - vervolg*

De **VOORZITTER**. Dan gaan we terug in de agenda en het verzoek aan de heer Kurvers om binnen te treden. Ik zag hem net in de deuropening, maar hij is alweer verdwenen. De heer Büyükcıfci, in technische tijd graag een toelichting op uw voorstel.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Voorzitter hartelijk dank om ons voorstel hier te mogen toelichten, om zo op de laatste dag van ons als NIDA en voor mij als raadslid hier toch nog een voorstel te mogen behandelen en hopelijk onze nalatenschap hier ook te verrijken zou ik willen zeggen. Er is hard aan het voorstel gewerkt dat ik denk ergens in 2019 is ingediend. Vervolgens is er natuurlijk een heel proces, er is een commissievergadering geweest, een reactie van de wethouders en er is een expertmeeting georganiseerd om vooral te kijken op welke manier we het voorstel, namelijk 'Huurkoop 3.0' zoals we dat noemen, als een soort mengvorm tussen koop en huur kunnen doorvoeren. Toen we het voorstel indienden, wilden we heel graag hier in Rotterdam een pilot starten en nu blijkt dat daar toch heel wat juridische haken en ogen aan zitten. Dat realiseren wij ons ook heel erg goed, maar wij geloven er wel echt in dat dit een manier is om schuldenvrij en rentevrij de mogelijkheid te geven... en de woningmarkt en de huisvesting aan sich eigenlijk open te stellen voor mensen die vanwege ethische of religieuze bezwaren, maar ook bijvoorbeeld zzp'ers en starters op de woningmarkt, hen de mogelijkheid te geven om middels aandelen geleidelijk aan een huis in bezit te krijgen. Daar gaat dit voorstel over. Je bouwt een aandeel op en in plaats van rente betaal je huur, op die manier kom je op een schuldenvrije manier tot woningbezit. Daarmee maken we woningbezit toegankelijker en creëren we ook, dat is in ieder geval onze veronderstelling, een mogelijkheid voor mensen die nu nog tussen wal en schip raken en die graag een eigen huis zouden willen kopen om door te stromen naar een koopwoning. Wellicht komen daarmee weer wat betaalbare woningen vrij die dan ook weer kunnen worden ingevuld door mensen die op zoek zijn naar die woningen. In landen die hier al mee

werken, in ieder geval met vergelijkbare vormen, komt heel erg sterk naar voren dat de overheid hier wel een belangrijke rol in speelt. Uiteraard moet heel veel vanuit marktpartijen komen en moeten marktpartijen hier ook wel echt interesse in hebben, maar de overheid kan hierin wel een belangrijke aanjager zijn en laten zien dat je belastingtechnisch, maar ook in financiële zin een aantrekkelijke vorm maakt voor mensen die deze stap willen zetten. Kortom, wat we met dit voorstel willen bereiken is in ieder geval dat bij de minister het verzoek wordt neergelegd om dit serieus mee te nemen, om de meerwaarde van huurkoop in te zien, om werk te maken van de juridische, financiële en belastingtechnische obstakels die er momenteel zijn en ook nog in gesprek te raken met belanghebbenden om ook daar te kijken of we tot een soort pilot kunnen komen waarbij we dit dan hopelijk als Rotterdam kunnen doorvoeren. Daar zullen wij zelf als NIDA natuurlijk niet bij betrokken zijn, in ieder geval niet vanuit de politiek, maar wellicht participeren we daar wel van buiten de politiek in. Ik hoop in ieder geval op brede steun van de raad en dat er een stevig signaal wordt afgegeven richting de landelijke politiek om te laten zien dat er echt wel een groep Rotterdammers is die nu tussen wal en schip raakt en die wel graag de volgende stap in huizenbezit wil zetten.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Zijn er vragen aan het adres van de heer Büyükcıfci? Eenmaal, andermaal. Niet. Dan wil ik u graag hartelijk dankzeggen voor uw toelichting mijnheer Büyükcıfci en applaus voor het initiatief. Dan open ik nu het gesprek met de wethouder. Is er iemand die hierover het woord wil voeren? Ik zag de heer Van Putten op mijn lijstje, maar ik zie hem niet meer. Mevrouw Faber? Straks maar even. Mijnheer Engberts? Dat gaat over. De heer De Roon staat ook op mijn lijstje maar die zie ik ook niet. Andere sprekers bij dit agendapunt? Mevrouw Faber toch u, u wilt er iets over zeggen.

Mevrouw **FABER** (vvd). Ik heb het in de commissie al tegen de heer Benalla gezegd en ik zal dat hier herhalen. De Rotterdamse VVD ziet ook graag dat Rotterdammers die graag een eigen woning willen kopen dat zo veel mogelijk kunnen doen, maar helaas lukt dat nog niet altijd. U noemde al de starter en de zzp'er en we hebben wel sympathie voor het feit dat NIDA probeert een oplossing te zoeken, maar wij zien te veel obstakels met de financiële, vooral ook fiscale en juridische problemen die hierbij komen kijken. Eigenlijk betekent dit dat je een heel systeem op de schop moet gooien om te kijken of dit in de praktijk überhaupt mogelijk is. In de commissie bleek ook dat er te weinig interesse van marktpartijen is en hoe sympathiek ik het ook vind, dat is eigenlijk het tweede argument om dit niet te ondersteunen.

De **VOORZITTER**. Dank u. Anderen? Niet. Er zijn geen vragen aan de wethouder, dus ik beëindig de beraadslagingen op dit punt, hartelijk dank. We hebben agendapunt 27 net gehad.

TWEEMINUTENDEBAT (zonder interrupties)

*28.2 Tweeminutendebat 'Belangenverstrengeling politiek en onderwijsinstellingen',
aangevraagd door het lid Meeuwissen*

De **VOORZITTER**. Agendapunt 28.1 hebt u afgevoerd van de agenda. Dan gaan we naar het tweeminutendebat 'Belangenverstrengeling politiek en onderwijsinstellingen', aangevraagd door de heer Meeuwissen en ik vraag aan de heer Verheij als vicevoorzitter om ons te ondersteunen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Het woord is aan de heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dank u wel voorzitter. Een historisch moment, de laatste paar minuten van de PVV Rotterdam hier in deze raad als PVV tussen de 44 ja-knikkers Aboutaleb. Gelukkig kan ik niet geïnterrupteerd worden. Het tweeminutendebat 'Belangenverstrengeling politiek en onderwijsinstellingen'. De ruim 100 dagen in functie zijnde rector magnificus van de Erasmus Universiteit, ik mag haar naam niet noemen, is tevens fractievoorzitter van D66 in de Eerste Kamer, volstrekt legaal maar wenselijk is het niet. Onderwijsinstellingen moeten elke schijn van politieke belangenverstrengeling vermijden, als actief politicus kan iemand geen politiek neutrale functie bekleden. Voorzitter, de vorming van studenten tot zelfdenkende burgers wordt in gevaar gebracht door politiek gemotiveerde sturing, studenten die niet door het politiek correcte D66-hoepeltje, helaas is D66 nu niet in de zaal, passen worden door deugddocenten slechter beoordeeld en beschimpt om hun ideeën. Voorzitter, politiek neutraal onderwijs is een groot goed en daarom de volgende moties. De eerste van de twee moties, 'Onderzoek politieke kopstukken bestuurlijke functies in het onderwijs: constaterende dat Haagse politieke kopstukken bestuurlijke functies binnen het onderwijs bekleden en dat politieke partijen maar al te graag hun tentakels slaan in instanties die politiek neutraal dienen te zijn. Overwegende dat media, rechterlijke macht en het onderwijs reeds onder sterke invloed van één bepaalde politieke partij staan, D66 die nu dus niet in de raadzaal zit, die duiken er lekker weer voor weg. Dan het dictum van deze motie: verzoekt het college onderzoek te doen naar belangenverstrengeling, politieke inmenging en andere onwenselijke effecten door politieke kopstukken in bestuurlijke functies binnen het onderwijs. Dan mijn tweede en laatste motie getiteld 'Geen politieke kopstukken bestuurlijke functies onderwijs'. Welkom mevrouw Zeegers van D66, mevrouw Van Wifferen, het gaat nu over het D66-probleem, de laatste paar minuten van de PVV-Rotterdam. De constatering en de overweging zijn hetzelfde als in de vorige motie en het dictum van deze motie luidt: de raad spreekt uit: bestuurlijke functies van politieke kopstukken binnen het onderwijs onwenselijk te vinden. Tot zover en ik hoop in de volgende raadsperiode als lijst Meeuwissen het enige kritische geluid van deze raad te zijn. Daar ga ik de komende tijd keihard voor werken en ik dank u allemaal wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Meeuwissen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Geen politieke kopstukken bestuurlijke functies onderwijs

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van Belangenverstrengeling politiek en onderwijsinstellingen;

constaterende dat:

- 'Haagse' politieke kopstukken bestuurlijke functies binnen het onderwijs bekleden;
- politieke partijen maar al te graag hun tentakels slaan in instanties die politiek neutraal dienen te zijn;

overwegende dat:

- media, rechterlijke macht en het onderwijs reeds onder sterke invloed van één bepaalde politieke partij staan;

de raad spreekt uit:

- bestuurlijke functies van politieke kopstukken binnen het onderwijs onwenselijk te vinden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.J.P. Meeuwissen

Motie 2. Onderzoek politieke kopstukken bestuurlijke functies in onderwijs

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van Belangenverstrengeling politiek en onderwijsinstellingen;

constaterende dat:

- 'Haagse' politieke kopstukken bestuurlijke functies binnen het onderwijs bekleden;
- politieke partijen maar al te graag hun tentakels slaan in instanties die politiek neutraal dienen te zijn;

overwegende dat:

- media, rechterlijke macht en het onderwijs reeds onder sterke invloed van één bepaalde politieke partij staan;

verzoekt het college:

- onderzoek te doen naar belangenverstrengeling, politieke inmenging en andere onwenselijke effecten door politieke kopstukken in bestuurlijke functies binnen het onderwijs;

en gaat over tot de orde van de dag"

w.g. M.J.P. Meeuwissen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Meeuwissen. Wie mag ik het woord geven op dit agendapunt? Dat is niet het geval. Dan geeft de burgemeester een reactie op hetgeen gezegd is en een advies over de moties.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ja voorzitter, hartelijk dank. Wij hebben hier in de commissie kort over gesproken en ik heb toen geprobeerd de heer Meeuwissen langs twee routes duidelijk te maken waarom hij spoken ziet. Hij ziet spoken om twee redenen en hij is bovendien niet rechtstatelijk voorzitter. Onze Grondwet is vrij helder over politieke rechten van alle burgers in dit land. Alle burgers in dit land hebben het recht om politiek actief te zijn, passief en actief, en dat geldt dus ook voor een rector magnificus van een universiteit. In verband met belangentegenstellingen ten aanzien van vermenging van functies hebben alle instituten, een universiteit, maar ook een gemeenteraad, hun eigen codes waar we ons aan dienen te houden. Zo heb ik hier een zeer gewaardeerde vicevoorzitter werkzaam bij een corporatie, maar die zich keurig houdt aan de regels van dit huis, namelijk het onthouden van stemming als het gaat om vraagstukken die daarmee samenhangen en zo borgen wij dat mensen toch politiek actief kunnen zijn, waarvoor hartelijk dank, en tegelijkertijd onnodige strubbelingen voor de personen zelf, maar ook voor de instituten, tegengegaan kunnen worden. Voorzitter, ik heb de heer Meeuwissen ook gewezen op artikel 23 van de Grondwet dat ooit juist bij uitstek bedoeld was, en voor mij is het historie en voor u ook maar waarschijnlijk hebt u daar meer gevoel mee dan ik, om de onderwijskundige rechten van de twee grote religieuze kampen waaruit Nederlanders bestond, het katholicisme en het protestantisme, te waarborgen en daartussen hebben onze voorgangers het onafhankelijke openbaar onderwijs gehangen. Artikel 23 gaat eigenlijk over die driehoek en veel mensen hechten daar veel waarde aan. Dat is nou juist bedoeld om ook vanuit een zekere doctrine, of dat nou een religieuze of een andere levensbeschouwelijke doctrine is, ook een filosofische doctrine, onderwijs aan kinderen te kunnen aanbieden, maar ook aan volwassenen. We kennen een katholieke universiteit in Tilburg en iedereen vindt het prima,

als je vanuit die doctrine onderwijs wilt hebben dan kan dat. Als je vanuit een ander doctrine onderwijs wilt hebben dan kun je naar de VU in Amsterdam voor protestants onderwijs. Wat mijnheer Meeuwissen zegt, is volstrekt in strijd met de manier waarop de Nederlandse constitutie is gebouwd: 1, politieke rechten voor allen en 2, je mag onderwijs aanbieden vanuit allerlei maatschappelijke, levensbeschouwelijke en filosofische doctrines. Voorzitter, derhalve zijn die moties niet anders dan te beschouwen als... Ik zeg het niet zo vaak, je moet oppassen dat ik anders zelf meedoe aan waar ik zelf niet zo erg voorstander van ben, namelijk het degraderen van het niveau van deze gemeenteraad, dus ik zeg het dan maar niet, maar wel... Laat ik het toch maar heel veilig zeggen, daarmee geeft de heer Meeuwissen eigenlijk het signaal af dat hij niet goed geïnformeerd is over zowel de intrinsieke als de letterlijke bedoelingen van onze Grondwet.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel burgemeester. Mijnheer Meeuwissen, ik zie u staan, maar er is geen interruptie in tweeminutendebatten en ook geen nawoord. Bovendien bent u door uw tijd en praten wij niet buiten de microfoon. We zijn aan het einde van de beraadslagingen over dit onderwerp gekomen.

28.3 *Tweeminutendebat over 'Initiatiefnotitie Hoogwerf - Kapot maar nog niet gebroken; aangevraagd Belangenverstrengeling politiek en onderwijsinstellingen', aangevraagd door het lid Hoogwerf*

De **VOORZITTER**. Aan de orde agendapunt 28.3, Tweeminutendebat over 'Initiatiefnotitie Hoogwerf - Kapot maar nog niet gebroken'. Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter dank u wel. Wij maken ons als Leefbaar Rotterdam – en daar zijn we niet uniek in, dat geldt denk ik voor alle partijen in de raad – zorgen om onze Rotterdamse jeugd. Ik denk dat we deze week ook allemaal weer hebben kunnen zien waarom. Jongens van dertien, veertien, vijftien jaar oud die elkaar naar het leven staan, met messen naar school gaan en elkaar zelfs in de rug steken, dan gaat er iets goed mis. We proberen allemaal manieren te vinden om de jongeren die met een mes of een pistool de straat op gaan, maar ook de jongeren die met een scheermesje in een hoekje zitten omdat ze geen uitweg meer zien, wel een stem te geven en meer handen en voeten te geven aan het vangnet dat we met z'n allen wel hebben, maar dat nog niet helemaal sluitend is. Daarom hebben we ook een initiatiefnotitie met drie concrete punten, waar we graag invulling aan willen geven, ingediend. Die hebben we in de commissie ook heel fijn en uitgebreid met elkaar kunnen bespreken. We hebben ervoor gekozen om de drie punten in moties te vervatten omdat een initiatiefnotitie nu eenmaal geen raadsvoorstel is, maar om wel ook met elkaar te zeggen 'dit vinden we belangrijk en we willen op deze weg doorgaan'. Dus ik dien de drie moties in, de uitblaaslocaties voor jongeren die in acuut gevaar verkeren, hetzij voor zichzelf hetzij door anderen, Jongerenwerk dichterbij en ook een kavel, ja ik krijg nog steeds bultjes maar nog die veiligheid ook financieel beter organiseren. Dat zijn ze. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Hoogwerf heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Uitblaaslocaties voor de-escalatie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van de 'Initiatiefnotitie Hoogwerf - Kapot maar nog niet gebroken';

constaterende dat:

- de schotten tussen (jeugd)zorg en veiligheid een belemmering kunnen zijn voor passende en snelle hulpverlening;
- de afgelopen jaren hard is gewerkt om de schakels binnen de jeugdzorgketen passender te maken;
- er een hoge toename is van het aantal jeugdigen dat in gewelddadige situaties terechtkomt;

overwegende dat:

- jongeren met gedragsproblemen momenteel geen mogelijkheid hebben om op een veilige plek uit te kunnen razen, als zij in een acuut onveilige situatie terechtkomen, bijvoorbeeld een (gewelds)situatie thuis of op straat;
- het bieden van deze de-escalatiemogelijkheid ervoor kan zorgen dat (gewelds)situaties onder jongeren minder snel uit de hand lopen en crisissituaties zelfs voorkomen kunnen worden;
- het aanbieden van uitblaaslocaties voor jongeren in lijn is met de inzet op preventie en beschikbaarheid van kleine woonvormen voor de jeugdzorg;
- soortgelijke uitblaaslocaties succesvol zijn, zoals de vrouwenopvang waar vrouwen tijdelijk uit hun dagelijkse omgeving worden gehaald;
- het hierbij wel van belang is om deze ambulante crisisplekken snel aan te kunnen bieden aan jongeren binnen 24 uur;

verzoekt het college:

- te onderzoeken of uitblaaslocaties voor jongeren die in acute veiligheidssituaties een tijdelijke uitweg kunnen bieden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.C. Hoogwerf

Motie 2. Jongerenwerk dichtbij

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van de 'Initiatiefnotitie Hoogwerf - Kapot maar nog niet gebroken';

constaterende dat:

- de schotten tussen (jeugd)zorg en veiligheid een belemmering kunnen zijn voor passende en snelle hulpverlening;
- de afgelopen jaren hard is gewerkt om de schakels binnen de jeugdzorgketen passender te maken;
- jongerenwerkers nu vaak nog bevoegdheden en mogelijkheden missen om door te kunnen pakken bij (gewelds)situaties onder jongeren;

overwegende dat:

- jongerenwerkers een belangrijke signalerende functie hebben, zowel online als op straat;
- jongerenwerkers specialisme in huis hebben en de mogelijkheid om snel te kunnen handelen vanwege hun toegankelijkheid tot jongeren;
- jongerenwerk geen vast onderdeel van de wijkteams, noch van het Zorg- en Veiligheidshuis (ZVHRR) is;
- juist de intensieve samenwerking tussen de domeinen Zorg en Veiligheid van belang zijn om deze kwetsbare jongeren te beschermen;

- jongerenwerkers behoefte hebben aan een directe link met de gemeente, zodat zij beter kunnen samenwerken en basis jeugdhulp snel ingezet kan worden als een situatie uit de hand dreigt te lopen;
- het ZVHRR als uitgangspunt heeft om meer lokaal op te pakken, daar de lokale jongerenwerkers dus ook goed betrokken zouden moeten worden;
- de pilot waarbij jongerenwerk is aangesloten bij het wijkteam eerste veelbelovende resultaten laat zien;
- de samenwerking tussen jongerenwerk, de wijkteams en het ZVHRR verbeterd dient te worden, waardoor zorg- en veiligheidsissues van jongeren meer integraal aangepakt kunnen worden en de afstand tussen de betrokken partners verkleind kan worden en de connectie verstevigd;
- de lokale zorgstructuur verstevigd kan worden door een structurele rol te geven aan partijen die in de wijk aanwezig zijn zoals jongerenwerk, waarbij kennis- en informatiedeling cruciaal van belang zijn;

verzoekt het college:

- de samenwerking te verstevigen tussen Jongerenwerk, politie, onderwijs en gemeente waar er bij een dreiging of escalatie direct opgeschaald kan worden naar de wijkteams of het ZVHRR;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.C. Hoogwerf

Motie 3. Nieuwe aanbestedingskavel Zorg & Veiligheid

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van de 'Initiatiefnotitie Hoogwerf - Kapot maar nog niet gebroken';

constaterende dat:

- de schotten tussen (jeugd)zorg en veiligheid een belemmering kunnen zijn voor passende en snelle hulpverlening;
- kavels zoals deze nu worden gehanteerd binnen het jeugdzorgdomein in onze optiek een belemmering vormen om tot ontschotting te kunnen komen en waar we gebonden zijn aan de huidige situatie, en binnen die structuur op zoek gaan naar optimale matched care;
- (jeugd)zorg en veiligheid in veel situaties onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, maar in de aanbesteding verplicht uit elkaar zijn getrokken;

overwegende dat:

- er vaak geen tijdige hulp en een goede plek beschikbaar is om gewelddadige jongeren te helpen en te begeleiden;
- gewelddadige jongeren vaak achterliggende problemen hebben die behandeld kunnen worden binnen de jeugdzorg, zoals een onstabiele thuissituatie, angst, depressie of ervaring met geweld;
- deze koppeling tussen zorg en veiligheid binnen de jeugdzorg versterkt dient te worden;
- inzet en kennisdeling in de keten nu nog te vaak verloren gaat door aanbestedingsgedram, waardoor kennis over cruciale zaken verloren gaat;
- de huidige forensische tafel nog niet voldoet aan de vraag, omdat hier alleen cliënten terechtkomen die al een maatregel opgelegd hebben gekregen door de rechter;
- het juist van belang is om te voorkomen dat deze jongeren aan de forensische tafel terechtkomen als er risico dreigt voor de veiligheid van deze jongeren;

- daarom beter een aanbestedingskavel gemaakt kan worden waarin zorg wordt geboden die direct te maken heeft met veiligheid;
- middels een triagetafel alle gespecialiseerde partijen bij elkaar kunnen komen om casussen over deze jongeren te bespreken, waardoor zij vroegtijdig geholpen kunnen worden om te voorkomen dat situaties verder uit de hand lopen;

verzoekt het college:

- de mogelijkheden te onderzoeken voor het realiseren van een nieuwe aanbestedingskavel tussen zorg en veiligheid binnen de jeugdzorg, waar de triage plaatsvindt direct met hooggespecialiseerde aanbieders zodat de juiste therapie op het juiste moment beschikbaar komt, zoals MST;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.C. Hoogwerf

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen. Het gaat over. Andere sprekers bij dit agendapunt? Wethouder Bokhove.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Direct even de administratie met de motienummering gedaan, ze zijn inhoudelijk al heel goed voorbesproken in de commissie over dit onderwerp naar aanleiding van het initiatiefvoorstel van mevrouw Hoogwerf. Ik heb natuurlijk al één toezegging gedaan, maar het leek ons sjeiker om dit met een motie te bestendigen, dat past eigenlijk beter bij zo'n initiatiefvoorstel en op de andere zal ik nog even reageren. Motie 1 is nu de uitblaaslocaties voor de-escalatie. Dat is een motie waarvan ik ook in de repliek van het college al aangaf dat wij die omarmen, dat past ook bij onze ambitie om meer in te zetten op ambulant jongerenwerk, de jeugdhulp dichtbij, en dat dan ook echt intensief, dat kan inderdaad op zo'n uitblaaslocatie. We zullen wel moeten kijken waar dat zou moeten en hoe we dat gaan vormgeven, maar het onderzoek daarover kan ik omarmen, dus we motie 1 omarmen. Motie 3, de nieuwe aanbestedingskavels zorg en veiligheid. Ik begrijp heel erg de bovenliggende gedachte over het borgen van de financiën voor forensische zorg en ook dat eenvoudiger toegankelijk maken omdat dit in het vorige stelsel als onderaannemer en vanuit een afgeleide functie werd gedaan. We hebben in de consultatieronde met de aanbieders afgesproken dat het directer zou kunnen, dus de voorgeschreven forensische zorg die niet in het vrijwillige kader is, wordt nu ook direct ingekocht, dat gaat straks van start. Die nieuwe inkoopronde is ook al begonnen en daarin kunnen op zich ook geen wijzigingen meer plaatsvinden. Wat we wel hebben gedaan in de gedachte 'een kind is geen kavel', waar hier eigenlijk toen ook al de aanzet voor is gegeven, is dat ook eenvoudiger te maken. De vorige keer heb ik aan de opdracht voldaan zoals we dat nu hebben uitgewerkt en dit vraagt nu eigenlijk weer om twee kavels samen te voegen, wat het weer complexer maakt en waarin we helaas in deze fase geen verandering meer kunnen aanbrengen. Ik heb dat al even met mevrouw Hoogwerf kortgesloten. Deze motie moet ik ontraden omdat die nu technisch onhaalbaar is omdat die inkoop al gestart is, maar we hebben er natuurlijk wel aandacht voor dat het in ieder geval financieel goed geborgd moet zijn. Dan over motie 2, 'Jongerenwerk dichtbij'. Daarin vraagt u om de samenwerking tussen jongerenwerk, politie, onderwijs en gemeente te verstevigen, waarbij bij dreiging of escalatie direct zou kunnen worden opgeschaald naar het wijkteam of naar het Zorg- en Veiligheidshuis, naar de politie. Wij hebben ook in de commissie aangegeven hoe belangrijk het is om een rol te nemen in dat wijkteamperspectief. De wijknetwerkpartners hebben al een soort samenwerking met de jongerenwerkers en die

zouden ook al direct moeten kunnen opschalen in het wijkteam, maar omdat het gewoon echt permanent onder de aandacht gebracht moet worden, vind ik dit eigenlijk een hele goede ondersteuning en zou ik deze motie ook willen omarmen. Wat we natuurlijk ook hebben en waarop we nu verder inzetten, is ook de lokale samenwerking Zorg en Veilig, LSZV, dat is eigenlijk de voorloper van het Zorg- en Veiligheidshuis. We zijn bezig om het netwerk goed te sluiten, ook voor alle casuïstiek die daartussen ligt, te licht voor het Zorg- en Veiligheidshuis en te zwaar om daar niet mee aan de gang te gaan. Als ik hem zo kan lezen dan denk ik dat deze motie daar prima ondersteunend aan is, maar ik moet daar wel de aantekening bij maken dat we niet alle gegevens in alle gevallen kunnen uitwisselen omdat er natuurlijk soms AVG-beperkingen zijn, maar ik neem aan dat u ook begrijpt dat we het wel doen in die gevallen waar het wel nodig is en het wel kan. Met die restrictie wil ik ook motie 2 omarmen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Dan beëindig ik de beraadslagingen op dit punt.

28.4 Tweeminutendebat over 'Zorgwekkend Humanitas' aangevraagd door de leden Van Wifferen en Mohamed-Hoesein

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar het volgende agendapunt, het tweeminutendebat over 'Zorgwekkend Humanitas'. Wethouder Eskes graag. Het gaat snel, dus ik verzoek de wethouders om een beetje in de nabijheid van de raadzaal te zijn, dan kunnen we ook op een christelijk tijdstip naar huis. Aan de orde agendapunt 28.4, tweeminutendebat 'Zorgwekkend Humanitas', mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Voorzitter, onduidelijke geldstromen, een onveilige werksfeer en de schijn van belangenverstrengeling. In het NRC-artikel van twee weken geleden kwam het eigenlijk heel duidelijk naar voren, zaken die we in de gemeenteraad al vaker hebben besproken, maar die nu echt goed naar voren kwamen. Dat is natuurlijk iets wat we niet willen als gemeente, wat we ook willen voorkomen en wat ook eigenlijk wel heel slecht is gelopen. Uit een onafhankelijk onderzoek naar de onveilige werksfeer bleek dat het er onveilig was, dat de directeur niet geschikt was voor zijn werk en dat het onderzoek gewoon naast zich neer werd gelegd. Dat is eigenlijk schrikbarend en natuurlijk kunnen wij als gemeente niet ingrijpen in deze organisaties, maar het is wel iets wat we echt aan de kaak moeten stellen om het te voorkomen. Ik heb ook gezien dat de gemeente al stappen heeft gezet voor de volgende aanbesteding, om bijvoorbeeld zaken als belangenverstrengeling beter te doen en beter toezicht op de geldstromen te hebben, maar om dat toch nog verder te bevorderen heb ik samen met DENK drie moties. Een gaat over de geldstromen, daar tekent ook de PvdA mee, en die gaat erover dat bewoners en sociaal ondernemers in het welzijnswerk in het nieuwe welzijnswerk samen jaarplannen moeten opstellen. Deze motie moet bewerkstelligen dat hier ook een goede verantwoording voor wordt gegeven, zodat zowel de raad als de bewoners goed kunnen meekijken bij wat welzijnsorganisaties doen en dat ook kunnen controleren. De andere motie is 'Een humaan en integer werkklimaat' en daar gaat het over dat we echt bewustwording moeten creëren over het borgen van een veilig werkklimaat en dat moet echt beter dan de vorige keer. Daarom willen we graag dat echt het gesprek met de welzijnsorganisaties wordt aangegaan en dat ook wordt gekeken hoe we dit kunnen tegengaan, ook door middel van workshops, om ervoor te zorgen dat er een veilige werksfeer is waar de mensen niet angstig hoeven te zijn. Dan heb ik nog de motie 'Tijd voor integriteit', daar gaat het echt om bewustwording van het management over belangenverstrengeling, dus dat je niet door middel van een constructie zodat het goed klinkt, mensen kunt invoeren die wel heel nauw verwant zijn met je eigen organisatie en dat je ook begrijpt dat dit niet kan, ook al heb je het lekker handig

geregeld, zodat het juridisch misschien wel door de beugel kan, ook de schijn van belangenverstrengeling moet vermeden worden. Tot zover.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Van Wifferen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Tijd voor integriteit

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van het agendapunt 'Zorgwekkend Humanitas';

constaterende dat:

- de gemeente het welzijnswerk uitbesteedt aan diverse welzijnsorganisaties in de stad en de gemeente na de aanbesteding maar te weinig grip heeft op deze organisaties;
- verschillende partijen uit deze raad al vaker hun zorgen hebben geuit over de gang van zaken bij het welzijnswerk van Humanitas in Feijenoord en recente berichtgeving dit nu onderstreept;

overwegende dat:

- integriteit voorop zou moeten staan bij iedere organisatie en zeker bij organisaties waarmee de gemeente Rotterdam samenwerkt;
- het voor opdrachtverstrekkers soms ingewikkeld kan zijn om een juiste inschatting te maken wanneer de integriteit in het geding komt en (er een mogelijke schijn van) belangenverstrengeling kan ontstaan;

verzoekt het college:

- in gesprek te gaan met het management van welzijnsorganisaties met als doel de bewustwording over integriteit in zakelijke afwegingen te vergroten, om mogelijke (schijn van) belangenverstrengeling te voorkomen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen en N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 2. Een humaan & integer werkklimaat

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van het agendapunt 'Zorgwekkend Humanitas';

constaterende dat:

- de gemeente het welzijnswerk uitbesteedt aan diverse welzijnsorganisaties in de stad en de gemeente na de aanbesteding maar te weinig grip heeft op deze organisaties;
- verschillende partijen uit deze raad al vaker hun zorgen hebben geuit over de gang van zaken bij het welzijnswerk van Humanitas in Feijenoord en recente berichtgeving dit nu onderstreept;

overwegende dat:

- integriteit en een veilig werkklimaat voorop zouden moeten staan bij iedere organisatie en zeker bij organisaties waarmee de gemeente Rotterdam samenwerkt;
- welzijnsorganisatie Humanitas geen verdere acties heeft ondernomen naar aanleiding van een onafhankelijk extern onderzoek en de belangen en veiligheid van werknemers zo onvoldoende geborgd bleven;

- het daarom dus van belang is dat de gemeente stuurt op integriteit en een veilige werksfeer bij welzijnsorganisaties;

verzoekt het college:

- welzijnsorganisaties workshops aan te bieden om bewustwording te creëren over het borgen van een veilig werkklimaat;
- hierbij ook in te gaan op de organisatorische en culturele lijnen waarover men een veilig werkklimaat bespreekbaar kan maken;
- een convenant te sluiten met alle welzijnsorganisaties in de stad waarin alle ondertekenaars aangeven hoe te zorgen voor een veilig werkklimaat;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen en N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 3. Jaarplannen goed verantwoord

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van het agendapunt 'Zorgwekkend Humanitas';

constaterende dat:

- de gemeente het welzijnswerk uitbesteedt aan diverse welzijnsorganisaties in de stad en de gemeente na de aanbesteding maar te weinig grip heeft op deze organisaties;
- naar aanleiding van de initiatiefnota 'Bewoners aan de bal' bewoners zelf beter in positie komen bij het welzijnswerk in hun eigen wijk;
- het opstellen van jaarplannen door welzijnsaanbieders samen met bewoners en sociaal ondernemers hier onderdeel van uitmaakt;

overwegende dat:

- welzijnsaanbieders ook duidelijkheid zouden moeten geven aan bewoners en sociaal ondernemers over de uitvoering van de jaarplannen;
- bewoners, sociale ondernemers en ook de raad beter kunnen evalueren op basis van zo'n jaarlijks uitvoeringsverslag;
- het toezicht op het welzijnswerk zo ook verbetert;

verzoekt het college:

- welzijnsaanbieders jaarlijkse uitvoeringsverslagen van de jaarplannen te laten opstellen en deze te doen toekomen aan bewoners, sociaal ondernemers en de raad;
- bewoners en sociaal ondernemers in de positie te brengen om samen met welzijnsaanbieders te kunnen reflecteren op uitvoering van de jaarplannen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. I. van Wifferen, N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein en N. Balwantsingh

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, Humanitas heeft het welzijnswerk in Feijenoord verprutst. We hebben de toenmalige wethouder veelvuldig bevestigd en elke keer werd beterschap beloofd; meer toezicht op de organisatie, meer toezicht op de uitvoering, meer toezicht op de plannen, er kwamen zelfs meerdere regisseurs, een permanente en een tijdelijke en op kosten van de gemeente is geïnvesteerd, niet in welzijnswerk, maar in de welzijnsaanbieder en ik heb daar achteraf nog steeds vragen over. Is de raad zorgvuldig en volledig geïnformeerd over de inzet van de wethouder en de resultaten daarvan? Ik ben dan ook blij met de toezeggingen van deze wethouder over aanvullende informatie aan de raad die zijn gedaan in de commissie want, voorzitter, er moet geen schaduw blijven hangen over de wijze waarop Humanitas het welzijnswerk heeft uitgevoerd. Het welzijnswerk is te belangrijk voor Rotterdam en het gaat om veel geld. We vragen het college dan ook om een onafhankelijk onderzoek te doen naar onrechtmatige geldstromen, grensoverschrijdend gedrag, intimidatie en nepotisme. Voorzitter, dit zijn geen malse zaken die Humanitas worden verweten en wij vragen de wethouder om ons te verzekeren dat het welzijnsgeld is besteed aan welzijnswerk en bij onregelmatigheden de externe audit te laten uitvoeren. Voorzitter, dat doen wij door middel van twee moties.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein heeft de volgende moties ingediend.

Motie 4. Onafhankelijk onderzoek naar welzijnswerk in Feijenoord

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van agendapunt 28.4 'Zorgwekkend Humanitas';

constaterende dat:

- DENK Rotterdam reeds meermalen haar ernstige zorgen heeft geuit over de gang van zaken bij het welzijnswerk van Humanitas in Feijenoord;
- de gebeurtenissen rond het welzijnswerk in Feijenoord onrust en onzekerheid veroorzaakten en nog steeds onduidelijkheid en onzekerheid veroorzaken;
- uit het recente NRC-artikel van 10 februari 2022 blijkt dat er nog steeds vragen zijn over de correcte besteding van het geld dat bestemd was voor het welzijnswerk in Feijenoord;

overwegende dat:

- al het mogelijke moet worden gedaan om dergelijke onrust en onzekerheid in het welzijnswerk in de toekomst te voorkomen;
- DENK Rotterdam het welzijnswerk een prioriteit vindt;
- DENK Rotterdam van mening is dat het geld dat door de gemeente wordt uitgegeven aan welzijnswerk ook door de welzijnsorganisaties moet worden besteed aan welzijnswerk en dat dit nu ter discussie staat;
- het van belang is voor de toekomst om mogelijke verbeterpunten in kaart te brengen;
- het van belang is om duidelijkheid te krijgen over de gang van zaken in de afgelopen periode;

verzoekt het college:

- een extern onafhankelijk onderzoek te verrichten naar de uitvoering van het welzijnswerk door Humanitas in Feijenoord;
- daarbij in elk geval expliciet (maar niet uitsluitend) te betrekken onderzoek naar onrechtmatige geldstromen, nepotisme en grensoverschrijdend gedrag als onderdelen daarvan;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

Motie 5 Financieel onderzoek naar welzijnswerk in Feijenoord

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van agendapunt 28.4, 'Zorgwekkend Humanitas';

constaterende dat:

- Humanitas tientallen miljoenen subsidie heeft gekregen van de gemeente om het welzijn in Feijenoord te verbeteren;
- uit het recente NRC-artikel van 10 februari 2022 blijkt dat er nog steeds vragen zijn over de correcte besteding van het geld dat bestemd was voor het welzijnswerk in Feijenoord;

overwegende dat:

- al het mogelijke moet worden gedaan om dergelijke onrust en onzekerheid in het welzijnswerk in de toekomst te voorkomen;
- DENK Rotterdam van mening is dat het geld dat door de gemeente wordt uitgegeven aan welzijnswerk ook door de welzijnsorganisaties moet worden besteed aan welzijnswerk en dat dit nu ter discussie staat;
- het van belang is om duidelijkheid te krijgen over de financiële gang van zaken in de afgelopen periode;
- er geen schaduw meer mag blijven hangen over de gelden die niet volledig of niet alleen besteed zijn aan het welzijnswerk;
- inzage gegeven moet worden in de financiële positie van Humanitas over de scope dat er werkzaamheden zijn verricht;
- bij de eindverantwoording van de welzijnsopdracht in Feijenoord nauwkeurig beoordeeld moet worden of de ontvangen middelen voor welzijn volledig en rechtmatig door de aanbieder zijn besteed;
- de wethouder heeft aangegeven dat er nog een accountantsverklaring hierover wordt verstrekt;
- er thans een waas van onzekerheid en onduidelijkheid is ontstaan over de relatie tussen de bestede middelen en de geleverde prestaties;

verzoekt het college:

- de gemeentelijke accountant te laten meekijken op de doelmatigheid van de bestede middelen;
- bij een vermoeden van onrechtmatigheden een externe audit in te stellen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Andere sprekers? De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja dank u wel voorzitter. Ik vervang mijnheer Balwantsingh die met corona thuis zit. Er gaat een enorme klap geld het welzijnswerk in en als er dan geschoven lijkt te kunnen worden met geoormerkt geld terwijl het geld is bestemd voor het welzijnswerk dan kan dat natuurlijk leiden tot verlies aan vertrouwen in de publieke zaak. We vinden het belangrijk dat de controle op de subsidies goed wordt ingericht, laat ik het zo

zeggen, en dat we garanderen dat het wordt uitgegeven aan waaraan het hoort te worden uitgegeven. Daarom dienen we samen met Leefbaar Rotterdam deze motie in.

De **VOORZITTER**. De heer Engberts heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6. Zeker zijn van goed welzijnswerk

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van agendapunt 'Zorgwekkend Humanitas';

constaterende dat:

- ruim € 167 miljoen subsidie naar welzijn gaat teneinde ondersteuning te bieden aan kwetsbare Rotterdammers;
- het niet uit te sluiten valt dat er binnen welzijnsorganisaties met geormerkt geld wordt geschoven;

overwegende dat:

- de gemeente op dit moment geen afspraken heeft over het tussentijds controleren of rapporteren van geormerkt geld;
- de signalen van verschoven geld en de afwezigheid van tussentijdse controle ertoe kunnen leiden dat men vertrouwen verliest in welzijnswerk;
- de kwaliteit van welzijnswerk op zowel het inhoudelijk werk als het imago en dus op vertrouwen leunt;
- de manier waarop de kasstroom en liquiditeit beheerd worden niet ten koste zou moeten gaan van de kwaliteit van het welzijnswerk in Rotterdam;

verzoekt het college om:

- de controle op subsidies zodanig in te richten dat het geld gegarandeerd wordt uitgegeven waaraan het uitgegeven dient te worden, zodat het geld niet gebruikt wordt om financiële problemen voor gelieerde instellingen op te vangen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. G.J. Engberts en C. Aafjes-van Aalst

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Wenst iemand anders het woord? Wethouder Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda) (wethouder). Ja dank u wel. Tijdens de actualiteitenraad hebben we uitgebreid gesproken over de situatie bij Humanitas aan het begin van deze raadsperiode en ik denk dat niemand zal beweren dat er een goede stap is geweest in Feijenoord, ook Humanitas zelf niet. Ik denk dat het goed is wel ook met elkaar te constateren dat dit echt gaat over de beginjaren van Humanitas in Feijenoord, dat er daar echt verbeteringen zijn doorgevoerd, dat er een nieuw bestuur bij Humanitas is aangetreden en dat dat echt heel hard heeft gewerkt aan het transparanter maken en de herleidbaarheid van de organisatie en dat ook het welzijnswerk in Feijenoord de afgelopen jaren aanzienlijk verbeterd ten opzichte van de beginperiode, maar ik snap ook de zorgen van de raad heel goed. Ik denk dat met name de beelden die over de beginperiode naar buiten zijn gekomen weinig fraai zijn en dat dit een understatement is. Gezien het feit dat we hier al uitgebreid over van gedachten hebben gewisseld wil ik doorgaan naar de moties die zijn ingediend. Ik kom bij de motie van

D66 en DENK. Het is belangrijk dat jaarplannen ook gedeeld worden met de partijen in de wijk en dat ook met elkaar wordt gekeken hoe die jaarplannen verlopen en of die op basis van de evaluatie kunnen worden bijgesteld want het welzijnswerk in een wijk is van en voor bewoners. Daar doen we het uiteindelijk voor, voor het bevorderen van het welzijn van Rotterdammers. Het is dus belangrijk dat we daar gezamenlijk in optrekken en dat is ook echt een opdracht aan de welzijnsaanbieder. Dus ik wil de motie 'Jaarplannen goed verantwoord' omarmen. Dan kom ik bij de motie 'Een humaan en integer werkklimaat'. Ik ben het heel erg met u eens en ik denk dat de huidige tijd ook van ons vraagt om een integer werkklimaat en dat allerlei vormen van gedrag binnen de organisatie, tussen organisaties onderling, tussen werknemers onderling en tussen werkgever en werknemer aandacht vragen en dat gaat over seksueel grensoverschrijdend gedrag dat we nu natuurlijke veelal in de media zien, maar ook over gedrag binnen een organisatie zoals intimidatie enzovoort. We hebben vanuit de nieuwe opdrachten echt aanvullende eisen gesteld waar het gaat om governance en goed werkgeverschap, maar ik snap heel goed dat mevrouw Van Wifferen de behoefte voelt om hierover een motie in te dienen. Het is niet aan de gemeente om workshops aan te bieden, maar als ik uw motie zo mag lezen dat we in gesprek gaan met de welzijnsorganisaties om hen te wijzen op het aanbod dat er op dit gebied is, dat we hen wijzen op de mogelijkheden en daarbij ook uw tweede dictum betrekken, als ik het zo mag zien dat wij het aanbod onder de aandacht brengen en dat we dat niet als gemeente gaan organiseren maar dat wel actief onder de aandacht brengen dan zou ik deze motie kunnen omarmen. Ik zie mevrouw Van Wifferen knikken, dus op die wijze kunnen wij daar invulling aan geven. Dan is er een derde motie van mevrouw Van Wifferen en die gaat over bewustwording en integriteit en dat te bespreken met de welzijnsorganisaties. Dat is een onderdeel van de contractering, maar ik denk dat het goed is om dit ook in het reguliere contractmanagement vanuit de gemeente met de welzijnsaanbieders te betrekken, dus daar ook echt een gespreksonderwerp van te maken. Op die manier kunnen wij ook deze motie omarmen. Dus dat we de komende tijd bij de start van de nieuwe welzijnsopdracht ook actief het gesprek voeren over bewustwording en integriteit in zakelijke afwegingen. Ik denk dat dit een mooi onderwerp is om gewoon periodiek met welzijnsaanbieders te bespreken. Dus ik zou die motie ook willen omarmen. Dan kom ik bij mevrouw Mohamed-Hoesein. Ik wil de motie 'Onafhankelijk onderzoek naar welzijnswerk Feijenoord' ontraden. Gezien alle beelden die wij hebben over de beginperiode snap ik heel goed de behoefte aan een onafhankelijk onderzoek, maar er is de afgelopen periode echt heel veel ingezet. Er is echt een aanzienlijke verbetering bij Humanitas opgetreden, ze hebben een nieuwe Raad van Bestuur en nieuwe mensen die echt stevig leiding hebben gegeven aan de verbeteropdracht die daar heeft plaatsgevonden. Ik vind dit dan ook echt terugkijken naar de eerste jaren en een onafhankelijk onderzoek niet passend bij hoe Humanitas op dit moment invulling geeft aan de opdracht en ook op allerlei andere terreinen werkzaam is. Ik zou de motie 'Onafhankelijk onderzoek naar welzijnswerk in Feijenoord' willen ontraden. U hebt ook nog de motie 'Financieel onderzoek'. Gezien de signalen die er waren en de suggestie dat welzijnsgeld niet aan welzijnswerk is besteed, snap ik deze motie. U vraagt de gemeentelijke accountant mee te laten kijken op de doelmatigheid van de bestede middelen. De gemeentelijke accountant kan aandacht besteden aan en meekijken op de rechtmatigheid van middelen. Dus als ik deze motie mag lezen in de zin van rechtmatigheid van middelen en bij vermoeden van onrechtmatigheden een externe audit in te zetten dan kan ik deze motie omarmen. Ik kijk mevrouw Mohamed-Hoesein aan of zij met deze lezing kan leven, namelijk de gemeentelijke accountant mee te laten kijken op de rechtmatigheid van de bestede middelen. Dat is het geval, dan wil ik deze motie omarmen. Ik denk dat het wel goed is om te melden dat er echt een goedkeurende accountantsverklaring over de afgelopen jaren is, maar wij zullen bij de eindafrekening van Humanitas over de gehele periode de gemeentelijke accountant nauwlettend laten meekijken en indien nodig daar vervolgstappen op zetten. Dat is precies wat u in deze motie vraagt, dus dat kan ik omarmen. Dan kom ik bij

de motie van de PvdA die gaat over controle op subsidies, zodat het geld gegarandeerd wordt uitgegeven waaraan het uitgegeven dient te worden. Ik heb daar in de actualiteitenraad ook al over gezegd dat er in de nieuwe welzijnsopdracht echt wel aanvullende eisen zijn waar het gaat om het kunnen herleiden van geldstromen bij een welzijnsorganisatie naar bron en besteding. Ik denk dat dit hiermee in lijn is, maar ik zou er wel echt een waarschuwing bij willen geven. We hebben hier te maken met een situatie die verre van fraai is, maar laten we er echt ook met elkaar voor uitkijken om naar aanleiding van deze situatie in de overdrive te schieten waar het gaat om controle want dat betekent dat wij van al onze welzijnsorganisaties zo'n administratieve last gaan vragen. Als wij bij wijze van spreken elke dag op hun bankrekening zouden moeten kijken of de middelen er nog precies zijn dan vragen we echt veel te ver. Ik denk dat dit past bij hoe we ook de nieuwe contracten hebben geregeld, maar we moet ook zorgvuldig zijn en niet op basis van één situatie de hele stad nieuwe administratieve lasten opleggen, maar hiermee kan ik uit de voeten dus ik kan de motie van de PvdA omarmen. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Dan beëindig ik de beraadslaging op dit punt.

28.5 Tweeminutendebat over 'Kaders voor De Hef' aangevraagd door het lid Leewis

De **VOORZITTER**. Ik zoek de heer Leewis, ik weet niet of hij nog naar ons luistert. Ik zou het fijn vinden als iedereen nu in de raadzaal of in de buurt is omdat het toch sneller gaat dan we gedacht hadden. Dat geldt ook voor mevrouw Kockelkoren, de heer Vonk en de heer De Roon. Ik zoek ook naar de heer Tak en mevrouw Zeegers. Ik heropen de raad, mag ik alle raadsleden die hier in het gebouw maar niet in de raadzaal zijn, om begrijpelijk redenen, vragen om zo langzamerhand óf echt in de onmiddellijke nabijheid van de raadzaal te vertoeven of anders in de raadzaal zelf. Het gaat snel en anders houdt het allemaal ontzettend op. Dan gaan we nu naar agendapunt 28.5, het tweeminutendebat over 'Kaders voor De Hef', mijnheer Leewis. Wethouder Karremans wordt vervangen door wethouder Kurvers.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja voorzitter dank. We hebben het er twee weken geleden in de actualiteitenraad over gehad, toen hebben we ook uitgebreid het politieke punt over de boot in kwestie besproken en daar wil ik nu eigenlijk niet bij stilstaan. Het punt dat ik wil maken is dat in de actualiteitenraad werd uitgelegd dat het college een kader vaststelt naar aanleiding van een overeenkomst die wordt opgesteld en dat op basis daarvan vergunningen verleend worden, maar dat kader is niet gedeeld met de raad en wordt ook gezien als een collegebevoegdheid. Dat zal strikt formeel bestuurlijk ook kloppen, desalniettemin vind ik dit een punt dat veel Rotterdammers aangaat. Het is een emotioneel onderwerp, het is een emotionele brug en het is ook een rijksmonument. Zoals wel vaker gebruikelijk in deze raad, op het moment dat het een onderwerp is dat veel mensen roert dan gaat het toch ook naar de raad. Daarom heb ik een motie gemaakt die vraagt om kaders op te stellen en die kaders ook met de raad te delen. In een oorspronkelijke motie, die velen van jullie wellicht hebben gezien, stond ook 'eerst een kader, dan een vergunning', maar ik heb in mijn rondje gemerkt dat daar geen meerderheid voor is. Daarom heb ik de motie iets aangepast, en die vraagt nu alleen in ieder geval om het opstellen van een kader dat wij ook kunnen bespreken, zodat we in ieder geval dat kader met elkaar kunnen bespreken en we, als we dit al toestaan, kunnen vaststellen hoe vaak we dat willen toestaan, wat het college en de raad een logische vergoeding vinden die we daarvoor ontvangen en dat soort andere onderwerpen die je logischerwijs in een kader zou opnemen. Vandaar deze motie 'Kaders voor De Hef'.

De **VOORZITTER**. De heer Leewis heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Kaders voor De Hef

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 bij de bespreking van het agendapunt Kaders voor De Hef;

constaterende dat:

- er een verzoek ligt bij de gemeente om De Hef tijdelijk deels te ontmantelen om een schip te kunnen laten passeren en de gemeente overweegt om hier een vergunning voor te verstrekken;
- De Hef een rijksmonument is met grote waarde voor de stad;
- er op dit moment geen vastgestelde kaders zijn voor een eventuele tijdelijk ontmanteling van De Hef voor bijvoorbeeld de wenselijkheid van ontmanteling, de vergoeding die hiervoor moet worden betaald of de frequentie waarmee ontmanteling kan plaatsvinden;

overwegende dat:

- er bestuurlijke gesprekken zijn gevoerd over de mogelijkheid om De Hef tijdelijk deels te ontmantelen maar hier tot op dit moment niets over is vastgelegd;
- het proces en de kaders met betrekking tot tijdelijke ontmanteling van De Hef dus ook niet democratisch kunnen worden gecontroleerd;

verzoekt het college:

- een kader op te stellen met betrekking tot de mogelijkheid tot tijdelijke ontmanteling van De Hef;
- dit kader ter vaststelling voor te leggen aan de gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S. Leewis en N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Ja dank u voorzitter. Misschien toch nog even kort over de achtergrond bij dit onderwerp. We hebben het over het demonteren van de brug, we begrijpen dat de werkzaamheden zelf eigenlijk helemaal niet zo heel ingewikkeld zijn. Dus mijn fractie heeft tot nu toe eigenlijk altijd gezegd 'als het zo simpel is, waarom zouden we daar een apart kader voor opstellen' en misschien nog wel veel belangrijker is het in het belang van de industrie. Het gaat ons niet om de aandeelhouders van deze bedrijven, maar gewoon om de hoge kwaliteit van werkgelegenheid die deze industrie in de regio brengt. We hebben zelfs mails van de vakbond gekregen die tegen ons zeiden: PvdA Rotterdam, kijk eens hoe belangrijk die scheepvaartindustrie voor de regio is. Er heeft de afgelopen decennia namelijk een kaalslag plaatsgevonden en we mogen, denk ik, heel trots zijn dat dit deel van de industrie hier nog plaatsvindt. In alle eerlijkheid vindt mijn fractie het wel een beetje overdreven om puur en alleen voor deze brug een apart kader te laten opstellen, zeker omdat de werkzaamheden die het betreft relatief beperkt zijn. Ik denk dat we daarom heel goed snappen dat dit gewoon een collegebevoegdheid is. Ik wil het toch ook maar gezegd hebben, kijk het is natuurlijk ergens ook wel kenmerkend voor dit onderwerp dat... Ik bedoel, in Amerika moeten ze Jeff Bezos gewoon fatsoenlijk belasten, dan hadden we het in deze gemeenteraad hier misschien überhaupt niet over gehad want de vraag die, denk ik, hier in de gemeenteraad echt voorligt is relatief straight forward en we zien het collegebesluit tegen

die tijd met vertrouwen tegemoet. Ik denk dat op dit moment de motie over een kader te ver gaat.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja dank u wel voorzitter. Er is natuurlijk veel maatschappelijke beroering rond dit onderwerp geweest en D66 kan zich dat ook wel voorstellen. Het is een rijksmonument, die Hef is natuurlijk een prachtig gezicht en we moeten ook heel erg zorgvuldig met ons erfgoed omgaan. Tegelijkertijd, de heer Tak verwees daar ook al naar, is er ook een werf en een belangrijke sector voor Nederland die ook veel werkgelegenheid brengt en kunnen we niet zeggen dat wij niet willen toestaan dat deze boot door De Hef gaat omdat het een heel erg welvarende en zeer overdreven rijke klant is wiens boot nu door deze Hef moet, zo zitten wij er niet in. Wij kunnen ons wel vinden in de uitgangspunten die het college hierin heeft gehanteerd, maar tegelijkertijd vinden we het ook wel belangrijk om in de raad over dit onderwerp te spreken. Dus wat ons betreft, is het prima om dat kader in de nieuwe raad te bespreken, maar we willen wel het vergunningentraject zoals dat nu in gang is gezet laten doorgaan omdat we daarmee anders in de vertraging komen. Onze fractie begrijpt dat de inkomensongelijkheid en het symbool dat dit vormt tot onvrede en ook wel echt tot woede bij mensen leidt, maar tegelijkertijd gaat deze gemeenteraad daar niet over. Dus daarom kunnen wij instemmen met het kader zoals het college dat nu hanteert, maar we bespreken het toch nog wel graag in de raad, maar niet in de volgorde waardoor het vergunningentraject gehinderd wordt.

De **VOORZITTER**. Helder. Andere sprekers bij dit agendapunt? Mevrouw Faber.

Mevrouw **FABER** (vvd). Dank u wel voorzitter. Ik ben natuurlijk een van de jongsten hier in de gemeenteraad en ik val toch regelmatig nog van de ene verbazing in de andere en ook in dit geval want gaan we nu echt met elkaar een kader afspreken voor het verlenen van een vergunning door het college? Gaan we dan ook een kader afspreken voor het verlenen van omgevingsvergunningen? Ik vind dat het echt doorslaat. Ik probeer altijd de discussie, dat weet wethouder ook, een beetje af te pellen, plat te slaan, waar hebben we het hier eigenlijk over? Er is iemand die iets wil en om dat te kunnen, heb je een vergunning nodig. Dan vraag je die vergunning aan, die krijg je wel of niet en dat is een collegebevoegdheid. Zo kijk ik ernaar, wij als Rotterdamse VVD proberen het op die manier plat te slaan en al die andere toch veelal emotionele argumenten die erbij komen, doen toch echt niet ter zake.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Voorzitter, ook in deze laatste vergadering wil ik mijn rol als controlerend raadslid oppakken. Tijdens de actuabespreking over De Hef constateerden wij door het rookgordijn van de wethouder over een heleboel kaders, er werden verschillende kaders en verschillende jaren genoemd, dat er eigenlijk op dit moment gewoon geen vaste kaders voor een tijdelijke ontmanteling van De Hef zijn. Voorzitter, los van de vraag over de wenselijkheid om wel of niet een rijksmonument te kunnen ontmantelen en los van de vraag of wij in Rotterdam hier geld aan kunnen verdienen, is het wel nodig dat we hier kaders voor opstellen en dat de raad hierin betrokken wordt. Voorzitter, wij tekenen mee en steunen de motie van GroenLinks op dit punt.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Mijnheer Van Zevenbergen, u hebt geen spreektijd meer maar ik gun u nog wel een opmerking.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja dank u. Ik ga het ook steunen. Ik vind het ook appels met peren vergelijken als je zegt 'de werkgelegenheid en het levert zo veel geld op' want daar gaat het natuurlijk niet om. Het gaat erom dat we toegeven aan een puissant rijke man die denkt dat hij zich alles kan permitteren en dan komt hij aan ons geliefde..., daarom is emotie wel belangrijk zeg ik tegen mevrouw... Emotie is wel belangrijk want het is een historische brug, onze geliefde Hef zit boven Rotterdam en moet ontmanteld worden omdat Bezos toevallig een rekenfoutje heeft gemaakt en nu moeten we die hoge brug... Jongens kom op, hij past zich maar aan, wij passen ons niet aan.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Ja, u wilt daarop reageren maar dat mag niet in een tweeminutendebat, u zult het helaas moeten slikken. Wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Ik wil toch wat nuancering aanbrengen bij alle emotie die rond De Hef is ontstaan. Het gaat niet om het demonteren van de brug, maar alleen om het uitnemen van de val, dat is echt even iets anders. U moet ook even kijken wat Rotterdam is. Wij zijn een wereldhaven, die wereldhaven heeft een achterland en in dat achterland zitten Oceanco, Hollandia en IHC, dat zijn grote bedrijven en we mogen trots zijn dat die bedrijven de maritieme cluster in de Rotterdamse regio versterken. Ja, dan moeten er af en toe schepen langs, De Hef is niet meer in gebruik en anders moet je langs Dordrecht en moet je een treinroute gebruiken. Wij zijn een havenstad en we moeten ook die belangen zien want het gaat inderdaad om heel veel mensen in de Drechtsteden die hier een boterham verdienen. Deze bedrijven moeten weten wat hun concurrentiepositie is, ze moeten orders kunnen aannemen, ze moeten duidelijkheid hebben over hun positie en dat is waar het college voor staat. Daar komt ook nog eens een keer bij, dat wil ik toch ook wel toevoegen, ik weet niet of dat al aan de orde is geweest, dat dit een nationale vaarroute is en dat we ook die belangen moeten behartigen. Dat betekent dan ook dat we deze motie ontraden. Wethouder Karremans heeft al toegezegd dat de raamovereenkomst naar de raad wordt gezonden en dan kan die ook besproken worden. We zullen te allen tijde zorgvuldig met het monument omgaan en dat moet ook. De partijen hebben aangegeven dat er een beperkt aantal keer per jaar gebruik van gemaakt zal worden en dat het kostendekkend zal moeten zijn. Het is belangrijk dat we de bedrijven ook gewoon zekerheid geven en deze motie zou ik echt willen ontraden.

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer. Daarmee ronden we het gesprek over dit onderwerp ook af.

28.6 Tweeminutendebat over 'Wooncoöperatie Roosstraat' aangevraagd door de leden Kockelkoren en Vonk

De **VOORZITTER**. Dan gaan we naar agendapunt 28.6, het tweeminutendebat over 'Wooncoöperatie Roosstraat'. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter dank u wel. Wooncoöperatie De Roos, wij hebben het in de actualiteitenraad besproken en het is ook veelvuldig in het nieuws geweest. We hebben een actieplan Wooncoöperaties, we hebben de motie 'Vijf keer coöperatieve woonvormen' en toch hebben we hier gezien dat het niet lukt om tot een overeenkomst met de bewonersgroep te komen zoals de wethouder heeft aangegeven. GroenLinks betreurt dat zeer en wat ik erover zie in de media kan ik moeilijk uitleggen aan de bewoners, aan al die Rotterdammers en ook naar de mensen die graag een wooncoöperatie willen stichten, zeker gezien het feit dat wij als raad met elkaar hebben besproken dat wij wooncoöperaties in onze stad willen, dat we die waardevol vinden en dat wij zien dat daarmee op een betaalbare manier langjarig wonen gerealiseerd kan worden. Daarom hebben wij dit debat aangevraagd

en wij hebben twee moties. De eerste is om aan de wethouder te vragen: leg aan de bewoners van De Roos en de stad uit waarom hier niet de uitkomst is gekomen om tot een wooncoöperatie met de bewonersgroep De Roos te komen. Als tweede dit pand wel preferent aan een wooncoöperatie te verkopen zoals oorspronkelijk ook bedoeld was, rekening houdend met de voorwaarden die we hebben en als derde voor de huidige bewoners te zorgen voor een passende woonoplossing voor de toekomst want dat zijn we als stad verplicht. Daarnaast dien ik graag samen met andere partijen een motie in om te komen tot een taxatiekader voor verkoop om ervoor te zorgen dat we niet elke keer in de impasse belanden dat op het taxatiemoment blijkt dat we niet tot een wooncoöperatie kunnen komen. Datgene wat we allemaal willen, moeten we ook op een goede manier kunnen regelen. Dat kunnen wij als stad en ik roep de wethouder op te laten zien dat we dit kunnen.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Laat (wooncoöperatie) De Roos bloeien

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 bij het tweeminutendebat Wooncoöperatie Burgemeester Roosstraat;

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam met actieplan Wooncoöperaties beoogd bewoners actief te helpen wooncoöperaties op een duurzame manier op te richten of te behouden;
- het college daarbovenop in de uitvoering van de motie '5x coöperatieve woonvormen' stuurt op het preferent aanbieden van vijf gemeentelijke panden aan wooncoöperaties;
- ondanks de wil en het gesprek hierover tussen de gemeente en de bewoners van de Burgemeester Roosstraat de aankoop van een pand wederom is vastgelopen;

overwegende dat:

- de bewonersgroep al meer dan 25 jaar op een duurzame wijze samenwoont aan de Burgemeester Roosstraat en een betekenisvolle bijdrage levert aan de buurt;
- het pand aan de Roosstraat al ruim dertig jaar in handen van de gemeente Rotterdam is, hoognodig gerenoveerd moet worden en nauwelijks meer waarde heeft op de balans van de gemeente;
- de gemeente en bewoners van de Roosstraat al een jaar in gesprek zijn over de aankoop van het pand om dit te renoveren en ook in de toekomst als wooncoöperatie samen te kunnen blijven wonen;
- ook door andere partijen interesse is getoond in het pand;

verzoekt het college:

- de bewoners van de Roos een toelichting te geven op de uitkomst van de gesprekken van de afgelopen periode;
- de verkoop van de Burgemeester Roosstraat via een tender te laten verlopen;
- bij het uitschrijven van de tender van de Burgemeester Roosstraat voorkeur te geven aan de verkoop aan een coöperatieve woonvorm, onder de voorwaarde dat ze wel voldoen aan de minimale taxatiewaarde;
- voor de huidige bewoners te zorgen voor een passende woonoplossing voor de toekomst;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. Kockelkoren, T.J. Vonk en C.M. Zeegers

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja dank u wel voorzitter. Wooncoöperaties, ongelooflijk belangrijk voor onze stad en het komt in Rotterdam maar niet van de grond. Wij willen een wethouder en een ambtelijk apparaat zien die alles uit de kast trekken om ervoor te zorgen dat de wooncoöperaties er nu ook echt gaan komen. We hebben nu een heel concrete situatie bij de kop, namelijk De Roos, en ook hier dreigt het weer niet te lukken. De frustratie hierover hebben we ook in de actua geuit en daar komen we maar niet vanaf. Ook in de afgelopen weken is er heel veel informatie gewisseld met allerlei partijen die zich hier druk over maken en we willen naar een bevredigende eindconclusie. Ik sluit me helemaal aan bij de woorden en de vragen van GroenLinks, daar kan ik me helemaal in vinden en ook in de motie die is ingediend, die tekenen wij ook mee en ik dien ook samen met GroenLinks een motie in, maar eerst het volgende. We hebben begrepen dat er in de straat een rij woningen is die hoog zijn en die voor € 1,00 zijn verkocht en dit is een lager rijtje dat voor € 1,5 miljoen verkocht zou moeten gaan worden. Kan de wethouder nog eens goed uitleggen waar dat verschil in zit. Wij krijgen de indruk dat het toch misgaat bij die taxaties en wij dienen een motie in om een duidelijk kader voor die taxaties te scheppen, zodat we goed kunnen volgen hoe dat precies zit want we hebben nu het gevoel dat het daar nu misgaat. We kunnen nu wel zeggen 'er is nu een taxatie gedaan, dus nu moet het ook voor € 1,5 miljoen de markt op', maar hoe is dat dan tot stand gekomen en hoe zwaar zitten we daar nu aan vast? Ik denk dat een goed kader in de toekomst helpt om het transparanter te maken en daarom de motie 'Schat wooncoöperaties op waarde', ingediend samen met GroenLinks.

Motie 2. Schat wooncoöperaties op waarde

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 bij het tweeminutendebat wooncoöperatie Burgemeester Roosstraat;

constaterende dat:

- de gemeente Rotterdam met actieplan Wooncoöperaties beoogt actief bewoners te helpen wooncoöperaties op een duurzame manier op te richten of te behouden;
- het college daarbovenop in de uitvoering van de motie '5x coöperatieve woonvormen' stuurt op het preferent aanbieden van vijf gemeentelijke panden aan wooncoöperaties;

overwegende dat:

- ondanks de wil van de gemeente plannen voor wooncoöperaties nu enkele malen mislukt zijn;
- de oorzaak vaak ligt in taxaties die onvoldoende aansluiten op de principes van coöperatieve woonvormen;

verzoekt het college:

- een kader te ontwikkelen voor de taxaties van gemeentelijk vastgoed ten behoeve van coöperatieve woonvormen en hierbij rekening te houden met de eigenheid van deze woonvormen en de voorwaarden waaronder gemeentelijk vastgoed eventueel aan coöperaties verkocht kan worden, bijvoorbeeld door een antispeculatiebeding, een bijbetalingsregeling bij verkoop of een opknap- of verduurzamingsverplichting;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.J. Vonk en A. Kockelkoren

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Wenst iemand het woord? Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja dank u wel voorzitter. Het is eigenlijk al heel goed door mijn collega's van GroenLinks en de ChristenUnie gezegd. Ook D66 is groot voorstander van wooncoöperaties, maar we zien dat het telkens maar niet lukt om die van de grond te krijgen. Daar zitten vaak financieel-technische redenen achter en het is ontzettend complex. We hebben de afgelopen jaren geleerd hoe complex het is en wat er eigenlijk voor nodig is om het toch van de grond te krijgen. We betreuren zeer dat het met De Roos zo is gelopen, het zit hem dus ook in die taxatiewaarde en de manier waarop die wordt opgebouwd. Wij steunen beide moties van harte en wij tekenen ook mee. We zijn benieuwd naar de beantwoording van de wethouder.

De **VOORZITTER**. Andere sprekers? Mevrouw Faber.

Mevrouw **FABER** (vvd). Ja, de woorden 'rechtvaardigheid' en 'ongelijkheid' vallen natuurlijk regelmatig hier in de raad en dat is ook een beetje het gevoel dat mij bekreep toen ik de actua terugkeek. Ik wil een paar dingen aan de wethouder meegeven. Allereerst denk ik dat het van groot belang is dat we ons houden aan de geldende juridische kaders. We hebben sinds relatief korte tijd het Didamarrest, daar hebben we ons aan te houden en ik denk ook dat we als betrouwbare en transparante overheid moeten blijven uitstralen dat we ons daar ook gewoon netjes aan houden. Er bekruipt mij toch een beetje het gevoel van onrechtvaardigheid als ik hoor dat mensen al twintig tot 25 jaar voor € 75,00 per maand ergens wonen en dat we hen dan toch op een bepaalde manier zouden moeten gaan bevoordelen, ik kan dat niet uitleggen aan andere Rotterdammers. Ik wil dit punt toch benoemen omdat het voor mij heel onrechtvaardig voelt, dus ik hecht groot belang aan die taxatie.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Mijnheer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja dank u wel voorzitter. Ik zat even te luisteren of het allemaal juridisch klopt. We hebben een politieke wil, we willen dat hier wooncoöperaties van de grond komen, dat is kennelijk heel moeilijk voor Rotterdam en daar is per casus vast ook een sluitende verklaring voor, maar ik denk dat het met de motie die nu is ingediend wel heel belangrijk is dat we alles op alles zetten om die politieke wil om te zetten in daden.

De **VOORZITTER**. Dank u. Andere sprekers? Mijnheer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Ja, het is niet mijn portefeuille, maar ik heb toch wel een vraag aan de wethouder, mijnheer de voorzitter. Ik kan me namelijk herinneren dat een aantal jaren geleden in Rotterdam the Right to Challenge werd geïntroduceerd. Toen zeiden bijvoorbeeld de bewoners van de Schepenstraat 'wij hebben hier een beter idee om deze straat in te richten zoals wij als bewoners hem graag willen hebben', zij hebben een plan gemaakt en dat is uiteindelijk doorgegaan. Het was bijna gesneuveld omdat het deel van de bewoners op de totale begroting een paar duizend euro duurder was dan dat van de ambtenaren, maar goed het resultaat is wel een beter plan en een betere straat en de gebiedscommissie heeft die paar duizend een beetje in der minne geschikt met Stadsontwikkeling. Bij de Burgemeester Roosstraat bekruipt me een beetje hetzelfde gevoel. Als die bewoners zeggen 'jongens, we hebben een soort Right to Challenge op de ontwikkeling van ons stukje straat'... Ik hoorde verhalen over de taxatierapporten, maar als er een financiële mismatch is

om het zo maar te zeggen, waar ligt dan de bevoegdheid om daarover te besluiten? Dat is mijn vraag.

De **VOORZITTER**. Dank u. Andere sprekers? Wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Ik zou eigenlijk een stapje terug willen zetten in de tijd en dan begin ik met het beantwoorden van de vraag van de heer Vonk over de taxatie van het andere pand. Ik begreep dat daar de afgelopen week toch ook wel wat beelden over waren in de straat: hoe kan dat dan? Het pand was ook eigendom van de gemeente, daar is op een gegeven moment brand geweest, daar is een hennepkwekerij geconstateerd en er waren zelfs gaten in de constructieve muren gemaakt om buiten het zicht van de straat en de politie van de ene naar de ander kant te kunnen gaan. Er was ook vervuilde grond en er zaten ook krakers in. Dat kom je als gemeente tegen, je wilt dat probleem natuurlijk op een goede manier oplossen en dan zijn de taxaties bedoeld als objectiveringsmiddel. Dus er is gewoon getaxeerd en dat was inderdaad op € 1,00, een objectieve taxatie. Toen bleek dat de panden daarnaast, dan komt de Burgemeester Roosstraat in beeld, ook eigendom van de gemeente waren, maar met recht van opstal bij de mensen die daar al zaten. Zij betaalden inderdaad een luttel bedrag per maand aan een stichting die ertussen zat en daar is jaren geleden de afspraak gemaakt dat zij vanuit die stichting verantwoordelijk waren voor het onderhoud van het pand. Toen kwam de vraag: wethouder, mogen wij een-op-een kopen als een coöperatieve en toen heb ik gezegd 'dat moeten we een kans geven'. Dat moeten we echt een kans geven, maar het is natuurlijk wel een heel moeilijk pand omdat er heel veel onderhoud gepleegd moet worden, de gevel staat op wijken, er is echt heel lang niets gebeurd. We hebben dat echt een kans willen geven, we zijn er lang mee bezig geweest en er zijn veel gesprekken gevoerd, maar we zijn tot de conclusie gekomen dat het niet is gelukt. Ook hier speelt inderdaad de taxatie een rol, maar dat is ook weer een objectieve taxatie waarbij we de laagste van de twee als uitgangspunt hebben gekozen. Wat nieuw is en wat voor mij de situatie echt verandert, is dat Didamarrest, waarin de rechter heeft gezegd: als meerdere partijen geïnteresseerd zijn dan moet je die ook een kans geven, dan moet je dat openbaar en transparant doen. Dat is een arrest dat heel bestuurlijk Nederland, alle gemeenten, op zijn kop zet want het heeft consequenties voor hoe je met je grond omgaat, mag je een-op-een verkopen et cetera. Dat Didamarrest ligt er, daar moet ik aan voldoen en dat betekent dat het ook bij dit pand vanaf nu openbaar en transparant moet, maar we hebben het echt geprobeerd. Wat ik ook nog tegen uw raad zou willen zeggen is dat het niet lukken van deze casus niet betekent dat er geen politieke wil is en dat we juist ook bezig zijn met het actieplan Coöperatieve woonvormen, daar ben ik heel erg mee bezig. Ik heb vorige week nog het Deliplein verkocht aan een coöperatie van winkeliers, dat is van een iets andere orde maar op die manier willen we ook echt stappen zetten. In het actieplan zit een aantal zaken, expertsessies, de weg vinden via de gemeente. Nou dat loopt allemaal, maar we zien ook geen heel groot animo. Van de 150 mensen die klasjes hebben gevolgd, zijn nu ongeveer twaalf mensen semiserieus/serieus bezig met een wooncoöperatie. Ik heb ook de motie 'Verkoop panden aan een coöperatieve bij voorkeur'. Dat kan nog steeds in de verkoopvoorwaarden. Ik heb onlangs geprobeerd een pand op die manier te verkopen en er reageerde één coöperatieve en niet meer. Het is dus ook even de zoektocht naar of er ook echt vraag naar is en of er ook echt een groep opstaat die dit kan gaan doen, die dit kan trekken en die daar de eigenzinnigheid en de uitvoeringskracht op heeft. Wij hebben, en dat is dan richting de heer Roskam, een verkoopkader Vastgoed waarin ook staat dat we altijd op basis van taxatiewaarde verkopen. Dus wij kijken eerst binnen de gemeente zelf, binnen de organisatie, in overleg met collega's, misschien is er een beleidsdoel of hebben we een ander idee en pas als dat niet zo is, komt een pand op de verkooplijst want dan hebben wij er geen idee bij. Dan kan ik nog steeds via bijvoorbeeld 'Het beste plan voor de wijk' iets verkopen, dat hebben we onlangs in Merwe-Vierhavens gedaan,

daar komt een heel mooi pand, maar uiteindelijk altijd op basis van de taxatiewaarde om te voorkomen dat er willekeur ontstaat, op dat moment geven wij iedereen een gelijke kans. Ik zie een interruptie.

De **VOORZITTER**. Er is geen interruptie in tweeminutendebatten.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Ik praat door. Dat is eigenlijk het afwegingskader dat we hebben, dat is het verkoopkader Vastgoed dat is vastgesteld door de raad en daar moet ik me aan houden. Een van de regels is dat ik niet zomaar mag afwijken van de taxatiewaarde, dat zou heel gek zijn en dat heb ik de afgelopen periode ook nog nooit gedaan, om daarop een antwoord te geven. Ik wil naar de moties toe. 'Laat Wooncoöperatie De Roos bloeien', u vraagt om een toelichting op de uitkomst van de gesprekken. Volgens mij is het gewoon goed om dat gesprek nog een keer met elkaar te voeren en ook aan te geven waar we staan. U zegt ook 'als het dan in de verkoop gaat, doe dat dan via een tender'. Dat moet ook want we moeten het in de openbaarheid gaan doen, dus dat betekent ook dat dit moet. Ik heb overigens ook deze week weer Fullhouse als partij gehad en die zei 'we zijn nog steeds geïnteresseerd en we willen deze mensen ook een oplossing in de middenhuur en een terugkeergarantie op deze plek bieden en we willen ook naar een oplossing zoeken, hen huisvesten in de middenhuur, in het jaar dat verbouwd moet worden'. Dat is de andere gegadigde en het kan zijn dat er nog een andere komt. U zegt bij het uitschrijven daarvan de voorkeur te geven aan verkoop aan een coöperatieve woonvorm en ook dat kunnen we vormgeven. Dus we kunnen in de verkoopvoorwaarden ook zeggen 'bij voorkeur naar een coöperatieve', maar dan moeten ze natuurlijk wel voldoen aan die taxatiewaarde, dat is de andere kant van het verhaal. Tot slot zegt u 'komt er dan niemand dan verkopen we het toch aan een ander, niet zijnde een coöperatieve'. Dan voel ik ook wel een zorgplicht richting deze mensen, dat zij óf op deze plek zelf terug kunnen komen in de middenhuur of dat wij via het netwerk van de gemeente naar een passende oplossing gaan. Dus die motie kan ik omarmen. Dan motie 2, 'Schat de wooncoöperaties op waarde'. Daarin geeft u eigenlijk aan: kijk nu nog eens goed naar de taxaties en hoe we dat doen. Die beweging ga ik graag maken. We hebben dat actieplan, we doen nu op vijf plekken in de praktijk ervaring op met de verkoop van ons vastgoed en ik heb ook de hulp ingeroepen van een expert vanuit het rijk om te kijken hoe wij het in Rotterdam doen rondom een concrete casus en dat ook door te lichten, maar ook om eens heel goed te kijken naar het financiële arrangement, wat staat hierin. Dat kan zijn een financieel arrangement van banken, missen wij ergens iets, kunnen wij de financiering ergens vandaan halen of moeten wij als gemeente iets anders doen, dat het onszelf in de weg zit. Daar kan ik deze ook heel goed in mee laten draaien want u geeft ook aan 'misschien kun je wel zeggen met bijbetaling in de toekomst en eeuwigdurend in een bepaald segment'. Dat zijn dingen waar we dan naar kunnen kijken. Ik wil op dat moment ook kijken of onze panden hier wel geschikt voor zijn. Anders dan mensen vaak denken, zijn de panden die we afstoten vaak niet de beste panden, daar moet ontzettend veel aan gebeuren en dat maakt het ook moeilijk om het zelf met een wooncoöperatie te doen; om het betaalbaar te houden en je zo veel verplichtingen en verantwoordelijkheden op de hals te halen. Dat is ook een van de elementen die ik dan ook tegen het licht wil houden, maar deze motie kan ik ook omarmen.

De **VOORZITTER**. Hartelijk dank. Daarmee ronden we de beraadslaging op dit punt af.

28.8 Tweeminutendebat over 'Woon- en straatoverlast in Kralingen' aangevraagd door de leden Simons en Van Putten

De **VOORZITTER**. Wethouder Kurvers kan blijven zitten want het volgende onderwerp is ook voor hem als vervanger van wethouder Karremans. Het betreft het tweeminutendebat over

'Woon- en straatoverlast in Kralingen'. Daarvoor heb ik de heer Simons op mijn lijstje staan, de heer Van Putten doet dit onderwerp? Hartelijk welkom. De heren Karremans en Kurvers zijn vanavond inwisselbaar. Mijnheer Van Putten, u hebt het woord.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja dank u wel. We hebben dit debat aangevraagd in verband met een insprekerster die in Kralingen-West woont. Zij had een heel goed emotioneel verhaal, ze had een kluswoning en ze had overlast gekregen van overbewoning in haar straat. De panden waren doorverkocht aan beleggers die er veel studenten in hebben gestopt, ze gaf als voorbeeld dat er nu elf mensen wonen in een pand, ik geloof naast haar, waarin maar drie mensen mochten wonen. Daar willen we eigenlijk twee moties over indienen. 'Maak bekend hoe u gaat handhaven op studentenoverlast in Kralingen', die wil ik bij dezen indienen. Het heeft te maken met de verordening Toegang woningmarkt waarin staat dat voor kamerverhuur aan meer dan twee personen een vergunning nodig is en er staan hoge boetes op een overtreding. Bewoners vragen zich wel af hoe de gemeente hierop gaat handhaven en daarom dienen wij een motie in die onder andere verzoekt kenbaar te maken hoe de gemeente gaat handhaven. Dat is de eerste. Die bewoonster kwam ook zelf met een nieuw idee en dat was het idee van een wijkconciërge. Ze had een aangrijpend verhaal over alles wat ze heeft moeten doorstaan in haar wijk, de woon- en straatoverlast loopt daar echt de spuigaten uit, en ze kwam met een erg goed idee. Ze wil graag een wijkconciërge, iemand die de wijkbewoners kent, die overlastgevers wijst op de fatsoensnormen en die handhavers ondersteunt. Deze maand is natuurlijk het actieplan Studentenoverlast Kralingen gelanceerd, veel bewoners waren hierbij betrokken en dat vinden wij heel goed. Er komt onder andere extra toezicht rond sociëteiten, er komen ook studentenstuarts en meer politiepatrouilles, maar even een vraag aan de wethouder, is er al dekking voor de studentenstuarts gevonden? Toch vinden Leefbaar Rotterdam en de bewoners uit Kralingen dat een wijkconciërge in dit plan ontbreekt en wij dienen daarom een motie in om wijkconciërges aan te stellen. Tot zover.

De **VOORZITTER**. De heer Van Putten heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Maak bekend hoe u gaat handhaven op studentenoverlast in Kralingen

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van 'Woon- en straatoverlast Kralingen';

constaterende dat:

- op 1 juli 2021 de verordening 'Toegang woningmarkt en samenstelling woningvoorraad 2021' van kracht werd, waardoor voor kamerverhuur aan meer dan twee personen een vergunning nodig is;
- hierbij kamerbewoning dus verboden is zonder vergunning. Hier staan flinke boetes op. De eerste boete is € 8.000,00, een tweede overtreding kost € 12.000,00 en een derde overtreding (en daarna) kost € 21.750,00;

overwegende dat:

- de overlast in Kralingen ongekende vormen aanneemt. Zo heeft de politie in 2021 overlastmeldingen binnengekregen over 235 verschillende adressen;
- op de Erasmus Universiteit Rotterdam het aantal studenten tussen 2016 en 2020 met 14.000 mensen is toegenomen;

verzoekt het college:

- aan de bewoners van Kralingen binnen de kortst mogelijke termijn kenbaar te maken hoe u gaat handhaven op illegale verkamering, hoe en wanneer de gemeente gaat controleren en in welke situaties sancties opgelegd worden;
- illegale verkamering deze zomer in kaart te brengen (dus eerder dan bij de Voortgangsrapportage Woonvisie 2021, daaraan toe te voegen hoeveel en welke boetes er opgelegd zijn om bewoners zo goed mogelijk en adequaat te informeren en deze informatie zo vaak als mogelijk te updaten;
- kenbaar te maken welke sancties erop staan als de inspecteur niet wordt binnengelaten;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.A.C.J. Simons en J.W. van Putten

Motie 2. Wijkconciërges

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van 'Woon- en straatoverlast in Kralingen';

constaterende dat:

- de overlast in Kralingen al jaren ongekende vormen aanneemt. Zo heeft de politie vorig jaar overlastmeldingen binnengekregen over 235 verschillende adressen;
- op de Erasmus Universiteit Rotterdam het aantal studenten tussen 2016 en 2020 met 14.000 mensen is toegenomen;
- een inspreker in de commissie BWB van 9 februari 2022 een oplossing voorstelde om de rust in de wijk terug te brengen en de woon- en straatoverlast aan te pakken: hier moet je een wijkconciërge inzetten die het doel heeft om zorg te dragen dat de regels worden nageleefd, zowel door de bewoners als door de ambtenaren die hiervoor verantwoordelijk zijn;

overwegende dat:

- dit een uitstekend idee van de inspreker is. Het is belangrijk om een vast persoon in de wijk te hebben dat een aanspreekpunt kan zijn voor bewoners, maar ook zorgt dat het zwerfvuil wordt opgeruimd. Een pleinmeester die de wijkbewoners kent, overlastgevers wijst op de fatsoensnormen, handhavers ondersteunt, samenwerkt met de wijkpolitie en het buurthuis en hiervoor ook de bevoegdheid en ondersteuning krijgt;

verzoekt het college:

- in verschillende delen van Kralingen, om te beginnen in de buurt Vredenoord wijkconciërges aan te stellen;
- bij succes, en dus gunstige effecten op het terugdringen van de straat- en woonoverlast, wijkconciërges in de hele stad door te voeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.A.C.J. Simons en J.W. van Putten

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer. Andere sprekers? Mevrouw Arsieni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, ik kan me eigenlijk helemaal aansluiten bij de woorden van de heer Van Putten als het gaat om de aanpak van de illegale verkamering die

daar is. Volgens mij heeft het college een actieplan aangekondigd en ik ben benieuwd welke volgende stappen worden gezet. Ik vind het ook mooi dat een stukje visie wordt neergezet in het kader van die wijkconciërges, dat stond in ons vorige verkiezingsprogramma, van 2018 tot 2022. Wellicht een punt dat meekan in de onderhandelingen, dat zou wellicht wel iets zijn om te kunnen overdenken. Wij vinden in ieder geval dat aanspreekpunten voor de wijk in het kader van schoon, heel, veilig een heel goed idee is, maar het kost waarschijnlijk wel veel geld omdat nu per motie te realiseren. Het is in ieder geval een mooi punt en ik wil de heer Van Putten ook vooral feliciteren met zijn laatste bijdrage.

De **VOORZITTER**. Dank. Andere sprekers? Wethouder Kurvers.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u voorzitter. Ik durf te zeggen dat het college de problematiek in Kralingen heel scherp in het vizier heeft. We hebben de afgelopen periode ontzettend veel gedaan om de overlast van verkamering in Rotterdam tegen te gaan, met een voorlopige voorziening, verkameringsdiscussies, terugbrengen vergunnings... van drie naar twee. Het actieplan dat er is gekomen, is er mede gekomen... Ik ben toen bij een bewonersavond geweest en daar hebben mensen echt ook vol emotie verteld dat ze niet kunnen slapen van de overlast, de studenten konden in coronatijd nergens naartoe, het feesten gebeurde steeds meer thuis en mensen zeiden letterlijk 'de overlast op straat is niet meer te doen', de fietsen voor de deur, het braaksel, het niet kunnen slapen en dus maar in de middenkamer, in de bezemkast gaan liggen, dat is letterlijk gezegd. Dan even iets over hoe dit college dan werkt. Als het moeilijk is, doen wij een stap naar voren en dat hebben we hier ook gedaan. We hebben in het college eigenlijk een driehoek, een tandem, gevoerd, ik kan vanuit de regelgeving de kraan dichtdraaien en dat hebben we met de verordeningen gedaan. Tegelijkertijd heeft wethouder Karremans dit punt samen met de burgemeester opgepakt en er ligt inmiddels een actieplan. Een van de meest opvallende dingen daarin is het stoplichtmodel waarin we echt gaan bijhouden welk huis overlast geeft en welk huis niet, wat goed is, is goed en wat fout is, is fout en daar gaan we de komende tijd bovenop zitten. Over 1,5 week zit ik weer met de bewonersclub in Kralingen, die is zelf ook heel actief, wil ook de overlast stoppen en heeft daar zelf ook ideeën over. Zij zijn ook content met dit actieplan, dat wil ik er ook bij zeggen. We gaan daar de komende tijd vol mee aan de slag en we zijn gewoon begonnen binnen de bestaande budgetten. Voor een aantal zaken moet nog wel dekking gezocht worden, maar we gaan gewoon aan de gang, ik denk dat dat vooral belangrijk is. Dan de moties. Ik kan de motie 'Maak bekend hoe u gaat handhaven op de studentoverlast' van harte omarmen. Ik denk dat het goed is dat we niet alleen een actieplan hebben, maar dat we ook aan de buurt laten weten dat het er is en dat mensen daar een communiqué over krijgen, dat inzicht in illegale verkamering hoort daar wat mij betreft ook gewoon bij. We zitten nu nog volop in het omkatten van vergunningvrij naar vergunningen, dat moet op een gegeven moment stabiel zijn en dan moet dat inzicht ook worden geboden, dus ik kan deze motie van harte omarmen. Dan motie 2 over de wijkconciërges. Die zou ik willen ontraden want we hebben ze, zo'n functionaris bestaat ook in Kralingen, ook in de gebieden waar u over spreekt. Het is een functionaris die geen handhavingsbevoegdheden heeft, maar die wel heel dicht op de handhavingsinstanties zit. Wij zetten deze functionaris in daar waar dat nodig is op basis van signalen over overlast en als u dit veel verder wilt uitbreiden dan moet er ook dekking onder zitten en die zit hier nu niet onder, dus die motie wil ik ontraden. Tot slot voorzitter. We hebben de heer Van Putten applaus gegeven en ik heb met plezier met u samengewerkt. Het woord 'visie' is gevallen, u bent misschien kort raadslid geweest, maar u hebt een heel duidelijke visie op de stad neergelegd. Ik doe iedereen tekort als ik niet iedereen persoonlijk langsga, maar ik wil toch speciaal de leden van BWB extra bedanken. We hebben het kortst zittende raadslid, maar ook het langstzittende raadslid, dat is sinds 2010, de heer Verheij, en hij is volgens mij zo lang blijven zitten omdat hij zeker wilde weten dat de motie 'Rotterdammergericht werken' een keer

afgedaan zou worden. Dat heeft dit college voor elkaar gekregen en ook u hartelijk bedankt voor uw inzet voor de stad en de fijne samenwerking in de afgelopen periode.

De **VOORZITTER**. Dank u zeer.

28.9 Tweeminutendebat over 'Op naar een realistisch drugsbeleid' aangevraagd door de leden Arsieni en Walgenbach

De **VOORZITTER**. Mag ik aan de vicevoorzitter vragen om de helpende hand te bieden bij het volgende agendapunt, mijnheer Verheij. Tweeminutendebat 'Op naar een realistisch drugsbeleid'.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Aan de orde is het tweeminutendebat 'Op naar een realistisch drugsbeleid' aangevraagd door de leden Arsieni en Walgenbach, agendapunt 28.9. Het woord is aan mevrouw Arsieni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter. Coffeeshops hebben een dempend effect, juist door het onderscheid tussen softdrugs en harddrugs voorkomen we dat gebruikers in aanraking komen met harddrugs en met criminaliteit door illegale straathandel, maar die rol van coffeeshops wordt nergens in het Rotterdamse drugsbeleid genoemd, het woord komt zelfs nergens terug en voorzitter, dat lijkt de manier te zijn waarop de gemeente met coffeeshopondernemers in deze stad omgaat, alsof ze niet bestaan, alsof ze geen functie hebben. Om de schoolgaande jeugd en kwetsbare jongeren te beschermen hebben we een afstandscriterium waarmee er een minimale afstand van 200 meter hemelsbreed tussen een coffeeshop en een school moet zijn. Dat heeft ertoe geleid dat veel coffeeshops zijn gesaneerd en er een soort uitsterfbeleid wordt gehanteerd. Voorzitter, het moge duidelijk zijn dat dit geen D66-beleid is, wij denken niet dat dit realistisch drugsbeleid is, de vraag naar cannabis is niet plotseling weg als er geen aanbod meer is. Dat is ideologisch een hele diepe valkuil waar overheden overal ter wereld geblinddoekt intuïnen. Los van die discussie, als het doel is om de jongeren te beschermen omdat zij de risico's van gebruik nog niet kunnen overzien, houden we dat doel dan wel goed in beeld? Nee voorzitter dat doen wij niet, binnen het afstandscriterium mogen coffeeshops alleen open buiten de schooltijden, maar dat heeft averechtse effecten. Vorige week was er een spreker namens Tuda Fruta in de commissie Veilig, een coffeeshop die 4 meter te dicht bij het Luzac College staat. De school geeft zelf in een brief en in een gesprek aan dat zij blij zijn met deze onderneming op 196 meter van de school want dat creëert, ik citeer 'rust rond de school'. Als de openingstijden worden ingeperkt dan is dat onmiddellijk zichtbaar, er worden onguere types en scootertjes gesignaleerd en dat heeft dus echt averechtse effecten, juist voor de schoolgaande jeugd daar. Daarnaast is er ook veel overlast voor de buurt, er staan nu dagelijks lange rijen voor de deur als gevolg van de inperking van de openingstijden. Daarom vragen de school en de coffeeshop gezamenlijk om reguliere openingstijden, maar met de voorwaarde dat er wordt gewerkt met een leeftijdsgrens vanaf 21 jaar, op die manier worden jongeren maximaal beschermd. Er wordt altijd toegang en verkoop geweigerd, er wordt zelfs gewerkt met een smoelenboek van alle leerlingen en als er toch een leerling voor de deur staat, wordt onmiddellijk contact met de school opgenomen en voorzitter, dat is echt een schoolvoorbeeld van ondernemers die betrokkenheid tonen bij hun omgeving, een schoolvoorbeeld van zelfregulering. De gemeente zou dergelijk maatwerk niet alleen moeten toestaan in beleid, maar juist ook moeten toejuichen, niemand heeft iets aan rigide regels die leiden tot averechtse effecten. Zet het doel weer voorop en luister naar de Rotterdammer, dat is de laatste oproep die ik vanaf deze plek aan deze gemeente doe. Breng de menselijke maat terug, ook in het coffeeshopbeleid en het drugsbeleid van Rotterdam en creëer ruimte voor de ervaringen in de wijken. Om die reden dienen wij twee moties in voor een betere

participatie met coffeeshopondernemers en een motie die maatwerk mogelijk maakt binnen het coffeeshopbeleid en dat doen wij samen met Leefbaar Rotterdam en GroenLinks.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Arsieni heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Een schoolvoorbeeld

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van het agendapunt op naar een realistisch drugsbeleid!;

constaterende dat:

- door het onderscheid tussen hard- en softdrugs de wetgever beoogt te voorkomen dat softdrugsgebruikers in aanraking komen met harddrugs en criminaliteit door illegale straathandel;
- het huidige coffeeshopbeleid in Rotterdam voorschrijft dat coffeeshops zich niet binnen een straal van 200 meter hemelsbreed én op minimaal 250 meter loopafstand van (eventuele) nieuw te vestigen scholen mogen bevinden;
- het doel van dit afstandscriterium is om het belang van het woon- en leefklimaat te beschermen en schoolgaande jeugd en (kwetsbare) jongeren te beschermen;
- voor coffeeshops op grond van het afstandscriterium momenteel geldt dat de openingstijden worden ingeperkt en dat het deze coffeeshops alleen is toegestaan om geopend te zijn op de momenten dat de school gesloten is;

overwegende dat:

- het inperken van de openingstijden niet alleen ingrijpende gevolgen heeft voor de betreffende onderneming, maar juist ook kan leiden tot een toename van illegale drugshandel met overlast op straat, in de omgeving van een school;
- het Luzac College aan de Willem Ruyslaan aangeeft dat hiervan sprake is door het inperken van de openingstijden van cannabisverkooppunt Tuda Fruta;
- het Luzac College en Tuda Fruta onderling een goede verstandshouding hebben en er regelmatig overleg tussen beide partijen plaatsvindt;
- beide partijen gezamenlijk vinden dat het beter is als de normale openingstijden worden gehanteerd, in combinatie met een leeftijdsgrens voor de toegang en verkoop van 21 jaar;
- schoolgaande jongeren door Tuda Fruta worden geweerd en hier ook melding van wordt gemaakt bij het Luzac College;
- dit een schoolvoorbeeld is van zelfregulering, om met maatwerk te voorkomen dat schoolgaande jeugd en (kwetsbare) jongeren in aanraking komen met drugs, hetgeen niet wordt bereikt door het inperken van de openingstijden van Tuda Fruta;

verzoekt het college:

- in het coffeeshopbeleid aangaande het afstandscriterium maatwerk mogelijk te maken voor exploitatievergunningen waarbij reguliere openingstijden worden gehanteerd, in combinatie met een leeftijdsgrens voor de toegang en verkoop vanaf 21 jaar;
- hier vanwege de behoefte van het Luzac College mee te starten bij cannabisverkooppunt Tuda Fruta door een exploitatievergunning af te geven voor reguliere openingstijden in combinatie met een leeftijdsgrens voor de toegang en verkoop vanaf 21 jaar;
- actief te monitoren op overlast en goede naleving van de leeftijdsgrens voor de toegang en verkoop vanaf 21 jaar, zodat de gemeente bij eventuele problemen kan ingrijpen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N. Arsieni, E.S. Walgenbach, T.C. Hoogwerf en S. Leewis

Motie 2. Coffeeshops participeren graag mee

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 24 februari 2022 ter bespreking van het agendapunt op naar een realistisch drugsbeleid!;

constaterende dat:

- door het onderscheid tussen hard- en softdrugs de wetgever beoogt te voorkomen dat softdrugsgebruikers in aanraking komen met harddrugs en criminaliteit door illegale straathandel;
- het huidige coffeeshopbeleid in Rotterdam voorschrijft dat coffeeshops zich niet binnen een straal van 200 meter hemelsbreed én op minimaal 250 meter loopafstand van (eventuele) nieuw te vestigen scholen mogen bevinden;
- het doel van dit afstandscriterium is om het belang van het woon- en leefklimaat te beschermen en schoolgaande jeugd en (kwetsbare) jongeren te beschermen;
- de vestiging van een nieuwe school binnen 200 meter van een bestaande coffeeshop ingrijpende gevolgen heeft voor die betreffende coffeshopondernemer;

overwegende dat:

- het onacceptabel is dat de gemeente coffeshopondernemers niet actief informeert over de gevolgen voor hun onderneming wanneer een school zich binnen 200 meter van een coffeeshop vestigt;
- de gemeente in zulke situaties juist actief met coffeshopondernemers in gesprek zou moeten gaan over mogelijke maatwerkoplossingen die passend zijn in die betreffende omgeving;

verzoekt het college:

- bij toekomstige gevallen waarin het afstandscriterium gevolgen heeft voor reeds aanwezige coffeshopondernemers, als gevolg van de vestiging van een nieuwe school, altijd actief een participatietraject met de omgeving en de betreffende coffeshopondernemer te starten;
- in dit participatietraject tot maatwerkoplossingen te komen voor zowel de buurt, de school als de betreffende coffeshopondernemer;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. N. Arsieni, E.S. Walgenbach, S. Leewis en T.C. Hoogwerf

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. De heer Lammering.

De heer **LAMMERING** (pvda). Ja dank u voorzitter. Aangezien dit het laatste agendapunt is en het wellicht mijn laatste raadsvergadering in deze prachtige raadzaal is, maak ik toch van deze gelegenheid gebruik want als product van deze stad, een jongen van Zuid, zie ik eigenlijk al mijn hele leven hoe drugs en drugscriminaliteit mensen, families en wijken ontwrichten en in onze haven leidt het steeds vaker tot onveilige situaties voor havenmedewerkers. Die worden onder druk gezet, ze worden gehanteerd en ze worden zelfs bedreigd om mee te werken met criminelen. Ook leidt de handel in het havengebied tot criminaliteit in het dagelijks leven. We zien veel vuurwapengeweld in de stad die is te herleiden tot vetes in het criminele drugscircuit. Ik wil mijn complimenten uitspreken aan het college voor het in mijn ogen gebalanceerde drugsbeleid, ik lees zowel preventieve als

repressieve maatregelen. Het is ook goed om in de commissie te horen dat de nieuw opgerichte politie-eenheid aan de slag gaat in Rotterdamse wijken, het vraagt om onorthodoxe maatregelen en het is fijn dat de politie begint in Rotterdam want die drugscriminaliteit ontregelt onze samenleving en als het aan de PvdA Rotterdam ligt bestrijden we deze problematiek op basis van minimaal drie punten uit het manifest over ondermijnende criminaliteit. Ik heb het ook in de commissie benoemd, dat is wat ons betreft het afbreken van die gouden roltrap naar de criminaliteit door hogere straffen voor bijvoorbeeld uithalers, maar ook door het criminele perspectief zo min mogelijk ruimte te geven en te ontmoedigen. 2, het mobiliseren van de samenleving want het is een gemeenschappelijke uitdaging waar we voor staan en 3, het legaliseren en reguleren van softdrugs. Dan maak ik een bruggetje naar de moties van D66. In het kader van regulering en hopelijk ook toekomstige legalisering zien wij zeker toegevoegde waarde in coffeeshops, maar in het kader van volksgezondheid en het beschermen van jongeren tegen dit soort verslavende middelen zien wij coffeeshops liever aan de randen van de stad of in de winkelstraten, zoals staat in een motie die twee jaar geleden geloof ik is ingediend en die wij hebben gesteund. Wij zien ze dus liever niet in de woonwijken en zeker niet in de buurt van scholen. Om die reden zullen wij de motie van D66 niet steunen en wil ik u danken voor uw aandacht.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ja voorzitter, ik heb al aangegeven dat wij het drugsbeleid zoals dat wordt voorgesteld prima kunnen steunen en ik ga daar ook niet verder op in, daar zijn we in de commissie al op in gegaan, maar ik ga wel in op de moties van mevrouw Arsieni. Het is interessant dat zij zegt dat het woord 'coffeeshop' niet in het beleidsstuk dat voorligt wordt genoemd. Ja dat klopt want wij hebben coffeeshopbeleid en drugsbeleid en daarom wordt het daar ook niet genoemd. Dat is ook precies de reden dat wij op dit moment echt niet kunnen instemmen met de voorliggende moties. Twee redenen, wij zien veel eerder een duchtige bespreking van het coffeeshopbeleid in de volgende raad en daarover ga ik graag het gesprek aan met de opvolger van mevrouw Arsieni. Ik weet ook donders goed waarom mevrouw Arsieni dat op dit moment wil doen, omdat ze het voor één ondernemer even wil regelen terwijl de gemeente nog steeds in een rechtszaak met die ondernemer zit. Het zou D66 sieren dat die zich niet bemoeit met de rechtspraak, dat doet ze wel en dat vind ik onverstandig, zo moeten we ook niet met deze casus omgaan want als we op dat pad verdergaan, kunnen we echt de tent hier wel sluiten. Dat is gewoon niet zoals we het zouden moeten doen, ik zou zeggen haal ze van tafel. U hebt uw punt gemaakt, u kunt netjes met opgeheven hoofd weggaan, maar op deze manier gaat u het voor één ondernemer even regelen zonder te overzien hoe dat uitpakt voor het geheel en dat vind ik echt schadelijk, echt schadelijk.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Lansink. Andere sprekers op dit vlak? Mevrouw Zandberg en daarna mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **ZANDBERG** (cda). Ja voorzitter, als het gaat over drugsbeleid dan wil ik daar toch wel graag iets over zeggen. Allereerst wil ik zeggen dat in deze moties volgens mij echt is gezocht naar nuance. Een nuance die ik van D66 op dit thema niet zo herken, zoals dat nu tot uiting komt in de moties, dus daarvoor complimenten. Maatwerk is ook ontzettend belangrijk en dat moet je in uitzonderlijke gevallen ook zeker toepassen, maar het CDA vindt echt dat we niet aan het huidige drugsbeleid en het huidige coffeeshopbeleid moeten morrelen en dat we ook niet aan het afstandscriterium moeten morrelen. Drugsgebruik moet worden geminimaliseerd en de succesvol vervroegde sluitingstijden, de ingeperkte openingstijden moeten gehandhaafd. Coffeeshops moeten wat ons betreft zo ver mogelijk uit

de woonwijk en zo ver mogelijk bij scholen vandaan en dat moeten we niet gaan versoepelen, maar dat moeten we gaan aanpakken en we moeten overlast tegengaan. Ja, dat is een verschil van inzicht en waarschijnlijk gaan onze beide partijen het daar nooit over eens worden. Bedankt voor de moties, maar dit is waar wij staan en ondanks de nuance kunnen wij hier niet in meegaan.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, toch grappig om te zien dat twee coalitiepartijen niet dicht bij elkaar komen, maar aan het einde van de periode uit elkaar drijven. Dat was eigenlijk wel verwacht, misschien iets eerder en chapeau dat jullie het zover hebben gered. Soms is een stevig beleid nodig, zeker als het gaat om het bestrijden van de overlast van drugs, ook als het gaat om softdrugs. We kijken ook terug naar het verleden en we weten dat dit gewoon voor problemen heeft gezorgd en dat coffeeshop te dicht bij scholen over het algemeen gewoon geen goed idee is. Daarom is het afstandscriterium er ook gekomen, daar waren we voorstander van en dat zijn we nog steeds. Aan de andere kant zie je nu situaties ontstaan waarbij een bestaande ondernemer door de komst van een nieuwe school op 4 meter van de rek van het afstandscriteria ernstig wordt belemmerd in het ondernemen zelf. Dat kan niet de bedoeling van beleid zijn en daar moeten we ook maatwerk voor kunnen toepassen, zeker als we gewoon zien dat ook de school die erbij betrokken is zegt 'eigenlijk zorgt het voor mijn leerlingen voor veel meer problemen als die ondernemer er op zekere tijden, ook onder schooltijd, niet is'. Daar kun je afspraken mee maken, daar kunnen je zaken mee doen en laten we dat dan ook doen. Dus voor nieuwe situaties, ja het afstandscriterium houden, zeker weten aan vasthouden voor bestaande situaties waar gewoon blijkt dat het soms beter is om een ondernemer een beetje rek te geven, dan moeten we daar als gemeente ook voor zijn. In onze optiek is dat ook een betrouwbare overheid, streng waar het nodig is, maatwerk waar het kan en handhaven als blijkt dat problemen opnieuw de kop opsteken. Dat was het voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mevrouw Hoogwerf. Dan de heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja voorzitter, regels en kaders heb je om een bepaald maatschappelijk doel te dienen en in het specifieke geval dat mevrouw Arsieni in deze moties naar voren haalt, wordt het maatschappelijke doel in de beleving van mijn fractie niet gehaald, namelijk het bestrijden van overlast en het op een fatsoenlijke manier distribueren van softdrugs. Beide gevallen worden belemmerd door regelgeving en dan vind ik ook dat je een logische stap moet durven zetten, dan moet je ook tegemoet kunnen komen aan de situatie die er is. In die zin vind ik de moties die mevrouw Arsieni heeft neergelegd bijzonder logisch en een logische uitwerking daarvan. Daarnaast denk ik, in de richting van de heer Lansink, dat het inderdaad bijzonder verstandig is om het softdrugsbeleid weer eens uitgebreid met elkaar te bespreken, ook dit soort bredere kaders nog eens tegen het licht te houden en ook nog eens goed te kijken naar wat we nou doen met softdrugs en drugs in zijn algemeenheid, vooral softdrugs maar ook de rol van drugs in zijn algemeenheid in onze samenleving want dat is echt aan een andere visie toe, daar is de GroenLinksfractie echt heilig van overtuigd.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja misschien tot slot. Ik hoorde voorstanders en tegenstanders en het is natuurlijk duidelijk waar wij staan, we gaan natuurlijk niet morrelen aan afstandscriteria, die zijn er niet voor niets, die zijn goed en wat ons betreft gaan we nog veel meer inzetten op het uitbannen van de coffeeshops op weg naar een rookvrije generatie, dat is ook iets waar

we D66 heel goed in kunnen vinden. Ik hoorde de heer Lansink een punt inbrengen over de zaak die onder de rechter is. Ik hoop dat de burgemeester ook even op dat punt wil ingaan want ik hoorde de voorstanders van die motie daar namelijk niet over en dat lijkt me nogal relevant. Dat werd niet voor niets met kracht ingebracht door de heer Lansink en ik hoor graag de reactie van de burgemeester op dat punt want het zal toch niet zo zijn dat wij hier interveniëren in iets wat onder de rechter is.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank. Andere sprekers nog? Dat is niet het geval, dan de burgemeester.

De heer **ABOUTALEB** (burgemeester). Ja voorzitter hartelijk dank. Ik denk dat het goed is om even een paar piketpaaltjes te slaan voordat wij over de voorliggende situatie gaan spreken. Ik ben diepongelukkig met een gemeenteraad die zich bezighoudt met een vergunning voor één ondernemer, dat moeten we niet willen. Ik heb u dat in de commissievergadering diep en diep ontraden toen het ging over de horecagebiedsplannen en toen het ging over een zaak aan de Korte Lijnbaan. Uw raad heeft zich de afgelopen periode tot mijn blijdschap scherp uitgesproken over de discussies rond de snelle hap, obesitas en ongezond voedsel. Daar was ook een verdeelde discussie over in deze raad, maar daar was ook de insteek om onze jeugd te willen beschermen. Het ging niet zozeer alleen over de vraag... Als je geld hebt, heb je de vrije keuze, maar dat je daar wel degelijk een oordeel over hebt, dat die snelle hap toch echt ongezond is voor onze jeugd. Ik was ook aangenaam verrast, dat had ik eerlijk gezegd niet verwacht, dat de raad de motie van NIDA over reclame voor alcohol steunde. Ook daar zit een moreel oordeel over hoe je omgaat met genotsmiddelen en dat het dus toch niet altijd verstandig is om maar te doen alsof het de normaalste zaak van de wereld is. Voorzitter, wat mij echt verrast, is dat een deel van uw raad als het gaat om cannabis toch vindt 'ach, als dat deur aan deur dicht bij een school staat, dat moeten we ook maar normaal kunnen vinden'. Voorzitter, ik kan die twee opvattingen van uw raad niet bij elkaar brengen. Ik was verrast door de houding van DENK in de afgelopen periode die in dat verband een nieuw geluid in deze raad liet horen toen het ging over de mate waarin wij coffeeshops in woonwijken aanvaardden. In Carnisse waar ik mag rondlopen zijn er drie in het gezichtsveld van één persoon, als je in de buurt van de snackbar bij die historische grote boom staat dan zie je drie coffeeshops in één wijk, in Carnisse dat op dit moment al zwaar lijdt onder allerlei maatschappelijke vraagstukken, drie coffeeshops in een wijk. Ik vind het fijn dat DENK toen zei 'Het verhuiscriterium waar we altijd tegen waren... misschien moeten we zeggen dat we in voorkomende omstandigheden willen meewerken aan een eventuele verhuizing van een coffeeshop uit een bepaalde omgeving', dat doet zich in deze zaak overigens ook voor, het gesprek was al langere tijd gaande. Dus ik signaleer even een paar grote lijnen waarin ik wat verschillende beelden in deze raad tegenkom over wat wij nou gewoon en niet gewoon vinden. Nee, coffeeshops staan niet apart in het drugsbeleid, dat klopt mijnheer Lansink, dat klopt mevrouw Arsieni, dat komt omdat ook wiet ook nog steeds bij wet is verboden. We hebben hier te maken met een goedje dat gewoon in de wet is verboden. We hebben daar als land in de loop der jaren om ons moverende gedoogcriteria voor gecreëerd. Die zijn niet van ons, die zijn niet van u als raad, ik ga daar niet over, het zijn gedoogcriteria van het Openbaar Ministerie die zegt 'zoveel hoeveelheden voor gebruik, zoveel voor handel et cetera zien wij door de vingers', de bekende criteria van het gedoogbeleid. Daar is onder Ivo Opstelten het afstandscriterium aan toegevoegd. Ik was blij met dat afstandscriterium voorzitter omdat ik het echt niet goed vind, en dat mag u zien als een moreel oordeel over die situatie, dat een coffeeshop en een school deur aan deur staan. De inspreker citeert uit een brief van de directeur van de school en ik weet werkelijk niet wat de directeur van die school bezielde om een ondersteunende brief te schrijven voor een coffeeshophouder terwijl hij gewoon jonge leerlingen in de omgeving heeft. Ik wil dat gesprek met hem aangaan, waarom heeft hij die ondersteunende

brief geschreven? Ik woon in die omgeving, ik loop, rijd of fiets daar minimaal tweemaal per dag en dat is een gecompliceerde situatie omdat namelijk ook Havenzicht daar staat met heel veel toeloop van verschillende mensen in een gecompliceerde fase van hun leven. Ik zie hen daar wel eens bij Brocco onder een luifeltje zitten als het regent en die mensen doen niemand kwaad, ze staan daar vaak te wachten tot het centrum opengaat. Ze kunnen daar naar binnen voor een straatdokter, een medische behandeling of iets van dien aard. Wij hebben ook aan de wijkagent gevraagd of sprake van straathandel is. Dat heeft de wijkagent niet waargenomen en ik heb daarvandaan nog nooit een klacht ontvangen over overlast op straat. Ja, mensen staan buiten te wachten op een paar grammetjes en dat komt omdat bijna geen enkele coffeeshop in Rotterdam een indoorvoorziening is, je staat altijd buiten namelijk. Er mag één persoon naar binnen, gaat u maar kijken bij deze zaak, daar staat een draaimolen, je mag er naar binnen, je mag je spullen halen en je mag weer naar buiten, de rij staat buiten. In het centrum precies hetzelfde, bij de supermarkt, je staat gewoon buiten. Er is altijd sprake van een buitensituatie, daar staan vijf, zes, zeven, acht mensen te wachten en naarmate de dag vordert, zo rond 18.00 uur als mensen uit hun werk komen, is de rij iets langer. Voorzitter, ik vind het goed dat wij een goed coffeeshopbeleid hebben. Rotterdam heeft geen uitsterfbeleid, mevrouw Arsieni spreekt daarover, maar dat kennen wij niet. Dat is er jarenlang geweest, maar wij hebben naar aanleiding van goed economisch onderzoek over hoeveel coffeeshops we nodig hebben gezegd dat dit er ongeveer 38 zijn en die hebben we in Rotterdam. Als er een gedurende een bepaald tijdstip gesloten is dan zijn er nog 37 anderen. Soms zijn er meer coffeeshops dan bakkers, in Carnisse is één bakker in het gezichtsveld en drie coffeeshops. Er is voldoende voorraad, dus laten we elkaar in dezen toch echt wel serieus nemen. Ik wil graag met het Luzac College het gesprek daarover voeren om te kijken wat daar aan de orde is. Het staat de ondernemer overigens vrij om zelf te kiezen dat hij geen toegang verschaft aan mensen onder de 21 jaar, maar in de gedoogcriteria staat één leeftijd, dat is niet van mij en dat kan ik ook niet veranderen en ik kan ook niet een vergunning afgeven op grond van een ander leeftijdscriterium. Er staat achttien jaar in en dat is het dan ook, maar de ondernemer mag altijd zeggen: onder de 21 jaar is wat mij betreft aan de orde. Ik vond het overigens verrassend dat D66 blijkbaar blij is dat de ondernemer een smoelenboek maakt, volgens mij is dat in strijd met de privacyregels. Het klopt overigens mijnheer Vonk, de rechtszaak is gepland voor 25 februari a.s. Ik vind besluitvorming over deze twee moties in deze zin aan de orde vandaag, stel dat u de moties aanneemt, een heel duidelijk politiek signaal richting de rechter, een buitengewoon ongewenste beïnvloeding van de procesgang die op 25 februari a.s. zal dienen. Dus dat werkt wat mij betreft nog een keer bezwarend. Ik ben altijd bereid om het gesprek met de nieuwe raad weer aan te gaan, maar ik raad uw raad deze moties om verschillende redenen af.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Met die woorden van de burgemeester zijn we aan het einde van de beraadslaging op dit punt gekomen. Dan mag ik hem nog één keer hanteren, dit punt is afgesloten. Daarmee zijn we ook aan het einde van de reguliere agenda gekomen en is het enige resterende punt het stemvenster dat straks volgt. Voordat we vijftien minuten schorsen om de stemmingen te kunnen voorbereiden, zou ik bij mijn laatste voorzitterschap van vandaag willen zeggen dat het mij een genoegen en een eer was om u vier jaar lang met enige regelmaat te mogen voorzitten. Dank u wel. Verder is de vergadering voor vijftien minuten geschorst.

(De vergadering is geschorst.)

Heropening

STEMMINGEN

De **VOORZITTER**. Mag ik u vragen te gaan zitten. Wij gaan stemmen. Voor uw administratie, wij hebben een aantal collega's dat heeft gepaard, dat zijn de heer Versnel met de heer Yigit, de heer Balwantsingh met mevrouw Duijm-Wickerhoff en mevrouw Van Groningen met de heer Cicek. We hebben maximaal 39 stemmen en de meerderheid is 20, dan weet iedereen zo ongeveer hoe het gaat lopen. We hebben natuurlijk lange tijd niet fysiek gestemd en ik hoop dat dit een stuk sneller gaat. Ik stel voor om de stemverklaringen aan het begin te doen, maar u kunt ook besluiten om dat per agendapunt te doen, is dat gemakkelijker per agendapunt? In één keer? In één keer alle bedenkingen aan de orde stellen. Dan ga ik de raadzaal langs en kijk ik waar nog een stemverklaring is. Ik begin aan de linkerkant van de zaal. Mevrouw Arsieni, we zijn aan het stemmen. Zijn er aan de linkerkant van de zaal stemverklaringen? Ja, mevrouw Roest.

Mevrouw **ROEST** (gl). Ja voorzitter, ik heb een stemverklaring bij de moties van DENK over het armoedebelaid. Die heeft twee moties ingediend over het gebruik van de dienstauto. U kent mijn partij als een partij die niet per se van het automobilistje pesten is maar wel van het stimuleren dat mensen andere vervoermiddelen kiezen en wij zullen de motie van DENK die uitiem automobilistje pest niet steunen, ik ben trouwens niet van DENK gewend dat die zulke moties indient, maar wel de motie die de collegeleden nuchter om de dienstauto voor korte ritjes vaker te laten staan.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Yildirim

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Ja dank voorzitter, een stemverklaring over de motie bij 20.1, de motie van de Partij voor de Dieren 'Raadsagendering buitenplanse afwijkingen blijft Rotterdamse werkwijze'. Wij zullen voor deze motie stemmen omdat dit een bevoegdheid is die nu al bestaat en wij denken dat het goed is om die ook voor de toekomst te behouden. Mocht blijken dat dit echt wettelijk niet kan dan is dat zo en dan zullen we dat na aanvang van de Omgevingswet moeten bekijken. Voor wie denken wij dat dit wel kan en zullen wij met deze werkwijze instemmen.

De **VOORZITTER**. Andere stemverklaringen? NIDA.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Ja twee stemverklaringen. Bij het initiatiefvoorstel van de Partij voor de Dieren zullen wij verdeeld stemmen. Aan de ene kant vinden we het een supersympathiek voorstel, maar aan de andere kant zijn er ook wel bezwaren omdat we denken dat het soms niet mogelijk is. Dat verschilt op bepaalde punten. Een ander punt is motie 1 bij 28.8. Ja we erkennen de overlast, maar u kent een beetje onze lijn, altijd maar meer straf, meer handhaving, meer controle, daar zijn we tegen, dus we gaan daar toch tegen stemmen.

De **VOORZITTER**. Oké. Andere stemverklaringen? De heer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Ja dank u wel voorzitter. Als het gaat om 20.1 sluit ik me helemaal aan bij de woorden van mevrouw Yildirim, daar zullen wij om dezelfde redenen voor stemmen en wij stemmen ook voor het initiatiefvoorstel van NIDA hoewel wij ons realiseren dat het voor een belangrijk deel ook een signaal naar Den Haag is en fiscale regelgeving in de weg staat.

De **VOORZITTER**. Helder. De VVD, de heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Interessant als juristen tegen de wet zijn. Ik kijk even, gewoon om de tijd te vullen zeg ik dat even mompelend. Ik had mijn microfoon al

aanstaan, potverdorie het moet niet gekker worden in deze raad. 12.1, 'Steun manifest tegen racisme', je kunt wel zien dat er verkiezingen komen want mensen willen punten maken. Wij vinden 'Steun het manifest tegen racisme' best een ingewikkelde motie aangezien wij het manifest een beetje onduidelijk vinden, waartoe roept dat nu op? Daarnaast kunnen we een aantal onderdelen van dat manifest niet helemaal steunen en weer een aantal andere zaken is gewoon al standaardbeleid. Dus daar kleuren wij een beetje gekkig en daarom hebben wij gezegd 'tegen', omdat we niet weten waarvoor we stemmen.

De **VOORZITTER**. Helder. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ik had een grapje met mijn buurman, sorry. Met betrekking tot agendapunt 28.4, Zorgwekkend Humanitas. Ik moet zeggen dat ik dat ook allemaal heb meegekregen en ik ben het er heel erg mee eens dat er iets moet gebeuren, maar toch zal 50PLUS buiten de eerste motie tegen alle andere moties stemmen omdat het helaas nog meer administratie oplevert, nog meer bureaucratie, nog meer toestanden en dat is precies wat volgens 50PLUS daar juist het probleem is. Ik zie het echt in het geheel niet zitten om door al die moties nog meer eisen en alles aan die organisatie te gaan stellen, ik denk dat er andere oplossingen bedacht moeten worden. Daarom zal 50PLUS tegen stemmen.

De **VOORZITTER**. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Ja dank voorzitter, bij 24, het initiatiefvoorstel van de Partij voor de Dieren. Daar gaan wij uiteindelijk tegen stemmen, maar ik wil dat wel duiden omdat wij de richting wel een goede richting vinden. Natuurlijk waardering voor het initiatiefvoorstel en de richting is goed, maar het legt eigenlijk ook al een prioritering op de inzet van ambtelijke capaciteit voor een volgende periode en wij vinden niet dat we dat hier vanavond moeten doen en het niet moet afwegen tegen andere dingen. Daarom stemmen wij tegen.

De **VOORZITTER**. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ja dank u wel voorzitter. Ook wij willen een stemverklaring doen over het initiatiefvoorstel van de Partij voor de Dieren want we geloven dat de toekomst zonder dierproeven is, laat dat duidelijk zijn, maar denk dat dit instrument nu niet het goede is en dat heeft het CDA eigenlijk heel goed uitgelegd, het legt de bal nu te veel bij een afdeling Economie die daar niet de middelen voor heeft, daar niet voor geëquipeerd is en dat is voor een volgende collegeperiode; wij vinden het niet correct om daar nu voor te stemmen. Wij zullen na ampel beraad ook tegen het initiatiefvoorstel Huurkoop van NIDA stemmen. We hebben begrepen dat er op dit moment geen marktpartij is die staat te trappelen om dit uit te voeren, er zitten nog heel veel haken en ogen aan en wij hebben nog heel veel vraagtekens bij juist ook de bescherming van mensen. Wij vinden dit nu echt te vroeg, wij zetten liever in op wooncoöperaties. Dank u wel.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja, een stemverklaring over motie 1 bij onderwerp 28.8 over woon- en straatoverlast in Kralingen. De motie roept op om nog meer te handhaven op studentenoverlast in Kralingen. We hebben een stadsbreed kader om studentenhuisvesting en overlast op straat goed te monitoren en wij vinden het niet goed om op microniveau alleen in Kralingen te zeggen 'ga hier kijken, repressie, boetes en alles erop zetten'. Wij vinden dat het kader stadsbreed moet worden gehandhaafd en dat er op een goede manier moet worden gekeken hoe je ook studenten een plek in onze stad kunt bieden.

De **VOORZITTER**. Nog een stemverklaring bij D66.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, een stemverklaring over het initiatiefvoorstel van de Partij voor de Dieren. Wij zijn van mening dat het dierbelang erg belangrijk is, maar dat wij hierop niet kaderstellend zijn en dat dit landelijk moet plaatsvinden. Om die reden stemmen wij tegen.

De **VOORZITTER**. Helder. Hebben we nu alle stemverklaringen binnen? Dan gaan we stemmen. We beginnen met de moties ingediend bij de eindverantwoording, agendapunt 12. Daar hebben we vier moties.

Agendapunt 12. De 'Bestuurlijke Eindverantwoording college Rotterdam 2018-2022' alsmede het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Tijd voor targets: beoordeling eindverantwoording; lessen 20 jaar collegeverantwoording'

Motie 1, 'Steun manifest tegen racisme!'. De motie is met 25 stemmen voor en 14 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, PVV en VVD.

Motie 2, 'Stop de wapenwedloop op straat'. De motie is met 31 stemmen tegen en 8 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, Partij voor de Dieren en SP.

Motie 3, 'Raadsonderzoek klimaatzwendel'. De motie is met 38 stemmen tegen en 1 stem voor verworpen. Voor stemde de fractie van PVV.

Motie 4, 'Raadsonderzoek effecten en effectiviteit coronamaatregelen'. De motie is met 38 stemmen tegen en 1 stem voor verworpen. Voor stemde de fractie van PVV.

Agendapunt 13. Het voorstel met betrekking tot het in uitvoering nemen van de grondexploitatie 'Carnisse Eiland'

Motie 4, 'In Carnisse hebben we het niet hoog in de bol'. De motie is met 31 stemmen tegen en 8 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, NIDA, Partij voor de Dieren en SP.

Motie 1, 'Draagvlakpeiling bij ieder groot bouwproject'. De motie is met 20 stemmen tegen en 19 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, Partij voor de Dieren, PVV en SP.

Motie 2, 'Samen stad maken in Carnisse'. De motie is met 38 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van PVV.

Motie 3, 'Compensatie van openbaar groen in Carnisse'. De motie is met 21 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, Partij voor de Dieren en SP.

Het voorstel tot het in uitvoering nemen van de grondexploitatie 'Carnisse Eiland'. Het voorstel is met 35 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, Partij voor de Dieren, PVV en SP.

Agendapunt 14.2. Debat over 'Windturbines; dubbele rol Pondera, slechte participatie Pernis'

Motie 1, 'Dubbele pet: geen nieuwe windturbines op de Landtong?'. De motie is met 21 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, PVV en SP.

Motie 2, 'Pas op de plaats'. De motie is met 22 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA en PVV.

Agendapunt 15. De voortgang van de armoede- en schuldenaanpak, ondersteuning gedupeerde ouders toeslagenaffaire en de evaluatie van het Hulpteam Toeslagen010

Motie 1, 'Rotterdamse wethouders moeten dienstauto's vaker laten staan!'. De motie is met 21 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, de leden Walgenbach en Van Wifferen van D66, GroenLinks, NIDA, PvdA, Partij voor de Dieren en SP.

Motie 2, 'Kinderen hebben het eten harder nodig dan de lokale politici!'. De motie is met 33 stemmen tegen en 6 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, NIDA en SP.

Motie 3, 'Geen peperdure dienstauto's voor wethouders, maar extra geld voor de toekomst van kansarme kinderen!'. De motie is met 32 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, NIDA, Partij voor de Dieren en SP.

Motie 4, 'Op vertrouwen kun je bouwen'. De motie is met 35 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van PVV en VVD.

De voortgang van de armoede- en schuldenaanpak, aanbevelingen door de commissie. Het voorstel is met 38 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van PVV.

Agendapunt 16. Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'RottaNova'

Motie 1, 'Plan van aanpak buitenruimte Hoogstraat'. De motie is met 39 stemmen voor unaniem aangenomen.

Agendapunt 16, 'Voorstel vaststelling bestemmingsplan RottaNova'. Het voorstel is met 36 stemmen voor en 3 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, Partij voor de Dieren EN SP.

Agendapunt 17. Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Hoofdweg 480-490'

Motie 1, 'Woningzoekenden snakken naar betaalbare koopwoningen, dus bouw deze ook aan de Hoofdweg'. De motie is met 21 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, Partij voor de Dieren, PVV en SP.

Motie 2, 'Alexanderk(n)oop'. De motie is met 39 stemmen voor unaniem aangenomen.

Motie 3, 'Gers groen aan de Hoofdweg'. De motie is met 38 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van PVV.

Amendement A1, 'Parkeren in het groen, gewoon niet doen'. Het amendement is met 30 stemmen voor en 9 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van D66, DENK en PVV.

Amendement B, 'Terrastijden Hoofdweg'. Het amendement is met 34 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van D66.

Het Voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Hoofdweg 480-490'. Het voorstel is met 27 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, Leefbaar Rotterdam en Partij voor de Dieren.

Agendapunt 18. Het masterplan Zomerhofkwartier

Motie 1, 'Een stap vooruit; naar gedragen plannen voor ZOHO'. De motie is met 38 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van PVV.

Motie 2, 'Volgorde op orde'. De motie is met 38 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van PVV.

Motie 3, 'Zomerhofkwartier vol cultureel plezier'. De motie is met 38 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van PVV.

Agendapunt 20. Omgevingswet

Motie 1, 'Raadsagendering buitenplanse afwijkingen blijft Rotterdamse werkwijze'. De motie is met 24 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van CDA, ChristenUnie-SGP, DENK, GroenLinks, VVD en lid Büyükçifci van NIDA.

Amendement A, 'Ruim adviesrecht bij afwijken van bestemmingsplan en omgevingsplan'. Het amendement is met 24 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, Leefbaar Rotterdam, NIDA, Partij voor de Dieren en SP.

We hebben onder punt 20 een aantal ontwerpbesluiten. U was daar volgens mij redelijk unaniem over, kan ik die in een keer ter stemming aanbieden of wilt u die een voor een ter stemming aangeboden hebben? In een keer, oké. Mochten er problemen zijn...

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Nee toch per keer, want ik wil bij eentje tegen stemmen.

De **VOORZITTER**. Dan beginnen we met 20.1.

Agendapunt 20.1. Het voorstel tot vaststelling van de 'Lijst met gevallen waarvoor advies van de gemeenteraad nodig is bij een buitenplanse omgevingsactiviteit

Voorstel vaststelling 'Lijst met gevallen waarvoor advies van de gemeenteraad nodig is bij een buitenplanse omgevingsplanactiviteit'. Het voorstel is met 35 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, NIDA en Partij voor de Dieren.

Agendapunt 20.2. Het voorstel tot vaststelling van de Verordening op de Commissie Omgevingskwaliteit en Cultureel Erfgoed Rotterdam

Het voorstel tot vaststelling van de Verordening op de Commissie Omgevingskwaliteit en Cultureel Erfgoed Rotterdam. Het voorstel is met 39 stemmen voor unaniem aangenomen.

Agendapunt 20.3. Het voorstel tot vaststelling van de Verordening Nadeelcompensatie Rotterdam

Het voorstel tot vaststelling van de Verordening Nadeelcompensatie Rotterdam. Het voorstel is met 39 stemmen voor unaniem aangenomen.

Agendapunt 20.4. Het voorstel tot vaststelling van de Verordening uitvoering en handhaving omgevingsrecht Rotterdam

Het voorstel tot vaststelling van de Verordening uitvoering en handhaving omgevingsrecht Rotterdam. Het voorstel is met 39 stemmen voor unaniem aangenomen.

Toch iets erover zeggen? O, over de vorige nog. Ja, oké.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja ik wilde tocht even iets zeggen over het amendement 'Parkeren in het groen, gewoon niet doen. Daar hebben wij tegen gestemd en daar hadden we voor moeten stemmen. Het maakt voor de uitslag niet uit, maar ik wil het wel even gezegd hebben.

De **VOORZITTER**. Voor de annalen.

Agendapunt 22. Het eindverslag Plan van aanpak kwetsbare Rotterdammers

Motie 1, 'Transparantie over Blokhuismiddelen'. De motie is met 33 stemmen voor en 6 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van VVD, PVV en de leden Arsieni en Van Wifferen van D66.

Motie 2, 'Maak maatwerk de basis voor veerkrachtige Rotterdammers'. De motie is met 21 stemmen tegen en 18 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA, Partij voor de Dieren, PVV en SP.

Agendapunt 23. De ontwikkelingen rondom voetbalvereniging Steeds Hooger

Motie 1, 'Zwart op wit'. De motie is met 25 stemmen tegen en 14 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, Leefbaar Rotterdam, Partij voor de Dieren, PVV en SP.

Motie 2, 'Last but not least'. De motie is met 39 stemmen voor unaniem aangenomen.

Agendapunt 24. Het initiatiefvoorstel Van der Velden 'Rotterdams vestigingsklimaat voor dierproefvrije innovatie in Life Sciences & Health', alsmede de reactie van burgemeester en wethouders hierop

Het initiatiefvoorstel Van der Velden 'Rotterdams vestigingsklimaat voor dierproefvrije innovatie in Life Sciences & Health'. Het initiatiefvoorstel is met 24 stemmen tegen en 15 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, GroenLinks, leden Koster en Roskam van Leefbaar Rotterdam, lid Van Noppen van NIDA, Partij voor de Dieren, PVV en SP.

Agendapunt 26. Het initiatiefvoorstel Büyükçifci 'Koop of huur? Huurkoop 3.0', alsmede de reactie van burgemeester en wethouders hierop

Het initiatiefvoorstel Büyükçifci 'Koop of huur? Huurkoop 3.0', alsmede de reactie van burgemeester en wethouders hierop. Het initiatiefvoorstel is met 22 stemmen voor en 17 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van CDA, Leefbaar Rotterdam, PVV en VVD.

Agendapunt 28.2. Tweeminutendebat 'Belangenverstrengeling politiek en onderwijsinstellingen', aangevraagd door het lid Meeuwissen

Motie 1, 'Geen politieke kopstukken bestuurlijke functies onderwijs'. De motie is met 38 stemmen tegen en 1 stem voor verworpen. Voor stemde de fractie van PVV.

Motie 2, 'Onderzoek politieke kopstukken bestuurlijke functies in onderwijs'. De motie is met 38 stemmen tegen en 1 stem voor verworpen. Voor stemde de fractie van PVV.

Agendapunt 28.3. Tweeminutendebat over 'Initiatiefnotitie Hoogwerf - Kapot maar nog niet gebroken.

Motie 1, 'Uitblaaslocaties voor de-escalatie'. De motie is met 39 stemmen voor unaniem aangenomen.

Motie 2, 'Jongerenwerk dichtbij'. De motie is met 38 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van ChristenUnie-SGP.

Motie 3, 'Nieuwe aanbestedingskavel Zorg & Veiligheid'. De motie is met 22 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, Partij voor de Dieren, PVV en SP.

Agendapunt 28.4. Tweeminutendebat over 'Zorgwekkend Humanitas'.

Motie 1, 'Tijd voor integriteit'. De motie is met 25 stemmen voor en 14 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, PVV en VVD.

Motie 2, 'Een humaan & integer werkklimaat'. De motie is met 24 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS, Leefbaar Rotterdam, PVV en VVD.

Motie 3, 'Jaarplannen goed verantwoord'. De motie is met 37 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS en PVV.

Motie 4, 'Onafhankelijk onderzoek naar welzijnswerk in Feijenoord'. De motie is met 32 stemmen tegen en 7 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, NIDA, Partij voor de Dieren en SP.

Motie 5, 'Financieel onderzoek naar welzijnswerk in Feijenoord'. De motie is met 37 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van 50PLUS en PVV.

Motie 6, 'Zeker zijn van goed welzijnswerk'. De motie is met 38 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van 50PLUS.

Agendapunt 28.5. Tweeminutendebat over 'Kaders voor De Hef'

Motie 1, 'Kaders voor De Hef'. De motie is met 27 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, GroenLinks, NIDA, Partij voor de Dieren en SP.

Agendapunt 28.6. Tweeminutendebat over 'Wooncoöperatie Roosstraat'

Motie 1, 'Laat (wooncoöperatie) De Roos bloeien'. De motie is met 38 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van PVV.

Motie 2, 'Schat wooncoöperaties op waarde'. De motie is met 38 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van PVV.

Agendapunt 28.8. Tweeminutendebat over 'Woon- en straatoverlast in Kralingen'

Motie 1, 'Maak bekend hoe u gaat handhaven op studentenoverlast in Kralingen'. De motie is met 31 stemmen voor en 8 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van GroenLinks, NIDA en SP.

Motie 2, 'Wijkconciërges'. De motie is met 22 stemmen tegen en 17 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van 50PLUS, DENK, Leefbaar Rotterdam, NIDA en Partij voor de Dieren.

Agendapunt 28.9. Tweeminutendebat over 'Op naar een realistisch drugsbeleid'

Motie 1, 'Een schoolvoorbeeld'. De motie is met 24 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van CDA, ChristenUnie-SGP, DENK, NIDA, PvdA en VVD.

Motie 2, 'Coffeeshops participeren graag mee'. De motie is met 24 stemmen voor en 15 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van CDA, ChristenUnie-SGP, DENK, NIDA, PvdA en VVD.

Daarmee zijn we aan het einde gekomen van deze raadsvergadering, waarin wij op verschillende momenten stilgestaan hebben bij collega's die van zichzelf weten dat zij definitief niet in deze raad terugkomen, maar die wel op allerlei manieren in de stad actief zullen blijven. Aan hen in ieder geval in het bijzonder dank voor alle inzet van de afgelopen jaren, alle betrokkenheid en alles wat van buiten naar binnen gehaald is en alles wat van binnen naar buiten gebracht is. Hartelijk dank, we blijven elkaar nog zien, we hebben nog allerlei andere momenten om elkaar diep in de ogen te kijken, maar hartelijk dank. Tot ziens, een fijne tijd, een fijne campagne en let goed op elkaar. De vergadering is gesloten.

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening	225
Beëdiging van mevrouw drs. M.J.J. van den Anker als gemeentelijke ombudsman	225
Mededelingen	229
Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 24 februari 2022	231
Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2022 weken 5 t/m 7	235
Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet	235
De herijkte brugstaat Renovatie Museum Boijmans Van Beuningen	235
Het voorstel tot gedeeltelijke opheffing van geheimhouding van het document 'bijlage 2c SOK Tweebosbuurt: haalbaarheidsstudie – financiën'	235
Het voorstel met betrekking tot de vergoeding van kosten voor de ruiming van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog	236
Het voorstel tot het vestigen van voorkeursrecht gemeenten voor percelen gelegen aan de Frans Bekkerstraat	236
Het voorstel met betrekking tot de omvang van de grondexploitatieportefeuille per 31 december 2021	236
Het voorstel tot wijziging van paragraaf 6.3 van het Rotterdams woonwagenbeleid (2020)	236
Het voorstel met betrekking tot het proces ten behoeve van de aanwijzing van de lokale zendgemachtigde voor de periode 2023-2028, alsmede aanvulling van de criteria van het Commissariaat voor de Media	236
Het voorstel tot wijziging van de Verordening maatregelen en handhaving Participatiewet IOAW en IOAZ	236
Het voorstel tot: a. vaststelling van de Wijzigingsverordening Wijk aan Zet; b. wijziging van het Kiesreglement wijkraaden 2022; c. vaststelling van de Gedragscode wijkraadsleden Rotterdam 2022; d. vaststelling van het Onderzoeksprotocol integriteit wijkraadsleden Rotterdam 2022	236
De 'Bestuurlijke Eindverantwoording college Rotterdam 2018-2022', alsmede het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Tijd voor targets: beoordeling	237

Onderwerp	Pagina
eindverantwoording; lessen 20 jaar collegeverantwoording'	
Het voorstel met betrekking tot het in uitvoering nemen van de grondexploitatie 'Carnisse Eiland'	292
Debat over 'Windturbines; dubbele rol Pondera, slechte participatie Pernis' aangevraagd door de leden Koster en Segers-Hoogendoorn	304
De voortgang van de armoede- en schuldenaanpak, ondersteuning gedupeerde ouders toeslagenaffaire en de evaluatie van het Hulpteam Toeslagen	316
Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'RottaNova'	326
Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Hoofdweg 480-490'	329
Het masterplan Zomerhofkwartier	335
Het Integraal Huisvestingsplan Rotterdam	341
Omgevingswet	344
Het voorstel tot vaststelling van de 'Lijst met gevallen waarvoor advies van de gemeenteraad nodig is bij een buitenplanse omgevingsactiviteit	344
Het voorstel tot vaststelling van de verordening op de Commissie Omgevingskwaliteit en Cultureel Erfgoed Rotterdam	344
Het voorstel tot vaststelling van de verordening Nadeelcompensatie Rotterdam	344
Het voorstel tot vaststelling van de verordening Uitvoering en Handhaving Omgevingsrecht Rotterdam	344
Het eindverslag Plan van aanpak kwetsbare Rotterdammers	349
De ontwikkelingen rondom voetbalvereniging Steeds Hooger	354
Het initiatiefvoorstel-Van der Velden 'Rotterdams vestigingsklimaat voor dierproefvrije innovatie in Life Sciences & Health', alsmede de reactie van burgemeester en wethouders hierop	359
Herbenoeming van de heer M.W. van Sluis RA als lid van de Referendumcommissie	362
Het initiatiefvoorstel-Büyükçifci 'Koop of huur? Huurkoop 3.0', alsmede de reactie van burgemeester en wethouders hierop	362
Tweeminutendebat 'Belangenverstrengeling politiek en onderwijsinstellingen', aangevraagd door het lid Meeuwissen	363

Onderwerp	Pagina
Tweeminutendebat over 'Initiatiefnotitie Hoogwerf - Kapot maar nog niet gebroken; aangevraagd Belangenverstrengeling politiek en onderwijsinstellingen', aangevraagd door het lid Hoogwerf	366
Tweeminutendebat over 'Zorgwekkend Humanitas' aangevraagd door de leden Van Wifferen en Mohamed-Hoesein	370
Tweeminutendebat over 'Wooncoöperatie Roosstraat' aangevraagd door de leden Kockelkoren en Vonk	380
Tweeminutendebat over 'Woon- en straatoverlast in Kralingen' aangevraagd door de leden Simons en Van Putten	385
Tweeminutendebat over 'Op naar een realistisch drugsbeleid' aangevraagd door de leden Arsieni en Walgenbach	389
Inventarisatie stemverklaringen	396
Stemmingen	398

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 28 maart 2022.

De griffier,

De voorzitter,

